

TÜRKİYE
YÜZYILI

T.C.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

#teksağlık

2025 YILI BİTKİ SAĞLIĞI UYGULAMA PROGRAMI

#bitkisağlığı

#PlantHealth4Life

2025

ANKARA

#ÜretiminÜreticininYüzyılı

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2025 Yılı

Bitki Sağlığı

Uygulama Programı

T.C.
Tarım ve Orman Bakanlığı
Gıda ve Kontrol Genel M¼d¼rl¼ę¼
Bitki Sağlığı ve Karantina Daire Başkanlığı

ANKARA - 2025

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Sayı : E-36871779-020-17784600

29.01.2025

Konu : 2025 Yılı Bitki Sağlığı Uygulama Programı

GENEL MÜDÜRLÜK MAKAMINA

Bitki ve bitkisel ürünlere arız olan zararlı organizmalarla etkin mücadele yapılması, verim ve kalite kayıplarının önlenerek gıda güvenliği ve güvenilirliğinin temini ile milli ekonomiye katkı sağlanması yönünden büyük önem arz etmektedir.

Bakanlığımız tarafından bitki ve bitkisel ürünlerde ekonomik anlamda kalite ve verim kayıplarına neden olabilen 668 zararlı organizmanın mücadelesi ile yeni zararlı organizmaların ülkemize taşınmasını önleyici tedbirler kapsamında zirai mücadele, zirai karantina, bitki koruma ürünleri kontrolü ve denetim hizmetleri ile eğitim ve yayım faaliyetleri yapılmaktadır.

Doğal dengenin korunması ile sürdürülebilir üretimin sağlanması amacıyla zararlı organizmalar ile mücadele "Entegre Zararlı Yönetimi" prensipleri doğrultusunda yapılmakta, istilacı zararlı organizma olan Kahverengi Kokarca ile belirli bir eylem planı çerçevesinde mücadele çalışmaları yürütülmekte ve Turunçgillerin en önemli zararlılarından olan Akdeniz Meyvesineği takip edilerek etkin mücadelesi sağlanmaktadır.

Diğer yandan taze meyve ve sebzede zirai ilaç kalıntısının önlenmesi amacıyla birincil üretim alanlarının kontrolüne yönelik "Hasat Öncesi Pestisit Denetim Programı" ve alternatif mücadele yöntemlerinden biyolojik ve biyoteknik mücadele yöntemlerinin yaygınlaştırılması, üreticilerde farkındalık çalışmalarının artırılmasına yönelik "Kalıntı Eylem Planı" uygulanmaktadır.

Bitki sağlığı faaliyetlerinin değerlendirilmesi, uygulama, program ve prensiplerinin belirlenmesine yönelik tüm paydaşların katılımıyla 18-21 Kasım 2024 tarihlerinde bitki sağlığı değerlendirme toplantısı yapılarak "2025 Yılı Bitki Sağlığı Uygulama Programı" hazırlanmıştır.

Bu bağlamda hazırlanan "2025 Yılı Bitki Sağlığı Uygulama Programı"nın Bakanlığımız İl/İlçe Müdürlükleri, ilgili Araştırma Enstitüleri ve Zirai Karantina Müdürlüklerinde görev yapan tüm personele tebliğ edilmesi, merkez ve taşra kurumlarımızda bitki sağlığı ve karantina hizmetlerini fiilen yürütmekte olan yönetici, teknik personel ve diğer görevliler tarafından "2025 Yılı Bitki Sağlığı Uygulama Programının" teknik talimatlar ve ilgili mevzuat doğrultusunda titizlikle uygulanmasını,

Uygun Görüşle Olur'larınıza arz ederim.

Yalçın OCAK
Daire Başkanı

Uygun görüşle arz ederim.

Doç. Dr. Yunus BAYRAM
Genel Müdür Yardımcısı

OLUR
Dr. Ersin DİLBER
Genel Müdür

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: ED91802E-08B2-458E-AEFB-36FFD056114C

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Eskişehir Yolu 9. Km. Lodumlu Mevkii 06800 Çankaya/ Ankara

Tel: (0312) 258 77 44 Faks:

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Köksal KATRANCI

Mühendis

İÇİNDEKİLER

I. BİTKİ SAĞLIĞI 2024 YILI DEĞERLENDİRME TOPLANTISI KARARLARI

Bitki Sağlığı 2024 Yılı Değerlendirme Toplantı Kararları İl Müdürlükleri8

II. BİTKİ SAĞLIĞI MEVZUATI VE GENEL PRENSİPLER

A. Bitki Sağlığı Mevzuatı	16
B. Genelge, Yönerge ve Talimatlar	36
- AMS Mücadelesi Genelgesi	36
- Şarka Hastalığı İle Mücadele Hakkında Talimat	39
C. Kahverengi Kokarca Eylem Planı	45
D. Kalıntı Eylem Planı	52
E. Bitki Sağlığı Uygulamaları Genel Prensipleri	62
F. Bitki Sağlığı Kayıt Sistemi (BSKS).....	63

III. BİTKİ KORUMA HİZMETLERİ

A. Süne Mücadelesi	68
B. Genel Zararlılar Mücadelesi	83
C. Akdeniz Meyvesineği Mücadelesi	91
D. Entegre Zararlı Yönetimi (IPM) Uygulamaları	95
E. Entegre ve Kontrollü Ürün Yönetimi (EKÜY).....	111
F. Diğer Entegre Mücadele Çalışmaları.. ..	123
G. Tahmin ve Uyarı Sistemleri.....	124
H. Biyolojik ve Biyoteknik Mücadele	127
I. Domates Güvesi Eylem Planı	129

IV. KARANTİNA HİZMETLERİ

A. Bitki Pasaportu Uygulamaları	132
B. Bitki Karantinası Çalışmaları	138
C. Karantinaya Tabi Zararlı Organizma Sürveyleri	152
D. Ari Alan Tesisi	155
E. Uluslararası Bitki Sağlığı Standartları (ISPMs)	160
F. ISPM 15 Uygulamasına İlişkin Esaslar	165
G. Bitki Sağlık Sertifikası Düzenlenmesine İlişkin Esaslar	166
H. Bitki Karantinası Fümigasyon Yönetmeliği Kapsamında Yapılacak İşlemler.	167

V. DENETİM ÇALIŞMALARI

A. Hasat Öncesi Pestisit Denetimi	182
B. Bitki Koruma Ürünlerinin Önerilmesi, Uygulanması ve Kayıt İşlemleri	208
C. Bitki Koruma Ürünleri ve Makineleri	215
D. Zehirlenmeler	216
E. Kullanılan Pestisit Miktarları	217

VI. BİTKİ SAĞLIĞI EĞİTİM VE YAYIM ÇALIŞMALARI

A. Hizmet İçi Eğitim	220
B. Çiftçi Eğitimi	252

VII. MÜCADELE PROGRAMINDA OLAN ZARARLI ORGANİZMALAR

VIII. İLETİŞİM BİLGİLERİ

I.
BİTKİ SAĞLIĞI
2024 YILI
DEĞERLENDİRME
TOPLANTISI KARARLARI

BİTKİ SAğLIğI 2024 YILI DEğERLENDİRME TOPLANTI KARARLARI İL MÜDÜRLÜKLERİ;

1. 2025 Yılıının "Sağlıklı Bitki, Sağlıklı Gelecek Yılı" ilan edilmesine ve eğitim-yayım, etkinlik ve uygulama çalışmalarının bu doğrultuda yapılmasına,
2. Bakanlığımızca 2025 yılında "Pestisit Kalıntısıyla Mücadele" konularının gerekli hassasiyetle yürütülmesine, bu kapsamda tüm çalışmaların hassas bir şekilde takip edilmesi ve gerekli tedbirlerin alınmasına.
3. Teknik talimatı olan zararlı organizmalarla mücadelenin talimatlara uygun olarak yaptırılmasına,
4. Ülkemizde varlığı bilinen/bilinmeyen ve survey listesinde yer alan 34 karantinaya tabi zararlı organizma için üretim alanlarında surveylerin titizlikle yürütülmesine,
5. Mevzuatı gereği karantinaya tabi zararlı organizma tespit edilmiş olması nedeniyle üretime kapatılmış üretim yerlerinde Bakanlıktan uygun görüş alınmadan karantina tedbirlerinin kaldırılamamasına.
6. Bitki ve bitkisel ürünlere arız olan zararlı organizmalarla mücadelenin küresel iklim değişikliği göz önünde bulundurularak surveylerinin yürütülmesine, popülasyon artışı, epidemi oluşması gibi ekstrem bitki sağlığı sorunlarının ivedilikle Bakanlığımıza (bitkisağligi@tarimorman.gov.tr) bildirilerek gerekli tedbirlerin alınmasına,
7. Birçok bitkisel üründe tavsiyesi iptal edilen ve AB mevzuatlarında MRL değerleri değiştirilen veya tespit limitine düşürülen aktif maddelerin ve tavsiye dışı kullanım ile doz aşımı nedeniyle kalıntıya neden olan aktif maddelerin kullanımından dolayı sorun yaşanmaması için İl ve İlçe Müdürlükleri tarafından gerekli tedbirlerin alınmasına,
8. Bağcılığın yoğun olarak yapıldığı Manisa, İzmir, Denizli, Tokat ve Tekirdağ illerinde asma yaprağı, taze ve kuru üzüm üretiminde yasaklı, tavsiye dışı veya hatalı bitki koruma ürünlerinin kullanımının önlenmesine yönelik tedbirlerin alınmasına, alternatif mücadele metotlarının yaygınlaştırılmasına, biyolojik ve biyoteknik mücadele uygulamaları ile desteklemeleri hakkında üreticilerin bilgilendirilmesine, özel sektör ve STK'larla birlikte sosyal sorumluluk projelerinin uygulanmasına,
9. Avrupa Birliği ve Rusya Federasyonu'na ihraç edilen ürünlerde olumsuzluk yaşanmaması amacıyla sorun yaşanan zararlı organizmaların takibi ile mücadelesinin yapılması için üretici bilgilendirmelerinin yapılmasına, ihracat kontrollerinin titizlikle yapılarak alıcı ülkeye göre karantina etmenleri ve pestisit kalıntısı nedeniyle sorun yaşanmaması için gerekli tedbirlerin alınmasına,

- 10.Hasat öncesi pestisit denetimlerinde ÇKS'den seçilen üreticilerden numune alınımının titizlikle yapılmasına, ön değerlendirmenin analiz sonuçları sisteme düşer düşmez girilmesine,
- 11.Bitki koruma ürünlerinin önerilmesi, uygulanması ve kayıt işlemlerine yönelik üreticilere, kayıt tutmanın gerekliliği hakkında farkındalık oluşturmak amacıyla her köy/mahallede eğitim, yayım çalışması yapılması, ayrıca eğitimlerde zirai mücadele alet ve makinelerinin kalibrasyonu ile doğru kullanımının önemi ve BKÜ uygulaması yapabilmek için Bitki Koruma Ürünleri Uygulama belgesi sahibi olma konusunda gerekli bilgilendirmelerin yapılması, yapılan çalışmalara ilişkin yerleşim birimi bazında kayıtların tutulmasına,
- 12.Üretici Kayıt Defteri (ÜKD) kontrollerinin, BKÜ reçete yazma ve BKÜ uygulayıcı denetimlerinin yapılmasına, gerekli durumlarda idari yaptırım uygulanmasına,
- 13.ÜKD dağıtımlarının TBS'de yer alan ÜKD işlemleri modülü üzerinden yapılmasına, daha önceki yıllarda üreticilere dağıtılan aktif ÜKD'lerin sisteme kaydedilmesine, hasat edilen ürün miktarları takip edilerek onay işlemlerinin, ÜKD'nin sureti veya üretici tarafından imzalanmış tarihli ve ıslak imzalı fotokopisinin sureti veya üretici tarafından imzalanmış tarihli ve ıslak imzalı fotokopisinin İl/İlçe Müdürlüğü tarafından belgenin ön yüzünde yapılmasına,
- 14.Akdeniz Meyvesineği Mücadelesi Genelgesi kapsamında, "Akdeniz Meyvesineği Mücadelesi Ulusal Eylem Planı" çerçevesinde; Adana, Antalya, Aydın, Hatay, İzmir, Mersin, Muğla ve Osmaniye illerinde zararlı ile mücadele çalışmalarının etkin bir şekilde yapılmasına, yapılan faaliyetlerin 15 günde bir bitkisağligi@tarimorman.gov.tr e-posta adresine bildirilmesine,
- 15.Meyve Sinekleri (Akdeniz meyvesineği, sirke sineği, kiraz sineği, zeytin sineği,), trips, domates güvesi, mildiyö, külleme, yabancı ot vb. zararlı organizmaların takibinin yapılarak, mücadelesine yönelik üretici bilgilendirme ve eğitim faaliyetlerine ağırlık verilmesi ile gerektiğinde survey sonuçlarının ilgili Araştırma Enstitü Müdürlüğü ile paylaşılmasına,
- 16.Kanadı noktalı sirke sineği (Drosophila suzukii) surveyinin ülke genelinde konukçularının yetiştirildiği tüm alanlarda tuzakla takiplerinin yapılmasına, yürütülmesine, zirai mücadele teknik talimatına göre mücadelesinin yaptırılmasına,
- 17.Domates güvesi mücadelesinde Müdürlükler tarafından mücadele çalışmalarının ilgili talimat çerçevesinde yürütülmesi, konu ile ilgili olarak üretici eğitimlerine ağırlık verilmesine, tuzak sayım sonuçlarının 15 günde bir Bakanlığımıza (bitkisağligi@tarimorman.gov.tr) bildirilerek gerekli tedbirlerin alınmasına;
- 18.Süne mücadelesinin teknik talimatlar doğrultusunda aksaklığa meydan verilmeden yürütülmesine,

19. Muhtemel tarla faresi epidemisi riskinin göz önünde tutularak surveylerinin titizlikle yapılmasına ve mücadelesi için gerekli tedbirlerin alınmasına, zehirli yemlerin hazır bulundurulmasına ve çiftçi bilgilendirmeleri ile toplu mücadele çalışmalarının yapılmasına,
20. Çekirge mücadelesinde garsiyat alanlarının zamanında kontrol edilmesi, TBS kayıtlarındaki yanlışlıkların giderilmesi, bitki koruma ürünü (BKÜ) taleplerinin çekirge infecarlarına göre yapılması, öncesinde talepte bulunulmaması ve miadı yaklaşan BKÜ'lerin öncelikle kullanılmasına dikkat edilmesine,
21. Çayır tırtılı mücadelesine yönelik çalışmalarda nisan ayından itibaren takiplerin yapılmasına ve çiftçi eğitimlerine ağırlık verilmesine,
22. Amerikan Beyaz Kelebeğinin İstanbul, Bartın, Düzce, Sakarya, Kocaeli, Zonguldak, Kastamonu, Samsun ve Sinop İl Müdürlükleri tarafından takibinin yapılarak üreticilerin bilgilendirilmesine ve mücadelesi için gerekli tedbirlerin alınmasına, faaliyetlerin Nisan 2025 tarihinden itibaren aylık olmak üzere Eylül 2025 tarihine kadar bitkisagligi@tarimorman.gov.tr e-posta adresine bildirilmesine,
23. Arıcılıkta zirai mücadele tedbirleri kapsamında; yapılan iş ve işlemlerin Arıcılık Yönetmeliği doğrultusunda yapılmasına, mücadele zamanında arı ölümlerini önleyici tedbirlerin alınması hususlarında farkındalık oluşturmak amacı ile bilgilendirme çalışmalarının yapılmasına,
24. TBS'de yer alan Bitki Sağlığı Kayıt Sistemi, Karantinaya Tabi Zararlı Organizmalar Kayıt Sistemi (KASKs) ve Bitki Pasaportu Kayıt Sistemi'nin etkin kullanımına ve ilgili Müdürlükler tarafından aktif veri girişinin yapılmasına,
25. Bitkisel üretim alanlarında tespit edilen zararlı organizmaların ormanlık alanlarda da risk teşkil etmesi durumunda, Orman Genel Müdürlüğüne bağlı ilgili birimlere bilgi verilmesine, kontrol ve mücadele çalışmalarının ilgili mevzuat doğrultusunda yürütülmesine,
26. Tohum, fide, fidan üretim alanları ve damızlık parsellerinin Bitki Pasaportu kapsamında sıkı bir şekilde denetlenerek hastalıkların yayılmasını önlemek için İl/İlçe Müdürlüklerinin azami hassasiyet göstermesine,
27. Üretim materyallerinin herhangi bir il/ilçeden farklı bir il/ilçeye hareketinde yıllık denetim formlarının istenmesi durumunda ilgili müdürlüğe operatör tarafından ibraz edilmesine, konu ile ilgili operatörlere Müdürlükler tarafından gerekli duyuruların yapılmasına,
28. Adana, Hatay, Mersin ve Antalya illerinde turuncgil fidanı üretim yerlerinde kontrollerin İl Müdürlükleri tarafından titizlikle yapılması, herhangi bir zararlı organizma tespiti durumunda kimyasal mücadele yaptırılması, temiz ve yapraksız fidan çıkışına izin verilmesine,

- 29.2025 Yılı Bitki Sağlığı Uygulama Programı ile ilgili Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şube Müdürlüğü ile İlçe Müdürlükleri personelinin bilgilendirilmesi ve çalışmaların programda yer alan esaslara göre yürütülmesine,
- 30.Yıllık Program tekliflerinin İlçe Müdürlüklerinin de görüşleri alınarak TBS'ye zamanında girilmesine,
- 31.İl Müdürlüklerinin en az iki konuda çiftçi tarla okulu çalışması yapmasına,
- 32.Bakanlığımızca düzenlenen hizmet içi eğitim programlarına Bitki Sağlığı Uygulama Programında belirtilen kontenjanlara uygun katılım sağlanmasına,
- 33.Kalıntı Eylem Planı uygulanan biber, turunçgil, yaprağı yenen sebze, bağ, nar ve ayva ürünlerinde Adana, Ankara, Antalya, Aydın, Burdur, Bursa, Eskişehir, Hatay, İzmir, Mersin, Muğla, Manisa, Sakarya, Denizli ve Tokat illerinde belirtilen talimatlar çerçevesinde faaliyetlerin titizlikle yürütülmesi, tahsis edilen bütçenin sadece pestisit kalıntısının önlenmesine yönelik demonstratif uygulamalar için harcanmasına,
- 34.TBS Bitki Sağlığı Kayıt Sistemi içerisinde yer alan "Diğer Entegre" modülünün düzenli veri girişlerinin yapılmamış olması sebebiyle, 2025 program ve 2024, 2023, ve 2022 program ve uygulamaların geçmişe dönerek girişlerinin tamamlanması gerekmektedir. Bu durum istatistiklerinin tutulması ve politika kararları için özel önem arz etmektedir. İl Müdürlüklerinin ürün ve zararlı organizma detayında uygulamalarını mutlaka sisteme girmesi gerekmektedir.

ARAŞTIRMA ENSTİTÜLERİ;

1. Enstitü Müdürlükleri tarafından, Müdürlüklerin katılımı ile survey planlaması, kayıt tutma, örnek alma, örneklerin nasıl gönderileceği ve diğer konularda bilgilendirme toplantıları yapılmasına,
2. Antalya'da biber gal sineği kaynaklı yaşanan sorunların önlenmesine yönelik çalışmaların Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü tarafından yürütülmesine,
3. Enstitü Müdürlüklerinde faaliyet gösteren laboratuvarların ve analizlerin akredite edilmesi için çalışmaların devam etmesine,
4. Enstitü Müdürlükleri tarafından sorumluluk bölgelerinde rehberlik, eğitim, farkındalık, mücadele ve benzeri çalışmaların yürütülmesine,
5. Trakya bölgesinde Batı mısır kökkurdu ile mücadele çalışmalarının Trakya Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü tarafından takip edilmesine,
6. Turunçgilde zarara neden olan zararlı organizmaların biyolojik mücadelesi kapsamında, ilgili Enstitü müdürlükleri tarafından faydalı böcek üretiminin yapılmasına,

7. Sürvey kapsamında alınan numunelerde Enstitü/Karantina Müdürlüklerince yapılan analizlerden ücret alınmamasına.

ARAŞTIRMA ENSTİTÜLERİ-İL MÜDÜRLÜKLERİ;

1. Kahverengi kokarca (*Halyomorpha halys*)’nın tespit edildiği illerde mücadele çalışmalarının Eylem Planı kapsamında yürütülmesi, diğer illerde sürvey çalışmalarının ilgili Bölge Araştırma Enstitü Müdürlükleri koordinasyonunda yapılması, üretici eğitimleri ve kamuoyu bilgilendirme çalışmaları yapılması, faaliyetlerin haftalık olarak Bakanlığa bildirilmesine,
2. Güzel inci kelebeğinin sürveylerinin Giresun FAEM koordinesinde yapılması, üretici bilgilendirmelerinin yapılması ve yapılan faaliyetlerin Bakanlığa bildirilmesine,
3. Adana BMAEM, Antalya ve Mersin İl Müdürlükleri tarafından iş birliği halinde örtüaltı biber ve domateste kullanılan biyolojik mücadele etmenlerinin çilek ve fasulyede sorun olan kırmızı örümcek ve trips başta olmak üzere zararlı organizmalar için örnek uygulama çalışmalarının yapılmasına,
4. Akdeniz meyvesineği (*Ceratitis capitata*) mücadelesi çalışmalarının etkin bir şekilde yapılmasına, Akdeniz Meyvesineği İzleme projesinin Adana BMAEM’nün koordinatörlüğünde, ilgili illerde ve belirlenen AMS teknik ekiplerince AMS bulaşıklık durumu, bulaşıklığın tarihlere göre dağılımı ve popülasyon yoğunluğu takibinin yapılarak durum ve yapılacaklar hakkında üreticilerin bilgilendirilmesine ve yapılan faaliyetlerin bitkisağlığı@tarimorman.gov.tr e-posta adresine bildirilmesine,
5. Akdeniz meyvesineğinden ari olduğu ilan edilen Manisa (Demirci İlçesi), Eskişehir (Mihalıççık İlçesi), Konya (Akşehir, Hadim, Bozkır, Halkapınar ve Taşkent ilçeleri), Yozgat (Kadışehri ilçesi) illerinde ariliğin sürdürülebilmesi için sürvey çalışmalarına devam edilmesi ve yeni ari alanların oluşturulması için çalışmaların yürütülmesine,
6. Fındık külleme hastalığının, Samsun KTAEM ve bölge İl Müdürlükleri tarafından takibinin yapılması ve mücadelesine yönelik üreticilerin bilgilendirilmesi, zamanında mücadele yapılmasının sağlanmasına, 20 Mart 2025 tarihinden itibaren aylık olmak üzere Eylül 2025 tarihine kadar yapılan faaliyetlerin bitkisağlığı@tarimorman.gov.tr e-posta adresine bildirilmesine,
7. *Ricania spp.* (Yalancı kelebek) bulaşıklığı tespit edilen illerde farkındalık ve bilgilendirme çalışmalarının yapılarak teknik talimatı doğrultusunda mücadele yapılmasının sağlanması, bulaşıklığı tespit edilmeyen diğer illerde ise Samsun KTAEM ve Yalova ABMAEM koordinatörlüğünde sürveylerin yapılması, 12 Mart 2025 tarihinden itibaren aylık olmak üzere Eylül 2025 tarihine kadar yapılan faaliyetlerin bitkisağlığı@tarimorman.gov.tr e-posta adresine bildirilmesine,

8. İncir teke böceğinin (*Batocera rufomaculata*) (Coleoptera: Cerambycidae) takibinin yapılmasına, Adana BMAEM iş birliğinde saha çalışmalarının yapılmasına ve Bakanlığa bildirilmesine,
9. Kekik, anason, kimyon, nane, adaçayı, maydanoz ve ıspanak gibi bitkilerin üretimi yapılan illerde ilgili enstitüler ve İl/İlçe Müdürlükleri tarafından yabancı ot mücadelesine yönelik kültürel tedbirler öncelikli olmak üzere entegre zararlı yönetimi prensipleri çerçevesinde mücadelesi için gerekli tedbirlerin alınmasına,
10. Biyolojik ve/veya Biyoteknik Mücadele çalışmaları ve önemi konusunda, Enstitü Müdürlüklerinin işbirliği ile farkındalık çalışmalarının yürütülmesine,
11. Karantinaya tabi zararlı organizma sürveylerinin web sayfasında yer alan sürvey talimatlarına göre, Enstitü Müdürlükleri koordinatörlüğünde İl ve İlçe Müdürlükleri tarafından yürütülmesine ve KASKs veri girişlerinin zamanında yapılmasına,
12. Karantinaya tabi zararlı organizmalarla bulaşıklık tespit edilen alanların takibinin Müdürlüklerce yapılmasına,
13. Karantinaya tabi zararlı organizmaların tespit edildikleri alanlarda yayılmalarının önlenmesi ve kontrol altına alınması için kültürel, kimyasal ve diğer tüm mücadele tedbirlerinin bölge Enstitü Müdürlükleri koordinasyonunda İl Müdürlükleri tarafından alınmasına,
14. İl Müdürlükleri tarafından zararlı organizma sürveylerinde kullanılmak üzere ihtiyaç duyulacak tuzak/feromon taleplerinin belirlenerek ilgili Enstitü Müdürlüklerine bildirilmesine, nihai icmalin Enstitü tarafından Bakanlığa bildirilmesine,
15. Turunçgil uzunantenneli böceği (*Anoplophora chinensis*) sürveylerinin Enstitü Müdürlükleri koordinasyonunda il müdürlüğünce konukçu bitkilerin yetiştirildiği alanlarda sürvey talimatına göre yürütülmesi, zararlı organizmanın tespit edildiği illerde fidanlık kontrollerinin tahripkar numune alımı ile yapılması ve ilgili mevzuat çerçevesinde karantina çalışmalarının yürütülmesine,
16. Sert ve yumuşak çekirdekli meyve ağaçlarında zarara neden olan çiçek ve meyve monilyası (*Monilinia fructicola*) sürveylerinin Enstitü Müdürlükleri koordinasyonunda il müdürlüğünce yapılmasına, tespit edilen alanlarda gerekli önlemlerin alınmasına,
17. Güz tırtılının (*Spodoptera frugiperda*) konukçularının yetiştirildiği illerde Enstitü Müdürlükleri koordinatörlüğünde, sürveylerinin yapılmasına, tespit edildiği illerde Ziraî Mücadele Teknik Talimatları doğrultusunda karantina tedbirlerinin alınmasına,

18. Bölge enstitü müdürlükleri koordinatörlüğünde ilgili müdürlükler tarafından Tomato brown rugose fruit tobamovirus (ToBRFV), Pepino mozaik virüs (PepMV) ve Tomato spotted wilt virüs (TSWV) ile ilgili eğitim çalışmalarının yürütülmesine, konukçularının yetiştirildiği illerde sürvey talimatı çerçevesinde sürveylerinin yapılmasına ve tespit edildiği illerde karantina tedbirlerinin alınmasına, üreticilerin bilgilendirilmesine, ayrıca Enstitü Müdürlükleri koordinatörlüğünde bilgilendirme çalışmalarına devam edilmesine,
19. Peach latent mosaic viroid (PLMVd) sürveylerinin Enstitü Müdürlükleri koordinasyonunda 81 il müdürlüğünce konukçularının yetiştirildiği yerlerde ve fidanlıklarda damızlık üniteleri dahil kontrollerin yapılmasına ve ilgili mevzuat çerçevesinde karantina çalışmalarının yürütülmesine,
20. Pembekurt mücadelesi kapsamında, Diyarbakır ZMAE Müdürlüğü koordinatörlüğünde, ilgili Enstitü ve İl Müdürlükleri işbirliği ile 15 Mart tarihine kadar pamuk, sap ve artıklarını işleyen, kullanan tesislerde faaliyetlerin tamamlanması ile ilgili duyuruların yapılmasına ve ilgili mevzuat çerçevesinde takip edilmesine,
21. *Xylella fastidiosa* sürveylerinin Bornova ZMAEM Müdürlüğü koordinasyonunda 81 il müdürlüğünce konukçularının yetiştirildiği yerlerde ve fidanlıklarda kontrollerinin yapılmasına, ilgili mevzuat çerçevesinde karantina çalışmalarının yürütülmesine, Enstitü Müdürlükleri tarafından İl Müdürlüklerine ve inspektörlere yönelik eğitim verilmesine,
22. Batı mısır kök kurdunun (*Diabrotica virgifera*) yayılmasının önlenmesi amacıyla münavebe yapılması konusunda üreticilerin bilgilendirilmesine, ayrıca Marmara Bölgesinde yer alan illerde bulunan mısır üretim alanlarında zararlı organizmanın tuzakla takibinin yapılmasına,
23. Turunçgil sarı damar açılması virüsünün (Citrus Yellow Vein Clearing Virüs) konukçularının bulunduğu illerde (Adana, Antalya, Mersin, Hatay, Osmaniye) Adana BMAEM koordinatörlüğünde, eradikasyon ve/veya ari alan tesis etmek amacıyla çalışmaların yürütülmesi, Enstitü Müdürlüğünce eğitim ve koordinasyon toplantısı yapılmasına,
24. Turunçgil yeşillenme hastalığı (*Candidatus Liberibacter spp. – Citrus Greening Bacterium*) sürveyinin konukçularının yetiştirildiği illerde bölge enstitü müdürlüğü koordinatörlüğünde il müdürlükleri tarafından yapılması, ayrıca, zararlı organizma ve vektörleri ile ilgili Enstitü Müdürlükleri tarafından il-ilçe müdürlüklerine bilgilendirme toplantıları düzenlenmesine,
25. Antepfıstığına (Fitoplazma, Dieback ve Kınacık vb. kaynaklı) kurumaların nedenleri hakkında ilgili bölge Araştırma Enstitüsü Müdürlükleri tarafından bir çalışma yürütülerek sonucun Bakanlığa bildirilmesine, karar verilmiştir.

II. BİTKİ SAĞLIĞI MEVZUATI VE GENEL PRENSİPLERİ

A. BİTKİ SAĞLIĞI MEVZUATI

Ülkemizde bitki sağlığı çalışmaları, 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununa bağlı olarak hazırlanmış olan ikincil mevzuat ve zirai mücadele teknik talimatları çerçevesinde yürütülmektedir.

Sıra No	MEVZUAT ADI	RESMİ GAZETE TARİHİ VE NO
1	5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu	13.06.2010 tarih ve 27610 sayılı RG
2	Bitki Koruma Ürünlerinin Önerilmesi, Uygulanması ve Kayıt İşlemleri Hakkında Yönetmelik	03.12.2014 tarih ve 29194 sayılı RG
3	Bitki Pasaportu Sistemi ve Operatörlerin Kayıt Altına Alınması Hakkında Yönetmelik	12.01.2011 tarih ve 27813 sayılı RG
4	San-Jose Kabuklu Biti ile Mücadele Hakkında Yönetmelik	15.09.2011 tarih ve 28055 sayılı RG
5	Karanfil Yaprak Bükenleri ile Mücadele Hakkında Yönetmelik	15.09.2011 tarih ve 28055 sayılı RG
6	Patates Halka Çürüklüğü Etmeninin Eradikasyonu ve Yayılmasının Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler Hakkında Yönetmelik	3 Aralık 2023 tarih ve 32388 sayılı RG
7	Patates ve Domateste Bakteriyel Solgunluk ve Patateste Kahverengi Çürüklük Etmeninin Eradikasyonu ve Yayılmasının Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler Hakkında Yönetmelik	3 Aralık 2023 tarih ve 32388 sayılı RG
8	Patates Kist Nematodları ile Mücadele Hakkında Yönetmelik	3 Aralık 2023 tarih ve 32388 sayılı RG
9	Patates Sigili Hastalığı Etmeninin Eradikasyonu ve Yayılmasının Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler Hakkında Yönetmelik	3 Aralık 2023 tarih ve 32388 sayılı RG
10	Pepino Mozaik Virüsü ile Mücadele Hakkında Yönetmelik	30.11.2012 tarih ve 28483 sayılı RG
11	Palmye Kırmızı Böceği ile Mücadele Hakkında Yönetmelik	18.12.2012 tarih ve 28501 sayılı RG
12	Ani Meşe Ölümü ve Çam Çıralı Kanseri Hastalığı ile Turuncu Uzun Antenli Böceği ve Kestane Gal Arısı Mücadelesi Hakkında Yönetmelik	17.06.2014 tarih ve 29033 sayılı RG
13	Bitki Karantinası Yönetmeliği	03.12.2011 tarih ve 28131 sayılı RG
14	Bitki Karantinası Fumigasyon Yönetmeliği	19.06.2011 tarih ve 27969 sayılı RG
15	Bitki Karantinası İnspektör Yönetmeliği	21.04.2011 tarih ve 27912 sayılı RG
16	Ahşap Ambalaj Malzemelerinin Isıl İşleme Tabi Tutulması ve İşaretlenmesine Dair Yönetmelik	25.05.2019 tarih ve 30784 sayılı RG
17	Bitki Koruma Ürünlerinin Ruhsatlandırılması ve Piyasaya Arzı Hakkında Yönetmelik	09.11.2017 tarih ve 30235 sayılı RG
18	Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelik	13.02.2019 tarih ve 30685 sayılı RG
19	20.05.2011 tarih ve 27939 sayılı RG	06.07.2011 tarih ve 27986 sayılı RG

20	Bitki Koruma Ürünü Üretim Yerleri, Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik	20 06.07.2011 tarih ve 27986 sayılı RG
21	Zirai Mücadele Alet ve Makineleri Hakkında Yönetmelik	09.06.2021 tarih ve 31506 sayılı RG
22	Bitki Koruma Ürünlerinin Sınıflandırılması, Ambalajlanması ve Etiketlenmesi Hakkında Yönetmelik	25.03.2011 tarih ve 27885 sayılı RG
23	Bitki Koruma Ürünleri ile İlgili Yapılacak Denemeler Hakkında Yönetmelik	09.11.2017 tarih ve 30235 sayılı RG
24	Bitki Koruma Ürünleri ile Bitki koruma Ürünü Hammaddelerinin İthalatı Hakkında Yönetmelik	14.12.2018 tarih ve 30625 sayılı RG
25	Bilimsel Çalışma, Deneme ve Çeşit Islahı Amacıyla Bitki, Bitkisel Ürün ve Diğer maddeler ile Zararlı Organizmaların Ülkeye Girişi ve/veya Ülke içinde Dolaşımı Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2014/59)	26.12.2014 tarih ve 29217 Sayılı RG
26	Bitki Sağlığı Teşhis ve Analiz Laboratuvarlarının Kuruluş, Çalışma Usul ve Esaslarının Belirlenmesi Hakkında Yönetmelik	16.02.2018 tarih ve 30334 Sayılı RG
27	Xylella Yaprak Yanıklığı ile Mücadele Hakkında Yönetmelik	14.12.2024 tarih ve 32752 sayılı RG
28	Pembekurt ile Mücadele Hakkında Yönetmelik	24.08.2023 tarih ve 32289 sayılı RG
29	İnsansız Hava Aracı Sistemlerinin Zirai Mücadele Kapsamında Bitki Koruma Ürünü Uygulamalarında Kullanılmasına İlişkin Yönerge	
Sıra No	TEBLİĞLER	
1	Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler İle Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere Ödeme Yapılmasına Dair Tebliğ (TEBLİĞ NO: (2024/31 ve 2024/39) (R.G. 26 Eylül 2024-32674 ve 28 Aralık 2024-32766)'ün içerisinde Biyolojik ve/veya Biyoteknik Mücadele Desteklemeleri ve Patates Siğili Desteklemeleri	
Sıra No	KHK ve YÖNERGELER	
1	T.C. Cumhurbaşkanlığı'nca 10/07/2018 tarihli 30474 sayılı Sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 1 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi	
2	Tarım ve Orman Bakanlığı Merkez Teşkilatı Görev Yönergesi	
3	Tarım ve Orman Bakanlığı Taşra Teşkilatının, Görevleri, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönerge	
Sıra No	TALİMATLAR	
1	Kıyı Tesislerinde Fümigasyon Uygulama Talimatı	
2	Bitki Karantinası Numune Alma Talimatı	
3	Tohumluklarda GDO Analizi için Numune Alma Talimatı	
4	Yemelik Patates İhracatı Uygulama Talimatı	
5	Rusya Federasyonuna Taze Meyve ve Sebze İhracatı Uygulama Talimatı	
6	Orman Ürünleri İthalatı Uygulama Talimatı	
7	Zirai Karantina Müdürlükleri Laboratuvarı Analiz İşlemleri Uygulama Talimatı	

Bitki Sağlığı Hizmet Kanunun İlgili Bölümü
5996 SAYILI VETERİNER HİZMETLERİ, BİTKİ SAĞLIĞI, GIDA VE YEM KANUNU
Yayımlandığı Resmi Gazete: Tarih: 13/6/2010, Sayı: 27610

BİRİNCİ KISIM
Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı, gıda ve yem güvenilirliğini, halk sağlığı, bitki ve hayvan sağlığı ile hayvan ıslahı ve refahını, tüketici menfaatleri ile çevrenin korunması da dikkate alınarak korumak ve sağlamaktır.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Kanun, gıda, gıda ile temas eden madde ve malzeme ile yemlerin üretim, işleme ve dağıtımının tüm aşamalarını, bitki koruma ürünü ve veteriner tıbbî ürün kalıntıları ile diğer kalıntılar ve bulaşanların kontrollerini, salgın veya bulaşıcı hayvan hastalıkları, bitki ve bitkisel ürünlerdeki zararlı organizmalar ile mücadeleyi, çiftlik ve deney hayvanları ile ev ve süs hayvanlarının refahını, zootekni konularını, veteriner sağlık ve bitki koruma ürünlerini, veteriner ve bitki sağlığı hizmetlerini, canlı hayvan ve ürünlerin ülkeye giriş ve çıkış işlemlerini ve bu konulara ilişkin resmî kontrolleri ve yaptırımları kapsar.

(2) Kişisel tüketim amaçlı birincil üretim ile kişisel tüketim amacıyla hazırlanan gıdalar bu Kanunun kapsamı dışındadır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

- 1) Ahşap ambalaj malzemesi: Ambalaj destek malzemesi dâhil bir malın korunması ya da taşınmasında kullanılan, kâğıt ürünleri hariç ahşap veya ahşap ürünlerini,
- 2) Alıkoyma: Canlı hayvan ve ürünler ile ilgili bir karar verilinceye kadar, kontrol görevlisinin vereceği talimatlar doğrultusunda ürünlerin işletmecisi tarafından depolanması ve sahibi tarafından hayvanların muhafazası dâhil, hareketinin veya bunlara dokunulmasının kısıtlanması veya engellenmesini,
- 3) Bakanlık: Tarım ve Köyşleri Bakanlığı,

- 4) Balıkçılık ürünleri: Canlı çift kabuklu yumuşakçalar, canlı denizkestaneleri, canlı gömlekliler ve canlı deniz karından bacaklıları ve bütün deniz memelileri, sürüngenler ve kurbağalar dışında kalan, doğadan veya yetiştiricilik yoluyla elde edilen, bütün deniz ve tatlı su hayvanlarının yenilebilir tüm biçimlerini, kısımlarını ve ürünlerini,
- 5) Birincil üretim: Kesimine kadar çiftlik hayvanlarının üretilmesi, sağımı, bitkisel ürünlerin hasadı da dâhil olmak üzere birincil ürünlerin üretilmesi, yetiştirilmesi, avlanma, balıkçılık ve yabanî ürünlerin toplanmasını,
- 6) Birincil ürünler: Topraktan ve hayvan yetiştiriciliğinden elde edilen ürünler ile avlanma ve balıkçılık yoluyla elde edilen ürünler dâhil birincil üretim ürünlerini,
- 7) Bitki: Canlı bitkiler ile bunların derin dondurulmamış meyve ve sebzeleri, yumrular, soğansılar, soğanlar ve rizomlar, kesme çiçekler, yapraklı dallar, budama artığı yapraklar, yapraklar, bitki doku kültürleri, canlı polen, göz, kalem ve çelik gibi canlılığını koruyan belirli parçaları ile dikim amaçlı olan botanik tohumlarını,
- 8) Bitki koruma ürünü: Kullanıcıya farklı formlarda sunulan, bitki ve bitkisel ürünleri zararlı organizmalara karşı koruyan veya bu organizmaların etkilerini önleyen, bitki besleme amaçlı olanlar dışında bitki gelişimini etkileyen, koruyuculara ilişkin özel bir düzenleme kapsamında bulunmayan ancak bitkisel ürünleri koruyucu olarak kullanılan, bitki ve bitki kısımlarının istenmeyen gelişmelerini kontrol eden veya önleyen, istenmeyen bitkileri yok eden, bir veya daha fazla aktif maddeyi veya aktif madde, sinerji yaratan veya güvenilirliği artıran maddeler gibi bileşenleri içeren preparatları,
- 9) Bitki pasaportu: Bitki sağlığı ile ilgili bu Kanun ve diğer ilgili mevzuat ile belirlenen bitki sağlığı standartlarının ve özel şartların karşılandığını gösteren, çeşitli bitki ve bitkisel ürünler için standart hâle getirilmiş, Bakanlıkça belirlenen usullere uygun olarak hazırlanan ve Bakanlık veya Bakanlıkça yetkilendirilenler tarafından düzenlenen resmî etiketi veya belirli ürünler için Bakanlıkça kabul edilen etiket dışındaki işareti,
- 10) Bitki sağlık sertifikası: Bitki ve bitkisel ürünlerin bu Kanunda belirtilen bitki sağlığı şartlarına uygun olduğunu gösteren belgeyi,
- 11) Bitkisel ürün: Bitkisel orijinli, işlem görmemiş veya basit bir işleminden geçmiş, bitki tanımına girmeyen ürünleri,
- 12) Bulaşan: Gıdaya kasten ilave edilmeyen ancak, gıdanın birincil üretim aşaması dâhil üretimi, imalatı, işlenmesi, hazırlanması, işleme tâbi tutulması, ambalajlanması, paketlenmesi, nakliyesi veya muhafazası ya da çevresel

bulaşma sonucu gıdada bulunan, hayvan tüyü, böcek parçası gibi yabancı maddeler hariç olmak üzere her tür maddeyi,

- 13) Çıkış: Malların Türkiye Gümrük Bölgesinden çıkışı ile ihracatı ve geçici ihracatı,
- 14) Çiftlik hayvanı: Et, süt, yumurta da dâhil olmak üzere gıda, deri, kürk, yün, tüy veya diğer ürünlerin temini için veya işgücü amacıyla insanlar tarafından yetiştirilen ve beslenen hayvanları,
- 15) Damızlık: Irkına, tipine ve verimine özgü özellikleri gösteren vasıflı ve belgeli hayvanları,
- 16) Denetim: Yem, gıda, hayvan refahı ve ıslahı, bitki ve hayvan sağlığı ile ilgili faaliyetlerin bu Kanun hükümlerine uygunluğunun tespiti amacıyla Bakanlık tarafından yapılan veya yaptırılan tüm işlemleri,
- 17) Doğrulama: İnceleme yapılarak ve objektif bulgular dikkate alınarak belirlenen şartların karşılanıp karşılanmadığının tespiti için yapılan kontrolü,
- 18) Don: At ve diğer memelilerde vücudu örten kıllara hâkim olan veya bu kıllardan çoğunluğa yakın kısmının müşterek olarak gösterdiği rengi,
- 19) Diğer maddeler: Bitki sağlığı açısından zararlı organizma taşıma riski bulunan, bitki ve bitkisel ürünler dışında kalan maddeleri,
- 20) Dikim: Bitkilerin büyümesi, üremesi ve çoğaltımını teminen bir ortama yerleştirilmesi işlemini,
- 21) Dikim amaçlı bitki: Dikili olan ve dikili olarak kalacak bitkiler veya şaşırtma işlemi yapılacak bitkiler ile dikili olmayan fakat sonrasında dikilecek olan bitkileri,
- 22) Ev ve süs hayvanı: Sahiplerinin ya da sahipleri adına sorumluluğunu almış kişilerin yanında bulunan, üçüncü bir şahsa satışı ya da devredilmesi amaçlanmayan arılar, kabuklu hayvanlar ve kümes hayvanları haricindeki omurgasızlar, amfibik hayvanlar, köpek, kedi, gelincik, süs balıkları, sürüngen, kemirgen, evcil tavşan ve tüm kuşları,
- 23) Faydalı organizma: Biyolojik evresinin herhangi bir dönemini zararlı organizma üzerinde geçiren ve bu organizmanın popülasyonunu sınırlayabilen parazitoit, parazit, predatör ve patojenleri,
- 24) Gıda: Doğrudan insan tüketimine sunulmayan canlı hayvanlar, yem, hasat edilmemiş bitkiler, tedavi amaçlı kullanılan tıbbî ürünler, kozmetikler, tütün ve tütün mamulleri, narkotik veya psikotropik maddeler ile kalıntı ve bulaşanlar hariç, insanlar tarafından yenilen, içilen veya yenilmesi, içilmesi beklenen işlenmiş, kısmen işlenmiş veya işlenmemiş her türlü madde veya

ürün, içki, sakız ile gıdanın üretimi, hazırlanması veya muameleye tâbi tutulması sırasında kullanılan su veya herhangi bir maddeyi,

- 25) Gıda ile temas eden madde ve malzeme: Gıda maddeleri ile temasta bulunan veya bulunmak üzere üretilen her türlü madde ve malzemeyi,
- 26) Gıda işletmecisi: Kâr amaçlı olsun veya olmasın kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek veya tüzel kişiler tarafından gıdanın üretimi, işlenmesi ve dağıtımının herhangi bir aşamasında kontrolü altında yürütülen faaliyetlerin, mevzuat hükümlerine uygunluğundan sorumlu olan gerçek veya tüzel kişiyi,
- 27) Gıda kodeksi: Türk Gıda Kodeksini,
- 28) Giriş: Malların Türkiye Gümrük Bölgesine ve serbest bölgelere girişi, ithalatı ve transit rejimine tâbi tutulmasını,
- 29) Gözetim: Herhangi bir gıda veya yem işletmesinin, işletmecisinin veya bunların faaliyetlerinin dikkatli bir şekilde gözlemlenmesini,
- 30) Gözetim bölgesi: Hastalık çevresinde, koruma bölgesini de içine alacak biçimde, koruma bölgesi dışında hastalığın yayılmasını önlemek için gerekli ön tedbirlerin uygulandığı ve hastalığın etkileyebileceği tüm türlerin sağlık durumunun dikkatlice izlendiği bölgeyi,
- 31) Hayvan: Suda yaşayan hayvanlar, sürüngenler ve amfibik hayvanlar dâhil omurgalı ve omurgasız canlıları,
- 32) Hayvan sahibi: Hayvanların mülkiyet hakkını üzerinde bulunduran gerçek veya tüzel kişiyi,
- 33) Hayvansal ürün: İnsan tüketimine sunulan hayvansal gıda, hayvansal yan ürün ve üreme ürünleri dâhil tüm hayvansal ürünleri,
- 34) Hayvansal yan ürün: Yetiştiricilikte kullanılmayacak olan sperma, ovum, embriyo dâhil, insanlar tarafından tüketimi amaçlanmayan hayvan kökenli ürünler veya hayvanların bütün vücut veya parçaları ile artıklarını,
- 35) Hijyen: Tehlikenin kontrol altına alınması ve gıda ve yemlerin kullanım amacı dikkate alınarak, insan ve hayvan tüketimine uygunluğunun sağlanması için gerekli her türlü önlem ve koşulu,
- 36) İstenmeyen etki: Bir veteriner sağlık veya bitki koruma ürününün, etiket ve tanıtıcı bilgilerine uygun olarak kullanımı sonucu, hayvanlarda, insanlarda, bitkilerde veya çevrede görülen zararlı etkileri veya istenmeyen durumları,
- 37) İthalat: Malların, serbest dolaşıma giriş rejimi, gümrük antrepo rejimi, dâhilde işleme rejimi, gümrük kontrolü altında işleme rejimi ve geçici ithalat rejimi prosedürlerine tâbi tutulmasını,

- 38) İzleme: Bu Kanun kapsamındaki faaliyetlerin, bu Kanunla belirlenen esaslara uygunluk durumu hakkında genel bir görüş edinmeye yönelik, planlanmış bir dizi gözlem ve ölçümlerin yürütülmesini,
- 39) İzlenebilirlik: Üretim, işleme ve dağıtımın tüm aşamaları boyunca bitkisel ürünlerin, gıda ve yemin, gıdanın elde edildiği hayvanın veya bitkinin gıda ve yemde bulunması amaçlanan veya beklenen bir maddenin izinin sürülebilmesi ve takip edilebilmesini,
- 40) Kalıntı: Bitki koruma ürünü kullanımı sonucu, bitki, bitkisel ürünler ile yenilebilir hayvansal ürünlerin içinde, üzerinde veya çevrede bulunan, metabolitler ile yıkımlanma veya reaksiyon sonucunda oluşan ürünler dâhil bir ve birden fazla maddeyi veya hayvansal ürünlere geçerek insan sağlığı üzerinde olumsuz etki yaratma ihtimali bulunan farmakolojik etkili maddeler ve bunların metabolitleri veya diğer maddelerini,
- 41) Karantina: Hastalık veya zararlı organizmaların ülkeye girişini veya ülke içinde yayılmasını önlemek amacıyla, hayvan, hayvansal ürün, bitki, bitkisel ürün ve diğer maddeler ile bulaşma ihtimali bulunan madde ve malzemelerin kontrol altına alınmasını,
- 42) Kontrol görevlisi: Bakanlık tarafından resmî kontrol yetkisi verilen kişiyi,
- 43) Kordon: Hayvan hastalığı görülen alanın gözetim altında tutulması, giriş ve çıkışların kontrol altına alınmasını,
- 44) Koruma bölgesi: Hayvan hastalığının ve zararlı organizmanın yayılmasını önlemek amacıyla hastalık görülen alanın çevresinde oluşturulan ve gerektiğinde insan hareketlerinin kısıtlanması dâhil, canlı hayvan, bitki, hayvansal ve bitkisel ürünlerin hareketlerinin kısıtlandığı bölgeyi,
- 45) Korunmuş bölgeler: Bu Kanun kapsamında yer alan, bir veya birden fazla bölgede yerleşik olan, bir veya birden fazla zararlı organizmanın o bölge için endemik olmadığı, çevre koşulları söz konusu zararlı organizmanın yerleşmesine uygun olmasına rağmen, o bölgede yerleşmemesi için korunan veya bu bölgelerde bulunmalarına rağmen eradikasyona tâbi tutulan ve bu koşulların sağlandığı Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara göre uygun sörvey sonuçları ile kanıtlanarak tanınan, düzenli ve sistematik olarak izlenen, söz konusu organizmanın o bölgede ortaya çıkması durumunda bildirimi zorunlu olan ve özel önlem alınan bölgeleri,
- 46) Numune alma: Ürünün, ortamdan alınanlar da dâhil üretim, işleme ve dağıtım aşamalarına ve hayvan ve bitki sağlığına ilişkin her tür maddenin mevzuata uygunluğunun doğrulanması amacıyla alınmasını,

- 47) Onay: Bu Kanun kapsamında onayı zorunlu olan faaliyetler ve ürünler için Bakanlıkça verilen izin veya ruhsatı,
- 48) Özel tıbbî amaçlı diyet gıdalar: Belli beslenme uygulamaları için hastaların diyetlerini düzenlemek amacıyla, özel olarak üretilmiş veya formüle edilmiş ve tıbbî gözetim altında kullanılacak olan alışılmış gıda maddelerini veya bu gıda maddelerinin içinde bulunan belirli besin öğelerini veya metabolitlerini vücuda alma, sindirme, absorbe etme, metabolize etme veya vücuttan atma kapasitesi sınırlı, zayıflamış veya bozulmuş olan hastalar ya da diyet yönetimleri, yalnızca normal diyetin modifikasyonu ile veya diğer gıdalarla ya da her ikisinin de birlikte kullanımı ile sağlanmayan kişiler için hazırlanmış gıda maddelerini,
- 49) Pedigri: Soy kütüğüne kayıt edilen damızlıklarla safkan atların numara, isim, orijin, ırk, renk, eşkâl, cinsiyet, doğum tarihi, verim kayıtları, yetiştirici ve sahibi ile hayvanın cetlerine ait bilgileri ve verimlerini belirten belgeyi,
- 50) Perakende: Ana dağıtım merkezleri, hazır yemek hizmeti, işyeri ve kurum yemekhaneleri, restoranlar ve diğer benzeri gıda hizmetlerinin sunulduğu yerler, dükkânlar, toptan satış yerleri, süpermarket dağıtım merkezleri dâhil olmak üzere son tüketiciye satış ya da dağıtım noktasında gıdanın işlenmesi veya muameleye tâbi tutulması veya depolanmasını,
- 51) Piyasaya arz: Bu Kanun kapsamındaki her türlü ürünün, bedelli veya bedelsiz, piyasaya sunulmasını,
- 52) Resmî kontrol: Bu Kanun kapsamındaki faaliyetlerin bu Kanun hükümlerine uygunluğunun doğrulanması için, kontrol görevlilerinin, verilen yetki çerçevesinde gerçekleştirdikleri izleme, gözetim, denetim, muayene, karantina, numune alma, analiz ve benzeri kontrolleri,
- 53) Resmî veteriner hekim: Bu Kanun kapsamında verilen görevleri Bakanlık adına yapan Bakanlık personeli veteriner hekimi,
- 54) Risk: Sağlık üzerinde olumsuz etki yaratma ihtimali bulunan tehlike ile şiddeti arasındaki fonksiyonel ilişkiyi,
- 55) Risk analizi: Risk değerlendirmesi, risk yönetimi ve risk iletişimi olarak birbirleriyle bağlantılı üç bileşenden oluşan süreci,
- 56) Risk değerlendirmesi: Bilimsel olarak tehlikenin tanımlanması, tehlikenin niteliklerinin belirlenmesi, tehlikeye maruz kalmanın değerlendirilmesi ve risk unsurlarının belirlenmesini kapsayan süreci,
- 57) Risk iletişimi: Risk analizi sürecinde risk değerlendircileri, risk yöneticileri ve diğer ilgili tarafların, tehlike, risk, riskle ilgili faktörler ve riskin algılanmasına

- ilişkin bilgi ve görüşler ile risk değerlendirmesi bulguları ve risk yönetimi kararlarının açıklamalarını da kapsayan bilgi ve düşüncelerin paylaşımını,
- 58) Risk yönetimi: Risk değerlendirmesi ve yasal faktörler göz önünde tutularak ilgili taraflarla istişare ile uygun olabilecek kontrol önlemlerine ilişkin alternatiflerin değerlendirilmesi, tercih edilmesi ve uygulanması sürecini,
- 59) Sağlık işareti: Sağlık işareti aranan ürünlerde resmî kontrollerin yapıldığını belirten işareti,
- 60) Sağlık koruma bandı: Dış ortama verilebilecek veya dış ortamdan gelebilecek olumsuz etkileri önlemek amacıyla ayrılan bölgeyi veya mesafeyi,
- 61) Sınır kontrol noktası: Sınır gümrük kapılarında yer alan gümrüklü yer ve sahalarda canlı hayvan ve hayvansal ürünler ile bitki ve bitkisel ürünlerin ülkeye girişinde kontrollerinin yapıldığı yeri,
- 62) Soy kütüğü: Pedigri düzenlemeye esas olacak bilgilerin düzenli olarak toplandığı veri tabanını,
- 63) Tağşiş: Bu Kanun kapsamındaki ürünlere temel özelliğini veren öğelerin ve besin değerlerinin tamamının veya bir bölümünün mevzuata aykırı olarak çıkarılmasını veya miktarının değiştirilmesini veya aynı değeri taşımayan başka bir maddenin, o madde yerine aynı maddeymiş gibi katılmasını,
- 64) Taklit: Bu Kanun kapsamındaki ürünlerin, şekil, bileşim ve nitelikleri itibarıyla yapısında bulunmayan özelliklere sahip gibi veya başka bir ürünün aynısıymış gibi göstermeyi,
- 65) Takviye edici gıdalar: Normal beslenmeyi takviye etmek amacıyla, vitamin, mineral, protein, karbonhidrat, lif, yağ asidi, amino asit gibi besin öğelerinin veya bunların dışında besleyici veya fizyolojik etkileri bulunan bitki, bitkisel ve hayvansal kaynaklı maddeler, biyoaktif maddeler ve benzeri maddelerin konsantre veya ekstraktlarının tek başına veya karışımlarının, kapsül, tablet, pastil, tek kullanımlık toz paket, sıvı ampul, damlalıklı şişe ve diğer benzeri sıvı veya toz formlarda hazırlanarak günlük alım dozu belirlenmiş ürünleri,
- 66) Tazminat: Tazminatlı hastalıklar ve zararlı organizmalar listesinde yer alan hastalık ve zararlı organizmalar nedeniyle tazminat ödenmesine karar verilen bitki ve hayvanlar ile zararlı organizma ve hastalığa bağlı olarak imhasına karar verilen ürün ve ekipmanların imha ve dezenfeksiyonu için ödenecek bedeli,
- 67) Tehlike: Sağlık bakımından olumsuz etki yaratma potansiyeli bulunan, gıda ve yemdeki biyolojik, kimyasal veya fiziksel etmenler ile gıda ve yemin durumu,

- 68) Tetkik: Faaliyetlerin ve ilgili sonuçların, planlanan düzenlemelere ve bu düzenlemelerin amaçlara ulaşmak için uygun olup olmadıklarını ve bu düzenlemelerin etkin bir şekilde uygulamaya konulup konulmadıklarını belirlemek için yapılan sistematik ve tarafsız incelemeyi,
- 69) Tıbbî olmayan veteriner sağlık ürünleri: Hayvana uygulanmak ya da hayvan için kullanılmak amacıyla tüm üretim aşamalarından geçerek kullanıma hazır hâle getirilmiş ilaç niteliğinde olmayan ürünleri,
- 70) Transit: Serbest dolaşımda bulunmayan canlı hayvan ve ürünlerin Türkiye Gümrük Bölgesi üzerinden geçerek yabancı bir ülkeden yabancı bir ülkeye, yabancı bir ülkeden Türkiye'ye, Türkiye'den yabancı bir ülkeye, bir iç gümrükten diğer bir iç gümrüğe sevkini,
- 71) Üreme ürünleri: Hayvanların üremesinde kullanılan sperma, ovum, embriyo ve kuluçkalık yumurtayı,
- 72) Üretim, işleme ve dağıtımın aşamaları: İthalat ve birincil üretim dahil, ürünün üretim, işleme, depolama, nakliye, nihai tüketiciye satışı veya arzını içeren herhangi bir aşamayı,
- 73) Ürün: Bitki, bitkisel ürün, gıda, gıda ile temas eden madde ve malzemeler, yem, hayvansal ürün, veteriner sağlık ürünü, bitki koruma ürünü ile ziraî mücadele alet ve makineleri ile ahşap ambalaj malzemesini,
- 74) Veteriner biyolojik ürünleri: Hayvanlarda aktif veya pasif bağışıklık oluşturmak, bağışıklığın seviyesini ölçmek veya hastalık teşhisi için hazırlanmış aşı, serum gibi ürünler ile teşhis kitlerini,
- 75) Veteriner ecza deposu: Sadece veteriner sağlık ürünlerinin toptan satışının yapıldığı, eczacı veya veteriner hekim sorumluluğunda faaliyet gösteren ecza depolarını,
- 76) Veteriner sağlık sertifikası: Hayvan ve hayvansal ürünlerin bu Kanunda belirlenen sağlık şartlarına uygun olduğunu gösteren, resmi veteriner hekim tarafından düzenlenen belgeyi,
- 77) Veteriner sağlık ürünleri: Veteriner tıbbî ürünleri ve tıbbî olmayan veteriner ürünlerini,
- 78) Veteriner tıbbî ürünleri: Hayvana uygulanmak ya da hayvan için kullanılmak amacıyla tüm üretim aşamalarından geçerek kullanıma hazır hâle getirilmiş etkin madde ihtiva eden ürünleri ve veteriner biyolojik ürünleri,
- 79) Yem: Hayvanların ağız yoluyla beslenmesi amacıyla kullanılan işlenmiş, kısmen işlenmiş veya işlenmemiş, yem katkı maddeleri dâhil her tür madde veya ürün,

- 80) Yem işletmecisi: Kendi işletmesindeki hayvanlar için yemlerin üretimi, işlenmesi ve depolanması dâhil, kâr amaçlı olsun veya olmasın kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek veya tüzel kişiler tarafından yemin üretimi, ithalatı, ihracatı, işlenmesi, depolanması, nakliyesi ve pazarlanması ile ilgili kontrolü altında yürütülen faaliyetlerin mevzuat hükümlerine uygunluğundan sorumlu olan gerçek veya tüzel kişiyi,
- 81) Yetkilendirilmiş veteriner hekim: Bakanlıkta görevli veteriner hekimler dışında, verilecek resmî görevleri yürütmek üzere Bakanlık tarafından yetki verilen veteriner hekimi,
- 82) Zararlı organizma: Bitki veya bitkisel ürünlere zarar veren bitki, hayvan veya patojenik ajanların tür, streyn veya biyotiplerini,
- 83) Ziraî mücadele alet ve makineleri: Bitki koruma ürünlerinin uygulanmasında kullanılacak her türlü alet, araç-gereç, makine, cihaz, ekipman ile bunların aksam, parça ve teferruatını,
- 84) Zootekni: Hayvanların yetiştirilmesi, ıslahı, bakımı ve beslenmesi, üreme ve çoğalması ve belgelendirme ile ilgili uygulamaları,
- ifade eder.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Bitki Sağlığı

BİRİNCİ BÖLÜM

Zararlı Organizmaların Kontrolü ve Yükümlülükler, Bitki Hastalık ve Zararlıları Tazminatı, Kayıt ve Bitki Pasaportu

Zararlı organizmaların kontrolü ve yükümlülükler

MADDE 15- (1) Bitki ve bitkisel ürünlere zarar yapan organizmaların yurt içine girişi veya yurt içinde yayılmasını engellemek için aşağıdaki esaslar uygulanır:

- a) Bakanlık, bitki ve bitkisel ürünler ile zararlı organizma taşıma ihtimali bulunan diğer maddeler ile ilgili inceleme, teşhis, gerekli kontrol ve koruma tedbirlerini almakla yükümlüdür.
- b) Bakanlık, herhangi bir bölgede zararlı organizma şüphesi veya zararlı organizmanın salgın hâlinde ortaya çıkması durumunda, zararlı

organizmaların yayılmasının önlenmesi için, ekim ve dikimin yasaklanması veya sınırlandırılması, bitki, bitkisel ürün ve diğer maddelerin naklinin ve satışının yasaklanması ile imhası dâhil her türlü tedbiri almaya, uygulamaya veya uygulatmaya yetkilidir.

- c) Bakanlık, zararlı organizmalarla ilgili olarak ulusal ve bölgesel düzeyde yıllık kontrol ve mücadele programı ile acil eylem planı hazırlanması ve uygulanmasını sağlar. Karantinaya tâbi zararlı organizmalar listesi Bakanlıkça belirlenir.
 - ç) Bakanlık yabancı bir ülkede herhangi bir zararlı organizma görülmesi ve ülkemiz için risk teşkil etmesi durumunda, zararlı organizmanın türüne göre bu ülkenin tamamından veya belirli bir bölgesinden, bulaşmaya neden olabilecek bitki ve bitkisel ürünlerin ülkeye girişine ve transit geçişine, tamamen veya kısmen sınırlama veya yasak getirebilir. Sınırlama ve yasak kapsamı daraltılabilir veya genişletilebilir.
- (2) Zararlı organizmalara karşı yapılacak mücadelenin esasları Bakanlıkça belirlenir. Mücadelenin Bakanlıkça belirlenen esaslara göre yapılması zorunludur.
- (3) Devlet ormanlarında bulunan zararlı organizmalarla yapılacak mücadele hizmetleri Bakanlıkça belirlenen esaslara göre, Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından yapılır. Zararlı organizmalarla yapılacak mücadelenin hem orman hem tarım sahalarını ilgilendirmesi hâlinde, mücadele bu Kanun hükümleri çerçevesinde Bakanlık ile Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından işbirliği hâlinde yürütülür.
- (4) Bakanlık zararlı organizmalarla ilgili bildirim sistemini kurar ve işletilmesini sağlar.
- (5) Bir yerde zararlı organizmanın salgın hâlinde ortaya çıkmasından haberdar olanlar Bakanlığa ihbar etmekle yükümlüdür.
- (6) Bakanlık, bazı zararlı organizmalar için özel koruma veya karantina bölgeleri oluşturabilir, oluşturulan bu bölgelerde bazı zararlı organizmalarla bulaşık bitki ve bitkisel ürünlerin giriş ve çıkışına yasaklama veya kısıtlama getirebilir, temiz alanlar için korunmuş bölgeler ilan edebilir ve bu bölgelerle ilgili izleme yapabilir.
- (7) Bakanlık, işlenmiş olsa dahi bitki ve bitkisel ürünler dışında kalan, bünyesinde zararlı organizma taşıma riski bulunan diğer maddeler için de bitki sağlığı ile ilgili önlemleri almaya, uygulamaya ve uygulatmaya yetkilidir.
- (8) Zararlı organizma mücadelesinde kullanılacak faydalı organizmaları üretenler,

ithalatını yapanlar, piyasaya arz edenler ve kullananlar Bakanlıkça belirlenen esaslara uymak zorundadır.

- (9) Ambalaj malzemesi olarak kullanılacak ahşap ambalaj malzemelerinden onay alınması gerekenler Bakanlıkça belirlenir. Belirlenen ahşap ambalaj malzemelerini üretecekler Bakanlıktan onay almak zorundadır.
- (10) Ticarî olarak fidan, fide, çelik, tohum, yumru, soğan gibi üretimde kullanılacak her türlü bitki yetiştiriciliğini yapanlar Bakanlıktan onay almak ve yetiştirme süresince Bakanlıkça belirlenen esaslara uymak zorundadır.
- (11) Bakanlıkça mücadelesi istenen zararlı organizmaların tespit edildiği yerlerde, ilgililerin Bakanlıkça talep edilen önlemleri almaları ve mücadeleyi yapmaları zorunludur.
- (12) Zararlı organizma ile mücadeleyi, ticarî amaçla yapmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler Bakanlıktan onay almak zorundadır.
- (13) Belediyeler ve il özel idareleri zararlı organizmalara karşı yapılacak mücadele ve kontrollerde Bakanlığa yardımcı olmak zorundadır.
- (14) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

Bitki hastalık ve zararlıları tazminatı

MADDE 16- (1) Bitki ve bitkisel ürünlerde tazminata tâbi hastalık ve zararlıları ile tazminat oranları Cumhurbaşkanı tarafından belirlenir. (1)

- (2) Bakanlık tarafından ekim ve dikimin kısıtlandığı veya yasaklandığı alanlarda üretim yapanlar, Bakanlık tarafından belirlenmiş esaslara aykırı olarak üretim yapanlar, gerçeğe aykırı beyanda bulunanlar ile kamu kurum ve kuruluşlarına ait ürünler için tazminat ödenmez.
- (3) Bitki hastalık ve zararlıları nedeniyle imha edilen ürünlerin tazminata esas değerleri, mahallin rayiç bedelleri dikkate alınarak yerel kıymet takdir komisyonu tarafından belirlenir. Yerel kıymet takdir komisyonu, bir Bakanlık temsilcisi, mahallin mülkî idare amirinin belirlediği bir üye ile ürün sahibinin konuyla ilgili sivil toplum kuruluşları temsilcileri arasından seçeceği bir üye olmak üzere üç üyeden oluşur.

Kayıt ve bitki pasaportu

MADDE 17- (1) Bakanlıkça belirlenen zararlı organizma taşıyıcısı olabilecek bitki, bitkisel ürün ve diğer maddeleri üreten, ithal eden, depolayan ve ticaretini

yapanlar, kayıt ile ilgili Bakanlıkça belirlenen esaslara uymak ve kayıtlarını yaptırmak zorundadır.

- (2) Bakanlıkça belirlenen bitki, bitkisel ürün ve diğer maddelerin dolaşımında bitki pasaportu bulundurulması zorunludur. Bitki pasaportu ile ilgili her türlü düzenlemeyi yapmaya Bakanlık yetkilidir.
- (3) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

İKİNCİ BÖLÜM

Bitki Koruma Ürünleri ile Ziraî Mücadele Alet ve Makinelerinin Onayı, Üretimi ve Sahibinin Sorumlulukları, Toptan ve Perakende Satışı, Tanıtımı ve Uygulanması

Bitki koruma ürünleri ile ziraî mücadele alet ve makinelerinin onayı ve üretimi

MADDE 18- (1) Bitki koruma ürünleri, ziraî mücadele alet ve makineleri ile zararlı organizma mücadelesinde kullanılan diğer ürünlerin üretimi, ithalatı, kullanımı, ambalajlanması, etiketlenmesi, tanıtımı, nakliyesi, depolanması, reçeteli ya da reçetesiz satışı, onayı, kontrolü ve teminine ilişkin işlemler Bakanlık tarafından belirlenir.

- (2) Bitki koruma ürünleri ile ziraî mücadele alet ve makinelerinin üretimi, ithalatı ve piyasaya arzı için Bakanlıktan onay alınması zorunludur. Bitki koruma ürünlerinin onaylanmasına ilişkin esaslar Bakanlıkça belirlenir. Onaya ilişkin bilgilerin gizliliği esastır.
- (3) Bakanlık, insan, hayvan, bitki ve çevreye olan olumsuz etkileri sebebiyle, bazı maddelerin bitki koruma ürünleri üretiminde kullanılmalarını, tüm bitkilere ya da belli bir bitki grubuna uygulanmalarını yasaklayabilir, kısıtlayabilir ya da kullanımına ancak belli esaslara bağlı olarak izin verebilir.
- (4) Orijinal bitki koruma ürünlerinin ilk onayı tarihinde belirlenen geçerlilik süresi dolmadan veya hak sahibinden izin alınmadan jenerik bitki koruma ürünleri piyasaya arz edilemez.
- (5) Bakanlık, bitkisel üretimi tehdit eden bir zararlı organizmanın ortaya çıkması durumunda, bu zararlı organizmaya karşı kullanılan onaylı bitki koruma ürünleri bulunmadığında veya ihtiyacın karşılanamadığı durumlarda, uygun gördüğü bitki koruma ürünleri kullanımına geçici olarak izin verebilir.

- (6) Bitki koruma ürünlerinin üretimi, onay verilen üretim yerlerinde, onaya esas şartlara ve formülasyon şekil ve yöntemlerine göre yapılır.
- (7) Bitki koruma ürünleri, ziraat mühendisleri, kimya mühendisleri veya kimyagerlerin sorumluluğunda üretilir. Bu ürünlerin kalite kontrolü, Bakanlık tarafından uygun görülen laboratuvarlarda bu fıkra da belirtilen meslek mensupları tarafından yapılır.
- (8) Bakanlıkça, üretim koşullarına ve onaya esas dosyasındaki ürün standartlarına uymadığı tespit edilen bitki koruma ürünleri hatalı kabul edilir. Hatalı veya son kullanma tarihi geçen bitki koruma ürünlerinin piyasaya arz edilmesi ve kullanımı yasaktır. Piyasaya arz edilmiş, hatalı bitki koruma ürünleri, onay sahipleri tarafından piyasad an toplanmak zorundadır. Hatası giderilemeyecek ürünler, masrafı sahibine ait olmak üzere derhal imha ettirilir. Hatalı bitki koruma ürünlerinin, hatası giderilebildiği takdirde, piyasaya yeniden arzına izin verilebilir.
- (9) Onay koşullarının değişmesi, ürünün beklenen etkiyi göstermemesi veya istenmeyen etkilerin görülmesi, onaya esas spesifikasyonuna uyulmaması gibi hususların tespiti hâlinde bitki koruma ürünlerinin onayı askıya alınabilir veya iptal edilebilir.
- (10) Bitki koruma ürünü onay sahibi, ürünün etkin, güvenilir ve öngörülen kalitede olması ile uygun şartlarla dağıtımından sorumludur. Onay verilmiş bitki koruma ürününün kullanımında istenmeyen etkilerinin ortaya çıkması durumunda, onay sahibinin sorumluluğu ortadan kalkmaz.
- (11) Bitki koruma ürününün onay sahibi, belirlenen kayıtları tutmak, her türlü değişikliği bildirmek, talep edilen bilgi ve belgeyi zamanında Bakanlıkça vermek zorundadır.
- (12) Yurt dışından bağışlanan veya araştırma, test ve onay işlemlerinde kullanılacak bitki koruma ürünleri ve ham maddeleri ile ziraî mücadele alet ve makinelerinin yurda girişine ilişkin şartlar Bakanlıkça belirlenir. Bu ürünler hiç bir şekilde ticarete konu olamaz.
- (13) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

Bitki koruma ürünlerinin toptan ve perakende satışı ile tanıtımı

MADDE 19- (1) Bitki koruma ürünleri ile zararlı organizma mücadelesinde kullanılan diğer ürünlerin toptan satışı, toptancı bayiler, perakende satışlar ise

perakendeci bayiler tarafından yapılır. Ziraî mücadele alet ve makinelerinin satışına ilişkin hususlar Bakanlıkça belirlenir.

- (2) Bitki koruma ürünlerini depolayanlar, toptan ve perakende ticaretini yapanlar, alış ve satış ile ilgili kayıtları tutmak, Bakanlığın belirlediği uygun şartlarda muhafaza etmek ve denetimlerde her türlü kolaylığı göstermek zorundadır.
- (3) Onaylı bitki koruma ürünlerinin tanıtımına ilişkin düzenlemeler Bakanlıkça belirlenir.
- (4) Bitki koruma ürünlerinin ambalajında satış fiyatının belirtilmesi zorunludur. Bakanlık, ülke ihtiyaçları, piyasa koşulları, kamu yararı ve hizmetin gereklerini dikkate alarak gerektiğinde satış fiyatlarını belirleyebilir.
- (5) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

Bitki koruma ürünlerinin uygulanması

MADDE 20- (1) Bakanlıkça bitki koruma ürünleri için reçete düzenleme yetkisi verilenler, uygulayacağı veya tavsiye edeceği, reçeteye tâbi bitki koruma ürünleri için, reçete düzenlemek, belirlenen kayıtları tutmak ve talep edildiğinde Bakanlığa sunmak zorundadır.

- (2) Bitki koruma ürünlerini kullananlar Bakanlıkça istenen kayıtları tutmak ve istendiğinde Bakanlığa sunmak zorundadır.
- (3) Bitki koruma ürünleri, kullanıma arz edilen hâliyle ve etiketinde belirtilen tavsiyelere göre uygulanır. Buna aykırı uygulamalarda sorumluluk uygulayana ve uygulanmasına izin verene aittir.
- (4) Kullanılan bitki koruma ürünlerinin artık ve ambalajları kullanıcıları tarafından uygun şekilde imha edilmek zorundadır.
- (5) Zararlı organizma mücadelesi yapılan alanlarda yapılan kontroller sonucunda, ürünlerde tavsiye dışı bitki koruma ürünlerinin kullanılması ve belirlenen limitlerin üzerinde kalıntı bulunması hâlinde, Bakanlık, ürünlerin hasadını geciktirebilir veya ürünleri imha ettirebilir. Bu maddenin uygulanması hâlinde üreticilere herhangi bir tazminat ödenmez.
- (6) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

SEKİZİNCİ KISIM

Cezaî Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Cezaî Hükümler, Cezaların Uygulanması, Tahsili ve İtirazlar

Bitki sağlığı ile ilgili yaptırımlar

MADDE 38- (1) Bitki sağlığı ile ilgili yaptırımlar aşığıda belirtilmiştir:

- a) 15 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde zararlı organizmaların yayılmasının önlenmesi amacıyla Bakanlık tarafından alınan tedbirlere uymayanlara üçbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- b) 15 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen zararlı organizmalarla yapılacak mücadeleyi Bakanlıkça belirlenen esaslara göre yapmayanlara üçbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- c) 15 inci maddenin beşinci fıkrasında bildirim istenen zararlı organizma salgınıni bildirmeyenlere bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- ç) 15 inci maddenin altıncı fıkrasında Bakanlıkça belirlenen yasaklama ve kısıtlamalara ve korunmuş bölgelerle ilgili getirilen esaslara uymayanlara beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- d) 15 inci maddenin sekizinci fıkrasında belirtilen zararlı organizma mücadelesinde kullanılacak faydalı organizmaları Bakanlıkça belirlenen esaslara uyulmadan üretenlere, ithalatını yapanlara, piyasaya arz edenlere beşbin Türk Lirası, kullananlara ise bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- e) 15 inci maddenin dokuzuncu fıkrasında belirtilen Bakanlıkça belirlenen ahşap ambalaj malzemelerini onay almadan üretenlerin faaliyeti durdurulur ve yirmibin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Onaylı olduğu hâlde Bakanlıkça belirlenen esaslara aykırı üretim yapanlara birinci defa onbin Türk Lirası, bir yıl içerisinde aynı fiilin tekrarı hâlinde yirmibin Türk Lirası idarî para cezası verilir, ahşap ambalaj malzemelerinin onay şartlarını kaybeden tesislere altı ayı aşma- mak üzere süre verilir, bu süre zarfında üretim askıya alınır, verilen süre sonunda olumsuzlukların giderilmemesi durumunda onayı iptal edilir.
- f) 15 inci maddenin onuncu fıkrasında belirtilen üretim materyallerine ilişkin onay almadan üretim yapanların faaliyetine son verilir ve yirmibin Türk Lirası idarî para cezası verilir, ürüne el konulur ve mülkiyetinin kamuya geçirilmesine

karar verilir. Onaylı olup da Bakanlıkça belirlenmiş esaslara aykırı hareket edenlere onbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

- g) 15 inci maddenin onbirinci fıkrasında belirtilen yerlerde Bakanlıkça mücadelesi istenen zararlı organizmalarla ilgili mücadeleyi yapmayanlara bin Türk Lirası idarî para cezası verilir, yapmayanlar adına gerekli mücadele Bakanlık tarafından yapılır veya yaptırılır. Mücadele masrafının iki katı tutarın sorumlular tarafından ödenmesi için bir aylık ödeme süresi verilir.
- ğ) 15 inci maddenin onikinci fıkrasına aykırı olarak Bakanlıktan onay almadan faaliyette bulunanlara beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Onay alıp da Bakanlıkça belirlenen esaslara aykırı hareket edenlere ikibin Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- h) 17 nci maddenin birinci fıkrasına göre kayıtlarını yaptırmayanlara üçbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Kayıtlı olduğu hâlde Bakanlıkça belirlenen esaslara aykırı hareket edenlere ikibin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bakanlıkça belirlenen kayıt şartlarının kaybedildiğinin tespiti hâlinde kayıt iptal edilir.
- ı) 17 nci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen Bakanlıkça belirlenen bitki ve bitkisel ürün ve diğer maddeleri, bitki pasaportu olmaksızın sevkini yapanlara, ikibin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bitki pasaportuyla ilgili konulmuş esaslara uymayanlara üçbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Bitki koruma ürünleri ile ilgili yaptırımlar

MADDE 39- (1) Bitki koruma ürünleri ile ilgili yaptırımlar aşağıda belirtilmiştir:

- a) Onaylı olmayan yerlerde bitki koruma ürünü üretimi yapan gerçek ve tüzel kişilere otuzbin Türk Lirası, ziraî mücadele alet ve makineleri üretimi yapan gerçek ve tüzel kişilere beşbin Türk lirası idarî para cezası verilir ve bunlar faaliyetten men edilir. Ürünler masrafları sorumlusuna ait olmak üzere piyasadan toplatılır ve imha edilmek üzere mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.
- b) Bitki koruma ürünleriyle ilgili onay alınmadan bitki koruma ürünü ithal eden ve üretenlere otuzbin Türk Lirası, satan ve bulunduranlara yirmibin Türk Lirası, ziraî mücadele alet ve makinelerini üretenlere beşbin Türk Lirası, satan ve bulunduranlara üçbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bitki koruma ürünleri ile ziraî mücadele alet ve makinelerini kaçak olarak ülkeye soktuğu tespit edilen- ler hakkında, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu hükümlerine göre işlem yapılmak üzere savcılığa suç duyurusunda bulunulur.

Ürünler masrafları sorumlu olmasına ait olmak üzere piyasadan toplatılır ve bitki koruma ürünlerinin imha edilmesi üzere mülkiyetinin kamuya geçirilmesine, ziraî mücadele alet ve makinelerinin ise mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir. Onaylı yerlerde onaylı olmayan bitki koruma ürünlerinin veya ziraî mücadele alet ve makinelerinin üretilmesi durumunda ayrıca üretim yerinin onayı bir yıl süre ile askıya alınır.

- c) Zararlı organizma mücadelesinde uygulanması yasaklanan veya bu yönde uyarılar taşıyan maddeleri ihtiva eden bitki koruma ürünlerini, piyasaya arz edilmek üzere üretilen bitki ve bitkisel ürünlere uygulayanlara dört yüz gün adli para cezası verilir, uygulayıcı, ziraî mücadele hizmetini onaylı olarak yapıyor ise ceza iki katı uygulanır. Ürünlerin imha edilmek üzere mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.
- ç) Bakanlıktan onaylı bitki koruma ürünlerinin analizleri sonucunda, onaya esas dosyasındaki formülüne ve spesifikasyonuna uymadığının tespit edilmesi hâlinde, bitki koruma ürünleri için yirmibin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bakanlıktan onaylı ziraî mücadele alet ve makinelerinin test ve denemeleri sonucunda onaya esas spesifikasyonlarına uymadığının tespit edilmesi hâlinde ikibin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Hatalı ürünlerin ilgili serileri onay sahibi tarafından piyasadan toplatılır ve imha edilmek üzere mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir. Ürünün piyasadan toplatılmaması hâlinde, ürün sahibine ayrıca beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- d) Onaylı bitki koruma ürünlerinden ve ziraî mücadele alet ve makinelerinden birini taklit etmek suretiyle sahtesini üreterek piyasaya arz edenler bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ve bin gün adli para cezası ile cezalandırılır.
- e) Zararlı organizma mücadelesinde kullanılacak alet ve makineler ile bitki koruma ürünü dışında kalan diğer ürünlerin onayı, üretimi, ithalatı, etiketlenmesi, piyasaya arzı, kullanımı ve kontrolüne ilişkin esaslara aykırı hareket edenlere beşbin Türk lirası idarî para cezası verilir.
- f) 19 uncu maddenin birinci fıkrasında belirtilen satış yerleri dışında bitki koruma ürünlerinin satışını yapan yer sahiplerine onbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ürünlere el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.
- g) Bitki koruma ürünleri ile ilgili Bakanlıkça istenen kayıtları tutmayan, bitki koruma ürünlerinin toptan ve perakende satışı ile ilgili esaslara uymayan onay sahibine, üretim yerlerine ve toptan satış depolarına yirmibin Türk Lirası, perakende satış yerlerine beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- ğ) 19 uncu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen hükümlere aykırı hareket

edenlere onbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Fiilin, ticarî reklâm ve ilân yoluyla gerçekleşmesi hâlinde 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 16 ncı maddesine aykırı hareket edenler hakkındaki ceza hükümleri uygulanır.

- h) Bitki koruma ürünlerini satmaya onaylı satış yerlerinin, onaya esas dosya bilgilerine ve ilgili mevzuata uymadığının tespiti hâlinde, işyeri sahipleri ve sorumluları ürün güvenilirliğine ilişkin risk oluşturmeyen durumlarda ikaz edilir ve düzeltilmesi için süre verilir. Risk oluşturmaması ve ikaz edilen hususların düzeltilmemesi hâlinde satış yerinin onayı bir aydan bir yıla kadar askıya alınır.
- l) Bakanlıkça reçeteli olarak satılması istenen bitki koruma ürünlerini reçetesiz olarak alıp uygulayanlara bin Türk Lirası, reçetesiz olarak satanlara ve Bakanlıkça istenen kayıtları tutmayanlara beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- i) Bakanlıkça kullanımı yasaklanan bitki koruma ürünlerini reçeteye yazanlara bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- j) Bitki koruma ürünlerini etiket bilgilerine uygun şekilde kullanmayanlara bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- k) Bitki koruma ürünlerinin artık ve ambalajlarını Bakanlıkça belirlenen esaslara göre imha etmeyenlere bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

B. GENELGE, YÖNERGE VE TALİMATLAR

AMS Mücadelesi Genelgesi

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Sayı : E-36871779-320.03.05-10840626

11.08.2023

Konu : Akdeniz Meyvesineği Mücadelesi
Genelgesi

DAĞITIM YERLERİNE

Akdeniz meyvesineği (AMS), polifag bir zararlı olup, dış karantinaya tabi ve ihracatta toleransı sıfırdır. Turunçgilin en önemli zararlısı olan AMS mücadelesi ülkemiz ekonomisi açısından önem arz etmektedir. Kayısı, şeftali, nektarin, yenidoğdu, ayva, armut, elma, incir, trabzon hurması ve nar konukçularıdır. Geniş konukçu ağı zararlının yaşam döngüsünü kolaylaştırarak mücadelesini zorlaştırmaktadır. Zararlının yoğun olduğu dönemlerde mücadelesi yapılmadığı zaman % 80'e varan ekonomik kayıplar görülebilmektedir.

Küresel iklim değişikliği nedeniyle kış aylarının ılık geçmesi ve iklim şartlarının zararlının lehinde seyretmesi AMS popülasyonunda önemli bir artışa neden olmaktadır. Söz konusu zararlı ile zamanında ve etkin mücadele yapılması amacıyla Akdeniz meyvesineğinin konukçusu olan meyve türlerinde, kültürel mücadele, biyoteknik mücadele ve kimyasal mücadele ile birlikte Entegre Zararlı Yönetimi prensipleri doğrultusunda eşzamanlı ve toplu mücadele yapılması gerekmektedir.

Bu kapsamda;

1. İl Müdürlüklerimiz;

İl merkezinde bir koordinasyon merkezi, İl ve ilçe bazında teknik ekipler oluşturarak ilgili Araştırma Enstitü Müdürlükleri ile işbirliği halinde, zararlının tanımı, biyolojisi, zarar şekli, ekonomik önemi, yayılışı, konukçuları, doğal düşmanları, mücadele zamanı ve metotları, kullanılacak bitki koruma ürünü ve dozları ile nasıl mücadele yapılması gerektiği konularında teknik personel ve üretici eğitimleri yapılacaktır. Ayrıca ilgili kurum, sektör, birlik, STK vb. işbirliği yaparak bilgilendirme ve farkındalık çalışmaları yapacaklardır. Bunun için;

- İl ve ilçe bazında teknik ekipler oluşturularak, bu ekiplerce surveyler yapılarak zararlının takip edilmesi, mücadeleye yönelik eğitim ve yayım ile üreticilere bilgilendirilme çalışmalarının yapılması,
- Eğitimlerde, küresel iklim değişikliğinin zararlının lehine gelişmesi ile popülasyon artışı olduğu etkin bir mücadele yapılmadığı zaman önemli kayıpların oluşacağı bunun için zamanında ve toplu mücadele yapılması gerektiği hususunun vurgulanması,
- Mücadelenin etkin bir şekilde yapılabilmesi için kültürel mücadele, biyoteknik mücadele ve kimyasal mücadele gibi tavsiye edilen tüm mücadele metotlarının birlikte entegre zararlı yönetimi prensipleri doğrultusunda ve gerektiğinde toplu mücadele şeklinde yapılmasının tavsiye edilmesi,
- Üretici birlikleri, ziraat odaları, ihracatçı birlikleri, ticaret odası vb. ürün alıcıları, paketleme / işleme tesisleri işletmecileri ve ilgili sektör paydaşları bilgilendirilerek, özellikle paketleme ve işleme tesislerinde çalışanlara eğitim verilmesi,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 50E182EF-9A08-4A0E-8C42-CA437F6FADB3

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Eskişehir Yolu 9. Km. Lodumlu Mevkii 06800 Çankaya/ Ankara

Tel: (0312) 258 77 44 Faks:

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Harun Reşit BEŞER

Mühendis

Telefon No: (312) 258 77 49

- e) Hobi bahçeleri ile köy evi bahçelerindeki meyvelerin dalında bırakılmaması konusunda bahçe sahiplerinin uyarılması,
 - f) Ticari değeri bulunmayan ürünlerin tarlada, yol kenarlarında, sulama kanallarında birikmesinin önlenmesi için Belediyeler ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri ile koordineli olarak çalışmaların yürütülmesi,
 - g) Zararlı hakkında farkındalık oluşturma çalışmalarının yapılması, kamuoyu bilgilendirmesine yönelik olarak eğitim materyali (afiş, broşür vb.) dağıtımı yapılması,
 - h) Bitki koruma ürünü satan bayilere zararlının mücadelesine yönelik eğitim materyali (afiş, broşür vb.) asılması,
 - ı) Yapılan faaliyetleri Eylül ayı itibarı ile Bakanlığa (bitkisağligi@tarimorman.gov.tr) haftalık raporlarla bilgi verilmesi,
- Hususlarında gerekli çalışmaları yapacaklardır.

2. Belediyeler;

Konukçusu olan meyve atıkları Akdeniz meyvesineğinin beslenerek biyolojisini tamamlaması ve çoğalması için uygun koşulları oluşturmaktadır. Zararlının mücadelesi için il, ilçe ve belde belediyelerince, meyve-sebze halleri, semt pazarları, çöplükler, drenaj kanalları gibi ürün atıklarının atıldığı ve hayvan gübrelerinin bulunduğu yerler ilaçlanacak, özellikle konukçusu olan meyve atıklarının bulunduğu çöplükler toprakla kapatılmalı, yol refüjilerindeki turuncğil toplanarak imha edilmelidir.

3. Üreticiler, Üretici Birlikleri ve Ziraat Odaları Birliği;

Akdeniz meyvesineği mücadelesinin Bakanlık tarafından tavsiye edilen, zirai mücadele teknik talimatı doğrultusunda uygun mücadele metodu ile toplu mücadele şeklinde zamanında ve tavsiyeli bitki koruma ürünü ile tekniğine uygun olarak yapılması gerekmektedir. Bu çerçevede;

- a) Bakanlıkça yapılacak çalışmalara katılım ve duyuruların izlenmesi ile ağaç üzerinde ve yere dökülmüş vuruklu meyveler, hasat ettiği meyveler, AMS için bir besin kaynağı olduğundan toplanıp toprağa gömülerek veya toplatılarak siyah poşetlerle kapalı olarak güneş altında bırakılması ve akabinde toplatılarak imha işlemlerinin yapılması,
- b) Pupalardan ergin çıkışlarının önlenmesi amacıyla kış sonu ilkbahar başlarında toprak işleme yapılması,
- c) Yeni kurulacak turuncğil bahçelerinin içine veya çevresine yenidünya, şeftali, kayısı, elma armut, incir, trabzon hurması, nar, vb. ağaçların dikilmemesi gibi tedbirlerin alınmasının sağlanması,
- d) Öncelikli olarak teknik talimatta yer alan kültürel tedbirlerin uygulanması ve gereği gibi mücadele yapılması yönünde konuyla ilgili tüm sivil toplum örgütlerinin ve üyelerinin bilgilendirilmesi,
- e) 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunun 15. Maddesi gereği zararlı organizmaların mücadelesi için Bakanlıkça alınan tedbirlere uymayanların idari yaptırım uygulanacağı hususunda üreticilerin bilgilendirilmesi.

4. Yaş sebze-meyve paketleme ve işleme tesisleri;

Yaş sebze-meyve işleme evlerinde ürün işleme ve paketleme esnasında ayıklanan AMS ile bulaşık meyve-sebze ve atıkları sözkonusu zararlı için üreme ve çoğalma kaynağını oluşturmaktadır. Bunun önlenmesi için;

- a) Paketleme ve işleme tesislerinde izleme ve mücadele amaçlı tuzakların asılması,
- b) Üreticilere AMS mücadelesine yönelik izleme, eğitim, bilgilendirme yapılması,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 50E182EF-9A08-4A0E-8C42-CA437F6FADB3
Eskişehir Yolu 9. Km. Lodumlu Mevkii 06800 Çankaya/ Ankara
Tel: (0312) 258 77 44 Faks:
KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Bilgi için: Harun Reşit BEŞER
Mühendis
Telefon No: (312) 258 77 49

- c) Ürün ihracatında AMS nedeniyle sorun yaşanmaması için mevzuat doğrultusunda gerekli tedbirlerin alınması,
- d) Üreticilerine hasat yapılmış bahçelerde yere dökülmüş ve ağaçta kalan artık meyvelerin toplatılarak ağzı bağlanmış şekilde siyah poşetlerle güneş altında sıcaklığa maruz bırakılması,
- e) Paketleme ve işleme tesisi çalışanlarına eğitim verilerek, bulaşık meyvenin ayıklanması, çevreye dağılmadan uygun koşullarda toplanması ve derin bir şekilde toprağa gömülerek imha edilmesi, çalışanlarda bulaşık meyveyi tanımayla yönelik broşürler bulundurulması, nakliye sırasında AMS' nin bulaşmasını engelleyici gerekli tedbirlerin alınması,

Akdeniz meyvesineği mücadelesi için yukarıda belirtilen konulara titizlikle uyulması, gerekli tedbirlerin alınması hususunda gereğini arz/rica ederim.

Prof. Dr. Ahmet GÜMEN
Bakan a.
Bakan Yardımcısı

Dağıtım:

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına
(Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü)
Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel
Müdürlüğüne
Adana Valiliğine
(Adana İl Tarım ve Orman Müdürlüğü)
Antalya Valiliğine
(Antalya İl Tarım ve Orman Müdürlüğü)
Aydın Valiliğine
(Aydın İl Tarım ve Orman Müdürlüğü)
Hatay Valiliğine
(Hatay İl Tarım ve Orman Müdürlüğü)
İzmir Valiliğine
(İzmir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü)
Mersin Valiliğine
(Mersin İl Tarım ve Orman Müdürlüğü)
Muğla Valiliğine
(Muğla İl Tarım ve Orman Müdürlüğü)
Osmaniye Valiliğine
(Osmaniye İl Tarım ve Orman Müdürlüğü)
Adana Biyolojik Mücadele Araştırma Enstitüsü
Müdürlüğüne
İzmir Bornova Zirai Mücadele Araştırma Enstitüsü
Müdürlüğüne

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 50E182EF-9A08-4A0E-8C42-CA437F6FADB3
Eskişehir Yolu 9. Km. Lodumlu Mevkii 06800 Çankaya/ Ankara
Tel: (0312) 258 77 44 Faks:
KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Bilgi için: Harun Reşit BEŞER
Mühendis
Telefon No: (312) 258 77 49

ŞARKA HASTALIĞI İLE MÜCADELE HAKKINDA TALİMAT

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç

Madde 1- Bu Talimat, taş çekirdekli grubu meyve türleri (Prunus L.) ile yabani Prunus türleri ve çok sayıda yabancı otlarda enfeksiyona yol açan Şarka hastalığını oluşturan “Plum pox potyvirus (PPV)”un varlığının ve yayılış alanlarının tespiti, korunmuş ve ari alanların belirlenmesi, mücadelesi, yayılmasının engellenmesi ve eradikasyonuna ilişkin alınacak asgari önlemleri düzenlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Kapsam

Madde 2- Bu Talimat, fidanlık ve meyve bahçelerinde PPV’nin sürveyi, tespit edilmesi, mücadelesi, korunmuş ve ari alanların belirlenmesi, yayılmasının engellenmesi ve eradike edilmesi hususlarını kapsar.

Dayanak

Madde 3- Bu Talimat, 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu’nun 15 inci maddesi ile Bitki Pasaportu Sistemi ve Operatörlerin Kayıt Altına Alınması Hakkında Yönetmelik’e dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4- Bu Talimatta geçen;

- a) Ari alan: Sistematik olarak yapılan ürveyleri sonucu PPV’nin var olmadığı alanı,
- b) Bakanlık: Tarım ve Orman Bakanlığını,
- c) Bitki Pasaportu Sistemi (BPS): 12/1/2011 tarihli ve 27813 sayılı Resmi

Gazetede yayımlanan Bitki Pasaportu Sistemi ve Operatörlerin Kayıt Altına Alınması Hakkında Yönetmelik ve değişiklikleri kapsamında ülke genelinde üretim materyallerinin bitki sağlığı kontrollerini sağlamak amacıyla oluşturulan sistemi,

ç) Bulaşık alan: Zararlı organizmanın varlığının tespit edildiği ve sınırlarının belirlendiği alanı,

d) Eradikasyon: PPV’nin belirli bir alandan yok edilmesine yönelik bitki sağlığı tedbirlerinin uygulanmasını,

e) Genel Müdürlük: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğünü,

f) Korunmuş bölge (ZP): “Bitki Pasaportu ve Operatörlerin Kayıt Altına Alınması Hakkında Yönetmelik” kapsamında yer alan, bir veya birden fazla bölgede yerleşik olan, bir veya birden fazla zararlı organizmanın o bölge için endemik olmadığı, çevre koşulları söz konusu zararlı organizmanın yerleşmesine uygun olmasına rağmen, o bölgede yerleşmemesi için korunan veya bu bölgelerde bulunmalarına

rağmen eradikasyona tabi tutulan ve bu koşulların sağlandığı Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara göre uygun sürvey sonuçları ile kanıtlanarak tanınan, düzenli ve sistematik olarak izlenen, söz konusu zararlı organizmanın o bölgede ortaya çıkması durumunda bildirim zorunlu olan ve özel önlem alınan bölgeleri,

g) Laboratuvar: Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı zirai mücadele araştırma enstitü ve zirai karantina müdürlüklerindeki laboratuvarları,

ğ) Müdürlük: Tarım ve Orman İl/İlçe Müdürlüklerini,

h) Şarka hastalığı: Çiçek petallerinde koyu pembe kırık çizgiler; yaprak damarları etrafında açık yeşil renk değişikliği, damar bantlaşması, sarıdan açık yeşile değişen halka ve lekeler, çizgi ve bantlar; meyve yüzeyinde soluk sarı halka ve çizgi şeklinde belirtiler gösteren ve meyvede deformasyona yol açan, ayrıca özellikle kayısı çekirdeğinde meyve üzerindeki belirtilerin izdüşümüne karşılık gelen yerlerde aynı belirtileri gösteren virüs hastalığını,

ı) Sürvey: PPV'nin bir yerde var olup olmadığının, var ise yayılış alanının ve yoğunluğunun tespit edilmesini,

i) Tampon bölge: Bulaşık alan sınırlarından başlamak üzere bir km çapındaki tedbir alınmış alanı,

j) Zararlı organizma: Plum pox potyvirus(PPV)'ü ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Sürveyler

Madde 5- Müdürlükler tarafından;

a) Prunus cinsine ait (EK-1); meyve ağaçları, fidanlıklar, yabani/dış mekân süs bitkileri ve zararlı organizmanın konukçusu olan yabancı otlar Bakanlığımız sürvey programına dahilinde Şarka Hastalığı Sürvey Talimatına göre resmi olarak incelenir.

b) Ari alan tesisi ve/veya eradikasyon kararı alınan il/ilçede, meyve bahçelerinde aşağıdaki tabloda yer alan skalaya göre örnekleme yapılır (1 ağaç 1 numune olarak kabul edilir).

Sürvey Bahçesindeki Toplam Ağaç Sayısı	Numune Alınacak Ağaç Sayısı
1-20	Şüpheli ağaçlar
21-70	5-20
71-150	21-30
151-500	31-70
501-1000	71-140
1001 ve üzeri	Toplam ağaç sayısının %10

c) Bu il/ilçelerin dışındaki il/ilçelerde yapılan şarka hastalığı sürveylerinde şüpheli konukçu bitkilerden örnek alınarak analize gönderilir.

ç) İl-ilçe Müdürlüğü, her bir fidanlıktaki fidanların en çok yüzde 20'sini yıllık olarak aşağıda belirtilen esaslara göre kontrol eder.

- Fidanlıktaki fidanlar makroskobik olarak kontrol edilir.
- Laboratuvar analizi için yapılacak örnekleme çeşit bazında yapılır. 1 numune; aynı çeşide ait 5 farklı fidandan 3'er olgun yaprak alınmak koşulu ile toplam 15 yapraktan oluşur.
- Müdürlük belirtilen örneklemeye ek olarak virüs belirtileri yönüyle şüphelenilen fidanlardan örnek alabilir.

d) Laboratuvar, analiz sonucunu ilgili müdürlüğe ve bulaşıklık bulunması halinde ise Genel Müdürlüğe bildirir.

e) Sürvey sonuçları, bulaşık alan koordinatlarını içerecek şekilde sürvey formuna işlenir ve haritalar oluşturulur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bulaşık alan

Madde 6- Bu Talimata göre;

a) Zararlı organizma ile bulaşık bulunan yerler müdürlüklerce, bulaşık alan olarak ilan edilir.

b) Bulaşık alanın sınırları çizilerek, Ek-2'de yer alan Tutanak düzenlenir ve etrafında bir kilometre çapında tampon bölge oluşturulur.

c) Bulaşık bulunan yerlerden kesinlikle konukçu türlerde hiçbir üretim materyali (aşı kalemi, aşı gözü, fidan, anaç, çöğür, çelik, klon vb.) alınmamalıdır.

ç) Zararlı organizmanın çok sayıda yaprakbiti vektörü olması nedeniyle enfeksiyon kaynaklarının ortadan kaldırılması için, bulaşık meyve, meyve sapları ve diğer bitki artıklarının etrafa dağıtılmamasına özen gösterilmelidir. Doğal enfeksiyon kaynağı olabileceğinden, etrafındaki orman ve açık arazide bulunan yabancı ot konukçuları temizlenmelidir.

d) Vektör yaprak bitleriyle gereken mücadele yaptırılır.

Tampon bölge

Madde 7- Bu Talimata göre;

- a) Tampon bölge oluşturulan alanda zararlı organizmanın konukçuları için en az üç yıl süre ile düzenli kontroller yapılır. Bulaşık alandan zararlı organizma eradike edilinceye kadar tampon bölge uygulamasına devam edilir.
- b) Tampon bölgede bulaşıklık tespit edilmesi halinde, bu bölge bulaşık alan olarak kabul edilir ve yeni bir tampon bölge oluşturulur.
- c) Tampon bölge içerisinde hiçbir şekilde konukçu türlerde fidanlık tesisine müsaade edilmez.
- ç) Tampon bölgede mevcut bulunan meyve bahçesi ve fidanlık parsellerinde kontroller ve denetimlerde numune sayısı artırılarak üretime devam edilir.
- d) Tampon bölge içerisinde hâlihazırda konukçu bitkilerin üretildiği fidanlık işletmesi var ise bu işletmenin en az 100 metre etrafında Prunus cinsine ait yeni bahçelerin kurulmasına izin verilmez. Ancak bahçenin bu alanda bulunması halinde bahçelerin kontrolleri yapılmalıdır.

Korunmuş bölge

Madde 8- Bitki Pasaportu Sistemi ve Operatörlerin Kayıt Altına Alınması Hakkında Yönetmelikte yer alan Korunmuş Bölge ile ilgili esaslara göre yürütülür.

- a) Bulaşık alandan Korunmuş bölgelere üretim materyalinin ve bulaşık meyvelerin girişi yasaktır.
- b) Korunmuş bölge orijinli bitki ve bitkisel ürünlerin diğer bir korunmuş bölgeye sevkiyatına izin verilir.

Eradikasyon

Madde 9- Bu Talimata göre;

- a) Zararlı organizmanın meyve bahçesinde tespit edilmesi halinde, bahçe sahibi tarafından İl veya İlçe Müdürlüğü teknik personeli gözetiminde bulaşık ağaçlar kökleri dâhil yakılarak imha edilir. Eradikasyon yapılan bahçelerde en az üç yıl süre ile herhangi bir konukçu bitki dikimine izin verilmez.
- b) Fidanlık parsellerinde yapılan analizler sonucunda bulaşıklık tespit edilen çeşidin tamamı eradike edilir.
- c) Müdürlüklerce eradikasyonu ile ilgili çalışmalar fotoğraflanarak tutanak tutulur. Geriye doğru izleme yapılarak eradikasyon ve izlemeye dair bütün bilgi ve belgeler talep edilmesi halinde Genel Müdürlüğe gönderilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bakanlığın yetkisi

Madde 10- Zararlı organizmanın yayılmasını engellemek ve mücadele etmek için gerektiğinde Bakanlık tarafından ilave önlemler alınabilir.

İdari yaptırımlar

Madde 11- Bu Talimat hükümlerine aykırı davrananlar hakkında 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun ilgili hükümlerine göre idari yaptırımlar uygulanır.

Madde 12- Bu talimat yayınlandığı tarihte yürürlüğe girer.

EKLER:

Ek-1:

PPV'nin ana konukçuları;

Kayısı (*Prunus armeniaca*)Damson Eriği (*P. insititia*)Şeftali (*P. persica*)Japon Eriği (*P. salicina*)Nektarin (*P. persicavar. nectarine*)Kiraz (*P. avium*)Erik (*P. domestica*)Vişne (*P. cerasus*)Myrobalan Eriği (*P. cerasifera*)Badem (*P. dulcis*)

PPV'nin odunsu ve otsu ikincil konukçuları

Güvem Eriği (*P. spinosa*)Çin Yabani Şeftalisi (*P. davidiana*)Amerikan Eriği (*P. americana*)Tüylü Kiraz (*P. tomentosa*)Mahleb (*P. mahaleb*)Kanada Eriği (*P. nigra*)Japon Kayısı (*P. mume*)Süs Eriği (*P. maritima*)Kum Kirazı (*P. pumila*)Karayemiş (*P. laurocerasus*)Hortulan Eriği (*P. hortulana*)AdiKurtbağrı (*Ligustrum vulgare*)Papazkühahı, Taflan (*Euonymus europaeus*)

PPV'nin ikincil otsu bitki konukçuları;

*Arabidopsis thaliana**N. bigelowii,**Chenopodium foetidum,**Nicandra physaloides,**Nicotiana benthamiana,**Pisum sativum* cv. "Colmo"*N. clevelandii,**Ranunculus repens**N. glutinosa**Medicago lupulina**N. occidentalis**Trifolium pratense**N. megalosiphon,**Trifolium repens**Silene vulgaris*

TUTANAK

Aşağıda bilgileri yer alan üreticinin bahçesinde şarka hastalığı tespit edilmiş olup, bulaşık meyve ağaçları imha edilmiştir. .../ ... / ...

İl	
İlçe	
Köy / Mevki	
Ada / Parsel	
Alan	
Konukçu bitki türü ve çeşitleri, sayıları ve tahmini yaşları	1-
	2-
	3-
	4-
	5-
Bahçe sahibini vektörlere karşı mücadele yapıp yapmadığı	
Şarka hastalığının tespit edildiği tarih	
İmhanın gerçekleştiği tarih	
Bahçe sahibinin iletişim bilgileri	
Ad soyadı	
Telefon numarası	
Adres	

Teknik Personel
(imza)

Bahçe sahibi
(imza)

C. Kahverengi Kokarca Eylem Planı

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Sayı : E-36871779-320.99-11898326
Konu : Kahverengi Kokarca Eylem Planı

ACELE
03.11.2023

DAĞITIM YERLERİNE

Bakanlığımız Bitki Sağlığı Uygulama Programı kapsamında mücadelesi yapılan istilacı ve polifag bir zararlı olan Kahverengi kokarca (*Halyomorpha halys*) 2017 yılında Artvin İlinden Ülkemize giriş yapmış, bugün itibariyle Karadeniz ve Marmara Bölgelerinin riskli alanlarında, birçok üründe ekonomik zarar eşiğini aşan yoğunluğa ulaşmıştır.

Bu doğrultuda söz konusu zararlının mücadelesi ile ilgili olarak Bakanlığımızca hazırlanan "Kahverengi Kokarca Eylem Planı" 25 Ekim 2023 tarihinde Ankara'da yapılan toplantıda tüm paydaşlarımızın dikkatine sunulmuş ve eylem planına son şekli verilmiştir.

Bu bağlamda; Bakanlığımız koordinasyonunda ilgili kurum ve kuruluşlar ile tüm paydaşların katılımıyla son hali verilen "Kahverengi Kokarca Eylem Planı" ekte gönderilmekte olup eylem planında yer alan tedbirlerin etkin uygulanması, işbirliği halinde mücadelenin sürdürülmesi için gereken katkı ve desteğin verilmesi hususunda;

Gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Ahmet GÜMEN
Bakan Yardımcısı

Ek: Eylem Planı (1 Sayfa)

Dağıtım:

Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel
Müdürlüğüne
Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğüne
Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne
Orman Genel Müdürlüğüne
Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığına
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliğine
Artvin İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne
Bolu İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne
Bursa İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: D7376763-9E62-4021-A1AD-8ABB59A52FF0 Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Eskişehir Yolu 9. Km. Lodumlu Mevkii 06800 Çankaya/ Ankara

Tel: (0312) 258 77 44 Faks:

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için:Hüseyin AKYAZI

Mühendis

Telefon No:(312) 258 77 46

Çanakkale İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne
Edirne İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne
Giresun İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne
Gümüşhane İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne
İstanbul İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne
Kastamonu İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne
Kırklareli İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne
Kocaeli İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne
Ordu İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne
Rize İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne
Sakarya İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne
Samsun İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne
Sinop İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne
Tekirdağ İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne
Tokat İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne
Trabzon İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne
Zonguldak İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne
Bayburt İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne
Bartın İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne
Yalova İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne
Karabük İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne
Düzce İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne
Bilecik İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne
İzmir İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne
Manisa İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne
Amasya İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne
Balıkesir İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: D7376763-9E62-4021-A1AD-8ABB59A52FF0 Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Eskişehir Yolu 9. Km. Lodumlu Mevkii 06800 Çankaya/ Ankara

Tel: (0312) 258 77 44 Faks:

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için:Hüseyin AKYAZI

Mühendis

Telefon No:(312) 258 77 46

KAHVERENGİ KOKARCA (*Halyomorpha halys*) EYLEM PLANI (2023-2025)

1. HEDEF	Bakanlığımızca Kahverengi kokarca ile mücadelede saha organizasyonun sağlanması ve etkin mücadele yapılması
2. AMAÇ	Kahverengi kokarca ile Entegre Zararlı Yönetimi Prensipleri kapsamında mücadelenin bir bütün olarak daha genişletilmiş ve kapsamlı bir organizasyon ile yürütülmesi. Zararlının mücadelesinde ilgili kamu kurumları, KIT ve STK'lar ile işbirliği yapılması.
3. SÜRE	3 Yıl (2023-2025)
4. FAALİYETLER	• Çalışma Gruplarının Oluşturulması • Araştırma Faaliyetleri • Eğitim, Yayım ve Kamuoyu Bilgilendirme Faaliyetleri • Popülasyon Takibi ve Mücadele Çalışmaları • Biyosidal ürün ruhsatlandırılması • Faydalı böcek üretimi ve salımı • Tuzakla takibi • Kışlak yerleri ve açık alanda mücadele • Denetim ve İzleme Faaliyetleri • İzleme ve Değerlendirme
5. FAALİYET DETAYLARI	ÇALIŞMA GRUPLARININ OLUŞTURULMASI
	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü (GKGM) • Kahverengi kokarca ile mücadele çalışma gruplarının oluşturulması, • Tüm çalışmaların koordine edilmesi ve yürütülmesinin sağlanması
	ARAŞTIRMA FAALİYETLERİ
	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM) • Kahverengi Kokarca mücadelesinde “öncelikli ihtiyaçlara” yönelik yeniliklerin ve gelişmelerin takip edilmesi, olası mücadele metodlarının araştırılması için projelerin hazırlanması ve bu konuda proje çağrılarının çıkılması, • Araştırmalardan elde edilen bulguların ve sonuçların uygulamaya aktarılması için ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılması, • Öncelikli mücadele alanlarının belirlenmesi için riskli bölgelerde popülasyon takibinin yapılması,

5. FAALİYET DETAYLARI

- Görevlendirilen Araştırma Enstitüleri tarafından klasik biyolojik mücadele çalışmalarında ihtiyaç duyulan parazitoitlerin üretimi ve salımının planlaması ve yapılması,
- Feromon ve tuzak geliştirilmesi ve ruhsatlandırılması,
- Entomopatojenlerin geliştirilmesi.

Sağlık Bakanlığı-İl Sağlık Müdürlükleri

- Kahverengi kokarca ile temas sonucu olduğu iddia edilen semptomlu vakaların bu böcek ile ilişkisinin bulunup bulunmadığının tespit edilmesi ve şayet insan sağlığı açısından riskli bir durum varsa alerjik reaksiyon gösterebilecek hassas kişilere yönelik bilgilendirmelerin yapılması veya önlemlerin belirlenmesi.

Ihracatçı Birlikleri, Ziraat Odaları, Üretici Birlikleri ve Tarımsal Amaçlı Kooperatifler

- Mücadeleye yönelik AR-GE projelerine ve mücadele faaliyetlerine destek sağlanması.

Ticaret Odaları, Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Borsaları, Üniversitelerin Teknoloji Ofisleri

- Mücadeleye yönelik AR-GE projelerinin finansmanına destek sağlanması, özellikle mekanik mücadelenin daha etkin yapılabilmesi için böcek toplama makinesi (D-Vac vb.) böcek toplama aletleri ile ilgili AR-GE çalışmalarının başlatılması, desteklenmesi ve kullanıma sunulması.

EĞİTİM, YAYIM VE KAMUOYU BİLGİLENDİRME FAALİYETLERİ

İl Tarım ve Orman Müdürlükleri

- Zararlıının kışlama döneminde (Eylül-Nisan arası) farkındalık oluşturma çalışmalarının yapılması amacıyla kamuoyu bilgilendirmesine yönelik olarak eğitim materyali (afiş, broşür vb.) dağıtımı yapılarak mutak toplantıların yapılması,
- Kışlama dönemindeki zarar, çiftçilerin yanında bölge halkını da ilgilendirdiği için mücadele bölgesinde ikamet edenlerin topyekûn kışlaklardaki mekanik mücadele çalışmalarına katılımının sağlanması.

Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

- Yapılan çalışmalar hakkında kamuoyunun belli aralıklarla bilgilendirilmesi.

Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı

- Saha çalışmalarının tanıtımı, kamu spotu, eğitim filmi, liflet, afiş gibi, eğitim ve yayım materyallerinin çoğaltılması ve gerekli yayım ve bilgilendirme faaliyetlerinin yürütülmesi.

5. FAALİYET DETAYLARI

Belediyeler

- Kahverengi kokarca mücadelesi ve önleyici tedbirlerin alınması için ihtiyaç duyulabilecek mücadele programına gerekli destek verilmesi, toplantı salonu, toplu taşıma ihtiyacı, liflet, afiş vb. araç gereçlerin temini konusunda katkı sağlanması.

İhracatçı Birlikleri, Ziraat Odaları, Üretici Birlikleri ve Tarımsal Amaçlı Kooperatifler

- Üye üreticilerinin bilgilendirilmesi ve koordine edilmesi,
- Kahverengi kokarca mücadelesi ve önleyici tedbirlerin alınması için ihtiyaç duyulabilecek liflet, afiş vb. araç gereçlerin temini ve dağıtımı konusunda katkı sağlanması.

Ticaret Odaları, Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Borsaları, Üniversitelerin Teknoloji Ofisleri

- Üyelerinde ve üreticide farkındalık oluşturulması amacıyla üye üreticilerinin bilgilendirilerek koordine edilmesi ve gerekli tedbirlerin alınması,
- Kahverengi kokarca mücadelesi ve önleyici tedbirlerin alınması için ihtiyaç duyulabilecek; toplantı salonu, liflet, afiş vb. araç gereçlerin temini konusunda katkı sağlanması.

Sivil toplum ve meslek kuruluşları

- İl/İlçe Müdürlüklerinin mücadele faaliyetlerine katkı ve destek verilmesi, toplantı salonu, araç temini, ilan gibi yaygın etkiyi arttıracak desteğin verilerek etkili bir toplu mücadele yapılmasına yönelik kamuoyu bilincinin oluşturulmasına katkı sağlanması.

POPULASYON TAKİBİ VE MÜCADELE ÇALIŞMALARI

İl Tarım ve Orman Müdürlükleri ile İl Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri, Orman Genel Müdürlüğü birimleri, Belediyeler, Üretici Birlikleri, Ziraat Odaları, İhracatçı Birlikleri, Ticaret Odası

- Yerleşim yerlerinde ve meskenlerde yapılacak mücadelede İl Sağlık Müdürlükleri ile işbirliği yapılması,
- Nisan-Eylül ayları arasındaki aktif dönemde biyolojik mücadele yapılmayan tarımsal alanlarda ruhsatlı bitki koruma ürünlerinin teknik talimatlar çerçevesinde aksatılmadan uygulanması için takip ve telkinlerin yapılması,
- Orman alanlarında Orman Genel Müdürlüğü ile işbirliği yapılarak sürvey ve mücadele çalışmalarının yapılması.

5. FAALİYET
DETAYLARI

- Sorumluluk alanlarında (paketleme tesisi, depo, garaj vb.) mekanik mücadele veya biyosidal uygulamalarının kurum kapasiteleri nispetince azami ölçüde yapılması, yaptırılması,

- İl genelinde gerekli organizasyonların zamanında yapılarak kışlaklarda ve tarımsal alanlardaki mücadelenin zamanında yapılmasının sağlanması.

Belediyeler

- Kışlak mücadelesi için belediyenin sorumlu olduğu yerleşim yerlerinde halkın uyarılması ve zararının görüldüğü ev, işyeri, depo vb. alanlarda görevlendirilecek kişilerce toplatılıp imha edilmesinin sağlanması.

İl Sağlık Müdürlükleri

- Kahverengi kokarcaya karşı kullanılabilecek biyosidal ürünlerin ruhsatlandırılması veya geçici tavsiyelerin ivedilikle hazırlanarak uygulamaya sunulması,

- Kahverengi kokarcanın kapalı alanlardaki mücadelesinde “Halk Sağlığı Alanında Haşerelere Karşı İlaçlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik” kapsamında ekipler oluşturularak kapalı alanlarda (özellikle kurumsal veya kamusal alanlar) biyosidal uygulamalarının uygulanabilirliğinin sağlanması.

DOĞAL DÜŞMAN AJANLARIN ÜRETİMİ

Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM) ve Orman Genel Müdürlüğü (OGM)

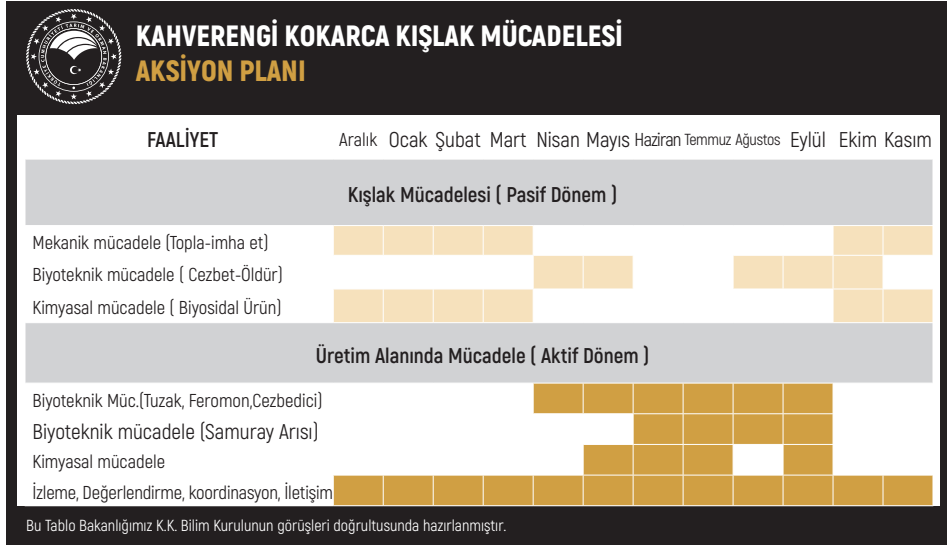
- Biyolojik mücadele çalışmalarında ihtiyaç duyulan faydalı böcek üretimi ve salımının planlaması ve yapılması

DENETİM ve İZLEME FAALİYETLERİ

Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü, İl Tarım ve Orman Müdürlükleri, Koordinatör Enstitüler

- Saha çalışmalarının yerinde kontrol ve denetiminin yapılması,
- Yürütülen çalışmalar ile ilgili olarak mücadele döneminde 15 günde bir, sonraki dönemlerde ise ayda 1 defa raporlama yapılması.

5. FAALİYET DETAYLARI	Kahverengi Kokarca İle Mücadele Faaliyetleri İş Zaman Çizelgesi		
	Kısa Vade (1 Yıl)	Orta Vade (2 Yıl)	Uzun Vade (2+ Yıl)
	1. Kışlak mücadelesi	1. Feromon tuzak geliştirilmesi ve ruhsatlandırılması	1. Kahverengi kokarcanın doğal düşmanlarının (Parazitoid, Entomopatojen) geliştirilmesi
	2. Yerleşim yerlerinde mekanik mücadele yöntemiyle mücadele edilmesi	2. Biyolojik mücadelenin geliştirilmesi (T.japonicus üretimi ve salımı- TAGEM)	2. Mücadelenin sürekli ve sürdürülebilir olması.
	3. Sürveylerin etkin yapılması ile mücadele zamanının duyurularak bahçe ve tarlalarda mücadele yapılmasının sağlanması.	3. Mücadeleye devam edilmesi	
	4. İl-İlçe Müdürlüklerinde görevli personele eğitimcilerin eğitimi şeklinde eğitim verilmesi (GKGM-TAGEM (Enstitü Müdürlükleri)) Kasım-2023 –Mayıs-2024	4. Hizmetiçi eğitimlerin belli aralıklarla yapılması	
	5. Kamu spotu hazırlanması	5. Teknik altyapının yeterli hale getirilmesi	
	6. Afiş, liflet eğitici video hazırlanması.		
	7. Biyosidal ürünlerin tavsiyesinin hızlandırılması. (Sağlık Bakanlığı)		
	8. Mekanik mücadele için böcek toplama aletlerinin geliştirilmesi ve desteklenmesi, (TAGEM- Özel Sektör)		
	9. Yerelde bütçe, alet-ekipman ve işçilik için organizasyon ve teknik		

D. KALINTI EYLEM PLANI

Biber, turunçgil, yaprağı yenen sebzeler, nar, ayva, domates ve bağ yetiştirildiği illere göre kalıntı eylem planı uygulanması amacıyla Adana, Ankara, Antalya, Aydın, Bursa, Denizli, Eskişehir, Hatay, İzmir, Mersin, Manisa, Muğla, Sakarya, Burdur ve Tokat illerinde 2022-2027 yıllarında pestisit kalıntısı eylem planı uygulanmaktadır.

Eylem planı kapsamında eğitim ve denetim amacıyla ayrı ayrı olmak üzere çalışma grupları oluşturularak üretici, teknik personel ve paydaşlara yönelik eğitim ve bilgilendirme faaliyetleri yürütülmektedir.

Bu kapsamda Eylem Planı kapsamında Yürütülen Faaliyetler;

- Çalışma Gruplarının oluşturulması,
- Eğitim ve Yayım Faaliyetleri,
- Teknik Personel Eğitimi
- Üreticilerin Eğitimi
- Nihai Faydalanıcıların Farkındalık Eğitimleri (TV, sosyal medya, SMS üretici bilgilendirme, basın yayın vb.)
- Entegre mücadelede demonstratif faaliyetler (Kültürel mücadele, biyolojik ve biyoteknik mücadele uygulamalarının yaygınlaştırılması)
- Popülasyon takibi (Doğru mücadele zamanı)
- Çiftçi tarla okulu ve örnek uygulama alanlarının oluşturulması

- Denetim faaliyetleri
- Hasat öncesi pestisit denetimleri
- Hal giriş Noktalarında denetimler
- Bayi denetimleri
- İzleme ve değerlendirme

Ürünler bazında eylem planı kapsamında uygulanacak faaliyetler için iş zaman çizelgesi oluşturulmuştur.

1.HEDEF	Biber, turunçgil, yaprağı yenen sebzeler, bağ, nar, domates ve ayva ürünlerinde kalıntının önlenmesi
2. AMAÇ	• Biber, turunçgil, yaprağı yenen sebzeler, bağ, nar, domates ve ayva yetiştirildiği illere göre kalıntı eylem planı uygulanması • Adana, Ankara, Antalya, Aydın,Bursa, Denizli, Eskişehir, Hatay, İzmir, Manisa, Mersin, Muğla, Sakarya, Burdur ve Tokat illeri pestisit kalıntı eylem planlarının uygulanması
3. SÜRE	5 Yıl (2022-2027)
4.FAALİYETLER	• Çalışma gruplarının oluşturulması • Eğitim ve yayım faaliyetleri • Teknik personel eğitimi • Üreticilerin eğitimi • Nihai faydalanıcı farkındalık eğitimleri (Tv, sosyal medya, sms ile üretici bilgilendirme faaliyetleri, basın yayın) • Entegre mücadelede demonstrasyon faaliyetleri (kültürel mücadele, biyolojik ve biyoteknik mücadele uygulamalarının yaygınlaştırılması) • Popülasyon takibi (Doğru mücadele zamanı) • Çiftçi tarla okulu ve örnek uygulama alanları oluşturma. • Denetim faaliyetleri • Hasat öncesi (Çapraz denetim) • Hal giriş • Bayi (Uygunsuz aktifler için bilgilendirme) ziyaretleri • İzleme ve değerlendirme Çalışma gruplarının oluşturulması: Biber, turunçgil, yaprağı yenen sebzeler, bağ, nar, ayva ve domates için İl Eylem Planlarında denetim ve eğitim ekipleri ayrı olmak üzere 2 farklı çalışma grubu oluşturulacaktır. Eğitim ve denetim ekiplerinde sorumlu teknik personeller belirlenerek, çalışmalar oluşturulan program dahilinde yürütülecektir.

Eğitim ve yayım faaliyetleri:

- Teknik Personel Eğitimi: Proje çalışma grubunda yer alan teknik personellerin kalıntının nedenleri ve önlenmesi konularında eğitilecektir.
- Üreticilerin Eğitimi: Teknik personeller üreticilere kalıntının nedenleri ve önlenmesi konularında belirlenen zamanlarda eğitimler vereceklerdir. Üreticilerin eğitimlerinde, bayi ve reçete yazma yetkililerinin eğitimlerinde çok sorun yaşanan aktiflerin üzerinde yoğunlaşılacaktır.
- Nihai Faydalancı Farkındalık Eğitimleri: Gelişen teknoloji ile beraber daha fazla üreticiye ulaşılması amacıyla TV, sms ile üreticileri bilgilendirme, sosyal medya kanallarının kullanılması ile kalıntının nedenleri ve önlenmesi konularında farkındalık çalışmaları yürütülecektir.

Entegre mücadelede demonstrasyon faaliyetleri:

Kültürel mücadele, Biyolojik ve Biyoteknik mücadele uygulamaları başta olmak üzere, entegre mücadele prensiplerinin uygulandığı örnek alanların oluşturulacaktır. (kükürt, bakır, bordo bulamacı, kısmi dal ilaçlaması, faydalı böcek salımı ve yapışkan tuzak kullanımı, cezbedici ziray vb.)

Demonstratif uygulamalarda kalıntıya sebep olan zararlı organizmaların alternatif yöntemlerine öncelik verilecek, bu ürünlerde ana zararlı organizmaların tamamını kapsayan mücadele programı oluşturulacaktır.

Çiftçi tarla okulu ve örnek uygulama alanı üretici ziyareti:

Kalıntının önlenmesine yönelik uygulamalı eğitimler verilecek, üreticilerin örnek işletmelerdeki başarılı uygulamaları görmeleri amacıyla iller veya ilçeler arasında teknik ziyaretler yapılacaktır.

Oluşturulan demonstrasyon alanları için tarla günleri düzenlenerek, uygulanan alternatif mücadele uygulamaları üreticilere tanıtılacaktır.

Çiftçi tarla okulu ve örnek uygulama alanı üretici ziyareti:

Kalıntının önlenmesine yönelik uygulamalı eğitimler verilecek, üreticilerin örnek işletmelerdeki başarılı uygulamaları görmeleri amacıyla iller veya ilçeler arasında teknik ziyaretler yapılacaktır.

Oluşturulan demonstrasyon alanları için tarla günleri düzenlenerek, uygulanan alternatif mücadele uygulamaları üreticilere tanıtılacaktır.

Denetim Faaliyetleri

Projede belirlenen teknik personeller tarafından denetim çalışmaları yürütülecektir.

- Kalıntı Eylem Planı kapsamında belirlenen ilçelerde hasat öncesi pestisit denetimi çapraz denetim olarak uygulanacaktır.
- Çapraz denetimlerde sistem haricinde denetçiler tarafından örnekleme ile belirlenen üreticilerin numuneleri çapraz denetimi yapacak İlçe Müdürlüğü denetçileri tarafından alınacaktır. TBS üzerinden belirlenen üreticilerin numuneleri ise programın ait olduğu İlçe Müdürlüğü tarafından alınacaktır.
- Hal giriş noktalarında İl Müdürlüğü tarafından oluşturulan plan dahilinde ilave denetimler yapılacaktır.
- Bayiler etkin bir şekilde denetlenecek, ayrıca kalıntıya neden olan önemli aktif maddeler için bilgilendirme yapılacaktır.

Popülasyon takibi (Doğru mücadele zamanı):

Akdeniz meyvesineği, unlubit, ayva iç kurdu, salkım güvesi, domates güvesi bağda külleme gibi ana zararlıların popülasyon takibi yapılarak mücadele tarihine karar verilmesi, üreticilere duyurulması, zamanında mücadele yapılması, gereksiz ilaçlamaların önlenmesi sağlanacaktır.

Proje bütçesi İl Müdürlüklerinde uygulanan proje faaliyetlerinde kullanılan giderleri ve demastrotif amaçlı oluşturulan uygulama giderlerini kapsamaktadır.

‘Proje bütçesi İl Kalıntı Eylem Planı kapsamında ön görülen faaliyetler dışında kullanılamaz’

Ürünler bazında proje kapsamında uygulanacak faaliyetler iş zaman çizelgesinde belirtilen takvime göre uygulanacaktır. Her ayın son iş günü raporlar Genel Müdürlüğümüze gönderilecektir.

Biber Kalıntı Eylem Planı
(Antalya-Mersin-Burdur İl Müdürlükleri)

ÜRETİM	FAALİYET ZAMANI	SORUMLU BİRİM	YILLIK PLAN (2022-2027)											
			Oc	Şb	Mr	Ns	My	Hız	Tz	Ağ	Ey	Ek	Ks	Ar
ÖRTÜ ALTI	Teknik ekiplerin Oluşturulması	il/ilçe Müd.												
	Eğitim programı hazırlanması	il / ilçe Müd.												
	Eğitim materyallerinin hazırlanması	GKGM, il/ilçe Müd.												
	Eğitimlerin verilmesi	GKGM, il/ilçe Müd.												
	Biyolojik/Biyoteknik Mücadele Örnek Uygul.	GKGM, il/ilçe Müd.												
	Denetim (Çapraz Denetim)	GKGM, il/ilçe Müd.												
	Değerlendirme ve Raporlama	il Müd.												
AÇIK ALAN	Teknik ekiplerin oluşturulması	il/ilçe Müd.												
	Eğitim programı hazırlanması	il / ilçe Müd.												
	Eğitim materyallerinin oluşturulması	GKGM, il/ilçe Müd.												
	Eğitimlerin verilmesi	GKGM, il/ilçe Müd.												
	Deneti (Çapraz Denetim)	GKGM, il/ilçe Müd.												
	Değerlendirme ve Raporlama	il Müd.												

Domates Kalıntı Eylem Planı
(Antalya-Muğla-Mersin-Burdur İl Müdürlükleri)

ÜRETİM	FAALİYET ZAMANI	SORUMLU BİRİM	YILLIK PLAN (2025-2027)											
			Oc	Şb	Mr	Ns	My	Hız	Tz	Ağ	Ey	Ek	Ks	Ar
ÖRTÜ ALTI	Teknik ekiplerin Oluşturulması	İl/ilçe Müd.												
	Eğitim programı hazırlanması	İl / İlçe Müd.												
	Eğitim materyallerinin hazırlanması	GKGM, İl/ilçe Müd.												
	Eğitimlerin verilmesi	GKGM, İl/ilçe Müd.												
	Biyolojik/Biyoteknik Mücadele Örnek Uyg.	GKGM, İl/ilçe Müd.												
	Denetim (Çapraz Denetim)	GKGM, İl/ilçe Müd.												
	Değerlendirme ve Raporlama	İl Müd.												
AÇIK ALAN	Teknik ekiplerin oluşturulması	İl/ilçe Müd.												
	Eğitim programı hazırlanması	İl / İlçe Müd.												
	Eğitim materyallerinin oluşturulması	GKGM, İl/ilçe Müd.												
	Eğitimlerin verilmesi	GKGM, İl/ilçe Müd.												
	Deneti (Çapraz Denetim)	GKGM, İl/ilçe Müd.												
	Değerlendirme ve Raporlama	İl Müd.												

Turunçgil Kalıntı Eylem Planı
(Adana-Hatay-İzmir-Mersin-Muğla-Aydın İl Müdürlükleri)

FAALİYET/ ZAMAN	SORUMLU BİRİM	YILLIK PLAN (2022-2027)											
		Oc	Şb	Mr	Ns	My	Hz	Tz	Ağ	Ey	Ek	Ks	Ar
Teknik ekiplerin Oluşturulması	İl/İlçe Müd.												
Eğitim programı hazırlanması	İl/İlçe Müd.												
Eğitim materyallerinin hazırlanması	İl/İlçe Müd.												
Eğitimlerin verilmesi	GKGM, İl/İlçe Müd.												
Biyolojik / Biyoteknik Müc. Örnek Uygulama	GKGM, İl/İlçe Müd.												
Popülasyon takibi (Doğru Müc. Zamanı)	İl/İlçe Müd.												
Akdeniz Meyve Sineği ile Mücadele	İl/İlçe Müd												
Turunçgil Unlu Biti ile Mücadele	İl/İlçe Müd.												
Denetim (Çapraz)	GKGM, İl/İlçe Müd.												
Değerlendirme ve Raporlama	İl/İlçe Müd.												

Yaprağı Yenlen Sebze Kalıntı Eylem Planı
(Adana-Mersin-Hatay-Antalya-Eskişehir-Ankara-Bursa-İzmir İl Müdürlükleri)

ÜRETİM	FAALİYET ZAMANI	SORUMLU BİRİM	YILLIK PLAN (2022-2027)											
			Oc	Şb	Mr	Ns	My	Hız	Tz	Ağ	Ey	Ek	Ks	Ar
ÖRTÜ ALTI	Teknik ekiplerin Oluşturulması	il/ilçe Müd.												
	Eğitim programı hazırlanması	il / ilçe Müd.												
	Eğitim materyali oluşturulması	GKGM, il/ilçe Müd.												
	Eğitimlerin verilmesi	GKGM, il/ilçe Müd.												
	Biyolojik/Biyoteknik Müc. Örnek Uyg.	GKGM, il/ilçe Müd.												
	Denetim (Çapraz Denetim)	GKGM, il/ilçe Müd.												
	Değerlendirme ve Raporlama	il Müd.												
AÇIK ALAN	Teknik ekiplerin oluşturulması	il/ilçe Müd.												
	Eğitim programı hazırlanması	il / ilçe Müd.												
	Eğitim materyali oluşturulması	GKGM, il/ilçe Müd.												
	Eğitimlerin verilmesi	GKGM, il/ilçe Müd.												
	Biyolojik/Biyoteknik Müc. Örnek Uyg.	GKGM, il/ilçe Müd.												
	Deneti (Çapraz Denetim)	GKGM, il/ilçe Müd.												
	Değerlendirme ve Raporlama	il Müd.												

Bağ Kalıntı Eylem Planı (Denizli, İzmir, Manisa ve Tokat İl Müdürlükleri)

FAALİYET ZAMANI	SORUMLU BİRİM	YILLIK PLAN (2024-2027)											
		Oc	Şb	Mr	Ns	My	Hız	Tz	Ağ	Ey	Ek	Ks	Ar
Teknik ekiplerin Oluşturulması	İl/İlçe Müd.												
Eğitim programı hazırlanması	İl / İlçe Müd.												
Eğitim materyallerinin hazırlanması	GKGM, İl/İlçe Müd.												
Programlanan Eğitimlerin verilmesi	GKGM, İl/İlçe Müd.												
Biyolojik/Biyoteknik Müc. Örnek Uyg.	GKGM, İl/İlçe Müd.												
Popülasyon takibi (Doğru mücadele zamanı)	İl / İlçe Müd.												
Bağ Hastalık ve Zararlılar ile Mücadele	İl / İlçe Müd.												
Denetim (Çapraz)	GKGM, İl/İlçe Müd.												
Değerlendirme ve Raporlama	İl Müd.												

Nar Kalıntı Eylem Planı (Antalya, Denizli ve Muğla İl Müdürlükleri)

FAALİYET ZAMANI	SORUMLU BİRİM	YILLIK PLAN (2024-2027)											
		Oc	Şb	Mr	Ns	My	Hız	Tz	Ağ	Ey	Ek	Ks	Ar
Teknik ekiplerin Oluşturulması	İl/İlçe Müd.												
Eğitim programı hazırlanması	İl / İlçe Müd.												
Eğitim materyallerinin hazırlanması	GKGM, İl/İlçe Müd.												
Programlanan Eğitimlerin verilmesi	GKGM, İl/İlçe Müd.												
Biyolojik/Biyoteknik Müc. Örnek Uyg.	GKGM, İl/İlçe Müd.												
Popülasyon takibi (Doğru mücadele zamanı)	İl / İlçe Müd.												
Akdeniz Meyve Sineği ile Müc.	İl / İlçe Müd.												
Nar hastalık ve zararlıları ile müc.	İl / İlçe Müd.												
Denetim (Çapraz)	GKGM, İl/İlçe Müd.												
Değerlendirme ve Raporlama	İl Müd.												

Ayva Kalıntı Eylem Planı (Denizli ve Sakarya İl Müdürlükleri)

FAALİYET ZAMANI	SORUMLU BİRİM	YILLIK PLAN (2024-2027)											
		Oc	Şb	Mr	Ns	My	Hs	Tz	Ağ	Ey	Ek	Ks	Ar
Teknik ekiplerin Oluşturulması	il/ilçe Müd.												
Eğitim programı hazırlanması	il / ilçe Müd.												
Eğitim materyallerinin hazırlanması	GKGM, il/ilçe Müd.												
Programlanan Eğitimlerin verilmesi	GKGM, il/ilçe Müd.												
Biyolojik/Biyoteknik Müc. Örnek Uyg.	GKGM, il/ilçe Müd.												
Popülasyon takibi (Doğru mücadele zamanı)	il/ilçe Müd.												
Akdeniz Meyve Sineği ile Müc.	il / ilçe Müd.												
Ayva hastalık ve zararlıları ile mücadele	il / ilçe Müd.												
Denetim (Çapraz)	GKGM, il/ilçe Müd.												
Değerlendirme ve Raporlama	il Müd.												

8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Ülkemizde pestisit kalıntısı görülen biber, turunçgil, yaprağı yenen sebzeler, bağ, nar, domates ve ayva ürünlerinde uygulanan proje ile kurumsal kapasitenin artırılması, teknik personellerin eğitilmesi, Bakanlık ve il/ilçe Müdürlüklerince yürütülen faaliyetlerle üretici farkındalığının artırılması ve kalıntının önlenmesi sağlanacaktır.

E. BİTKİ SAĞLIĞI UYGULAMALARI GENEL PRENSİPLERİ

1. Ülkemizde zirai mücadele uygulamaları; 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ile buna bağlı alt mevzuat, talimat, Entegre Mücadele Teknik Talimatları ve Zirai Mücadele Teknik Talimatlarına göre yapılır.
2. Zirai mücadele uygulamaları; Entegre mücadele teknik talimatı olan ürünlerde talimatına göre, entegre mücadele teknik talimatı olmayan diğer ürünlerde ise entegre mücadele genel prensiplerine göre yapılır.
3. Bitki sağlığı ve karantina çalışma programı, İl ve ilçe bazında ekonomik öneme haiz ürün ve bunlara arız zararlı organizmalar dikkate alınarak oluşturulur.
4. Parazitoit ve predatör popülasyonunun yoğun olduğu yerlerde kültürel tedbirlere, biyolojik ve biyoteknik mücadeleye öncelik verilmelidir. Parazitoit ve predatör popülasyonunun var olduğu ancak zararlıyı kontrol altına alabilecek düzeyde olmadığı yerlerde kimyasal mücadelenin zorunlu olması halinde ilgili Zirai Mücadele Araştırma Enstitü Müdürlükleri ile birlikte belirlenecek yerlerde ve uygun yöntem ve bitki koruma ürünleri ile mücadeleye karar verilir.
5. Yeni görülen ve henüz teşhisi yapılmamış olan zararlı organizmalar bölge Zirai Mücadele Araştırma Enstitü Müdürlüklerine bildirilir, ilgili Enstitü Müdürlüğünce teşhis yapılması ve mücadele metodu, varsa kullanılabilecek bitki koruma ürünlerinin belirlenmesi ile mücadelesi yaptırılır.
6. Bitki Sağlığı Uygulamaları ve Kontrolü Projesinden illere gönderilen ödenekler bitki sağlığı çalışmalarında kullanılır.
7. İlçe Müdürlükleri ile Eylül ayında yapılacak toplantıda o yılın bitki sağlığı ve karantina çalışmaları değerlendirilir ve bir sonraki yılın il program teklifi oluşturulur.
8. İl bitki sağlığı program teklifleri, Bakanlıkça yapılacak yılsonu bitki sağlığı değerlendirme toplantılarında alınan kararlar ve öneriler doğrultusunda toplantıyı müteakip 10 gün içerisinde Bakanlığa bildirilir.
9. Bakanlık onayı ile gönderilen Bitki Sağlığı 2025 Yılı Programı bir günlük eğitim ile İl, İlçe, Enstitü Müdürlüğü bitki sağlığı çalışanlarına tevdi edilir.
10. Bitki Sağlığı 2025 Yılı Programı kitabında yer alan Talimat ve Prensiplerinin uygulamasından İl İlçe Müdürlükleri, ilgili Enstitü ve Karantina Müdürlükleri sorumludur.
11. İl Müdürlükleri tarafından programında yer alan konularda mücadele çalışmalarının tamamlanmasından hemen sonra yılsonunu beklemeden icraat

raporları hazırlanır ve Bakanlığa (form: 1,2,3,4,5,6,7,8,9..) yazılı olarak ve e-posta (bitkisagligi@tarimorman.gov.tr) ile gönderilir, elektronik ortamda <http://tbs.tarbil.gov.tr/> adresinden “Bitki Sağlığı Kayıt Sistemine” girişleri yapılır.

12. Hizmet içi eğitimler 5996 sayılı “Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu” ve bitki sağlığı ile ilgili yönetmelik, tebliğ, talimat ve genelgelere uygun olarak “Bakanlığımız Hizmet İçi Eğitim Yönetmeliği” ve Hizmet İçi Eğitim talimatı kapsamında; bitkinin fenolojik ve zararlıların biyolojik dönemleri dikkate alınarak teorik, uygulamalı ve laboratuvar ortamında sertifikalı eğitim ve kısa süreli eğitimler şeklinde yürütülecektir.
13. Çiftçi eğitim çalışmaları İl Müdürlüklerinin koordinasyonunda İlçe Müdürlükleri ile birlikte Çiftçi Tarla Okulu şeklinde yapılacaktır. Her İl Müdürlüğü kendi bölgesinde yürütülen Entegre Mücadele çalışmaları, ekonomik öneme haiz bitkisel ürünler ve yaygın olarak görülen ekonomik zarara neden olan zararlı organizmaları dikkate alarak farklı ürünlerde ve farklı ilçelerde olmak üzere en az iki konuda çiftçi tarla okulu çalışması yapacaktır.

F. BİTKİ SAĞLIĞI KAYIT SİSTEMİ (BSKS)

Bitki Sağlığı Kayıt Sistemi, Bitki Sağlığı ve Karantina Daire Başkanlığı tarafından yürütülen iş ve işlemler hakkında istatistiksel verilerin tutulduğu, uygulama verilerinin girildiği ve bir yıl sonra yapılacak olan bitki sağlığı çalışmalarının programa alındığı Tarım Bilgi Sistemi (TBS) kapsamında yer alan ilgili modüllerden oluşmaktadır.

Bitki Sağlığı Kayıt Sistemi (BSKS), Süne, Devlet Yardım Mücadelesi, Genel Zararlılar, Entegre Zararlı Yönetimi-EKÜY, Diğer Entegre Mücadele, Hasat Öncesi Pestisit Denetimi, Biyolojik/Biyoteknik Mücadele, Meyve Sinekleri Eylem Planı, Akdeniz Meyvesineği Tuzak Takibi, Tahmin ve Uyarı Sistemi, Zehirlenme Modülü, Pestisit Kullanımları, Üretici Kayıt Defteri, Bitki Sağlığı Kayıt Sistemi Raporları modüllerinden meydana gelmektedir.

Söz konusu veritabanlarında bulunan verilere ulaşım kriterlerinin, Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi ve Kişisel Verileri Koruma Kanununun ilgili hükümlerine göre değerlendirilmesi ve gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir.

Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar;

- Her yıl düzenli olarak bir sene önce yapılması planlanan survey alanları ve içinde bulunulan üretim sezonunda gerçekleşen mücadele faaliyetleri ile ilgili verilerin söz konusu sisteme kayıtları zamanında ve düzenli olarak yapılmalıdır.

- Sisteme veri kayıtları Bitki Sağlığı Değerlendirme toplantısına gelmeden önce tamamlanmalıdır.

- Bitki Sağlığı Kayıt Sistemi, Tarım Bilgi Sistemi (TBS) içerisinde yer alan ilgili modüllerden oluşmaktadır. Bu modüllerin kullanma ve kullandırılma yetkisi, Tarım ve Orman İl Müdürlüklerinin Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şube Müdürlerine verilmektedir. (Sistem Sorumlusu)

- İlgili Şube Müdürlerinin görevden ayrılması veya görev değişikliği durumunda, bu değişiklik Bakanlığa yazı ile bildirilir. Bildirilen bu yazıda sadece şube müdürünün ...@tarimorman.gov.tr uzantılı mail adresi, T.C. kimlik numarası, aktif cep telefon numarası ve aşağıda yer alan imzalı sözleşmesi olmalıdır.

- Bakanlığa gelen resmi yazıya binaen, eski Şube Müdürünün BSKS yetkileri Bakanlık tarafından iptal edilir ve yeni Şube Müdürüne Bakanlık tarafından BSKS konusunda “Sistem Sorumlusu” yetkisi verilir.

Yeni şube müdürü, eğer personele verilecek yetki (rol)’lerde değişiklik yapacaksa, bu değişikliği ve personel bilgilerini, şube müdürünün ...@tarimorman.gov.tr uzantılı mail adresinden bitkisagligi@tarimorman.gov.tr adresine mail ile bildirir. Bildirilen yeni personel ve rollerin yazılı olduğu sözleşme örnekleri Bakanlığa gönderilmez, İl Müdürlüğünde dosyasında saklı tutulmalıdır.

*Bitki Sağlığı Kayıt Sistemi, Kask ve Bitki Pasaportu sistemleri kullanıcılarının Emeklilik, görev yeri değişikliği, vefat ve tayin işlemleri gerçekleşmesi durumunda sistemde kullanıcının pasif hale getirilmesi sağlanmalıdır.

*Sistem Sorumlusu olarak yetkilendirilen Şube Müdürleri aşağıda bulunan kullanıcı sözleşmelerini imzalayarak Bakanlığımıza gönderecektir. Yetki verilen personelin imzaladığı sözleşmeler İl Müdürlüğünde dosyasında saklanmalıdır.

BITKİ SAĞLIĞI KAYIT SİSTEMİ, KARANTİNAYA TABİ ZARARLI ORGANİZMA SÜRVEYLERİ KAYIT SİSTEMİ VE BITKİ PASAPORTU KAYIT VE TAKİP SİSTEMİ

KULLANICI SÖZLEŞMESİ

Tarım ve Orman Bakanlığı (bundan böyle Bakanlık olarak anılacaktır) ile Bitki Sağlığı Kayıt Sistemi (BSKS), Karantinaya Tabi Zararlı Organizma Sürveyleri Kayıt Sistemi (KASK) ve Bitki Pasaportu Kayıt ve Takip Sistemi (BPKTS)’nde veri girişi yetkisi ve görüntüleme yetkisi verilen kişiler (bundan böyle kullanıcı olarak anılacaktır) arasında kullanıcı adı ve giriş şifresi verilmesi/yenilenmesi ve kullanılmasına ilişkin koşulları belirleyen sözleşmedir.

Madde 1- İşbu sözleşmenin taraflarca imzalanması Bakanlığa kullanıcı adı ve giriş şifresi verme yükümlülüğü getirmez. Bakanlık uygun gördüğü takdirde kullanıcı adı ve giriş şifresi tahsis eder.

Madde 2- Kullanıcı, kendisine verilecek kullanıcı adı ve giriş şifresi ile sisteme yapacağı kayıtların doğruluğundan sorumludur.

Madde 3- Kullanıcı, kendisine verilen kullanıcı adı ve giriş şifresini bu sözleşme içeriğine, Bakanlığın belirleyeceği ve mevzuatla belirlenmiş kurallara göre kullanacaktır. Sisteme kaydedilen her türlü verinin kullanım hakkı Bakanlığa aittir. Söz konusu veriler üçüncü kişiler ile paylaşılamaz.

Madde 4- Kullanıcıya verilen kullanıcı adı ve giriş şifresi ile yapılacak işlem türlerini ve sınırlarını belirlemeye Bakanlık yetkilidir. Bakanlık kullanıcı yetkilerinde yapacağı değişiklikleri bildirmek zorunda değildir.

Madde 5- Kullanıcı adı ve giriş şifresi kullanıcının görev değişikliği, tayin, emeklilik, görevinin sona ermesi v.b. durumlarında biter ve bu sözleşmenin yenilenmesi gerekir. Bakanlık kullanıcının yetkilerini kısmen veya tamamen değiştirebilir veya geri alabilir. Bakanlık tarafından oluşturulan Birim Yetkilileri kendi alt kullanıcılarını oluşturur ve takibini sağlar.

Madde 6- Kullanıcılar, kullanıcı adı ve giriş şifresinin kaybolması veya çalınması halinde Bakanlık Merkezinde Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü'ne, Taşra Teşkilatında ise Bakanlık tarafından oluşturulan Birim Yetkililerine acil olarak telefon ile bildirmek ve yazılı olarak teyit etmekle yükümlüdür. Bu bildirim anına kadar kullanıcı adı ve şifresi ile yapılan işlemlerden doğrudan kullanıcı sorumludur.

Madde 7- Kullanıcı adı ve giriş şifresi kullanım amacına uygun olarak, sistemdeki iş ve işlemlerde kullanılabilir. Kullanıcı görev değişikliği, tayin, emeklilik, görevin sona ermesi v.b nedenlerle Bitki pasaportu kayıt ve takip sistemi ile ilişkisinin kesilmesi durumunda, Bakanlık tarafından oluşturulan Birim Yetkililerine bildirerek kullanıcı adı ve giriş şifresini iptal ettirmek zorundadır.

Madde 8- Kullanıcının sorumluluğu, kullanıcı adı ve giriş şifresinin tahsis edilmesi ile başlar. Kullanıcı adı ve giriş şifresinin vekili dahi olsa, kullanıcı dışındaki kişiler tarafından kullanılması yasak olup, bunların her ne şekil ve surette olursa olsun başkaları tarafından kullanılmasından doğacak her türlü hukuki, mali ve cezai sorumluluk kullanıcı adı ve giriş şifresinin verildiği kullanıcıya aittir. Bu nedenle kullanıcı, kullanıcı adı ve giriş şifresinin üçüncü şahısların eline geçmesini engellemek için her türlü önlemi almakla yükümlüdürler.

Madde 9- Kullanıcı bu sözleşmede belirtilen ad, soyad, adres ile diğer bilgi ve belgelerin doğruluğunu taahhüt ettiği gibi, bu bilgi ya da belgelerdeki değişiklikleri

derhal yazılı olarak bildirmekle ve sisteme kaydetmekle yükümlüdür. Aksi halde, doğabilecek tüm ihtilaflardan ve bunların sonuçlarından sorumlu olacaktır.

Madde 10- Bu sözleşme, Bakanlık tarafından lüzum görülmesi halinde tek taraflı olarak feshedilebilir.

Madde 11- Kullanıcı, Anayasanın 20.maddesindeki “Özel Hayatın Gizliliği” ve “Kişisel Verilerin Korunması” hükmünü gözeticeğini, bu sistemden sadece tanımlanmış hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla ve kendi iş ve işlemlerime esas olmak üzere ilgili kişilerin bilgilerini sorgulayabileceğini, bu bilgileri başka amaçlar için kullanmayacağını, bilgilerin hukuka aykırı olarak erişilmesini önlemek ve bilgilerin muhafazasını sağlamak amacıyla uygun güvenlik düzeyini sağlamaya yönelik gerekli tedbirleri alacağını ve verilen kullanıcı bilgilerini sadece Bitki Sağlığı Kayıt Sistemi, Karantinaya Tabi Zararlı Organizma Sürveyleri Kayıt Sistemi ve Bitki Pasaportu Kayıt ve Takip Sisteminde kullanacağını, belirtilen hususlara aykırı olarak kullanılması halinde hukuki ve idari yaptırımlara muhatap olacağını kabul ve taahhüt eder.

Madde 12- İşbu sözleşme, kullanıcı tarafından, Bitki Sağlığı Kayıt Sistemi, Karantinaya Tabi Zararlı Organizma Sürveyleri Kayıt Sistemi ve Bitki Pasaportu Kayıt ve Takip sistemine erişim ve yapılacak işlemler hususunda, söz konusu sisteme cezai, idari, yasal ve hukuki sorumluluk yükletilemeyeceğine ilişkin gayrikabili rücu olarak kabul, beyan ve taahhüt edilmesini;

Kullanıcı, toplam 12 (on iki) maddeden oluşan bu kullanım sözleşmesinin tamamını okuduğunu, tüm maddeleri kabul ettiğini ve sözleşmede belirttiği bilgilerin doğru olduğunu kabul eder....../.../202...

KULLANICI

Adı-Soyadı :

T.C. Kimlik Numarası :

Unvanı :

Kurum Sicil Numarası :

İli/ İlçesi / Birimi :

Verilen Yetki (Rol) :

Cep Telefonu :

Resmi e-posta Adresi :

İmza :

Yetkileri alınacak personelin Adı soyadı, T.C. Kimlik numarası bilgileri formun altına eklenmelidir.

III. BİTKİ KORUMA HİZMETLERİ

A. SÜNE MÜCADELESİ

Süne (*Eurygaster spp.*) Mücadelesi Uygulama Prensipleri:

Süne, bulaşık olan illerde hububat alanlarında yapılacak aşağıdaki sürveyleri ile takip edilerek ekonomik zarar eşiğine göre mücadele yapılması gereken alanlar belirlenecek ve üreticilere duyurularak mücadelesinin yapılması sağlanacaktır. Ayrıca süne mücadelesi konusunda üreticiler bilgilendirilecektir. Mücadelenin başarısı süne emgi analizleri ile belirlenecektir.

a) Süne mücadelesinde dikkate alınması gereken genel prensipler;

1. Doğada var olan ve korunmasına mutlak suretle ihtiyaç duyulan süne yumurta parazitoitleri mücadele açısından büyük önem arz etmektedir. Sürdürülebilir süne mücadelesi için doğal düşmanlarının çoğaltılarak hububat alanlarına salım yapılması ile doğada var olan doğal düşmanların desteklenmesi ve ağaçlandırma çalışmaları ile bu faydalılara yaşam ortamı oluşturulması gerekmektedir. Bu çerçevede hububat alanlarında ağaç varlığının artırılması amacıyla bu güne kadar tespit edilen eksiklik ve aksaklıklarda dikkate alınarak ağaçlandırma çalışmalarının devamı ile ağaçlandırma teşvik edilecektir.
2. Sünenin en önemli doğal düşmanı olan faydalı böceğin (*Trissolcus spp.*) süne ile mücadele amacı yanında doğanın desteklenmesinin asıl hedef olduğu bilinciyle üretim ve salım yapılması uygulama çalışmalarının Araştırma Enstitüsü uzmanları / İl Müdürlüğü İş Birliği ile bir önceki yıl parazitlenme durumuna göre belirlenecek hububat alanlarına araştırmacı uzmanlar nezaretinde salım yapılacaktır. Süne mücadelesinde görev alan araştırmacılar salım yapılacak yerin parazitlenme durumunu ortaya koyacak salım öncesi ve sonrası değerlendirmeyi yapacaktır.
3. TAGEM tarafından bölgeler bazında yeniden belirlenen Ekonomik Zarar Eşiğine (EZE) göre;
 - a. Orta Anadolu Bölgesi'nde Süne mücadelesinde uygulanacak ekonomik zarar eşiği değerinin 7 nimf/m² olarak uygulanmasına,
 - b. Ege, Marmara, Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'nde süne mücadelesinde uygulanacak ekonomik zarar eşiğinin 10 nimf/m² olarak uygulanmasına devam edilmesine,
 - c. Süne kimyasal mücadele zamanına kadar buğday verimini olumsuz yönde etkileyen kuraklık ve benzeri şartların yaşanması durumunda eşik değerinin o yıl için skalalara göre revize edilmesine, karar verilmiş olup nimf sürveyi çalışmalarında dikkate alınacaktır.
4. Süne mücadelesi teknik çalışmaları Bakanlığımızca yürütülecek olup kimyasal mücadele yapılması gereken hububat alanları belirlenerek çiftçilere duyurulacaktır.
5. Süne mücadelesi amacıyla yapılan sürveyleri esnasında hububatın diğer hastalık, zararlı ve yabancı otlar konularında da gözlem yapılarak bitkisağlığı@

tarimorman.gov.tr e-mail adresine gerekli bilgilendirme yapılacak ve TBS’de İlave Bilgiler Modülü girişi yapılacaktır.

6. İl Müdürlükleri’nin personel ihtiyaçlarını, öncelikle Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şubesi ve İlçelerde zirai mücadele işlerinde görevli teknik personel, yeterli olmadığı takdirde diğer şubelerden ve ilçelerden de karşılanacaktır.
7. İlgili Enstitü Müdürlükleri hizmet alanlarına giren illerdeki süne mücadelesinde görev alacak teknik personele, İl Müdürlükleri ile birlikte belirleyecekleri yer ve tarihlerde süne sürveyleri ve mücadelesi konularında eğitim vereceklerdir.
8. Biçerdöver yokluğu veya geç gelmesi vb. nedenlerle hasatın gecikmesi ile süne zararı artmakta olup bunu önlemek amacıyla hasatın geciktirilmeden zamanında yapılmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır.
9. Parazitoit salımı yapılan ve doğal parazitlenmenin yüksek olduğu alanlar belirlenerek haritalara işlenmesi ve parazitoitlerin korunması amacı ile bu alanlarda gereksiz kimyasal mücadele yaptırılmamasına özen gösterilecektir.
10. Tarım ve Orman İl Müdürlüğü ve Sağlık İl Müdürlüğü iş birliği ile ilaçların antidotlarının bulundurulması ve eğitimlerde zehirlenmelere karşı tüm önlemlerin alınması yönünde uyarılar yapılacaktır.

b) Süne mücadelesi için yapılacak Sürveyleri sırasıyla;

Süne Sonbahar-İlkbahar Kışlak Sürveyleri

Öncelikle İl Müdürlükleri, kendi illerinin sınırları içerisinde yer alan süne kışlaklarını GPS koordinatları ve bölge-mevkii isimleri ile birlikte bu kışlaklarda yapılan sayım sonuçlarını kaydedecektir. Sayımlarda elde edilen canlı-ölü süne-kıml rakamları mutlaka bir önceki yılın rakamları ile % olarak artış-azalış hesaplamaları yapılarak karşılaştırılacak, TBS’de ilgili modüle girilecek ve ilgili TBS raporu çıkartılarak bitkisagligi@tarimorman.gov.tr e-mail adresine sonuçlar elde edilir edilmez gönderilmelidir.

Süne Kıymetlendirme Sürveyleri

- İl Müdürlükleri Bitki Sağlığı Uygulama Kitabında belirlenen süne sürvey programı dahilinde Kıymetlendirme çalışmalarına başlayacaktır. İlin Hububat ekili alanı (Buğday-Arpa-Yulaf-Tritikale) belirlenirken buğday ekili alanıda ayrıca belirlenerek çalışmalar yapılmalıdır. Gerek duyulduğu takdirde programdan daha fazla alanda sürvey yapılabilecektir. Sürveylerin yapıldığı köy sayıları, görevli ekip ve teknik personel sayısı belirlenerek, ilgili cetvellerdeki m2’de kışlamış ergin tespitleri 0,0 ile 3 ve üzeri skalasına göre alanlar tespit edilecektir. Sürvey sonuçları elde edilir edilmez TBS’de ilgili modüle girilecek ve ilgili TBS raporu çıkartılarak bitkisagligi@tarimorman.gov.tr e-mail adresine gönderilmelidir.

Süne Yumurta Parazitlenme Sürveyleri

• Doğal parazitlenmenin güçlü olduğu alanlarda yanlış kimyasal uygulamalar ile doğal dengenin bozulmasını engellemek ve Bakanlığımız tarafından doğayı desteklemek amacıyla üretilen parazitoidlerin salım yerlerinin belirlenmesi için sürveyleri aksatılmadan yapılmalıdır. Yumurta sürveylerinin yağışlar nedeni ile zamanında yapılamaması durumunda nimf sürveyleri daha da titizlikle yapılmalıdır. Ancak Trakya bölgesinin tamamında, Çanakkale, Balıkesir, Bursa, İstanbul, Kilis, Gaziantep ve Hatay illerinde yumurta parazit sürveyi anahtar sürvey olduğu için iklim şartları ne olursa olsun mutlaka gerçekleştirilmelidir. Marmarada bazı iller için İl Müdürlükleri tarafından tespit edilen parazitlenme verileri TBS’de ilgili modüle girilecek ve ilgili TBS raporu çıkartılarak bitkisağligi@ tarimorman.gov.tr e-mail adresine sonuçlar elde edilir edilmez gönderilecektir.

Süne Nimf Sürveyleri ve Kimyasal Mücadele

• Süne mücadelesinde anahtar sürvey olan nimf sürveyi öncelikle kıymetlendirme sürveyleri sonucunda 08 ve üzeri alanlarda titizlikle yapılmalı, şüphe edilen diğer hububat alanlarında gözlem şeklinde yapılmalıdır. Sonuçlanan çalışmalar neticesinde Ülkemiz açısından stratejik öneme sahip olan ve ilaçlama kararı alınan buğday alanlarında üreticilerimizin bu karara uymaları konusunda gerekli tedbirlerin alınması ve gerekli ilan-duyuru çalışmalarının zamanında yapılması gerekmektedir. Sürvey sonucunda İl Müdürlüğümüzün kimyasal mücadeleye karar verdiği alan ve üreticiler tarafından kimyasal mücadele yapılan alanlar tespit edilerek TBS’de ilgili modüle girilecek ve ilgili TBS raporu çıkartılarak bitkisağligi@tarimorman.gov. tr e-mail adresine sonuçlar elde edilir edilmez gönderilecektir.

Haftalık Süne Mücadelesinde Bitki Koruma Ürünü Kullanılan Alan

• İlinizde mücadeleye karar verilen alanlarda BKÜ kullanılarak yapılan mücadele alanları her hafta Perşembe günü saat 17:00 a kadar bitkisağligi@ tarimorman.gov.tr e-mail adresine, karar verilen alan ve mücadele yapılan alan bilgisi yazılarak gönderilecek ve TBS’de ilgili modüle her hafta ilaçlanan alanları toplayarak son rakam girilmelidir.

c) Süne Mücadelesi Sürvey Talimatı;

1. Sürvey çalışmaları için hububat alanlarına göre yeterli sayıda teknik ekip oluşturulacak ve sürveyleri bu ekipler tarafından yapılacaktır.
2. Sürvey çalışmalarında kesinlikle atrap kullanılmayacaktır.
3. Bir sürvey ekibi; 1 ekip şefi ve 2 teknik personelden oluşturulacaktır. Zorunlu hallerde ekipler 2 kişiden oluşturulabilecektir.

4. Süne mücadelesinde görev alacak teknik personelin eğitimi, bölge Zirai Mücadele Araştırma Enstitüsü – İl Müdürlüğü işbirliği ile belirlenerek yerinde ve zamanında yapılacaktır.
5. Sürvey ekipleri ile teknik kontrolörlere, İl Müdürlüklerince önceden hazırlanmış olan ve ekiplerin sürvey sahalarını gösteren 3'lü sistemde yazılan GPS (Örnek: 38.7165,39.1699) kodları yazılarak verilir. Bu sahalarda bulunan köy ve mezraların isimlerinin belirtildiği birer liste verilecektir.
6. Her teknik personel, ayrı bir çerçeve kullanarak sürvey çalışmalarını sürdürecektir. Sürveyleri bitirilmiş sahalarda kontrolörlerce tesadüfi olarak yapılacak sayım sonuçlarının ekip kayıtları ile karşılaştırılması sonucu büyük farklılıkların tespiti halinde teknik presonel sorumlu tutularak gereği yapılacaktır.
7. Sürvey ekipleri günlük hava durumlarını ve yaptıkları çalışmaları devamlı kaydedeceklerdir.
8. Kışlamış ergin sayım sonuçları aşağıda açıklandığı şekilde değerlendirilecektir.
9. İl Sonbahar ve ilkbahar kışlak sürveyleri teknik talimatlar doğrultusunda yapılacaktır. Sürvey bitiminde bir önceki yıla göre popülasyon değişimi yorumları yapılarak TBS'de ilgili modüle veri girişi yapılır ve konu TBS raporu çıkartılarak ilgili Enstitüye ve bitkisagligi@tarimorman.gov.tr e-mail adresine gönderilecektir.
10. İl Müdürlüklerince, kışlaktan süne inişleri izlenerek, kıymetlendirme, sürveylerine başlama ve bitiş tarihine ilgili Enstitü Müdürlüğü ile birlikte karar verilecektir. Kıymetlendirme sürveyinin zamanında tamamlanması ile m² deki kışlamış ergin yoğunlukları belirlenerek aşağıdaki değerlere göre ayrı sütunlara işlenecek ve sürveyin bitimini müteakip TBS'de ilgili modüle veri girişi yapılır ve konu TBS raporu çıkartılarak ilgili Enstitüye ve bitkisagligi@ tarimorman.gov.tr e-mail adresine gönderilecektir.

ÖRNEK:

İli :.....

m² de kışlamış ergin sayısı : 0.00.10.2 ... 3 ve yukarısı Topl. Alan (da)
: A B C A+B+C+...

a. -0.0 dan 0.49'a toplam alan (dekar) =

b. -0.5 " 0.79 " (dekar) =

c. -0.8 ve yukarısı toplam alan (dekar) =

Metrekarede ortalama kışlamış ergin sayısı (adet/m²):

0,0 0,1 0,2 0,3 0,4 0,5 0,6 0,7 0,8 0,9 1,0 1,1

1,2 1,3 1,4 1,5 1,6 1,7 1,8 3,0 ve üzeri

11. Yumurta parazitlenme surveyine başlama ve bitiş tarihleri ilgili Enstitü Müdürlüğü ile beraber karar verilecektir. Yumurta parazitlenme surveyi her üniteden temin edilecek 20 yumurta paketi üzerinden değerlendirilerek parazitlenme oranları belirlenecek, surveyin bitimini müteakip TBS’de ilgili modüle veri girişi yapılır ve konu TBS raporu çıkartılarak ilgili Enstitüye ve bitkisagligi@tarimorman.gov.tr e-mail adresine gönderilecektir.
12. Nimf surveyine başlama ve bitiş tarihleri ilgili Enstitü Müdürlüğü ile beraber karar verilecektir. Nimf surveyinde her teknik personel ayrı bir çerçeve kullanacak talimatında belirlendiği şekilde çerçeve atılarak her ünite için metrekaresindeki ortalama nimf sayısı belirlenecektir. Bulunan nimf sayısına göre ilaçlanacak ve ilaçlanmayacak alanlar belirlenerek basit krokilere işlenerek değişik vasıtalarla üreticilere duyurulacaktır. İlaçlanmasına karar verilen alanların zamanında, uygun ilaç, uygun doz ve uygun makine ile ilaçlanması yönünde ve aynı şekilde ilaçlanmasına gerek olmayan alanlarda kesinlikle ilaçlama yapılmaması amacıyla bilgilendirme çalışmaları yapılacaktır. Nimf surveyi bitimini müteakip TBS’de ilgili modüle veri girişi yapılır ve konu TBS raporu çıkartılarak ilgili Enstitüye ve bitkisagligi@tarimorman.gov.tr e-mail adresine gönderilecektir.
13. Mücadelenin başlaması ile birlikte, yapılan kimyasal mücadele uygulamaları ile ilgili bilgileri her hafta Perşembe günü saat 16:00’a kadar Bakanlığın bitkisagligi@tarimorman.gov.tr mail adresine gönderilecektir.
14. Hasat yapılırken; ilaçlanan, ilaçlama kararı alınmış olmasına rağmen ilaçlanmayan alanlardan, parazitoit salımı yapılan ve ilaçlama dışı bırakılan alanları temsil edecek şekilde buğday numuneleri alınarak süne emgi oranları belirlenir. Emgi analizinin tamamlanmasıyla TBS’de ilgili modüle veri girişi yapılır ve konu TBS raporu çıkartılarak ilgili Enstitüye ve bitkisagligi@tarimorman.gov.tr e-mail adresine gönderilecektir.
15. **Süne mücadelesinin tamamlanmasının hemen ardından mücadele TBS’de ilgili modüle girilir, 2025 yılı süne survey programıda yazılarak yıl sonu beklenmeksizin TBS’de ilgili modüle veri girişi yapılacak ve Bakanlığın (bitkisagligi@tarimorman.gov.tr) e-posta adresine gönderilecektir.**
16. Araştırma Kurumları Tarafından Yapılacak Çalışmalar
 - a) Zirai mücadele konusunda çalışan araştırma kurumları, sorumlu oldukları il ve çalışma alanlarında; eğitim ve süne mücadelesinin takibi ile teknik çalışmaların izlenmesi, yönlendirilmesi, bölge verilerinin toplanması ve raporlanmasından sorumludur.
 - b) Biyolojik mücadele çalışmalarında; parazitoit salımı yapılacak yerlerin tespiti, parazitoit miktarı, salım zamanı, parazitlenme oranına göre ilaçlama dışı bırakılacak alanlar Enstitü – İl Müdürlüğü işbirliği ile belirlenecek ve sonuç bir rapor halinde Bakanlığa bildirilecektir.

c) İl Müdürlükleri'nin talebi doğrultusunda her ilin süne emgi analizini kendi bünyesinde yapabilmesi için süne mücadelesinde çalışacak personele ilgili Araştırma Enstitü Müdürlüklerince eğitim verilecektir.

d) Süne mücadelesi bitiminde; mücadele çalışmaları yürütülen bölgelerin Enstitü Müdürlüğü ayrıntılı bir teknik rapor hazırlayarak Bakanlığa gönderecektir.

Not: Süne mücadelesinde uygulamada birlikteliğin sağlanması için TBS'deki raporların çıktısı alınarak İl Müdürlüğü İl Koordinatörleri tarafından Bakanlığın talep etmesi halinde dosyasında yıl, yıl hazır bulundurulması gerekmektedir.

Bakanlığımız bitkisagligi@tarimorman.gov.tr e-posta adresine gönderilen uygulama ve program bilgileri TBS Sisteminden alınmış rapor olmalı ve birebir TBS ile uyuşmalıdır.

17. Süne Emgi Analizleri

Süne mücadelesi çalışmalarının başarısının tespiti emgi analizi sonuçları ile ölçülmektedir. Mümkün olduğu kadar hububat alımlarından önce biçerdöver kontrolleri sırasında yapılan çalışmalar neticesinde, karşılaştırılmalı olarak değerlendirme yapılabilmesi için, mücadele yapılan alanlardan (E1), doğal parazitlenme ve ekonomik zarar eşiğinin altında olan popülasyonun azlığı nedeniyle mücadeleye gerek duyulmayan alanlardan (E3) ve İl Müdürlüğü tarafından ilaçlanma kararı alındığı halde, üreticiler tarafından mücadele yapılmayan alanlardan (E2) ayrı ayrı hububat numuneleri alınarak emgi analizlerine başlanmalıdır. Hububat alımlarında fırsatçılara meydan vermemek ve üreticilerimizin haksız yere zarar görmesini engellemek amacıyla Ticaret Borsalarına, TMO ve çeşitli STK'larına yapılan süne mücadele çalışmaları konusunda bilgilendirilmeler yapılmalıdır. Ayrıca TBS'de ilgili modüle veri girişi yapılır ve konu TBS raporu çıkartılarak ilgili Enstitüye ve bitkisagligi@tarimorman. Gov.tr e-mail adresine gönderilecektir.

İlin ortalama emgi analizleri bulunurken ağırlıklı ortalama hesabına göre yapılmalıdır. **Örneğin;**

55000 dekar hububat alanında yapılan analiz sonuçlarını inceleyelim.

E1 için 5000 dekar alanda çıkan emgi 0,6 olsun,

E3 için 42000 dekar alandan çıkan emgi 0,9 olsun

E2 için 8000 dekar alandan çıkan emgi 2,5 olsun

Bu bilgiler ışığında ortalama ilin emgi oranı hesabı

E1 için $5000 \times 0,6 = 3.000$, E3 için $42000 \times 0,9 = 37.800$,

E2 için $8000 \times 2,5 = 20.000$ ise $3.000 + 37.800 + 20.000 = 60.800$ dir.

Toplam alanımız 55.000 dekar olduğuna göre ilin ortalama süne emgisi = $60.800 / 55.000 = \%1,105$ olarak tespit edilecektir.

[illegible]

*Aşağıdaki **Örnek form** Süne İl Koordinatörleri tarafından doldurulmalıdır.
Kışlak Sürvey bitimlerinde Enstitü koordinatörüne ve Bakanlığa gönderilir.

..... İli 2025 Yılı Süne Sonbahar / İlkbahar Kışlak Sürvey Raporu								
İlçe	Mevsim	Sayım Tarihi	Kışlak Adı	Sayım Yapılan Bitki Cinsi	Sayım Yöntemi	m2'deki Bitki Sayısı (adet)	m2'deki Süne (canlı)	m2'deki Kımıl (canlı)
Merkez	Son/ilkbahar	15.10.202..	Delice korusu	Meşe	Çerçeve	16	6,00	3,00
Nilüfer	Son/ilkbahar	13.10.202..	Çeribaşı Korusu	Meşe	Çerçeve	2	1,00	4,00
Develi	Son/ilkbahar	17.10.202..	Ercies Kışlağı	Meşe	Çerçeve	4	2,00	2,00
İpsala	Son/ilkbahar	15.10.202..	İbriktepe Korusu	Meşe	Çerçeve	4	2,00	1,00
Kazan	Son/ilkbahar	17.10.202..	Soğucak Kışlası	Meşe	Çerçeve	8	4,00	1,00
Şarköy	Son/ilkbahar	17.10.202..	Altıntaş Korusu	Meşe	Çerçeve	8	5,00	2,00
Lalapaşa	Son/ilkbahar	15.10.202..	Pöhrrek Kışlağı	Meşe	Çerçeve	6	3,00	4,00
Meriç	Son/ilkbahar	19.10.202..	Yenicegörece	Meşe	Çerçeve	3	1,50	7,00
Süloğlu	Son/ilkbahar	23.10.202..	Yenice Kışlağı	Meşe	Çerçeve	3	1,50	5,00
Kozaklı	Son/ilkbahar	15.10.202..	Akpınar Kışlağı	Meşe	Çerçeve	2	1,00	2,00
Uzunköprü	Son/ilkbahar	15.10.202..	Ömerbey korusu	Meşe	Çerçeve	3	1,50	1,00
İL ORTALAMASI							2,59	2,9
2022 Son/ İlkbahar İl Ortalaması							3,59	4,00
Değerlendirme: Süne 2022 yılı ortalamasına göre %					2023 yılında % - 30,36 AZALIŞ olmuştur.			
Değerlendirme: Kımıl 2022 yılı ortalamasına göre %					2023 yılında %-27,50 AZALIŞ olmuştur.			

TANZİM EDEN KONU SORUMLUSU

TASDİK EDEN

.../.../202..

Teknik personel

B.Ü ve B.S..
Şb.Md.

*Aşağıdaki **Örnek form** Süne İl Koordinatörleri tarafından doldurulmalı ve dosyasında hazır bulundurulmalıdır. Gerektiğinde Bakanlığa gönderilir.

.....İLİ 2025 YILI SÜNE/KİMİL SONBAHAR/İLKBAHAR KIŞLAK SÜRVEYLERİ						
KIŞLAK ADI		2022 YOĞUNLUK (Adet/m2)	2023 YOĞUNLUK (Adet/m2)	2024 YOĞUNLUK (Adet/m2)	2025 YOĞUNLUK (Adet/m2)	(2025) SÜRVEY YAPILAN TARİH
Merkez	Delice korusu	6,00	7,00	6,00	?	15.10.202..
Nilüfer	Çeribaşı Korusu	1,00	1,00	1,00	?	13.10.202..
Develi	Ercies Kışlağı	1,00	4,00	2,00	?	17.10.202..
İpsala	İbriktepe Korusu	3,50	3,00	2,00	?	15.10.202..
Kazan	Soğucak Kışlası	4,00	6,00	4,00	?	17.10.202..
Şarköy	Altıntaş Korusu	6,00	8,00	5,00	?	17.10.202..
Lalapaşa	Pöhrrek Kışlağı	2,00	3,00	3,00	?	15.10.202..
Meriç	Yenicegörece	1,50	2,00	1,50	?	19.10.202..
Süloğlu	Yenice Kışlağı	2,00	2,00	1,50	?	23.10.202..
Kozaklı	Akpınar Kışlağı	1,00	1,50	1,00	?	15.10.202..
Uzunköprü	Ömerbey korusu	1,50	2,00	1,50	?	15.10.202..
İL ORTALAMASI		2,68	3,59	2,59	?	

TANZİM EDEN KONU SORUMLUSU

TASDİK EDEN

..../.../202..

Teknik Personel

B.Ü ve B.S..Şb.Md.

*Aşağıdaki **Örnek form** Süne İl Koordinatörleri tarafından doldurulmalı ve dosyasında hazır bulundurulmalıdır. Gerektiğinde Bakanlığa gönderilir.

..... İLİ SÜNE KIYMETLENDİRME SÜRVEYİ DEĞERLENDİRME CETVELİ																			
İLÇESİ:				Süreç		Süreç		Süreç		Süreç		Süreç		Süreç		Süreç		Süreç	
Sıra No	İlçe Adı	Sürvey Tarihi	ADI Dekar	Ünite Genişliği Dekar	Sürvey Sahası Adet	Süne Ergin Adet	m ² 'de Kışlamış Ergin Süne Yoğunluğu ve Sahası (Dekar)												
							(0,0)	(0,1)	(0,2)	(0,3)	(0,4)	(0,5)	(0,6)	(0,7)	(0,8)	(0,9)	(1,0)	(1,1-3)	(3<)
1		16,04,202...	A	8000	2000	0,8										8000			
2		23,04,202...	A	11000	25000	1,0												11000	
3		14,04,202...	A	14500	20000	1,0				1000								13500	
4		25,04,202...	A	11000	30000	1,0												11000	
5		21,04,202...	A	15000	45000	1,0				1000								14000	
6		23,04,202...	A	3500	26000	1,0						2000						1500	
7		22,04,202...	A	8000	19000	0,8				5000						3000			
8		25,04,202...	A	19000	50000	0,8	3000		1000							15000			
9		15,04,202...	A	3300	15000	0,8		2500								800			
10		17,04,202...	A	25500	70000	1,0					7000			11000			7500		
11		14,04,202...	A	2300	20000	1,0											2300		
12		15,04,202...	A	16000	45000	0,9							12000			4000			
13		25,04,202...	A	26000	62000	0,8										26000			
14		17,04,202...	A	13500	34000	0,8						10000				3500			
15		21,04,202...	A	3500	10000	0,8										3500			
16		21,04,202...	A	5100	25000	0,9											5100		
17		23,04,202...	A	9000	37000	1,0											9000		
18		17,04,202...	A	2700	42000	0,8										2700			
TOPLAM							3000	2500	1000	6000	8000	10000	14000	11000	62500	9100	69800	0	0

ilaçlama için riskli görülen alanlar : A+B+C+D+E = 141.400 DEKAR

*Aşağıdaki form Süne İl Koordinatörleri tarafından doldurulmalı ve dosyasında hazır bulundurulmalıdır. Gerektiğinde Bakanlığa gönderilir.

2025 YILI SÜNE MÜCADELESİ (Parazitlenme, Nimf ve Mücadele icraatları)												
Sıra No	İlçe Adı	Top. Ünite Genişliği (da)	Kıym. Sürvey Tarihi	Yum. Sürvey Tarihi	Paket Adedi	Yumurta Adedi	Parazitli Yumurta Adedi	Normal Yumurta Adedi	Parazitlenme Oranı (%)	Nimf Sürvey Tarihi	m ² Nimf Sayısı	Mücadele Yapılması Gereken Alan (da)
1												Mücadele Yapılması Gerekirken Yapılmayan Alan (da)
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												
.												
.												
.												

SÜNE MÜCADELESİ

2024 Yılı Sürvey Yapılan Alan (da) ve 2025 Yılı*Sürvey Programı (da)

S.N.	İller	2024 Sürvey Yapılan Alan (da)	2025 Süne Program (da)	S.N.	İller	2024Sürvey Yapılan Alan (da)	2025 Süne Program (da)
1	ADANA	536.165	500.000	33	K.MARAŞ	566.900	673.000
2	ADIYAMAN	473.320	612.750	34	KARABÜK	4.683	4.683
3	AFYONKARAHİSAR	1.047.275	800.000	35	KARAMAN	304.155	350.000
4	AĞRI	80.000	80.000	36	KAYSERİ	750.685	1.612.950
5	AKSARAY	308.140	310.000	37	KIRIKKALE	259.840	742.000
6	AMASYA	15.000	15.000	38	KIRKLARELİ	1.120.850	4.262.000
7	ANKARA	4.472.120	4.470.000	39	KİRŞEHİR	1.335.250	1.335.250
8	ANTALYA	379.060	379.060	40	KİLİS	116.249	160.000
9	AYDIN	42.774	185.188	41	KOCAELİ	96.590	140.000
10	BALIKESİR	834.998	835.204	42	KONYA	2.828.592	5.000.000
11	BATMAN	295.150	370.000	43	KÜTAHYA	37.900	41.000
12	BİLECİK	98.188	95.300	44	MALATYA	180.600	230.000
13	BİNGÖL	40.000	40.000	45	MANİSA	130.491	188.600
14	BİTLİS	3.000	3.500	46	MARDİN	1.195.400	1.300.000
15	BOLU	80.000	80.000	47	MERSİN	460.000	450.000
16	BURDUR	88.200	90.000	48	MUĞLA	13.307	8.200
17	BURSA	303.590	485.000	49	MUŞ	40.000	50.000
18	ÇANAKKALE	526.917	500.000	50	NEVŞEHİR	516.072	700.000
19	ÇANKIRI	210.000	130.000	51	NİĞDE	165.077	315.000
20	ÇORUM	36.650	200.000	52	OSMANİYE	55.610	70.000
21	DENİZLİ	208.700	208.700	53	SAKARYA	33.013	35.900
22	DIYARBAKIR	2.172.461	3.545.000	54	SAMSUN	41.196	49.358
23	EDİRNE	536.026	1.379.000	55	SİİRT	255.000	300.000
24	ELAZIĞ	554.861	570.000	56	SİVAS	62.927	100.000
25	ERZURUM	8	0	57	ŞANLIURFA	2.285.000	1.800.000
26	ESKİŞEHİR	1.927.801	1.965.000	58	ŞIRNAK	662.737	655.515
27	GAZİANTEP	268.298	255.300	59	TEKİRDAĞ	2.081.866	2.115.000
28	GÜMÜŞHANE	4.521	2.521	60	TOKAT	158.000	100.000
29	HATAY	168.301	185.000	61	TUNCELİ	72.450	52.000
30	ISPARTA	173.000	200.000	62	UŞAK	195.000	195.000
31	İSTANBUL	317.400	310.200	63	YALOVA	14.845	3.000
32	İZMİR	20.835	36.300	64	YOZGAT	1.472.880	1.737.098
TOPLAM						33.735.924	42.264.267

*Uyulması gereken sürvey programıdır.

Tablo 1

Süne 2024 Yılı Kimyasal Mücadelesi

S.N	İller	Sürvey Yapılan Alan (da)	Mücadeleye Karar Verilen Alan (da)	Mücadele Yapılan Alan (da)
1	ADİYAMAN	473.320	396.030	373.545
2	AĞRI	80.000	4.000	4.000
3	ANKARA	4.472.120	772.720	434.120
4	BALIKESİR	834.998	492.148	379.242
5	BATMAN	295.150	32.850	18.650
6	BURSA	303.590	15.298	15.298
7	ÇANAKKALE	526.917	556.976	540.000
8	DİYARBAKIR	2.172.461	1.056.615	886.310
9	EDİRNE	536.026	1.487.644	1.171.950
10	GAZİANTEP	268.298	167.765	150.205
11	İSTANBUL	317.400	275.070	269.670
12	KIRIKKALE	259.840	27.250	1.930
13	KIRKLARELİ	1.120.850	315.250	274.150
14	KIRŞEHİR	1.335.250	488.213	98.725
15	KİLİS	116.249	75.180	59.371
16	KONYA	2.828.592	87.300	8.050
17	MARDİN	1.195.400	61.900	25.600
18	SİİRT	255.000	98.700	98.700
19	ŞANLIURFA	2.285.000	675.000	663.000
20	ŞIRNAK	662.737	19.500	9.250
21	TEKİRDAĞ	2.081.866	2.052.292	1.998.357
22	TUNCELİ	72.450	9.920	4.500
23	YOZGAT	1.472.880	52.000	17.000
	TOPLAM	23.966.394	9.219.621	7.501.623

Süne Formları kaldırılmış olup, TBS sisteminden ilgili modüllerden alınan raporlar bitkisagligi@tarimorman.gov.tr adresine gönderilmelidir.

RAPORLAR-1 : TBS Ana sayfadan alınacak, Ana Menü, Bitki Sağlığı Raporlar, Süne Kışlak Sürvey Raporu ilinizle alakalı ilkbahar veya sonbahar kışlak raporu excell formatında indirilir, rapor sonuçları elinizdeki bilgiler ile karşılaştırılır, alınan çıktı imzalanarak dosyasına takılır. Bir örneği bitkisagligi@tarimorman.gov.tr adresine mail atılır.

RAPORLAR-2: TBS Ana sayfadan alınacak, Ana Menü, Bitki Sağlığı Raporlar, Süne Kıymetlendirme Sürvey Raporu ilinizle alakalı olan rapor excell formatında indirilir, rapor sonuçları elinizdeki bilgiler ile karşılaştırılır, alınan çıktı imzalanarak dosyasına takılır. Bir örneği bitkisagligi@tarimorman.gov.tr adresine mail atılır.

RAPORLAR-3: TBS Ana sayfadan alınacak, Ana Menü, Bitki Sağlığı Raporlar, Süne Parazitlenme Sürvey Raporu, Salım Yapılan Parazitoit Raporu ve Yumurta Parazitlenme Oranları ilinizle alakalı olan raporlar excell formatında indirilir, rapor sonuçları elinizdeki bilgiler ile karşılaştırılır, alınan çıktı imzalanarak dosyasına takılır. Bir örnekleri bitkisagligi@tarimorman.gov.tr adresine mail atılır.

RAPORLAR-4: TBS Ana sayfadan alınacak, Ana Menü, Bitki Sağlığı Raporlar, Süne Nimf Sürvey Raporu ilinizle alakalı olan raporu excell formatında indirilir, rapor sonuçları elinizdeki bilgiler ile karşılaştırılır, alınan çıktı imzalanarak dosyasına takılır. Bir örneği bitkisagligi@tarimorman.gov.tr adresine mail atılır.

RAPORLAR-5: TBS Ana sayfadan alınacak, Ana Menü, Bitki Sağlığı Raporlar, Süne Emgi Analizi Raporu ilinizle alakalı olan raporu excell formatında indirilir, rapor sonuçları elinizdeki bilgiler ile karşılaştırılır, alınan çıktı imzalanarak dosyasına takılır. Bir örneği bitkisagligi@tarimorman.gov.tr adresine mail atılır.

RAPORLAR-6: TBS Ana sayfadan alınacak, Ana Menü , Bitki Sağlığı Raporlar, “Süne Mücadelesi Uygulama Raporu Form 6” Raporu ilinizle alakalı olan raporu excell formatında indirilir, rapor sonuçları elinizdeki bilgiler ile karşılaştırılır, alınan çıktı imzalanarak dosyasına takılır. Bir örneği bitkisagligi@tarimorman.gov.tr adresine mail atılır.

SÜNE TAHMİN VE UYARI SİSTEMİ (STUS)

Ülkemizde süne mücadelesinde Süne Tahmin ve Uyarı Sistemi (STUS) uygulamaya konulmuş olup sistemin kullanımına dair hususlar belirlenmiştir.

Kullanıma İlişkin Genel Hükümler

(1) Süne Tahmin Uyarı Sisteminin çalıştırılması: Sistemin çalıştırılması, veri girişinin yapılması, verilerin depolanması ve son kullanıcılara yayımının yapılması, sunucuların muhafaza edilmesi, korunması ve düzenli çalıştırılması Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından yapılmaktadır.

(2) Sisteme veri girişi: Sistemin düzenli olarak çalıştırılması Ankara Zirai Mücadele Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü kontrolünde olup gerekli verilerin girişi il ve ilçe müdürlüğünde yetkilendirilmiş personel tarafından yapılacaktır.

(3) Kullanıcıların Yetkilendirilmesi: Sistem kullanıcısı olan İl/İlçe Müdürlüğü teknik personelinin yetkilendirilmesi Ankara Zirai Mücadele Merkez Araştırma Enstitüsü ve Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü koordinesinde yapılacaktır.

(4) Kullanıcıların Eğitimi: İl sistem sorumluları Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü tarafından belirlenerek, eğitimleri Ankara Zirai Mücadele Merkez Araştırma Enstitü Müdürlüğü tarafından verilecektir.

(5) Bakım Onarım: Sistemde kullanılan meteoroloji istasyonlarının montajı, bakım/onarım ve çalışmalarının sürekliliğinin sağlanmasından istasyonun bulunduğu İl Müdürlüğü sorumludur. İl Müdürlüğü meydana gelen arıza, tamir süresi ve sistemin yeniden çalıştırılması ile ilgili bilgileri Ankara Zirai Mücadele Merkez Araştırma Enstitü Müdürlüğü ve Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü'ne ivedilikle bildirir.

(6) Sistemin Yaygınlaştırılması: Sistemin kullanılacağı iller Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü ve Ankara Zirai Mücadele Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü tarafından belirlenecektir. Sistem kullanıcıları İl Müdürlüğünde süne mücadelesinde görevli teknik personeller arasından, sistemde tanımlanan her ünite için en az iki personel olacak şekilde Ankara Zirai Mücadele Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü koordinesinde tanımlanır.

(7) Sistemin Geliştirilmesi: Sistemin geliştirilme çalışmaları Ankara Zirai Mücadele Merkez Araştırma Enstitü Müdürlüğü tarafından yapılacaktır. Yeni eklenecek özelliklerin mevcut sisteme entegrasyonu, yapıldığı takdirde İl/İlçe Müdürlükleri bilgilendirilecektir.

Gerekli izinler

(1) Süne tahmin uyarı sistemi çalışmaları bölge zirai mücadele araştırma kuruluşlarının işbirliği ile İl Müdürlükleri tarafından yürütülecektir. İl Özel İdaresi, Çiftçi Birlikleri, Kalkınma Kooperatifleri, Köylere Hizmet Götürme Birlikleri, çiftçi grupları, önder çiftçiler ve özel kuruluşlarca finanse edilen süne tahmin uyarı sistemi satın alınırken, İl Müdürlükleri tarafından bölge zirai mücadele araştırma kuruluşlarının işbirliğinde bir rapor hazırlanarak bu raporla birlikte Bakanlıktan izin talebinde bulunacaktır.

(2) İl Müdürlükleri tahmin uyarı sistemi satın alırken bölge zirai mücadele araştırma kuruluşu ile iş birliği halinde teknik şartname hazırlayarak teklif ve alımları teknik şartnameye göre yapacaklardır.

Yıl Sonu Raporlama Çalışmaları

Hububat hasat dönemi ve emgi çalışmaları bitiminde, Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şube Müdürlükleri STUS çalışmaları ve sonuçları hakkında Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğüne yıllık bir raporla bildireceklerdir.

B. GENEL ZARARLILAR MÜCADELESİ

a. Tarla Faresi Mücadelesi;

Bitkisel üretimde zararlı olabilecek tarla faresi mücadelesi zirai mücadele teknik talimatı çerçevesinde yapılacaktır.

1. Tarla faresi ile mücadele için öncelikle kültürel tedbirler önerilecektir. Tarla faresinin popülasyon ve zararının arttığı illerde mücadele yapılması gereken alanların belirlenerek çiftçilere duyurulması ve toplu mücadelenin zamanında yapılması ile ölü farelerin sahadan toplatılması, popülasyonun artma ihtimaline karşı tedbirli olunacaktır.
2. İl/ilçe Müdürlükleri tarla faresi mücadelesi için çiftçi eğitim çalışmaları, survey, zehirli yem hazırlanması vb. gerekli hazırlıkları yaparak mücadele yapılması gereken alanlarda teknik talimatında belirtildiği şekilde ve zamanında mücadele yapılacaktır.
3. Tarla faresi mücadelesinde kullanılacak zehirli yemin hazırlanmasında insan ve çevre sağlığı açısından gerekli tedbirler alınacaktır.
4. Zehirli yem, hava ile temas etmeyecek şekilde iyi kapatılmış, üzerinde kullanım bilgileri bulunan 0,5-1 ve 2'şer kg'lık ambalajlarda satışa sunulacaktır.
5. Zehirli yemin, maksat dışı kullanılmasının önlenmesi için çiftçilere taahhütname ile verilecektir.
6. Bakanlığımız görev alanında olmayan mesken, depo vb. tarım alanlarının dışında yapılacak fare mücadelesi için kesinlikle zehirli yem tavsiye edilmemesi ve temin edilmeyecektir.
7. İl Müdürlüklerinin içinde bulunduğu yıla ait olan mücadele icraatlarını ve bir sonraki yıla ait mücadele survey programları TBS'de ilgili modüle girilir ve ilgili TBS raporu çıkartılarak zamanında Bakanlığa (bitkisagligi@tarimorman.gov.tr) bilgi verilecektir.
8. **Mevcut üretim sezonunda kış mevsiminin bazı bölgelerimizde tarla faresi popülasyonunun artmasına sebep olacak kadar yumuşak geçişi durumunda, özellikle erken ilkbahar mücadelesi önem kazanmaktadır. Bu sebepten dolayı mücadelenin eğitim faaliyetleri ile desteklenerek, maksimum katılım ile toplu tarama mücadele çalışmaları zamanında planlanarak uygulanmalıdır. İlgili toplu mücadele kararları yer, tarih ve saati belirlenerek tutanak altına alınmalıdır. Böyle durumlarda Bakanlığımız ile irtibata geçilerek haftalık icraat durum raporları bitkisagligi@tarimorman.gov.tr e-mail adresine gönderilmelidir. Sene sonunda Bakanlığımıza gönderilen uygulama ve program bilgileri TBS den alınan raporlar ile birebir uyuşmalıdır.**

2025 yılında zehirli yem temininde zorluk yaşanması durumunda, Bakanlığımız Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü **Bitki Koruma Ürünleri Daire Başkanlığına yazı ile** bilgi verilmesi gerekmektedir.

TARLA FARESİ MÜCADELESİ 2024 YILI İCRAATI VE 2025 YILI PROGRAMI					
S.N	İller	2024 Sürvey Yapılan Alan (da)	2025 Sürvey Programı (da)	2024 Mücadele İcraatı (da)	Zehirli Yem Miktarı (Kg)
1	ADANA	243.750	200.000	62.800	178
2	ADIYAMAN	119.400	116.000	49.194	2.309
3	AFYON	950.000	945.000	270.460	13.523
4	AĞRI	50.000	50.000	25.000	1.250
5	AKSARAY	90.000	102.000	75.000	3.750
6	AMASYA	15000	30.000	8575	343
7	ANKARA	4.079.000	4.800.000	575530	28.776,5
8	ANTALYA	91.900	101500	69000	3450
9	ARTVİN	50	0	23	12
10	AYDIN	11.500	16.500	4.250	170
11	BAYBURT	0	1.500	0	0
12	BALIKESİR	25.000	225.000	19.000	950
13	BARTIN	150	0	0	0
14	BATMAN	250.000		2.400	120
15	BİLECİK	41.650	120.500	20.750	430
16	BİNGÖL	15.000	20.000	1.000	50
17	BİTLİS	500	500	0	0
18	BOLU	50.000	50.000	6.760	338
19	BURDUR	5.000	0	57.920	2.896
20	BURSA		150.000	0 0	0
21	ÇANAKKALE	118.200	118.200	15.420	771
22	ÇANKIRI	70.000	80.000	42.650	2.133
23	ÇORUM	40.000	38.000	64.200	3.210
24	DİYARBAKIR	1.500.000	1.500.000	264.000	4.300
25	EDİRNE	1.108.000	1.271.000	5.600	250
26	ELAZIĞ	80.966	93.200	32.830	1.641,5
27	ERZİNCAN	14.000	14.000	2.600	130
28	ERZURUM	6.910	0	3.798	214
29	ESKİŞEHİR	2.540.000	2.540.000	10.000	500
30	GAZİANTEP	376.000	426.000	126.525	5.061
31	GİRESUN	100	0	1.250	50
32	GÜMÜŞHANE	7480	5.500	3.640	176
33	HATAY	25000	25.000	22.000	1.100
34	IĞDIR	15.000	10.000	3.300	165

35	ISPARTA	25.000	25.000	109.598	9.839,5
36	İSTANBUL	28.500	54.000	1.700	69
37	İZMİR	17.250	13300	5.495	312
38	K.MARAŞ	47.600	48.000	15.560	778
39	KARABÜK	3.000	3.000	1.000	50
40	KARAMAN	50.000	500.000	12.500	500
41	KASTAMONU	19.500	27.550	4.680	234
42	KAYSERİ	136.000	130.600	42.900	2.850
43	KIRIKKALE	0	50.000	0	0
44	KIRKLARELİ	25.200	13.000	4.000	160
45	KİRŞEHİR	501.000	135.000	56.340	2.800
46	KİLİS	0	15.000	0	0
47	KOCAELİ	0	2.200	0	0
48	KONYA	1.041.000	1.104.000	618.260	30.913
49	KÜTAHYA	80.000	80.000	45.000	1.200
50	MALATYA	15.300	7.600	0	0
51	MANİSA	32.300	52.380	18.725	749
52	MARDİN	351.592	349.250	12.650	512
53	MERSİN	250.000	250.000	11.750	255
54	MUĞLA	18.000	17.000	25.450	1.272,5
55	MUŞ	33.750	0	7.000	400
56	NEVŞEHİR	456.950	650.000	81.480	3.050
57	NİĞDE	291.500	316.500	153.040	8.352
58	OSMANİYE	25.500	27.500	12.200	610
59	RİZE	45	0	22	22
60	SAKARYA	3.402	3.150	1.575	108
61	SAMSUN	6.000	22.300	2.400	120
62	SİİRT	25.000	25.000	5.000	250
63	SİNOP	2.303	3.018	394	25
64	SİVAS	130.000	106.500	30.700	1535
65	ŞANLIURFA	80.000	90.000	7.800	400
66	ŞIRNAK	185.000	180.000	10.000	500
67	TEKİRDAĞ	24.500	100.000	8.600	420
68	TOKAT	124.000	112.000	40.750	815
69	TRABZON	4.635	3.562	2.077	103,85
70	TUNCELİ	3.000	3.000	500	25
71	UŞAK	174.000	228.000	85.980	4.299
72	VAN	69.500	135.000	2.975	119
73	YOZGAT	589.500	364.000	371.420	4.347,5
74	ZONGULDAK	0	8.000	0	0
	TOPLAM	16.809.383	18.603.410	3.654.996	155.542,85

b. K r Fare Mücadelesi;

1. K r fare problemi olan yerlerin belirlenerek o bölgelerde  ift i eēitim çalışmalarının yapılması ve teknik talimat doērultusunda mücadele yapılmasının saēlanması karar verilmiştir.

K r fare mücadelesinde kullanılan kapanların döner sermaye veya bulunan farklı kaynaklardan daēıtımının yapılması durumunda Bakanlıēımızın bitkisagligi@tarimorman.gov.tr e-mail adresine bilgi verilmelidir.

Tarla Faresi Formları kaldırılmış olup, veri girişinden sonra TBS sisteminden alınan raporlar bitkisagligi@tarimorman.gov.tr adresine gönderilmelidir.

RAPORLAR-7,8 : TBS Ana sayfadan alınacak, Ana Menü, Bitki Sağlığı Raporlar, “Tarla Faresi Uygulama ve Tarla Faresi Program Raporu” ilinizle alakalı olan raporu excell formatında indirilir, rapor sonuçları elinizdeki bilgiler ile karşılaştırılır, alınan çıktı imzalanarak dosyasına takılır. Bir  rneēi bitkisagligi@tarimorman.gov.tr adresine mail atılır.

c. Yaban Domuzu Mücadelesi;

1. Kaynaēı devlet ormanlarında bulunan zararlılardan şik yet i olan çiftçiler; ürünlerine, arılarına veya kendilerine zarar veren veya zarar vermek üzere baēına, bahçesine, tarlasına ve kovanlarının bulunduēu alana giren veya kendilerine saldırma ihtimali olan yaban domuzu veya diēer av ve yaban hayvanlarını öldürmek mecburiyetinde kalmaları halinde, Bakanlık Bölge Müdürlüklerine baēlı İl şube Müdürlüklerine, orman işletme müdürlüklerine veya güvenlik birimlerine haber vermeleri gerekmektedir.
2.  ift ilerimiz tarafından, kaynaēı devlet ormanlarında bulunan zararlılardan kaynaklanan, zirai ürüne gelen zarardan ötürü, zarar tespiti istenmesi durumunda gerekli tespit tutanakları hazırlanarak, bir nüshasının saklanması koşuluyla çiftçilerimize verilebilir.
3. Koruma amaçlı av t feēi taşıma belgesi olan (Orman İl şube Müdürlüklerinden alınan) ve zirai üretimini yaban domuzundan korumayı amaçlayan çiftçiler ve mücadele amaçlı sürek avına katılan avcılar yerel imkanlarla teşvik edilebilir.
4. Mücadele amaçlı sürek avı, yürürlükte olan Merkez Av Komisyonu (MAK) kararına göre, aksi bir karar alınmadıēı takdirde, yaban domuzunun gebelik dönemi (takriben 21 şubat-15 Mayıs) hariç olmak üzere yaklaşık 9 ay boyunca yapılabilecektir. Güncellenen MAK kararları takip edilmelidir.
5. Bakanlıēımız taşra birimlerine gelen yaban domuzu şikayetleri, yaban domuzunun zarar verme potansiyeli dahi olsa, tarafımızdan deēerlendirilerek bir rapor halinde ilgili orman birimlerine gönderilerek, mücadele amaçlı sürek

avı düzenleneceği gerekçesiyle yaban domuzu av kotalarının avın yapılacağı bölgede dikkate alınmadan süreklilik avı izni verilmesi istenir.

6. Yaban domuzu popülasyonunun çok yüksek olduğu düşünülen alanlarda, bölgenin üretim desenini değiştirme ve Ülke ekonomisine ciddi zararlar verme riski bulunması durumunda, yasaklı yöntemler dahil olmak üzere hangi yöntemin kullanılması gerektiği konusunda Bakanlığımız Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'ne bağlı ilgili taşra biriminden bilgi ve izin resmi yazı ile talep edilerek mücadelede buna göre hareket edilir.
7. Bakanlığımız ilgili birimlerinin işbirliği ile kayıtlı avcı listeleri, avın yapılacağı alanı, tarihi ve zamanı belirlendikten sonra süreklilik avı yapılması sağlanır. İlgili Orman birimi tarafından süreklilik avına izin verilmemesi durumunda, sebepleri ile birlikte bitkisagligi@tarimorman.gov.tr e-posta adresinden Bakanlığımıza bilgi verilir.

Gerekli izin alındıktan sonra;

- a. Yerel imkânlar ile yapılacak yaban domuzu mücadelesine (tek kurşun) fişek yardımı ve/veya projeli diğer yardımların yapılabilmesi için Valilik Olur'u alınır.
- b. İlçe Kaymakamlıkları, Sağlık Müdürlüğü ve Jandarma işbirliği ile gerekli sağlık ve emniyet tedbirleri alınır.
- c. Bakanlığımız ilgili birimleri tarafından hazırlanan avcı listesi ve Avcılar Derneği ile irtibata geçilerek, yapılacak süreklilik avına, avcı katılımları talep edilir.
- d. Yapılacak av organizasyonuna geçerli avcılık belgesi olan bütün avcılar katılabilir.
- e. Süreklilik avına başlamadan önce avcılara aşağıdaki emniyet tedbirleri okunarak tebliğ edilir ve imzaları alınır. Böylece av katılan avcılar, oluşabilecek kazaların sorumluluğunu alırlar.
 - Avcılar kendilerine verilen bekleme yerlerini değiştirmeyecektir. Süreklilik avı bitimi, önceden belirtilen şekil veya işaretle ilan edilene kadar beklemeyenleri terk edilmeyecektir.
 - Bekleme yerine oturan avcılar, çevresindeki avcılarının yerini belirleyecektir.
 - Sürekçiler bekleme hattına yaklaşıncı, sürülen yere doğru (sürekçilere doğru) ateş edilmeyecektir.
 - Yaban domuzu avcı hattını geçtikten sonra ateş edilecektir.
 - Çalılar içindeki veya arkasında ne olduğu anlaşılmayan canlılara ateş edilmeyecektir.
 - Öldüğüne emin olmadan yaralı yaban domuzuna yaklaşılmayacaktır.
- f. Yapılan av neticesinden durum bir tutanakla tespit edilerek, avcı sayısı,

vurulan hayvan sayısı vs. bilgiler bir rapor halinde, Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şube Müdürlüğü tarafından tanzim edilerek Bakanlığımıza bitkisagligi@tarimorman.gov.tr e-mail adresine gönderilecek ve TBS veri girişleri yapılacaktır.

8. Sürek avı sonunda öldürülen yaban domuzlarıyla ilgili olarak çevre, insan ve hayvan sağlığı açısından risk teşkil etmeyecek şekilde gereken tedbirler alınacaktır.

NOT: Devlet destekli bitkisel ürün sigortası kapsamında isteğe bağlı olarak yaban domuzunun tarla ürünlerinde, sebzelerde ve fidanlarda neden olduğu ürün miktar kaybı teminat kapsamına alınabilmektedir. Detaylı bilgiye www.Tarsim.Gov.tr adresinde mevzuatlar bölümünde, bitkisel ürün sigortası tarife ve talimatlar bölümlerinden ulaşabilirsiniz.

Yaban Domuzu formları kaldırılmış olup, veri girişinin ardından TBS sisteminden alınan raporlar bitkisagligi@tarimorman.gov.tr adresine gönderilmelidir.

RAPORLAR-9 : TBS Ana sayfadan alınacak, Ana Menü, Bitki Sağlığı Raporlar, “Yaban Domuzu Uygulama Raporu” ilinizle alakalı olan raporu excell formatında indirilir, rapor sonuçları elinizdeki bilgiler ile karşılaştırılır, alınan çıktı imzalanarak dosyasına takılır. Bir örneği bitkisagligi@tarimorman.gov.tr adresine mail atılır.

c) Çekirge Mücadelesi Uygulama Prensipleri:

Çekirgeler, özel mülk olmayan sahalarda çoğalarak kültür bitkilerine yayılmak sureti ile önemli ölçüde zararlı olabilmektedir. Çiftçilerin bağ, bahçe ve tarlasında olmayan; hazine arazileri, meralar, köyün ortak alanları vb. sahalarda Devlet Yardım Mücadelesi şeklinde yapılacaktır.

Eğer tespit edilen çekirge çıkış alanları garsiyat (yumurta bırakma) özelliğinde ise, mülkiyetinin kime ait olduğuna bakılmaksızın tespit edilen alan garsiyat alanı olarak kabul edilir. Yerli çekirge çıkışları muhtemel olan yerlerin il, ilçe Müdürlüklerince takip edilerek kontrol altında bulundurulması ile inficarları müteakip nimfler toplu halde iken mücadele yapılması sağlanacaktır. Bu alanlarda yapılacak olan çekirge mücadelesi, il Müdürlüğü koordinasyonunda Devlet Yardım Mücadelesi şeklinde ve teknik talimatlar doğrultusunda yapılacaktır.

İlkbahar aylarında yurdumuzda çöl çekirgesi akını olabileceği ihtimali düşünülerek gerekli tedbirler alınacaktır. Tehlike söz konusu olduğu takdirde keşif, takip ve mücadele organizasyonu ile mücadelenin zamanında yapılması sağlanacaktır. Gerektiğinde teknik eleman ve vasıta ihtiyaçları diğer illerden karşılanabilecektir.

Uygulama ile ilgili program ve icraat raporu mücadele bitiminde tanzim edilerek TBS'de ilgili modüle girilir ve ilgili TBS raporu çıkartılarak Bakanlığımızın bitkisağligi@tarimorman.gov.tr e-posta adresine gönderilecektir.

ÇEKİRGE MÜCADELESİ

S. N.	İL	2024 Sürvey (da)	2024 İlaçlama (da)	2025 Sürvey Prog.	2025 Müc, Prog.(da)
1	ADIYAMAN	1000	250	1600	320
2	ADANA	500	500	500	500
3	AFYON	21.000	0	21.000	2.850
4	AĞRI	1.000	0	1.000	0
5	AMASYA	8.000	1.500	0	8.000
6	ANKARA	68.500	0	81.500	0
7	ANTALYA	7.400	3.725	30.985	16.525
8	ARTVİN	100	76	0	0
9	AYDIN	3.400	500	1.825	1.025
10	BALIKESİR	200	0	0	125
11	BARTIN	1.750	0	0	500
12	BATMAN	260	260	0	500
13	BAYBURT	2100	0	0	0
14	BİLECİK	535	0	430	0
15	BİNGÖL	5.932	4.250	5.775	4.005
16	BİTLİS	5.000	2.400	50	50
17	BOLU	7.150	0	7.150	1.275
18	BURDUR	26.000	575	0	5.000
19	BURSA	1.250	0	1.975	1.975
20	ÇANAKKALE	1.372	400	1.372	400
21	ÇANKIRI	2.000	0	1.000	500
22	ÇORUM	510	0	185	0
23	DENİZLİ	1.150	2050	1.200	1.200
24	DİYARBAKIR	29.250	10.125	33.500	10.000
25	ELAZIĞ	5.750	88	8.750	125
26	ERZİNCAN	1.700	1.000	1.700	1.000
27	ERZURUM	550	0	0	0
28	ESKİŞEHİR	1.000	0	0	0
29	GAZİANTEP	500	150	500	75
30	GİRESUN	500	250	0	500
31	GÜMÜŞHANE	1.901	1.155	2.375	2.025
32	HAKKARİ	8.135	0	0	0
33	HATAY	500	200	500	500

34	IĞDIR	0	0	0	0
35	ISPARTA	15.000	1.125	15.000	7.500
36	İSTANBUL	35.270	0	35.000	0
37	İZMİR	2.500	1.600	6.700	2.000
38	K.MARAŞ	8.150	5.115	5.900	5.800
39	KARAMAN	2.500	500	0	0
40	KASTAMONU	1.300	0	0	0
42	KAYSERİ	500	0	0	0
43	KIRŞEHİR	40.320	0	45.000	120
44	KİLİS	1.000	850	5.000	2.000
45	KONYA	1.350	600	0	0
46	KÜTAHYA	350	0	350	350
47	MALATYA	18.390	7.075	20.125	11.750
48	MANİSA	4.803	400	3.350	2.400
49	MARDİN	6000	0	3.000	3.000
50	MERSİN	6.000	3.685	8.000	8.000
51	MUĞLA	670	190	3.845	720
52	MUŞ	14.500	1.750	14.500	3.750
53	ORDU	500	0	500	0
54	OSMANİYE	2.000	925	1.400	1.400
55	SAKARYA	1.200	0	200	0
56	SAMSUN	100	100	0	0
57	SİİRT	8.200	3.750	7.775	7.775
58	SİNOP	0	0	300	300
59	SİVAS	5.750	1.525	24.250	5.050
60	ŞANLIURFA	66.000	0	60.000	2.500
61	ŞIRNAK	1.650	250	1.650	1.650
62	TEKİRDAĞ	8.000	750	12.500	5.500
63	TOKAT	150	150	7.500	2.500
64	TRABZON	150	100	350	0
65	TUNCELİ	2500	1000	5.000	1.250
66	UŞAK	13.570	0	13.330	4.000
67	VAN	2.100	625	2.500	1.500
68	ZONGULDAK	0	0	2.000	200
	TOPLAM	501.902	61.416	497.047	115.140

* Bu form TBS verilerine göre yapılmıştır. TBS de ilgili modüler eksiksiz olarak doldurulmalıdır. Bakanlık değişiklik yapma hakkını saklı tutar.

Çekirge Formları kaldırılmış olup, veri girişinden sonra TBS sisteminden alınan raporlar bitkisagligi@tarimorman.gov.tr adresine gönderilmelidir.

RAPORLAR-10 : TBS Ana sayfadan alınacak, Ana Menü, Bitki Sağlığı Raporlar, “Çekirge Uygulama, Program ve Kullanılan İlaç Raporu” ilinizle alakalı olan raporu excell formatında indirilir, rapor sonuçları elinizdeki bilgiler ile karşılaştırılır, alınan çıktı imzalanarak dosyasına takılır. Bir örneği bitkisagligi@tarimorman. gov.tr adresine mail atılır.

C. AKDENİZ MEYVESİNEĞİ MÜCADELESİ

Akdeniz meyvesineği (AMS), polifag bir zararlı olup, dış karantinaya tabi ve ihracatta toleransı sıfırdır. Turunçgilin en önemli zararlısı olan AMS mücadelesi ülkemiz ekonomisi açısından önem arz etmektedir. Kayısı, şeftali, nektarin, yenidünya, ayva, armut, elma, incir, trabzon hurması ve nar konukçularıdır. Geniş konukçu ağı zararının yaşam döngüsünü kolaylaştırarak mücadelesini zorlaştırmaktadır. Zararının yoğun olduğu dönemlerde mücadelesi yapılmadığı zaman % 80'e varan ekonomik kayıplar görülebilmektedir.

Küresel iklim değişikliği nedeniyle kış aylarının ılık geçmesi ve iklim şartlarının zararının lehinde seyretmesi AMS popülasyonunda önemli bir artışa neden olmaktadır. Söz konusu zararlı ile zamanında ve etkin mücadele yapılması amacıyla Akdeniz meyvesineğinin konukçusu olan meyve türlerinde, kültürel mücadele, biyoteknik mücadele ve kimyasal mücadele ile birlikte Entegre Zararlı Yönetimi prensipleri doğrultusunda eşzamanlı ve toplu mücadele yapılması gerekmektedir.

Bu kapsamda;

1. İl Müdürlükleri;

İl merkezinde bir koordinasyon merkezi, İl ve İlçe bazında teknik ekipler oluşturarak ilgili Araştırma Enstitü Müdürlükleri ile işbirliği halinde, zararının tanımı, biyolojisi, zarar şekli, ekonomik önemi, yayılışı, konukçuları, doğal düşmanları, mücadele zamanı ve metotları, kullanılacak bitki koruma ürünü ve dozları ile nasıl mücadele yapılması gerektiği konularında teknik personel ve üretici eğitimleri yapacaktır. Ayrıca ilgili kurum, sektör, birlik, STK vb. işbirliği yaparak bilgilendirme ve farkındalık çalışmaları yapacaklardır. Bunun için;

- İl ve İlçe bazında teknik ekipler oluşturularak, bu ekiplerce sürveyleri yapılarak zararının takip edilmesi, mücadeleye yönelik eğitim ve yayım ile üreticilere bilgilendirilme çalışmalarının yapılması,
- Eğitimlerde, küresel iklim değişikliğinin zararının lehine gelişmesi ile popülasyon artışı olduğu etkin bir mücadele yapılmadığı zaman önemli kayıpların oluşacağı bunun için zamanında ve toplu mücadele yapılması gerektiği hususunun vurgulanması,
- Mücadelenin etkin bir şekilde yapılabilmesi için kültürel mücadele, biyoteknik mücadele ve kimyasal mücadele gibi tavsiye edilen tüm mücadele metotlarının

birlikte entegre zararlı yönetimi prensipleri doğrultusunda ve gerektiğinde toplu mücadele şeklinde yapılmasının tavsiye edilmesi,

- Üretici birlikleri, ziraat odaları, ihracatçı birlikleri, ticaret odası vb. ürün alıcıları, paketleme / işleme tesisleri işletmecileri ve ilgili sektör paydaşları bilgilendirilerek, özellikle paketleme ve işleme tesislerinde çalışanlara eğitim verilmesi,
- Hobi bahçeleri ile köy evi bahçelerindeki meyvelerin dalında bırakılmaması konusunda bahçe sahiplerinin uyarılması,
- Ticari değeri bulunmayan ürünlerin tarlada, yol kenarlarında, sulama kanallarında birikmesinin önlenmesi için Belediyeler ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri ile koordineli olarak çalışmaların yürütülmesi,
- Zararlı hakkında farkındalık oluşturma çalışmalarının yapılması, kamuoyu bilgilendirmesine yönelik olarak eğitim materyali (afiş, broşür vb.) dağıtımı yapılması,
- Bitki koruma ürünü satan bayilere zararlının mücadelesine yönelik eğitim materyali (afiş, broşür vb.) asılması,

Hususlarında gerekli çalışmaları yapacaklardır.

2. Belediyeler;

Konukçusu olan meyve artıkları Akdeniz meyvesineğinin beslenerek biyolojisini tamamlaması ve çoğalması için uygun koşulları oluşturmaktadır. Zararlının mücadelesi için il, ilçe ve belde belediyelerince, meyve-sebze halleri, semt pazarları, çöplükler, drenaj kanalları gibi ürün artıklarının atıldığı ve hayvan gübrelere bulundugu yerler ilaçlanacak, özellikle konukçusu olan meyve atıklarının bulunduğu çöplükler toprakla kapatılmalı, yol refüjlerindeki turunçgil toplanarak imha edilmelidir.

3. Üreticiler, Üretici Birlikleri ve Ziraat Odaları Birliği;

Akdeniz meyvesineği mücadelesinin Bakanlık tarafından tavsiye edilen, zirai mücadele teknik talimatı doğrultusunda uygun mücadele metodu ile toplu mücadele şeklinde zamanında ve tavsiyeli bitki koruma ürünü ile tekniğine uygun olarak yapılması gerekmektedir. Bu çerçevede;

- Bakanlıkça yapılacak çalışmalara katılım ve duyuruların izlenmesi ile ağaç üzerinde ve yere dökülmüş vuruklu meyveler, hasat artığı meyveler, AMS için bir besin kaynağı olduğundan toplanıp toprağa gömülerek veya toplatılarak siyah poşetlerle kapalı olarak güneş altında bırakılması ve akabinde toplatılarak imha işlemlerinin yapılması,
- Pupalardan ergin çıkışlarının önlenmesi amacıyla kış sonu ilkbahar başlarında toprak işlemesi yapılması,
- Yeni kurulacak turunçgil bahçelerinin içine veya çevresine yenidünya, şeftali,

kayısı, elma armut, incir, sürveyl hurması, nar, vb. ağaçların dikilmemesi gibi tedbirlerin alınmasının sağlanması,

- Öncelikli olarak teknik talimatta yer alan kültürel tedbirlerin uygulanması ve gereği gibi mücadele yapılması yönünde konuyla ilgili tüm sivil toplum örgütlerinin ve üyelerinin bilgilendirilmesi,
- 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunun 15. Maddesi gereği zararlı organizmaların mücadelesi için Bakanlıkça alınan tedbirlere uymayanların idari yaptırım uygulanacağı hususunda üreticilerin bilgilendirilmesi.

4. Yaş sebze-meyve paketlenme ve işleme tesisleri;

Yaş sebze-meyve işleme evlerinde ürün işleme ve paketlenme esnasında ayıklanan AMS ile bulaşık meyve-sebze ve atıkları sözkonusu zararlı için üreme ve çoğalma kaynağını oluşturmaktadır. Bunun önlenmesi için;

- Paketleme ve işleme tesislerinde izleme ve mücadele amaçlı tuzakların asılması,
- Üreticilere AMS mücadelesine yönelik izleme, eğitim, bilgilendirme yapılması,
- Ürün ihracatında AMS nedeniyle sorun yaşanmaması için mevzuat doğrultusunda gerekli tedbirlerin alınması,
- Üreticilerine hasat yapılmış bahçelerde yere dökülmüş ve ağaçta kalan artık meyvelerin toplatılarak ağzı bağlanmış şekilde siyah poşetlerle güneş altında sıcaklığa maruz bırakılması,
- Paketleme ve işleme tesisi çalışanlarına eğitim verilerek bulaşık meyvelerin ayıklanması, çevreye dağılmadan uygun koşullarda toplanması ve derin bir şekilde toprağa gömülerek imha edilmesi, çalışanlarda bulaşık meyveyi tanımaya yönelik broşürler bulundurulması, nakliye sırasında AMS'nin bulaşmasını engelleyici gerekli tedbirlerin alınması,

Akdeniz meyvesineği mücadelesi için yukarıda belirtilen konulara titizlikle uyulması, gerekli tedbirlerin alınması büyük önem arz etmektedir. Ayrıca Akdeniz meyvesineği ile Belediyeler, Sivil Toplum Kuruluşları vb. paydaşlarla tarım dışı alanlarda da mücadelede işbirliği yapılması büyük önem arz etmektedir.

Bunun yanı sıra izleme tuzakları ile zararlı yıl boyu haftalık olarak takip edilerek üreticiler bilgilendirilmeli ve mücadele yapılması sağlanmalıdır. Bitki Sağlığı Kayıt Sisteminde yer alan Akdeniz Meyvesineği Tuzak Takip Modülüne her hafta düzenli olarak akdeniz meyvesineği tuzak sayım sonuçları sisteme işlenmelidir.

Akdeniz Meyvesineği Mücadelesi Genelgesi kapsamında çalışmaların titizlikle yürütülmesi, yapılan faaliyetlerin aşağıda yer alan formatta raporlanarak onbeş günde bir bitkisağligi@tarimorman.gov.tr e-posta adresine bildirilmesi gerekmektedir.

2025 Yılı Akdeniz Meyvesineği Mücadelesi Uygulama Raporu

Tablo (1)İli 2025 Yılı Akdeniz Meyve Sineği Mücadelesi		
İlçe Adı	Ekip Sayısı	Personel Sayısı
TOPLAM		

Tablo (2)İli 2025 Yılı Akdeniz Meyve Sineği Mücadelesi Çiftçi Eğitimleri					
İlçe Adı	Çiftçi Sayısı	Dağıtılan Afiş Sayısı (Adet)	Dağıtılan Liflet Sayısı (Adet)	Dağıtılan kitap Sayısı (Adet)	Basın-Yayın Çalışma Sayısı (Adet)
TOPLAM					

Tablo (3)İli 2025 Yılı Akdeniz Meyve Sineği Mücadelesine Yönelik Sektör Eğitimleri								
İlçe Adı	İşleme-Paketleme Tesisi Çalışanları		Ürün Alıcılarını		İhracatçılar		STK	
	Toplantı sayısı	Katılımcı Sayısı	Toplantı sayısı	Katılımcı Sayısı	Toplantı sayısı	Katılımcı Sayısı	Toplantı sayısı	Katılımcı Sayısı

Tablo (4) ...İli 2025 Yılı Akdeniz Meyvesineği Mücadelesi Duyuru, Bilgilendirme Çalışmaları			
İlçe Adı	Toplu Mücadele Duyuru tarihi	Mücadele Duyuru Yöntemi (SMS, Afiş, Anons, Cuma Hutbe vb)	Ürün Adı

Tablo (5) İli 2025 Yılı Akdeniz Meyvesineği Mücadelesi Uygulama Raporu		
Ürün Adı	Mücadele Başlangıç/ Bitiş Tarihi	Tekerrür Sayısı

D - ENTEGRE ZARARLI YÖNETİMİ (IPM) UYGULAMALARI

Entegre mücadele; zararlının ekonomik zarar eşiği, insan sağlığı, çevre ve doğal dengenin de dikkate alınarak kimyasal mücadelenin son çare olarak ele alındığı, bir mücadele sistemi olup bu özelliği ile “Entegre Ürün Yönetimi”, “İyi Tarım Uygulamaları” ve “Sürdürülebilir Tarımsal Üretimin” temelini oluşturmaktadır.

Ülkemizde 29 önemli üründe hastalık, zararlı ve yabancı otlarla mücadele için Entegre Mücadele Teknik Talimatı bulunmaktadır.

Entegre Mücadele projeleri hedef kitle olan üreticiler için hazırlanmış olup, araştırmacı, yayımcı ve üreticilerin işbirliği ile uygulanmalıdır.

Entegre Zararlı Yönetimi (IPM) Amacı

1. Üreticilerin üretim alanlarını periyodik olarak kontrol etme alışkanlığı kazanmalarını ve IPM ilkelerini uygulayabilir hale gelmelerini sağlamak,
2. Doğal düşmanları korunmak ve desteklemek,
3. Çiftçi, Sivil Toplum Kuruluşları (STK) ve özel sektör işbirliğini geliştirmek,
4. Girdileri azaltmak ve karlılığı arttırmak,
5. Sürdürülebilir tarımsal üretim yapılmasını ve yaygınlaştırılmasını sağlamak,
6. Kaliteli ve pestisit kalıntısı bulunmayan güvenilir ürün elde edilmesini sağlamak,

Entegre Zararlı Yönetimi (IPM) Prensipleri

1. Entegre Zararlı Yönetimi (IPM) programları, Entegre Mücadele Teknik Talimatlarına göre yürütülecektir.
2. Entegre Zararlı Yönetimi (IPM) amacı; üreticinin tarlasında, bağında bahçesinde mücadelenin teknik eleman nezaretinde yapılması değil, Çiftçi Tarla Okulları vb. üretici eğitimleri ile üreticide farkındalık oluşturulması ve uygulamaların Entegre Mücadele kavramı çerçevesinde kendisi tarafından yapılabilir hale getirilmesidir.
3. Uygulamalarda bitkisel üretime arız olan zararlı organizmaların bulaşma ve yayılmasını önleyici tedbirlerin alınması önem arz etmektedir.
4. Bunun için öncelikle kültürel tedbirlere; yer seçimi, toprak işleme, temiz tohum, fide, fidan, tohum, tohumluk kullanımı, doğru sulama, uygun gübreleme ve budama gibi bakım işlemlerine, bitki artıklarının üretim alanından uzaklaştırılmasına önem ve öncelik verilmelidir.

5. Uygulamalarda fiziksel, mekanik, biyoteknik ve biyolojik mücadele teşvik edilmelidir.
6. Ayrıca zamansız ve yersiz ilaçlamaların önlenmesi, mevcut doğal düşmanların korunması ve imkânlar ölçüsünde desteklenmesi ile potansiyel zararlıların ekonomik zararlı durumuna geçmesi önlenmelidir.
7. Entegre mücadelede yukarıda sayılmakta olan tedbirler ve alternatif mücadele metotlarının uygulanmasına rağmen zararlı popülasyonunda artış kaydediliyorsa ve zararlı yoğunluğu ekonomik zarar eşiği üzerinde ise kimyasal mücadeleye son çare olarak başvurulmalıdır. Metot ve teknikler birbiriyle uyumlu olmalıdır. Yan etkileri en az olan çevre dostu ve seçici pestisitler kullanılmalıdır.
8. Uygulamalarda çevresindeki üreticilere örnek olabilecek ve bilgi paylaşımı ile diğer üreticilerin de faydalanabileceği önder (lider) üreticilere önem ve öncelik verilmelidir. Bu üreticiler sayesinde köydeki diğer üreticilerin de entegre mücadele uygulamaları sağlanmalıdır.
9. Öğrendiklerini diğer çiftçilerle paylaşmayı seven, kendisine güvenilir, çevresinde sevilen ve itimat olunan yeterli büyüklükte işletmesi olan, teşkilatla iş birliği yapmaya hazır ve gönüllü olan üreticiler önder üretici olarak belirlenmelidir.
10. Entegre Zararlı Yönetimi (IPM) uygulamaları proje başlangıcında hazırlanan yıllık çalışma planı doğrultusunda gerçekleştirilmelidir. Çalışma planında projede köy/mahalle, ilçe, il düzeyinde sorumlu olan teknik personel ve sorumlulukları açıkça belirtilmelidir.
11. Yıllık çalışma planlarının hazırlanmasına üretici, danışman ve sözleşmeli personel, ürün tedarikçisi ve özel sektörün katılımı sağlanmalı ve taraflara bu konuda neler yapması gerektiği kendileri ile paylaşılmalıdır.
12. Entegre Zararlı Yönetimi (IPM) projeleri;
 - Bağ, turuncgil, örtü altı, elma, şeftali, kiraz, kayısı ürünlerinde 3 yıl,
 - Diğer ürünlerde 2 yıl süreyle yürütülecektir.
 - Yıllık ürünlerde üreticilerin ikinci yıl üretime devam etmemeleri durumunda üreticiler yenilenecektir.Bu sürelerden sonra projeye yeni üreticiler dahil edilecektir.
13. Entegre Zararlı Yönetimi (IPM) uygulama alanı, görülebilecek ve ulaşılabilir bir yerde olmalı, gerekirse uzaklık ve yön belirten levhalar asılmalıdır.
14. Üreticilere defter tutma ve faaliyetlerini kaydetme alışkanlığı kazandırılacaktır.

Üreticiler, uygulama başlama tarihleri, uygulanan tarım teknikleri, hastalık, zararlı, yabancı ot, doğal düşmanlar ve yoğunlukları, kullanılan bitki koruma yöntemleri ve sonuçları, kimyasal mücadele yapıldıysa kullanılan ilaç ve aletler, ilaçların dozları, hava durumu, bitkilerin fenolojik durumu vb. tüm uygulamalarını kaydetmelidir. Ayrıca proje sorumluları yaptığı ziyaretleri, tespit edilen ve önerilen hususlar ile üreticilerce yapılan uygulamaların kaydını tutacaklardır. (Tarım Bilgi Sistemi (tarbil.gov.tr), üretici ziyaret modülü)

15. İl Müdürlüğü aracılığı veya kaynakları ile tesis edilmiş olan tarla, bağ-bahçe ve sera gibi üretim alanlarının Entegre Mücadele Projelerine dahil edilmesi sağlanmalıdır. Her üreticiye “Üretici Kayıt Defteri” teslim edilecek ve düzenli doldurulması sağlanacaktır.
16. İl Müdürlüğü aracılığı veya kaynakları ile tesis edilmiş olan tarla, bağ-bahçe ve sera gibi üretim alanlarının Entegre Mücadele Projelerine dahil edilmesi sağlanmalıdır. Bu alanlar aynı zamanda eğitim amaçlı kullanılacaktır.
17. Mücadele dışında kalan diğer konularda da (Gübreleme, budama vs.) ihtiyaç duyulması halinde İl Müdürlüğünün diğer birimleri ile koordineli olarak çalışılacaktır.
18. Projeler kapsamında yürütülen faaliyetler ve ürünler, düzenlenen tarla/bahçe günleri ile tanıtılmalı, uygulamalar daha çok sayıda üreticiye ve ilgili kesimlere gösterilerek yaygınlaştırılması sağlanmalıdır. Tarla/bahçe günlerine ürünlerin pazarlama aşamasında etkili olabilecek kuruluşlarda davet edilmelidir.
19. İl genelinde yapılan çalışmaların etkinliği ve sürece yönelik izleme ve değerlendirme çalışmaları yapılmalı, süreci etkileyen olumlu veya olumsuz çok önemli hususlar konusunda ilgili Enstitü ve Bakanlık ile etkileşim içinde olunmalıdır.
20. Entegre Zararlı Yönetimi (IPM) İl ve ilçe sorumlularının üretici, danışman ziyaretleri sırasında bire bir uygulamalı eğitim verilerek üreticilerin konuya hâkimiyeti sağlanmalıdır.

Bu ziyaretlerde aynı zamanda uygulama kayıtları kontrol edilmelidir.

21. Entegre Zararlı Yönetimi (IPM) yaygınlaştırılması için STK ve özel sektör ile işbirliği geliştirilmeli, yerel proje ve destek imkanları oluşturulmalıdır.

Entegre Zararlı Yönetimi (IPM) projeleri yıllık uygulama raporu uygulamanın bitiminde, yılsonu beklenmeksizin form:10'e göre hazırlanarak koordinatör enstitüsü ile Bakanlığa ve bitkisagligi@tarimorman.gov.tr mail adresine gönderilecektir. Uygulama raporunda görülen zararlı organizmalar, entegre

mücadele ilkeleri çerçevesinde yürütülen mücadele faaliyetleri ve etkileri açıkça belirtilmelidir.

Form:10					
..... İli 2025 Yılı Entegre Zararlı Yönetimi (IPM) Uygulama Raporu					
Mücadele Yapılan Zararlı Organizma	Mücadele* Metodu	Uygulama alanı (da)	Tekerrür	Başlangıç Tarihi	Bitiş Tarihi

* Kimyasal mücadele uygulanmışsa aşağıda verilen çizelge doldurulacaktır.

Etkili madde adı, oranı ve formülasyon tipi	İlaç Miktarı (Toplam)	Birimi	Son ilaçlama/hasat arası süre

..... İli 2025 Yılı Entegre Zararlı Yönetimi (IPM) Projesi Gerçekleşme Durumu									
İlçe	Üretim Bilgileri		Program		Uygulama		Gerçekleşme (%)	2026 Yılı Teklifi	
	Toplam Üretici Sayısı	Toplam Üretim Alanı	Üretici Sayısı	Alan (Da)	Üretici Sayısı	Alan (Da)		Üretici Sayısı	Alan (Da)
Toplam									

- Ürünün ildeki toplam ekiliş alanı (da) :
- Önceki yıllarda yürütülen Ent. Müc. projeleriyle birlikte
- Projeli alanların toplam ekiliş içerisindeki payı (%) :
- Mücadelede Görevli Teknik Personel Sayısı :
- Eğitim Çalışmaları
- a) Teknik Personel sayısı :
- b) Çiftçi sayısı :
- Mücadele Çalışmaları
- a) Uygulama yapılan tarla/bahçe sayısı :
- b) Hitap Ettiği Çiftçi Adedi :
- c) İşbirliği Yapılan Kuruluşlar :
- d) Sürvey Çalışmaları :
- e) Düzenlenen Etkinlikler :
- f) Üreticiye Katkısı (girdi maliyeti değişimi) :
- g) Entegre Zararlı Yönetimi (IPM) ilkeleri çerçevesinde yürütülen mücadele teknikleri, etkileri ve değerlendirmeler
- (Her ana hastalık ve zararlı organizma için ayrı ayrı belirtilecek ve yapılan tüm çalışmaları kapsayacaktır) :
- g) Sorunlar :
- h) Öneriler :

Tanzim Eden

Tasdik Eden

ENTEGRE ZARARLI YÖNETİMİ (IPM) 2024 İCRAAT, 2025 PROGRAM					
İl	Ürün	2024 İCRAAT		2025 PROGRAM	
		Çiftçi (adet)	Alan (da)	Çiftçi (adet)	Alan (da)
ADANA	Buğday	200	30.000	200	30.000
ADANA	Mısır	175	30.000	200	30.000
ADANA	Elma	33	330	33	330
ADANA	Kiraz	75	1.000	110	1.750
ADANA	Şeftali	40	1.450	40	1.600
ADANA	Zeytin	75	2.750	75	2.750
ADANA	Nar	33	330	24	930
ADANA	Pamuk	26	5.367	25	5.367
ADANA	Patates	10	500	10	500
ADANA	Ayçiçeği	30	1.209	30	1.200
Toplam ADANA *		697	72.936	747	74.427
ADIYAMAN	Antepfıstığı	30	1.700	52	2.500
ADIYAMAN	Buğday	184	35.015	210	35.015
ADIYAMAN	Pamuk	46	8.545	68	11.200
Toplam ADIYAMAN *		260	45.260	330	48.715
AFYONKARAHİSAR	Kiraz	100	1.600	100	1.600
AFYONKARAHİSAR	Vişne	18	180	18	180
AFYONKARAHİSAR	Elma	40	600	40	600
AFYONKARAHİSAR	Patates	80	1.600	80	1.600
AFYONKARAHİSAR	Buğday	900	45.000	900	45.000
Toplam A.KARAHİSAR		1.138	48.980	1.138	48.980
AĞRI	Buğday	525	42.000	525	42.000
AĞRI	Patates	50	750	50	750
Toplam AĞRI		575	42.750	575	42.750
AKSARAY	Buğday	350	41.000	375	45.000
AKSARAY	Patates	150	21.000	180	25.000
Toplam AKSARAY		500	62.000	555	70.000
AMASYA	Kiraz	33	328	30	250
AMASYA	Elma	31	258	30	258
AMASYA	Şeftali	10	91	10	100
AMASYA	Domates	22	85	20	100
AMASYA	Hıyar	8	19	8	30
Toplam AMASYA		104	781	98	738

ANKARA	Domates	28	500	28	500
ANKARA	Marul	12	250	12	250
ANKARA	Ispanak	20	250	20	250
ANKARA	Buğday	1.235	155.000	1.235	155.000
ANKARA	Elma	5	981	5	981
ANKARA	Armut	10	49	6	49
ANKARA	Vişne	14	85	14	85
Toplam ANKARA *		1.324	157.115	1.320	157.115
ANTALYA	Çilek	20	261	20	254
ANTALYA	Nar	102	2.787	100	3.500
ANTALYA	Örtüaltı	682	2.998	671	2.966
ANTALYA	Marul	60	306	60	306
ANTALYA	Maydanoz	20	89	20	67
Toplam ANTALYA		884	6.441	871	7.093
ARDAHAN	Buğday	77	2.200	77	2.200
Toplam ARDAHAN		77	2.200	77	2.200
ARTVİN	Patates	69	102	60	100
ARTVİN	Bağ	59	155	40	70
ARTVİN	Örtüaltı	52	20	30	10
ARTVİN	Fındık	51	681	51	681
Toplam ARTVİN		231	958	181	861
AYDIN	Şeftali	20	1.274	20	1.200
AYDIN	Pamuk	1.398	175.576	1.200	175.000
AYDIN	Zeytin	3.212	168.300	3.212	168.300
Toplam AYDIN *		4.630	345.150	4.432	344.500
BALIKESİR	Buğday	880	43.000	880	43.000
BALIKESİR	Çeltik	80	7.000	80	7.000
BALIKESİR	Zeytin	315	820.000	315	820.000
Toplam BALIKESİR *		1.275	870.000	1.275	870.000
BARTIN	Fındık	170	1.700	170	1.700
BARTIN	Örtüaltı	66	55	66	55
Toplam BARTIN		236	1.755	236	1.755
BATMAN	Buğday	45	40.000	40	42.000
BATMAN	Mısır	32	25.000	32	25.000
BATMAN	Pamuk	5	1.500	5	1.500
BATMAN	Bağ	23	200	20	200
BATMAN	Antepfıstığı	30	2.000	30	2.000
Toplam BATMAN		135	68.700	127	70.700

BAYBURT	Buğday	132	15.400	132	15.400
BAYBURT	Patates	55	500	55	500
Toplam BAYBURT		187	15.900	187	15.900
BİLECİK	Buğday	20	169	20	160
BİLECİK	Kiraz	4	58	4	100
BİLECİK	Örtüaltı	4	15	4	40
BİLECİK	Şeftali	4	97	4	100
BİLECİK	Zeytin	5	112	10	100
BİLECİK	Ayva	10	150	10	200
Toplam BİLECİK *		47	601	52	700
BİNGÖL	Elma	13	116	13	116
Toplam BİNGÖL		13	116	13	116
BİTLİS	Bağ	5	101	5	100
BİTLİS	Buğday	65	5.552	50	5.500
BİTLİS	Elma	10	251	10	200
BİTLİS	Patates	17	1.620	20	2.000
Toplam BİTLİS		97	7.524	85	7.800
BOLU	Buğday	195	11.260	200	10.000
BOLU	Patates	55	900	55	900
BOLU	Fındık	20	612	20	612
Toplam BOLU		270	12.772	275	11.512
BURDUR	Bağ	21	312	21	312
BURDUR	Elma	12	170	12	140
BURDUR	Kiraz	23	215	20	200
BURDUR	Buğday	310	12.800	310	12.800
Toplam BURDUR *		366	13.497	363	13.452
BURSA	Domates	80	3.000	60	2.500
BURSA	Marul	30	500	20	400
BURSA	Elma	10	191	10	191
BURSA	Zeytin	275	9.350	275	9.350
Toplam BURSA *		395	13.041	365	12.441
ÇANAKKALE	Zeytin	80	2.173	80	2.100
ÇANAKKALE	Bağ	40	660	40	660
ÇANAKKALE	Buğday	140	12.171	140	12.171
ÇANAKKALE	Örtüaltı	12	45	12	45
ÇANAKKALE	Domates	60	3.000	60	3.000
ÇANAKKALE	Armut			25	250
Toplam ÇANAKKALE *		332	18.049	332	17.976

ÇANKIRI	Örtüaltı	13	21	25	30
ÇANKIRI	Buğday	158	9.500	174	10.000
Toplam ÇANKIRI		171	9.521	199	10.030
ÇORUM	Buğday	250	10.880	352	15.800
ÇORUM	Nohut	139	2.841	200	4.000
ÇORUM	Elma	9	106	15	200
Toplam ÇORUM		398	13.827	567	20.000
DENİZLİ	Bağ	155	2.816	120	3.200
DENİZLİ	Ayva	40	608	40	500
DENİZLİ	Elma	118	2.600	118	2.600
DENİZLİ	Kayısı	30	367	30	367
DENİZLİ	Nar	100	2.208	102	2.200
DENİZLİ	Şeftali	55	1.050	50	1.150
DENİZLİ	Zeytin	40	608	40	650
DENİZLİ	Buğday	178	3.721	180	3.725
DENİZLİ	Pamuk	25	550	25	550
DENİZLİ	Nohut				
Toplam DENİZLİ		741	14.528	705	14.942
DİYARBAKIR	Pamuk	350	8.000	350	8.000
DİYARBAKIR	Buğday	440	53.000	440	53.000
DİYARBAKIR	Mısır	65	14.000	65	14.000
DİYARBAKIR	Mercimek	65	15.500	100	14.000
DİYARBAKIR	Nohut	60	360	50	500
DİYARBAKIR	Antepfıstığı			43	425
DİYARBAKIR	Bağ	44	430	45	430
Toplam DİYARBAKIR		1.024	91.290	1.093	90.355
DÜZCE	Fındık	165	2.100	180	2.400
DÜZCE	Mısır	60	1.600	65	1.800
DÜZCE	Örtüaltı	30	20	35	25
Toplam DÜZCE		255	3.720	280	4.225
EDİRNE	Buğday	450	50.000	450	50.000
EDİRNE	Mısır	30	600	30	600
EDİRNE	Çeltik	150	15.000	150	15.000
EDİRNE	Ayçiçeği	100	6.000	100	6.000
Toplam EDİRNE		730	71.600	730	71.600
ELAZIĞ	Bağ	50	2.200	51	2.300
ELAZIĞ	Buğday	450	11.660	450	11.660
ELAZIĞ	Kayısı	54	2.250	58	2.266

ELAZIĞ	Şeftali	7	250	8	254
ELAZIĞ	Elma	10	450	10	455
Toplam ELAZIĞ		571	16.810	577	16.935
ERZİNCAN	Bağ	60	400	60	400
ERZİNCAN	Buğday	165	11.300	165	11.300
ERZİNCAN	Örtüaltı	25	60	25	60
Toplam ERZİNCAN		250	11.760	250	11.760
ERZURUM	Buğday	828	90.515	1.564	85.600
ERZURUM	Patates	285	3.300	285	3.300
Toplam ERZURUM		1.113	93.815	1.849	88.900
ESKİŞEHİR	Buğday	1.375	55.000	500	55.000
ESKİŞEHİR	Patates	25	850	25	850
ESKİŞEHİR	Örtüaltı	17	30	15	75
Toplam ESKİŞEHİR *		1.417	55.880	540	55.925
GAZİANTEP	Antepfıstığı	499	23.678	503	23.678
GAZİANTEP	Buğday	173	27.526	207	35.000
GAZİANTEP	Pamuk	50	5.853	67	7.500
GAZİANTEP	Zeytin	185	8.449	170	9.000
GAZİANTEP	Bağ				
Toplam GAZİANTEP *		907	65.506	947	75.178
GİRESUN	Fındık	207	8.200	212	8.200
Toplam GİRESUN		207	8.200	212	8.200
GÜMÜŞHANE	Domates-Hıyar			22	112
GÜMÜŞHANE	Elma	17	745	19	145
GÜMÜŞHANE	Ceviz	23	2.749	30	820
GÜMÜŞHANE	Buğday			40	2.897
GÜMÜŞHANE	Fındık	22	822	50	700
Toplam GÜMÜŞHANE		62	4.316	161	4.674
HATAY	Bağ	25	562	28	550
HATAY	Buğday	120	16.948	132	15.400
HATAY	Örtüaltı	30	30	30	30
HATAY	Pamuk	40	2.000	44	2.310
HATAY	Zeytin	75	2.554	85	3.300
HATAY	Maydanoz	80	4.000	80	4.000
Toplam HATAY		370	26.094	399	25.590
İĞDIR	Elma	30	450	30	450
İĞDIR	Kayısı	65	850	80	875
İĞDIR	Mısır	115	2.050	100	2.000

İĞDIR	Şeftali	20	150	20	150
İĞDIR	Buğday	115	2.100	120	3.000
Toplam İĞDIR		345	5.600	350	6.475
İSPARTA	Buğday	112	3.060	120	3.060
İSPARTA	Bağ	33	638	40	638
İSPARTA	Elma	165	12.100	180	12.100
İSPARTA	Kayısı	55	1.100	60	1.100
İSPARTA	Kiraz	330	8.360	330	8.360
Toplam İSPARTA *		695	25.258	730	25.258
İSTANBUL	Örtüaltı	49	86	48	100
İSTANBUL	Buğday	108	4.450	107	4.650
Toplam İSTANBUL		157	4.536	155	4.750
İZMİR	Örtüaltı	25	93	25	120
İZMİR	Marul	43	795	40	700
İZMİR	Ispanak	40	2.372	40	2.000
İZMİR	Kiraz	80	100	80	625
İZMİR	Zeytin	150	7.000	150	7.000
İZMİR	Mısır	41	2.296	41	2.296
İZMİR	Pamuk	32	1.581	32	1.581
İZMİR	Patates	15	408	15	408
Toplam İZMİR *		426	14.645	423	14.730
KAHRAMANMARAŞ	Kiraz	123	3.500	100	1.600
KAHRAMANMARAŞ	Zeytin	340	9.000	150	5.000
KAHRAMANMARAŞ	Antepfıstığı	133	10.300	100	5.000
KAHRAMANMARAŞ	Bağ	158	10.750	110	5.000
KAHRAMANMARAŞ	Kayısı	100	4.000	100	3.000
KAHRAMANMARAŞ	Elma	181	4.967	200	5.000
KAHRAMANMARAŞ	Buğday	240	65.000	260	65.000
KAHRAMANMARAŞ	Mısır	250	30.000	250	30.000
KAHRAMANMARAŞ	Pamuk	285	10.000	110	11.000
Toplam KAHRAMAN-MARAŞ		1.810	147.517	1.380	130.600
KARABÜK	Örtüaltı	36	41	30	20
KARABÜK	Bağ	42	67	24	17
KARABÜK	Buğday			60	1.200
Toplam KARABÜK		78	108	114	1.237
KARAMAN	Buğday	20	1.000	20	1.000
KARAMAN	Mısır	20	1.000	20	1.000
Toplam KARAMAN		40	2.000	40	2.000

KARS	Elma	46	403	46	403
KARS	Kayısı	46	470	46	470
KARS	Buğday	620	16.000	620	16.000
Toplam KARS		712	16.873	712	16.873
KASTAMONU	Buğday	80	450	60	475
KASTAMONU	Elma	40	110	40	165
KASTAMONU	Fındık	60	80	25	160
KASTAMONU	Patates	50	320	50	350
KASTAMONU	Bağ			12	60
Toplam KASTAMONU		230	960	187	1.210
KAYSERİ	Elma				
KAYSERİ	Buğday	250	80.000	250	80.000
KAYSERİ	Patates	100	3.000	120	5.000
Toplam KAYSERİ *		350	83.000	370	85.000
KİLİS	Üzüm	40	1.000	40	1.000
KİLİS	Mısır	10	250	10	250
KİLİS	Zeytin	60	1.500	60	1.500
KİLİS	Mercimek	20	500	20	500
KİLİS	Bağ	40	1.000		
Toplam KİLİS		170	4.250	130	3.250
KIRIKKALE	Buğday	220	80.000	220	80.000
Toplam KIRIKKALE		220	80.000	220	80.000
KIRKLARELİ	Bağ	18	270		
KIRKLARELİ	Buğday	392	15.140	392	15.140
KIRKLARELİ	Çeltik	40	400	40	400
KIRKLARELİ	Mısır	20	1.000	20	900
KIRKLARELİ	Ayçiçeği	120	6.000	135	6.500
Toplam KIRKLARELİ		590	22.810	587	22.940
KIRŞEHİR	Buğday	196	33.000	197	33.000
Toplam KIRŞEHİR		196	33.000	197	33.000
KOCAELİ	Fındık	30	120	30	120
KOCAELİ	Bağ	11	55	11	55
KOCAELİ	Kiraz	20	250		
Toplam KOCAELİ		61	425	41	175
KONYA	Buğday	1.320	165.000	1.320	165.000
KONYA	Mısır	143	7.150	143	7.150
KONYA	Ayçiçeği	90	4.000	90	4.000
KONYA	Domates	30	900	30	900

KONYA	Elma	56	4.021	56	4.021
Toplam KONYA *		1.639	181.071	1.639	181.071
KÜTAHYA	Buğday	410	25.300	410	25.500
KÜTAHYA	Nohut	297	4.750	264	3.500
KÜTAHYA	Vişne	44	472	44	472
Toplam KÜTAHYA		751	30.522	718	29.472
MALATYA	Kayısı	286	6.320	286	6.320
MALATYA	Kiraz	20	150	20	150
MALATYA	Elma	20	400	20	400
MALATYA	Bağ	24	280	24	280
MALATYA	Buğday	202	10.495	210	10.200
Toplam MALATYA *		552	17.645	560	17.350
MANİSA	Bağ	1.117	38.390	1.100	30.800
MANİSA	Kiraz	221	3.828	200	2.500
MANİSA	Şeftali	96	659	0	0
MANİSA	Zeytin	257	10.755	490	17.111
MANİSA	Buğday	142	8.500	124	5.696
MANİSA	Domates (tarla)	60	3.100	60	3.100
MANİSA	İspanak	40	1.600	40	1.600
Toplam MANİSA *		1.933	66.832	2.014	60.807
MARDİN	Antepfıstığı	30	1.900	30	1.700
MARDİN	Bağ	270	3.120	270	3.150
MARDİN	Buğday	221	71.007	260	74.000
MARDİN	Mercimek	50	2.857	50	2.800
MARDİN	Mısır	115	22.617	100	22.000
MARDİN	Pamuk	62	9.500	55	9.400
Toplam MARDİN *		748	111.001	765	113.050
MERSİN	Kiraz	110	1.350	125	1.500
MERSİN	Şeftali	574	6.640	575	7.000
MERSİN	Zeytin	619	10.800	650	12.000
MERSİN	Domates	332	1.890	350	3.000
MERSİN	Turunçgil	2.440	62.300	3.000	70.000
MERSİN	Örtüaltı	610	4.830	650	5.000
MERSİN	Elma	14	895	20	1.500
MERSİN	Çilek	428	13.850	500	15.000
MERSİN	Nar	234	2.955	250	3.500
MERSİN	Üzüm	164	13.850	175	15.000
MERSİN	Kayısı	115	7.475	125	7.500

MERSİN	Buğday	200	20.000	250	25.000
MERSİN	Mısır	115	15.500	125	17.500
MERSİN	Bağ	164	13.850	100	10.000
MERSİN	Marul	60	1.000	60	1.000
Toplam MERSİN *		6.179	177.185	6.955	194.500
MUĞLA	Buğday	142	4.473	142	5.811
MUĞLA	Zeytin	166	5.078	150	4.000
MUĞLA	Nar	35	833	60	1.606
MUĞLA	Patates	25	300	25	300
MUĞLA	Örtüaltı	79	691	100	500
MUĞLA	Ispanak			0	0
Toplam MUĞLA *		447	11.375	477	12.217
MUŞ	Buğday	400	150.000	400	150.000
MUŞ	Nohut	27	1.100	20	700
Toplam MUŞ		427	151.100	420	150.700
NEVŞEHİR	Üzüm-bağ	20	400	445	16.000
NEVŞEHİR	Patates	200	7.000	200	7.350
NEVŞEHİR	Buğday	130	7.000	130	7.000
Toplam NEVŞEHİR		350	14.400	775	30.350
NİĞDE	Kiraz	15	200	20	250
NİĞDE	Bağ	0	0	15	250
Toplam NİĞDE		15	200	35	500
ORDU	Fındık	571	12.401	585	12.551
ORDU	Örtüaltı	10	5	10	5
Toplam ORDU *		581	12.406	595	12.556
OSMANİYE	Mandalina -Trunçgil	0	0	22	713
OSMANİYE	Zeytin	60	950	60	950
OSMANİYE	Buğday	30	2.200	30	2.200
OSMANİYE	Mısır	30	3.000	30	3.000
Toplam OSMANİYE		120	6.150	142	6.863
RİZE	Fındık	0	0		
Toplam RİZE		0	0	0	0
SAKARYA	Ayva	42	466	42	525
SAKARYA	Fındık	118	729	114	1.000
SAKARYA	Marul	35	629	40	500
SAKARYA	Mısır	52	1.202	60	1.000
Toplam SAKARYA *		247	3.026	256	3.025
SAMSUN	ÖrtüAltı	36	186	43	219

SAMSUN	Çeltik	76	6.300	76	6.300
SAMSUN	Fındık	604	21.250	618	21.333
SAMSUN	Ceviz	44	922	41	891
Toplam SAMSUN *		760	28.658	778	28.743
ŞANLIURFA	Buğday	407	99.817	407	99.817
ŞANLIURFA	Pamuk	431	68.762	431	68.762
ŞANLIURFA	Antepfıstığı	210	22.953	210	22.953
ŞANLIURFA	Mercimek	270	62.843	270	62.843
ŞANLIURFA	Mısır	330	62.290	330	62.290
Toplam ŞANLIURFA *		1.648	316.665	1.648	316.665
SIİRT	Antepfıstığı	65	5.600	48	6.000
SIİRT	Buğday	75	15.500	45	15.000
Toplam SIİRT		140	21.100	93	21.000
SİNOP	Örtüaltı	20	10	24	10
SİNOP	Çeltik	22	400	22	440
Toplam SİNOP		42	410	46	450
ŞIRNAK	Bağ	18	412	18	412
ŞIRNAK	Buğday	70	35.000	80	35.500
ŞIRNAK	Pamuk	46	18.854	48	22.000
ŞIRNAK	Örtüaltı	5	5	5	5
Toplam ŞIRNAK		139	54.271	151	57.917
SİVAS	Buğday	285	98.646	280	100.000
SİVAS	Patates	53	5.072	50	5.000
Toplam SİVAS		338	103.718	330	105.000
TEKİRDAĞ	Buğday	200	19.000	165	19.000
TEKİRDAĞ	Ayçiçek	100	20.000	100	20.000
TEKİRDAĞ	Bağ	5	300	20	300
TEKİRDAĞ	Zeytin	20	300	20	300
TEKİRDAĞ	Örtüaltı	2	5	5	5
TEKİRDAĞ	Elma			2	400
Toplam TEKİRDAĞ *		327	39.605	312	40.005
TOKAT	Domates	0	0	70	4.000
TOKAT	Buğday	300	30.000	300	30.000
TOKAT	Elma	10	200	10	200
TOKAT	Örtüaltı	85	85	85	85
TOKAT	Patates	15	200	15	200
TOKAT	Şeftali	20	300	20	300
TOKAT	Ceviz	20	200	20	200

Toplam TOKAT *		450	30.985	520	34.985
TRABZON	Örtüaltı	22	22	24	22
TRABZON	Fındık	220	3.556	338	3.309
Toplam TRABZON		242	3.578	362	3.331
TUNCELİ	Buğday	30	3.000	35	3.200
TUNCELİ	Elma	8	40	10	50
TUNCELİ	Ceviz			10	100
Toplam TUNCELİ		38	3.040	55	3.350
UŞAK	Bağ	20	400	20	400
UŞAK	Buğday	105	6.483	95	6.000
UŞAK	Nohut	38	1.454	38	1.450
Toplam UŞAK		163	8.337	153	7.850
VAN	Buğday	73	6.298	80	6.000
VAN	Elma	58	802	55	800
Toplam VAN		131	7.100	135	6.800
YALOVA	Örtüaltı	20	20	20	20
YALOVA	Zeytin	38	464	38	627
Toplam YALOVA		58	484	58	647
YOZGAT	Buğday	2.631	548.800	2.631	548.800
YOZGAT	Patates	2	28	8	2.400
YOZGAT	Nohut	410	36.000	600	41.000
YOZGAT	Bağ	0	0	30	325
YOZGAT	Mercimek	55	1.000	14	18.819
YOZGAT	Elma			3	109
Toplam YOZGAT *		3.098	585.828	3.286	611.453
ZONGULDAK	Fındık	60	466	67	660
ZONGULDAK	Örtüaltı	24	13	48	22
ZONGULDAK	Elma	1	1	10	50
ZONGULDAK	Elma	85	480	125	732
Toplam ZONGULDAK		85	480	125	732
Genel Toplam		49.717	4.721.547	51.207	4.797.182

* Ziraat Odaları danışmanları ile sözleşmeli olduğu çiftçileri için işbirliği halinde IPM projeleri uygulanacaktır.

E. ENTEGRE VE KONTROLLÜ ÜRÜN YÖNETİMİ (EKÜY)

EKÜY; Bakanlığımızın “tarladan sofraya güvenilir gıda” misyonu doğrultusunda kontrollü pestisit kullanımı ile kalıntısız yaş sebze ve meyve üretimini hedefleyen entegre ve kontrollü ürün yönetimi, izleme ve eğitimi projesidir.

EKÜY Temel Bileşenleri:

- 1. Entegre:** Ekim nöbeti ve toprak işlemeyi de içerecek şekilde tüm tarımsal üretim uygulamalarını,
- 2. Kontrol:** İzleme, denetim, değerlendirme, analiz ve belgelendirmeyi,
- 3. Ürün:** Üretim alanı, miktarı ve tüketimi açısından öneme sahip olan taze meyve ve sebzeleri,
- 4. Yönetim:** Planlama, organizasyon, eğitim, uygulama ve pazarlamayı ifade eder.

EKÜY Projelerinin Amacı: Çevrenin ve doğal dengenin korunması, sağlıklı ürün elde edilmesi ve pestisit kullanımının kontrolü amacıyla üreticilerin kendi tarla, bağ, bahçe ve sera gibi üretim alanlarında entegre mücadele prensipleri doğrultusunda üretim yapmalarını sağlamaktır. Bu amaç doğrultusunda yürütülen projeler ile,

1. Güvenilir ürün elde etmek,
2. Girdileri azaltmak, karlılığı arttırmak,
3. Doğal düşmanları korumak ve desteklemek,
4. STK ve özel sektör işbirliğini geliştirmek, teknik elemanları ve üreticileri eğitmek
5. Üreticilerin periyodik kontrollerle üretim alanlarında zamanında ve etkili mücadele tedbirleri almalarını sağlamak,
6. Pestisit kullanımını yönetmek,
7. Ürünleri belgelendirmek, izleme ve denetim sistemini kurmak,
8. Dünya pazarına yönelik üretim tekniklerini geliştirerek diğer ülkelerle rekabet gücümüzü artırmak,
9. Çevre ve doğal dengenin korunması ile sürdürülebilir üretimi sağlamak için diğer üreticilerde uygulamaları benimsetebilecek örnek üreticiler oluşturulmaktadır.

EKÜY Uygulama Prensipleri:

1. EKÜY uygulamaları için proje başlangıcında yıllık “Çalışma Planı” hazırlanmalı ve tüm uygulamalar bu plan doğrultusunda gerçekleştirilmelidir. Çalışma planında projede köy/mahalle, ilçe, il düzeyinde sorumlu olan teknik personel ve sorumlulukları açıkça belirtilmelidir. Çalışma Planı bilgilerinin Bitki Sağlığı Kayıt Sisteminde yer alan EKÜY Çalışma Planı Modülüne girişi yapılmalıdır.
2. EKÜY uygulama alanının herkesin gelip geçtiği yollardan görülebilecek ve ulaşılabilir bir yerde olmasına özen gösterilmeli, diğer üreticiler tarafından görülebilmesi amacıyla EKÜY bayrağı asılmalıdır.

3. Üretim sezonu boyunca üreticilere ait üretim alanları zararlı organizmaların durumuna göre düzenli aralıklar ile ziyaret edilmeli, Entegre Mücadele prensipleri doğrultusunda alternatif mücadele yöntemleri gibi konularda uygulamalı olarak bilgilennmeleri sağlanmalıdır.
4. Proje sorumlusu teknik personeller, yapılan arazi ziyaretleri, teşhisleri ve önerileriyle ilgili çalışmaları kayıt etmelidir.
5. Üreticilerin hastalıkları, zararlıları, yabancı otları ve doğal düşmanları tanımaları sağlanmalı, doğru zamanda ve uygun yöntemlerle mücadeleye karar verme kabiliyetleri geliştirilmelidir.
6. İnsan sağlığı, çevre ve doğal dengeye yönelik bilinç oluşturulmalıdır.
7. Üreticilere Bitki Koruma Ürünlerinin Önerilmesi, Uygulanması ve Kayıtlarının Tutulması Hakkındaki Yönetmelik gereği kayıtların tutulması ve uygulayıcı belgeleri almaları sağlanmalıdır.
8. Üreticilere tarımsal faaliyetlerini kaydetme alışkanlığı kazandırılmalıdır.
9. EKÜY üreticilerinin tamamından grup analiz yöntemiyle numune alınarak, ilgili laboratuvar da kalıntı kontrolü yapılmalıdır. Analiz sonuçları uygun bulunan ürünlere belge ve logo verilmelidir.
10. Entegre ve kontrollü ürün yönetimi, izleme ve eğitimi projesi kapsamında uygunsuzluk tespit edilen üreticiler projeden çıkarılarak, sonraki dönemde hasat öncesi pestisit denetimi programı kapsamında da takibe alınacaktır. Hasat öncesi pestisit denetiminde uygunsuzluk çıkması durumunda gerekli işlemler yapılmalıdır.
11. EKÜY projelerinde tarla/bahçe günleri düzenlenerek, festival, fuar, sergi vb. Etkinliklerde, gazete ve televizyon programlarında projelerin ve ürünlerin tanıtımı yapılmalıdır.
12. Proje çalışmalarında Tarım Kredi Kooperatifi, Ziraat Odası, Üniversite, ilgili Sivil Toplum Kuruluşları ve Özel Sektör Kuruluşları ile iş birliği imkanları geliştirilerek projeye katkı sunmaları sağlanmalıdır.
13. EKÜY projelerinde uygulamaların bitimi ile birlikte (yıl sonu beklenmeksizin) **yıllık uygulama raporu** form-11'e göre hazırlanarak, 2025 yılı EKÜY program teklifi ile birlikte (form-12) Bitki Sağlığı Kayıt Sistemine girilmeli ve Bakanlığa gönderilmelidir.

Uygulama raporunda, karşılaşılan her ana hastalık ve zararlılar için ayrı ayrı olmak üzere; entegre mücadele ilkeleri çerçevesinde yürütölen mücadele faaliyetleri, etkileri, mücadele ile ilgili yaşanan başarılar, sorunlar ile öneriler ve mücadeleyi destekleyen diğör çalışmalar açıkça belirtilmelidir.

Eküy Projesi İzleme Amaçlı Numune Alma ve Analiz Talimatı;

1. EKÜY Projesinde yer alan üreticiler üretim yerine göre her grupta 4 üretici olacak şekilde gruplandırılır ve buna bir grup numarası verilir.

2. Gruba ait üreticilerin her birinden ürünler hasat edilmeden önce izleme amaçlı her biri 1 kg olmak üzere ayrı 2 örnek alınır. Örneklerden birer tanesi Asıl Analiz Numunesi olarak etiketlenip mühürlenir ve İl/İlçe Müdürlüğünde muhafaza edilir. Diğer 1 kg örnekler harmanlanarak 4 kg olarak Ön Analiz Numunesi (Grup Numunesi) oluşturulmak üzere numune tutanağı düzenlenip, grup kodu ve numarası verilir. Grup Kodu sırasıyla il trafik kodu, ilçe ismi alfabetik sırası, grup numarasından oluşur. Grup adı ise Grup numarası ve üreticilerin isimlerinden oluşur.

Örnek; Grup Adı : 8. Grup (A.ÜNSAL, M.ASLAN, A.KARACA, B.ERGİN)

Grup Numarası : 08

Grup Kodu : 70-01-08 (İl trafik kodu – ilçe ismi alfabetik sırası-grup numarası)

3. Oluşturulan Ön Analiz Numuneleri (Grup Numunesi) grup kodu bulunan tutanak ile birlikte ilgili laboratuvara gönderilir.
4. Laboratuvara gelen Ön Analiz Numunesinin kayıt ve analiz işlemleri grup kodu ile yapılır.
5. Laboratuvar 4 kg'lık Ön Analiz Numunesinin tamamını işleyerek homojenize eder.
6. Ön Analiz Numunesinin analiz sonuçları ilgili Müdürlüğe ivedi olarak bildirilir.
7. Numuneyi alan Müdürlük tarafından ön analiz sonucuna yapılan değerlendirmeye göre analiz sonucu uygun olan gruba ait üreticilere EKÜY sertifikası ve logoları verilir.
8. Yapılan analiz sonucunda tavsiye dışı aktif madde kullanımı tespit edilen veya maksimum kalıntı limitlerinin 2,5 katı ve üzerinde aktif madde tespit edilen sonuçlara ait grubu oluşturan her bir asıl analiz numunesi, numune tutanağı ile birlikte laboratuvara gönderilir.
9. Laboratuvar Müdürlüğünce analiz edilen Asıl Analiz Numune sonuçları ilgili Müdürlüğe bildirilir.
10. İzleme amaçlı alınan Asıl Analiz Numunelerinin sonuçları ilgili İl/İlçe müdürlüğü tarafından değerlendirilir.

Analiz sonucu olumlu olan üreticilere EKÜY sertifikası ve logosu verilir.

Maksimum kalıntı limitlerinin üzerinde kullanım tespit edilmesi durumunda hasat geciktirme işlemi uygulanır.

Entegre ve kontrollü ürün yönetimi, izleme ve eğitimi projesi kapsamında uygunsuzluk tespit edilen üreticiler projeden çıkarılarak, sonraki dönemde hasat öncesi pestisit denetimi programı kapsamında da takibe alınacaktır. Hasat öncesi pestisit denetiminde uygunsuzluk çıkması durumunda gerekli işlemler yapılmalıdır.

İl Müdürlüklerince analiz sonuçları BSKS EKÜY modülüne girilir. Yıl sonunda Yıllık Uygulama Raporu ile birlikte sonuçlara ait son icmaller Bakanlığa gönderilir.

EKÜY Projesi Pestisit Analizi Numune Alma Tutanağı:

T.C.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

.....İL/İLÇE MÜDÜRLÜĞÜ

EKÜY Projesi

İzleme Amaçlı Pestisit Analizi Numune Alma Tutanağı

Tutanak Grup/Üretici Kayıt No :.....

Numune alma tarihi : / /

1. Grup / Üretici Adı ve T.C No :
2. İletişim Adresi/Telefonu :
3. Üretim Yeri Adresi ve :
4. Ada/Parsel Numarası :
5. Bitkisel Ürün Adı :
6. Üretim Yeri Büyüklüğü : da/
7. Üretim Partisi Miktarı : kg/ton

114

Yukarıda bilgileri bulunan birincil bitkisel ürün numunesi, izleme amaçlı pestisit analizi yapılması amacı ile üretim yeri sahibinin bilgisi dahilinde alınmıştır. Bu tutanak 3 nüsha olarak düzenlenmiş olup 1. Nüshası laboratuvara gönderilen Ön Analiz Numunesine ilâştirilerek mühürlenmiş, 2. Nüsha Asıl Analiz Numunesine eklenmiş, 3. Nüsha İl/ilçe Müdürlüğü kayıtlarında muhafaza edilmiştir.

İl/ilçe Müd.

Numuneyi Alan

(isim, imza)

İl/ilçe Müd.

Numuneyi Alan

(isim, imza)

Numune Sonucu Bildirim Cetveli;
..... İli EKÜY Projesi Yıllık Numune Sonucu Bildirim Cetveli

Ürün Adı	Programlanan Numune Sayısı	Alınan Numune Sayısı	Olumsuz Numune Sayısı				Tavsiye Dışı Tespit Edilen Aktif Maddeler ve Miktarları
			MRL Üzeri		Tavsiye Dışı Kullanım		
			Hasat Esnasında Alınan Numunede	Hasat Öncesinde Alınan Numunede	Hasat Esnasında Alınan Numunede	Hasat Öncesinde Alınan Numunede	

Değerlendirme;

Hazırlayan

Onaylayan

EKÜY Projesi Gıda Kontrol Laboratuvar Müdürlükleri;

EKÜY Projesi Gıda Kontrol Laboratuvar Müdürlükleri			
İl	Laboratuvar	İl	Laboratuvar
ADANA	Adana	KOCAELİ	Kocaeli
AFYON	Isparta	KONYA	Konya
AMASYA	Tokat	KÜTAHYA	Bursa
ANKARA	Ankara	MALATYA	Diyarbakır
ANTALYA	Isparta	MANİSA	Balıkesir
AYDIN	Muğla	MERSİN	Mersin
BALIKESİR	Balıkesir	MUĞLA	Muğla
BİLECİK	Bursa	NEVŞEHİR	Ankara
BOLU	Ankara	NİĞDE	Konya
BURSA	Bursa	OSMANİYE	Adana
BURDUR	Isparta	SAKARYA	Kocaeli
ÇANAKKALE	Çanakkale	SAMSUN	Samsun
ÇANKIRI	Ankara	TEKİRDAĞ	Tekirdağ
DENİZLİ	Denizli	TOKAT	Tokat
ELAZIĞ	Diyarbakır	ERZİNCAN	Van
ESKİŞEHİR	Ankara	ÇORUM	Ankara
GAZİANTEP	Gaziantep	GİRESUN	Samsun
HATAY	Gaziantep	KİLİS	Gaziantep
ISPARTA	Isparta	VAN	Van
İZMİR	Denizli	ADIYAMAN	Adana
K.MARAŞ	Gaziantep	AKSARAY	Ankara
KARAMAN	Konya	GÜMÜŞHANE	Samsun
KARS	Van	ŞANLIURFA	Diyarbakır
KASTAMONU	Ankara	TRABZON	Samsun
KAYSERİ	Ankara	UŞAK	Denizli

EKÜY Projesi Uygulama Raporu;

..... İli 2025 Yılı EKÜY Projesi Uygulama Raporu					Form:11
Mücadelesi Yapılan Zararlı Organizma	Mücadele* Metodu	Uygulama alanı (da)	Tekerrür	Başlangıç Tarihi	Bitiş Tarihi

* Kimyasal mücadele uygulanmışsa aşağıda verilen çizelge doldurulacaktır.

Etkili madde adı, oranı ve formülasyon tipi	İlaç Miktarı (Toplam)	Birimi	Son ilaçlama/hasat arası süre

..... İli 2025 Yılı EKÜY Projesi Analiz Sonuçları									
İlçe	Üretim Bilgileri		Program		Uygulama		Gerçekleşme (%)	2026 Yılı Teklifi	
	Toplam Üretici Sayısı	Toplam Ekiliş Alanı	Üretici Sayısı	Alan (da)	Üretici Sayısı	Alan (da)		Üretici Sayısı	Alan (da)
Toplam									

..... İli 2025 Yılı EKÜY Projesi Analiz Sonuçları					
Ürün	Grup Numune Sayısı	Asıl Numune Sayısı	Olumsuz Numune Sayısı	Olumsuzluk Tespit edilen Aktif maddeler ve miktarı	Olumsuzluk Oranı %
Toplam					

Ürünün ildeki toplam ekiliş alanı (da) : Önceki yıllarda yürütülen EKÜY projeleriyle birlikte Projeli alanların toplam ekiliş içerisindeki payı (%) :

Mücadelede Görevli Teknik Personel Sayısı :

Eğitim Çalışmaları

- a. Teknik Personel sayısı :
- b. Çiftçi sayısı :

Mücadele Çalışmaları

- a. Uygulama yapılan tarla/bahçe sayısı :
- b. Hitap Ettiği Çiftçi Adedi :
- c. İşbirliği Yapılan Kuruluşlar :
- d. Sürvey Çalışmaları :
- e. Düzenlenen Etkinlikler :
- f. Üreticiye Katkısı (girdi maliyeti değişimi) :
- g. **Entegre Mücadele ilkeleri çerçevesinde yürütülen mücadele teknikleri, etkileri ve değerlendirmeler (Her ana hastalık ve zararlı organizma için ayrı ayrı belirtilecek ve yapılan tüm çalışmaları kapsayacaktır):**
- h. Sorunlar :
- i. Öneriler :

Tanzim Eden

Tasdik Eden

EKÜY PROJELERİ					
İl	Ürün	2024 GERÇEKLEŞME		2025 PROGRAM	
		Çiftçi (adet)	Alanı (da)	Çiftçi (adet)	Alanı (da)
ADANA	Turunçgil	100	50.000	100	50.000
Toplam ADANA		100	50.000	100	50.000
ADIYAMAN	NAR	38	1.383	38	1.383
Toplam ADIYAMAN		38	1.383	38	1.383
AFYON	Kiraz	40	400	40	400
Toplam AFYON		40	400	40	400
AKSARAY	Elma	8	100	8	100
Toplam AKSARAY		8	100	8	100
AMASYA	Kiraz	10	61	10	250
Toplam AMASYA		10	61	10	250
ANKARA	Domates	28	550	28	550
ANKARA	Marul	12	280	12	280
ANKARA	Kimyon	100	4.000	100	4.000
Toplam ANKARA		140	4.830	140	4.830
ANTALYA	Armut	260	6.250	257	6.116
ANTALYA	Elma	321	10.382	307	9.566
ANTALYA	Örtüaltı	1.146	5.296	1.146	5.931
ANTALYA	Turunçgil	777	16.232	773	15.919
Toplam ANTALYA		2.504	38.160	2483	37.532
AYDIN	İncir	54	1.575	51	1.600
AYDIN	Turunçgil	176	8.138	170	8.000
AYDIN	Domates	42	1.495	35	1.600
Toplam AYDIN		272	11.208	256	11.200
BALIKESİR	Şeftali	10	150	10	150
BALIKESİR	Örtüaltı	20	30	20	30
Toplam BALIKESİR		30	180	30	180
BİLECİK	Kiraz	8	40	8	40
Toplam BİLECİK		8	40	8	40
BOLU	Elma	20	210	20	200
Toplam BOLU		20	210	20	200

EKÜY PROJELERİ					
İl	Ürün	2024 GERÇEKLEŞME		2025 PROGRAM	
		Çiftçi (adet)	Alanı (da)	Çiftçi (adet)	Alanı (da)
BURDUR	Örtüaltı	20	116	20	130
Toplam BURDUR		20	116	160	1450
BURSA	Şeftali	60	500	60	500
BURSA	Armut	80	1.000	80	1.000
BURSA	İncir	50	450	50	450
BURSA	Kiraz	30	120	30	120
Toplam BURSA		220	2.070	220	2070
ÇANAKKALE	Kiraz	20	234	20	200
ÇANAKKALE	Şeftali	50	5.620	50	5500
ÇANAKKALE	Elma	40	1.188	40	1000
Toplam ÇANAKKALE		110	7.042	110	6.700
ÇANKIRI	Kiraz	19	95	19	95
Toplam ÇANKIRI		19	95	19	95
ÇORUM	Kiraz	24	200	24	200
Toplam ÇORUM		24	200	24	200
DENİZLİ	Kekik	186	3.712	300	6.000
DENİZLİ	Örtüaltı			6	400
DENİZLİ	Kiraz	47	1.147	47	1.347
DENİZLİ	Bağ	119	4.350	124	3.530
Toplam DENİZLİ		352	9209	477	11.277
ELAZIĞ	Bağ	24	1.401	24	1.400
Toplam ELAZIĞ		24	1.401	24	1.400
ERZİNCAN	Elma	50	470	50	470
Toplam ERZİNCAN		50	470	50	470
ESKİŞEHİR	Domates	51	322	30	300
Toplam ESKİŞEHİR		51	322	30	350
GAZİANTEP	Bağ	60	2.200	60	2.200
GAZİANTEP	Nane	50	2.000	50	2.000
Toplam GAZİANTEP		110	4.200	110	4.200

EKÜY PROJELERİ					
İl	Ürün	2024 GERÇEKLEŞME		2025 PROGRAM	
		Çiftçi (adet)	Alanı (da)	Çiftçi (adet)	Alanı (da)
GİRESUN	Örtüalı	15	45	20	8
Toplam GİRESUN		15	45	20	8
GÜMÜŞHANE	Örtüalı	31	10	31	11
Toplam GÜMÜŞHANE		31	10	31	11
HATAY	Turunçgil	180	10.955	180	10.000
Toplam HATAY		180	10.955	180	10.000
ISPARTA	Elma	100	10.000	100	10.000
Toplam ISPARTA		100	10.000	100	10.000
İZMİR	ÖA ve Açıkta Sebze	73	976	81	1.049
İZMİR	Kiraz	79	1.132	80	1.132
İZMİR	Şeftali	60	1.687	60	1.687
İZMİR	Turunçgil (Mandarin)	80	600	80	600
İZMİR	Çilek	10	72	10	72
İZMİR	Ayva	4	169	5	219
İZMİR	Bağ	65	688	65	700
İZMİR	İncir	45	635	45	635
Toplam İZMİR		416	5.959	426	6.094
K.MARAŞ	Kiraz	24	216	24	220
Toplam K.MARAŞ		24	216	24	220
KARAMAN	Elma	76	13.732	40	10.000
Toplam KARAMAN		76	13.732	40	10.000
KARS	Elma	27	208	39	210
KARS	Kayısı	39	572	41	575
Toplam KARS		66	780	80	785
KASTAMONU	Kiraz	15	140	15	140
Toplam KASTAMONU		15	140	15	140
KAYSERİ	Elma	24	2.000	24	2.000
Toplam KAYSERİ		24	2.000	24	2.000

EKÜY PROJELERİ					
İl	Ürün	2024 GERÇEKLEŞME		2025 PROGRAM	
		Çiftçi (adet)	Alanı (da)	Çiftçi (adet)	Alanı (da)
KİLİS	Bağ	0	0	10	200
Toplam KİLİS		0	0	10	200
KOCAELİ	Armut	10	70	10	70
Toplam KOCAELİ		10	70	10	70
KONYA	Kiraz	76	1.020	91	1.218
KONYA	Kimyon	31	2.131	50	2.000
Toplam KONYA		76	1.020	141	3.218
KÜTAHYA	Kiraz	75	639	82	719
KÜTAHYA	Örtüaltı	12	70	24	120
Toplam KÜTAHYA		87	709	106	839
MALATYA	Kayısı	60	1.400	62	1.400
Toplam MALATYA		60	1.400	62	1.400
MANİSA	Üzüm	128	4.430	125	4.000
MANİSA	Çilek	20	240	20	240
Toplam MANİSA		148	4.670	145	4240
MERSİN	Şeftali	273	4.620	275	4.750
MERSİN	Turunçgil	1.245	26.500	1.250	27.500
MERSİN	Örtüaltı	259	2.520	275	3.000
MERSİN	Bağ	98	1.845	175	2.250
MERSİN	Kayısı	28	367	50	500
Toplam MERSİN		1.903	35.852	2.025	38.000
MUĞLA	Turunçgil	72	2.762	200	6.000
MUĞLA	Örtüaltı	101	737	100	1.000
Toplam MUĞLA		173	3.499	300	7.000
NEVŞEHİR	Bağ	20	400	20	400
Toplam NEVŞEHİR		20	400	20	400
NİĞDE	Elma			10	200
Toplam NİĞDE		0	0	10	200

EKÜY PROJELERİ					
İl	Ürün	2024 GERÇEKLEŞME		2025 PROGRAM	
		Çiftçi (adet)	Alanı (da)	Çiftçi (adet)	Alanı (da)
OSMANİYE	Turunçgil-Mandalina	22	730	25	800
Toplam OSMANİYE		22	730	25	800
SAKARYA	Bağ	23	149	21	160
Toplam SAKARYA		23	149	21	160
SAMSUN	Şeftali	15	217	15	217
SAMSUN	Örtüaltı	49	183	45	183
Toplam SAMSUN		64	400	60	400
ŞANLIURFA	Örtüaltı Hıyar	12	35	12	40
ŞANLIURFA	Örtüaltı Biber	8	20	8	20
ŞANLIURFA	Örtüaltı Domates			4	40
Toplam ŞANLIURFA		20	60	24	100
TEKİRDAĞ	Kiraz	6	70	6	70
Toplam TEKİRDAĞ		6	70	6	70
TOKAT	Bağ	40	500	40	500
TOKAT	Kiraz	28	300	28	300
TOKAT	Domates	20	600	20	600
Toplam TOKAT		88	1.400	88	1.400
TRABZON	Örtüaltı	15	8	16	10
Toplam TRABZON		15	8	16	10
UŞAK	Örtüaltı	15	17	15	17
Toplam UŞAK		15	17	15	17
VAN	Elma	9	158	10	170
Toplam VAN		9	158	10	170
TOPLAM		7.836	225.696	8.375	232.059

F. DİĞER ENTEGRE MÜCADELE ÇALIŞMALARI

1. Entegre mücadele teknik talimatı bulunan ürünlerde talimatlarına göre, entegre mücadele teknik talimatı olmayan ürünlerde ise zirai mücadele teknik talimatları ve entegre mücadele genel prensiplerine göre yapılacak mücadele çalışmalarıdır.
2. İlin ekonomisine önemli ölçüde katkısı olan ve bölgede en çok yetiştirilen ürünler öncelikle programa alınacaktır. İl Müdürlüğünün personel, araç-gereç durumu da dikkate alınarak ticarete konu olan tüm üretim alanlarına hitap edebilecek bir çalışma planı ile çiftçilerin teknik bilgi ile desteklenmesi ve gerekli zirai mücadele uygulama kontrolleri yapılacaktır.
3. Bitkisel üretimde verimlilik, insan ve çevre sağlığı dikkate alınarak öncelikle kültürel önlemler, biyolojik mücadele vb tedbirler alınmasına rağmen ilaçlı mücadelenin zorunlu olması halinde kimyasal mücadeleye son çare olarak başvurulmalıdır. Çiftçi ile olan diyalogda da bu öncelik ve hassasiyetler dikkate alınacaktır.
4. Mücadelesi tamamlanmış olan uygulama raporları form:12'e göre hazırlanarak yılsonu beklenmeksizin Bakanlığa ve bitkisağligi@tarimorman.gov.tr gönderilir. Bitki Sağlığı Kayıt Sisteminde yer alan Diğer Entegre Mücadele modülüne zamanında veri girişleri yapılacaktır.

Bir sonraki yılın mücadele program teklifi form:13'e göre hazırlanarak yılsonunda Bakanlığa ve bitkisağligi@tarimorman.gov.tr gönderilecektir. Bitki Sağlığı Kayıt Sisteminde yer alan Diğer Entegre Mücadele modülüne zamanında veri girişleri yapılacaktır.

Diğer Entegre Mücadele 2025 Yılı Uygulama Raporu :

123

Form:12 İli Diğer Entegre Mücadele 2025 Yılı Uygulama Raporu							
Ürün	Zararlı Organizma	Latincesi	Müc. Metodu	Uyg. (Top.)	Birimi	Başlangıç Tarihi	Bitiş Tarihi

Etkili Madde	İlaç Miktarı (Toplam)	Birimi	Formülasyon Tipi

Ürünün ildeki toplam ekiliş alanı(da)

Tanzim Eden

Tasdik Eden

Diğer Entegre Mücadele Program Teklifi :

Form:13 İli Diğer Entegre Mücadele 2026 Yılı Program Teklif Formu						
Ürün	Zararlı Organizma	Toplam ekiliş alanı(da)	Sürvey Alanı (da)	Mücadele Şekli	Tahmini Program Değ.	Birimi

Tanzim Eden

Tasdik Eden

G. TAHMİN VE UYARI SİSTEMLERİ

Bitkisel üretimde hastalık ve zararlılarla mücadelede ilaçlamanın gerekli olup olmadığına karar vermek, en uygun ilaçlama zamanını saptamak, üreticileri uyarmak ve böylece onları bu zararlıların mücadelesinde para, enerji ve zaman kaybindan kurtarmak, ilaçların çevreye yaptığı zararı en aza indirmek amacıyla geliştirilmiş ve eğitimlerle uygulamaya aktarılmış bir sistemdir.

Hastalık ve zararlılara karşı yapılan uygulamalarda en yüksek etkinin sağlanması, her şeyden önce o etmenin biyolojisinin ve bunun bağlı olduğu çevrenin çok iyi bilinmesi ile mümkündür.

Zararlı, konukçu ve çevre birbirine sıkı sıkıya bağlı olmaları nedeniyle, günümüzde birçok zararlı ve hastalığın mücadelesinde etmenin biyolojisi ve popülasyon yoğunluğu ile meteorolojik parametreler arasındaki ilişkileri esas alan “Tahmin ve Uyarı Sistemleri “ geliştirilmiş ve başarıyla uygulanmaktadır.

Tahmin ve Uyarı Sistemi Uygulama Prensipleri:

1. Dünyada kullanılan ve uluslararası kabul görmüş olan Tahmin ve Uyarı Sistemlerinin bütün modelleri ülkemizde de kullanılabilecektir.
2. Kamu tarafından yürütülecek olan Tahmin ve Uyarı Sistemi Çalışmaları Bölge Enstitüleri iş birliği ile İl Müdürlükleri tarafından yürütülecektir. TUS satın alınırken İl Müdürlükleri ve Bölge Enstitüleri iş birliği ile bir rapor hazırlayarak bu raporla birlikte Bakanlıktan izin talebinde bulunacaktır.

Elektronik Tahmin ve Uyarı Sistemleri satın alınırken aşağıdaki prensiplere uyulacaktır:

- a. Tahmin ve uyarı modellerinin daha önce Bakanlık tarafından izinli olma şartı aranmaz.

- b. İl Müdürlükleri; Çiftçi Birlikleri, İl Özel İdaresi, Kalkınma Kooperatifleri, Köylere Hizmet Götürme Birlikleri, Çiftçi Grupları, Varlıklı Çiftçiler ve Özel Kuruluşlarca finanse edilen, Tahmin ve Uyarı Sistemleri ve Modellerini satın alırken, Bakanlıkla iş birliği yapacak ve izin alacaktır.
- c. İl Müdürlükleri, Elektronik Tahmin ve Uyarı Sistemlerini satın alırken ilgili Bölge Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü ile iş Birliği yapılarak, Teknik Şartname hazırlayacaklar, teklifleri ve alımları bu teknik şartnameye göre yapacaklardır.
- d. Teklifleri değerlendirmek, seçilen sistemlere ait aletleri ve yazılım programlarını teslim almak üzere uzmanların da bulunduğu teknik komisyon/komisyonlar oluşturacaklardır.
- e. Tahmin ve Uyarı Sistemleri satın alınarak, yerine monte edildikten ve çalışmalara başlandıktan sonra; bu sistemin vali veya kaymakam başta olmak üzere mahalli yöneticilere, uygulayıcılara, çiftçilere, basın-yayın kuruluşlarına ve kamuoyuna tanıtılması için toplantılar, demonstrasyonlar ve eğitimler yapılacaktır.
- f. Mevcut Tahmin ve Uyarı Sistemlerinde bulunan mekanik aletlerden sağlıklı çalışanlarla tahmin ve uyarı çalışmalarına devam edilecektir. Gerekirse her iki sistemden elde edilen sonuçları karşılaştırmak amacıyla, elektronik sistemlerin kurulduğu yerlerde mekanik sistemlerle bir süre daha çalışmaya devam edilecektir. Mekanik aletlerden alınan veriler, bilgisayar ortamına aktarılarak, tahmin ve uyarı programında kullanılacaktır.
- g. Lokal networkler oluşturulurken, Tahmin ve Uyarı İstasyonlarının sayısı, hitap edeceği alanlar, aletlerin ve yerlerin belirlenmesinde ilgili araştırma enstitüsü uzmanları da görev alacaktır.
- h. Alımı gerçekleştirilen tahmin ve uyarı sistemi ile ilgili olarak; aşağıdaki bilgiler Bakanlığa en kısa sürede bildirilecektir.

Modeli/Firma Adı	:
Hangi zararlı etmenler için kullanılacağı	:
Hangi üründe kullanılacağı	:
Ürünün ildeki toplam ekim alanı	:
Hitap ettiği ekim/dikim alanı	:
Kurulduğu yer (Adresi)	:
Finansmanı sağlayan kurum veya kuruluşlar	:

3. İl Müdürlüklerine ait Tahmin ve Uyarı İstasyonları BSKS'nde "Tahmin ve Uyarı Sistemi" kısmında bulunan "İstasyon ekleme" formuna işlenir.

***Tahmin ve uyarı sistemi program teklifi formuna göre hazırlanarak (bitkisagligi@tarimorman.gov.tr) e-posta adresine gönderilir.**

Tahmin ve Uyarı Sistemleri Mevcut Durumu

İLLER	2024 İCRAAT		2025 PROGRAM	
	Cihaz Sayısı (adet)	Hitap Ettiği Alan (da)	Cihaz Sayısı (adet)	Hitap Ettiği Alan (da)
Afyonkarahisar	14	17.500	14	17.500
Amasya	11	6.300	11	6.300
Ankara	5	81.500	5	81.500
Aydın	2	700	2	700
Bitlis	5	49.127	5	49.127
Burdur	5	12.000	5	12.000
Bursa	34	560.000	34	560.000
Çanakkale	28	83.425	28	83.425
Çankırı	1	250	1	250
Çorum	3	750	3	750
Denizli	27	404.396	27	404.396
Edirne	2	20.000	2	20.000
Elazığ	5	38.055	5	38.055
Erzincan	8	8.000	8	8.000
Erzurum	6	16.325	6	16.325
Gaziantep	1	47.300	1	47.300
Hatay	5	50.200	5	50.200
Isparta	32	200.500	32	200.500
Iğdır	3	9.286	3	9.286
Kahramanmaraş	8	50.255	8	50.255
Karabük	1	250	1	250
Karaman	18	61.600	18	61.600
Kayseri	13	63.100	13	63.100
Kırklareli	3	26.305	3	26.305
Kocaeli	4	5.000	4	5.000
Konya	27	202.000	27	202.000
Malatya	7	27.175	7	27.175
Manisa	49	1.946.520	49	1.946.520
Mardin	2	2.000	2	2.000
Mersin	7	70.000	7	70.000
Muğla	5	86.000	5	86.000
Nevşehir	6	60.000	6	60.000
Niğde	16	175.450	16	175.450
Sakarya	8	100.700	8	100.700
Samsun	5	5.218	5	5.218
Sivas	5	29.455	5	29.455
Tekirdağ	5	24.395	5	24.395
Tokat	10	30.000	10	30.000
Uşak	3	4.700	3	4.700
Van	8	48.736	8	48.736
Yalova				
Toplam 41 il	411	4.639.011	411	4.639.011

Form:14

..... İli Tahmin ve Uyarı Sistemi Yılı Teklif Formu

İstasyon sayısı	Ürün Adı	Zararlı Organizma	Hitap Ettiği Alan (da)	Uygulama Alanı (da)

- a. Ürünün ildeki toplam ekiliş alanı(da) :
- b. Hitap ettiği alanın toplam ekiliş içerisindeki payı (%) :
- c. Mücadele yapılan alan (da) :

Tanzim Eden

Tasdik Eden

Form:15

..... İli Tahmin ve Uyarı Sistemi Yılı Uygulama Raporu

İstasyon Adı	Ürün Adı	Zararlı Organizma	Ürünün toplam ekiliş alanı (da)	Hitap ettiği alan (da)	Uygulama alanı (da)	Uyarı Tarihi

Tanzim Eden

Tasdik Eden

H. BİYOLOJİK VE BİYOTEKNİK MÜCADELE

Biyolojik mücadele; gerek çevrede mevcut ve etkili doğal etmenlerin, gerekse insan müdahalesi ile suni olarak üretilen faydalıların zararlılar üzerinde etkinliklerinin artırılması ile zararlı organizmaların kontrol altına alınmasıdır.

Biyoteknik mücadele ise; hedeflenen zararlı türlerin biyolojik, fizyolojik ve davranış özellikleri üzerinde etkili olan bazı yapay veya doğal maddeler kullanarak, zararlıların normal özelliklerini bozmak suretiyle uygulanan yöntemlerle yapılan mücadeledir.

Bitkisel üretimde Entegre Mücadele prensipleri çerçevesinde kültürel tedbirler ve biyolojik/biyoteknik **mücadeleye öncelik verilerek zararlı organizmaların kontrol altına alınması sağlanmalı, bunların yetersiz kalması durumunda kimyasal mücadele** son çare olarak düşünülmelidir.

1. Turunçgilde turunçgil unlubiti ve pamuklu beyazsinek takip edilmesi ve biyolojik mücadele yapılmasına yönelik çalışmalara önem verilmesi,
2. Biyolojik ve biyoteknik mücadele uygulamalarının yaygınlaştırılması amacıyla çiftçi eğitim, yayım çalışmalarına ağırlık verilmesi ve tarla günlerinin yapılması gerekmektedir.

3. Adana, Antalya, Manisa ve Mersin illerinde; 1 dekar alan için, 1 zararlı organizmada, kimyasal mücadele maliyeti ile biyolojik ve/veya biyoteknik mücadele maliyetinin hesaplanarak karşılaştırılması gerekmektedir. Ayrıca kimyasal kullanıldığında elde edilen ürün miktarı ile Biyolojik ve/veya biyoteknik mücadele yöntemi kullanıldığında elde edilen ürün miktarının ve eğer ürünün değerinde bir fark oluşuyor ise, karşılaştırılarak 15 Temmuz 2025 tarihine kadar Genel Müdürlüğümüze gönderilmesi gerekmektedir.
4. 81 İl Müdürlüğünün, illerinde biyolojik ve/veya biyoteknik mücadele **desteklemesi dışında** yapılan uygulamaların, alanda uygulanan biyolojik mücadele ajanı veya alanda uygulanan biyoteknik mücadele yönteminin adı yazılarak alan bilgisi ile birlikte her yıl Ekim ayında Genel Müdürlüğümüze aşağıdaki örnek 1 ve örnek 2 de olduğu gibi bildirilmesi gerekmektedir.

Örnek 1

Biyolojik Mücadele Ajanı: Uygulanan Alan (dekar)
Cryptolaemus montrozieri vb. Örtü altı sera : 10 dekar

Örnek 2

Biyoteknik Yöntemler Uygulanan Alan (dekar)
Sarı Yapışkan Tuzak Elmada 15 dekar
Pekmezli besi Tuzağı Dipkurduna karşı : 80 dekar

.....oluklu mukavva, mavi leğen,

mavi yapışkan tuzak vb.

Bitkisel Üretimde Biyolojik/Biyoteknik Mücadele Uygulamaları Desteklemesi Genel Prensipleri:

1. Bakanlığımız tarımsal desteklemeleri ile ilgili Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Resmi Gazete’de yayımlanmasının ardından Biyolojik/ Biyoteknik Mücadele Destekleme Ödemesi Uygulama Tebliği hazırlanır.
2. Desteklemelere ilişkin uygulama tebliği Resmi Gazete’de yayımlandıktan sonra üreticilerin bilinçlendirilmesi için eğitim yayım çalışmalarına başlanır.
3. Uygulamaların takibi için uygulama tebliği Resmi Gazete’de yayımlandıktan sonra tebliğde belirtilen tarihler dikkate alınarak üretici başvuruları kabul edilir. Destekleme ödemesinden faydalanmak amacıyla üretici tarafından beyan edilen belgelerin ve uygulama bilgilerinin uygunluğu il/ilçe müdürlüğünce kontrol edilir

ve uygulama tebliği esasları çerçevesinde başvuru değerlendirmelerinden sonra sisteme (TBS) girişleri yapılır. Girişlerin yapılabilmesi ve icmallerin alınabilmesi için İl sistem kilidinin açılması talebi ve sistem ile ilgili yaşanabilecek her türlü sorun vakit geçirilmeden bitkisagligi@tarimorman.gov.tr adresine bildirilir.

4. İl/İlçe müdürlüğü tarafından destekleme ödemesinden faydalanan üreticilerin, üretici bilgileri ve destekleme ödemesi bilgileri İcmal-1'e işlenerek askıya çıkartılır. Askı süresi sonunda yapılan işlemlerle İcmal-1 kesinleştirilir.
5. İlçe müdürlüklerinin oluşturdukları İcmal-1 ve İcmal-2'ler tebliğde belirtilen tarihler dikkate alınarak il müdürlüğüne bildirilir.
6. Kesinleşen ödemeye ilişkin İcmal-3'ler İl müdürlüğüne düzenleyen, kontrol eden, onaylayan şeklinde Islak imzalı PDF veya elektronik imza (e-imza) ile imzalanarak Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğüne gönderilir.
7. İcmal-3'te adı geçen personellerin üst yazının onay akışında da mutlaka parafçı/ imzacı olarak yer alması gerekmektedir.
8. Biyolojik ve biyoteknik mücadele uygulayan üreticilere ait uygulama alanları desteklemeye esas olmak üzere yılı içerisinde üretim ve mücadele sezonu boyunca yerinde kontrol edilir ve tutanak altına alınır.
9. Bitkisel üretimde zararlı organizmalarla mücadelede Bakanlığımız tarafından tavsiyelendirilen biyolojik mücadele etmenleri ve biyoteknik mücadele ürünlerinin (feromon, tuzak vb) tavsiyelerine uygun kullanılmasına dikkat edilir.
10. Destekleme kapsamında alınan BKÜ faturalarının sahte olma olasılığına karşı TBS sistemi entegrasyonlar bölümünde yer alan fatura kontrol bölümünde kontrol edilmesi gerekmektedir.

I. DOMATES GÜVESİ EYLEM PLANI

Domates Güvesi (*Tuta absoluta*) ile mücadelede kültürel, biyolojik, biyoteknik ve kimyasal mücadele yöntemleri uygulanmaktadır. Zararlı, Bakanlığımızın bitki sağlığı yıllık mücadele programında yer almakta olup teknik talimatlar çerçevesinde mücadelesi ve bilgilendirme çalışmaları yürütülmektedir.

İl/ilçe bazında teknik ekipler oluşturularak, zararlı yıl boyu takip edilerek çıkış zamanı, popülasyon yoğunluğu ve ekonomik zarar eşiği (EZE) seviyesi ile mücadelesi yapılması gereken yerler ve mücadele tarihleri belirlenerek çiftçilere duyurulacaktır.

Örtüaltında ve açık alanda yetiştirilen domateslerde Domates Güvesi ile mücadelede kullanılan biyolojik ve biyoteknik mücadele ürünleri tarımsal desteklemeler kapsamında olduğundan uygulamanın yaygınlaştırılması için çiftçi bilgilendirme çalışmalarına ağırlık verilecektir.

Domates hasadı biten illerde kültürel mücadele (bitki artıkları yok etme ve solarizasyon) çalışmaları yapılacaktır.

Yapılan çalışmalardan Form (4)'te belirtildiği üzere yıl boyunca Bakanlığa (bitkisağligi@tarimormman.gov.tr) her ayın takip eden ilk haftasında raporlarla bilgi verilecektir.

Form (4) Domates Güvesi Mücadelesi Çalışma Raporu

Tablo (1)	İli 2025 Yılı Domates Güvesi	
İlçe Adı	Ekip Sayısı	Personel Sayısı

*Aylık olarak gönderilecektir.

Tablo (2)	 İli 2025 Yılı Domates Güvesi Tuzak Sayımları				
İlçe Adı	Tuzak Sayım Tarihi	Tuzak Sayısı (ad.)	Tuzaklardaki Ergin Birey Sayısı (ad) (min-max)	Yeşil Aksamdaki Zarar Oranı (%)	Meyvedeki Zarar (Vuruk) Oranı (%)

*Aylık olarak gönderilecektir.

Tablo (3)	İli 2025 Yılı Domates Güvesi Mücadelesi Çiftçi Eğitimleri				
İlçe	Mahalle/Köy	Çiftçi Sayısı	Dağıtılan Afiş Sayısı (Adet)	Dağıtılan Liflet Sayısı (Adet)	Basın-Yayın Çalışma Sayısı (Adet)

*Aylık olarak gönderilecektir.

Tablo (4)	... İli 2025 Yılı Domates Güvesi Mücadelesine Yönelik Sektör Eğitimleri							
İlçe	İşleme-Paketleme Tesisi Çalışanları		Ürün Alıcıları		İhracatçılar		STK	
	Toplantı sayısı	Katılımcı Sayısı	Toplantı sayısı	Katılımcı Sayısı	Toplantı sayısı	Katılımcı Sayısı	Toplantı sayısı	Katılımcı Sayısı

*Aylık olarak gönderilecektir.

Tablo (5)	 İli 2025 Yılı Domates Güvesi Mücadelesi Duyuru, Bilgilendirme Çalışmaları		
İlçe	Mücadele Duyuru Tarihi	Mücadele Duyuru Yöntemi (SMS, Afiş, Anons, Cuma Hutbe vb)	Ulaşılan Üretici Sayısı

*Aylık olarak gönderilecektir.

Tablo (6)	 İli 2025 Yılı Domates Güvesi Mücadelesi Uygulama Raporu		
İlçe	Mücadele Baş/Bit. tarihi	Mücadele Yöntemi	Mücadele Uygulama Alanı (da)

*Yıllık olarak gönderilecektir.

-Yukarıdakilerin dışında yapılanlar (Kısa bilgi notu)

IV. KARANTİNA HİZMETLERİ

A. BİTKİ PASAPORTU ÇALIŞMALARI

Bitki pasaportu sistemi, zararlı organizma taşıyıcısı olabilecek bitki, bitkisel ürün ve diğer maddeler ile bunları üreten, ithalatını ve ticaretini yapan ve depolayanları kayıt altına almak, bu materyallerin hareketlerini izlemek, herhangi bir zararlı organizmaya rastlanması durumunda kaynağı bulunarak gerekli tedbirleri zamanında almak amacıyla 12.01.2011 tarihli ve 27813 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Yönetmelik çerçevesinde yürütülen bir karantina uygulamasıdır.

Bitki Pasaportu Sistemi ve Operatörlerin Kayıt Altına Alınması Hakkında Yönetmelik Uygulama Talimatı (BPT)

Bu Talimat, zararlı organizma taşıyıcısı olabilecek bitki, bitkisel ürün ve diğer maddeleri üreten, ithalatını ve ticaretini yapan ve depolayanları kayıt altına almak, bu materyallerin hareketlerini izlemek, Bitki Pasaportu ve Operatörlerin Kayıt Altına Alınması Hakkındaki Yönetmelikte yer alan bir zararlı organizmaya rastlanması durumunda kaynağı bulunarak gerekli tedbirleri almaya yönelik esasları belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

a. Müdürlüklerin Sorumlulukları

1. Bitki Pasaportu Sistemi ve Operatörlerin Kayıt Altına Alınması Hakkında Yönetmelik (BPSOKAHY) eklerinde yer alan ve ülkemizde sınırlı olarak bulunan zararlı organizmalar bulundukları yerlerde kontrol altına alınarak, yayılışlarının önlenmesi için gerekli kültürel, kimyasal ve kanuni tedbirler Müdürlüklerce alınır.
2. BPSOKAH Yönetmelik ekinde listelenmiş bitki, bitkisel ürün ve diğer maddeleri üretenler, depolayanlar, ithalatını ve ticaretini yapanlar Bitki Pasaportu Sistemine kayıt edilir.
3. BPSOKAH Yönetmeliğinin ekinde yer alan bitki, bitkisel ürün ve diğer maddelerin ithalatı gerçekleştirildikten sonra diğer illere nakilleri esnasında Bitki Pasaportu (BP) düzenlenir.
4. İhracatta, BPSOKAH Yönetmeliğinin ekinde listelenmiş üretim materyallerinin üretildiği/depolandığı İl'den, ihracatın yapılacağı İl'e kadar BP düzenlenmesi gerekmektedir.
5. Bitki Pasaportu uygulamalarının denetlenmesine ağırlık verilir. Sisteme kayıt olmamış ve pasaport taşımayan üretim materyali üretici ve satıcıları ile ilgili gerekli idari yaptırımlar uygulanır.
6. BPSOKAH Yönetmelik çerçevesindeki faaliyetler ülke genelinde Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü'nün idaresinde Bakanlık İl/İlçe Müdürlükleri, Enstitü Müdürlükleri ve Zirai Karantina Müdürlükleri tarafından yürütülür.

7. Müdürlükler tarafından, üretici alt birlikleri, köy muhtarlıkları, tarımsal amaçlı kooperatifler, ziraat odaları, tarım kredi kooperatifleri ile diğer tüm paydaşlara, “Bitki Pasaportu Kayıt ve Takip Sistemi (BPKTS)” ve ilgili Yönetmelik ve değişiklikleri hakkında bilgilendirme toplantıları düzenlenir.
8. BP basma yetkisi Müdürlüklerce operatörün talebi üzerine başlangıç ve bitiş tarihini belirtecek şekilde yazılı olarak verilerek takibi sağlanır.
9. Tüzel kişilik adına üretim yapacak üretici müracaatları, Sözleşmeli Üretim ile ilgili Usul ve Esaslarına Hakkındaki Yönetmelik’e göre yapılır.
10. Bitki Pasaportu Kayıt ve Takip Sisteminde bir operatör için bulunduğu ilde tek Kayıt Numarası kullanılacak olup bitki listesi operatörün kendisi/sorumlu kişi tarafından da eklenebilir.
11. Farklı illerde üretim yapılması durumunda, tohum, fidan, fide, süs bitkisi Üretici Belgesi kontrol edilerek BP için ofis kontrolü ayrıca yapılır. Her il için ayrı operatör kaydı ve Kayıt Sertifikası düzenlenir.
12. Aynı ilin farklı ilçelerinde parseli bulunan üreticiler üretim alanının bulunduğu ilçelere müracaat eder, ön denetimi onaylayan İlçe Kayıt Sertifikasını düzenler. BP basma yetkisi ile diğer işlemler de üretim yerinin bulunduğu ilçe müdürlükleri tarafından yürütülür.
13. Aynı ilin farklı ilçelerinde üretim yapan operatörlerin parsellerinden biri bulaşık bulunmuş ise sadece o parsel sistemde pasife edilir ve o parsel için gerekli karantina tedbirleri uygulanır.
14. BPSOKAH Yönetmeliğin Ek-1’in 1.1, 1.2, 1.3, 1.4’ünde yer alan üretim materyalleri nihai tüketiciye gidinceye kadar BP taşıma zorunluluğu bulunmaktadır.
15. Müdürlükler, operatörlere bu talimatta yer alan “Operatörlerin Sorumlulukları ve Uyması Gereken Kuralları” (EK-3) kayıt işleminden önce yazılı olarak bildirirler.
16. Tarım Bilgi Sistemi (TBS) kapsamında yazılımı hazırlanan Bitki Pasaportu Kayıt ve Takip Sisteminin kullanımına yönelik kişisel verilerin gizliliği ve sistemden sadece tanımlanmış hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla Bakanlık; Sistem sorumlusu olarak; İl Müdürlüklerinde; şube müdürü (il yetkilisi), Karantina Müdürlükleri ve Araştırma Enstitüsü Müdürlüklerinde ise; görev atama ve yetkilendirme işlemlerini yapabilecek bir idareci personelin tanımlanmasını yapmıştır.

Sistem sorumluları ise; İl/İlçe Müdürlüklerinde sistemde çalışacak personeli, Karantina Müdürlükleri ve Araştırma Enstitüsü Müdürlüklerinde ise; görev

ataması veya yetkilendirme yapacağı personelle sözleşme yaptıktan sonra kendi kullanıcılarını oluşturarak yaptıkları bu sözleşmeleri Müdürlüklerinde muhafaza edeceklerdir.

Sistem sorumluları kendi oluşturdukları kullanıcılarının; emeklilik, tayin, görev değişikliği vs. Olması durumunda ise sistemden düşümelerini yaparak pasif duruma getirmesi gerekmekte olup aktif durumda bulunan kullanıcılarının ise takibini yapacaktır.

Bakanlık; sadece Sistem sorumlularının tanımlamasını yapmakta olup, Sistem sorumlusunun değişmesi halinde yeni kullanıcı sözleşmelerinin Bakanlığa göndermesinden sonra Sistem sorumlusunun tanımlaması yapılacaktır.

17. Veri tabanına işlenen bilgiler sürekli güncel tutulacaktır. Müdürlükler tarafından verilen randevu ve işletme ziyareti, yapılan resmi kontroller, numune alma, analiz sonuçları, parselin güncel kaydı ile durumu, ve diğer iş ve işlemlerin uygulamaları esnasında da kayıtlarını güncel tutmalıdır.
18. Sertifikasyon amacıyla yapılan bitki sağlığı kontrolleri, Bitki Pasaportu düzenlenmesi için yeterli kabul edilecek ve tekrar bitki sağlığı kontrolü yapılmayacak, tekrar muayene ücreti alınmayacaktır.
19. Bitki Pasaportu Kayıt ve Takip Sisteminde BP'nun basılamadığı durumlarda (ana sunucuya bağlı sorunlar vs);
 - Öncelikli olarak gün içerisinde kayıt sisteminin açılması beklenecektir.
 - Sadece o güne ait olmak şartı ile Bitki pasaportları basım ve gerekli düşümlerinin yapılıp operatör tarafından pasaportlar temin edilinceye kadar söz konusu üretim materyallerinin sevk edileceği Müdürlüğe durumu bildiren resmi bir yazı ile gönderilir.
20. Fidan bekletme alanlarından laboratuvarlara analiz yapılmak üzere örnekler gönderilirken durum İl/ilçe müdürlükleri tarafından üst yazıda belirtilmelidir.

b. Kayıt Altına Alma

1. Ek-1'de listelenmiş olan bitki, bitkisel ürün ve diğer maddelerin üretimini, ithalatını, depolamasını ve ticaretini yapacak operatörlerin Bitki Pasaportu kullanmaları zorunludur.
2. Operatörlere, Müdürlüklerce "Bitki Pasaportu Sistemi ve Operatörlerin Kayıt Altına Alınması Hakkında Yönetmeliğe" göre gerekli şartları sağladığında "Taahhütname" imzalatılarak Kayıt Sertifikası verilir.

3. Yönetmeliğin Ek-1'in 2.5'de yer alan listelenmiş tohumların (ayçiçeği, yonca, domates, fasulye) üretileceği alanlardan toprak analizi istenmez.
4. İthalatçı için düzenlenen bitki pasaportlarında her bir Bitki Sağlık Sertifika Numarası ile lot numarasının veri girişleri yapılacak olup, dolayısıyla her bir lot için ayrı Bitki Pasaportu düzenlenir.

c. İşletmelerin Denetimleri

1. Müdürlüklerce, operatörler yılda en az bir defa kontrol edilecektir. Yapılan kontrollerde Yönetmelik ve Uygulama Talimatı hükümlerinin karşılanmadığı tespit edilirse, belirtilen minimum kontrol oranı arttırılacaktır.
2. Operatörler, Yönetmeliğe göre ilk yapılan yıllık denetimdeki muayene ve analiz ücretlerini ile Müdürlükler tarafından basılan Bitki Pasaportu basım ücretlerini karşılayacaklardır.
3. Denetimler, Müdürlüklerde en az ikişer teknik elemanın bulunduğu Denetim Ekipleri tarafından yapılacaktır. İlçelerde yapılan denetimlere İlçe Müdürlüğü personelinden de katılım sağlanacaktır. Sertifikalı üretimlerde denetim yapan teknik elemanlardan biri sertifikasyondan diğeri bitki pasaportundan sorumlu ziraat mühendisi olacaktır.
4. "Denetim Ekipleri"nin oluşturulması, denetim programlarının planlanması ve takibi konusunda yapılacak işlemler; Müdürlüklerde ilgili birim amiri tarafından koordine edilecektir.
5. "Denetim Ekipleri" ilgili birim amiri başkanlığında, yılda en az 1 defa, yapılan çalışmaları değerlendirmek üzere toplanacaktır. Toplantıda görüşülen konular rapor halinde tutanak altına alınacaktır.
6. Müdürlüklerce yapılan program çerçevesinde yürütülen denetim faaliyetlerinde, denetlenen operatör sayıları ve üretim alanları ile ilgili bilgiler dosyasında muhafaza edilecektir. İstenildiği takdirde Genel Müdürlüğe bildirecektir.
7. Denetim aşağıdaki şekilde yapılacaktır.

Denetim Öncesi Hazırlık:

1. Kayıt işlemi gerçekleştirilmiş, Kayıt Sertifikası alan ve Kayıt Numarası olan operatörlerin denetimleri habersiz de yapılabilecektir.
2. Denetime gidilirken, BPKS'den işletmede bulunan bitkilerle ilgili veriler ve eğer işletmede daha önce denetim yapılmışsa önceki ziyaretlerde doldurulan denetim formu, denetim sırasında bulundurulacaktır.

Denetim:

1. Denetimler, ilgili Yönetmelikte yer alan “Resmi Kontroller ve Resmi Önlemlere” göre yapılacaktır.
2. Denetimlerde, operatörün temin edeceği arazi haritası/krokisi ile ekili ve dikili ürünlerin dağılımı kontrol edilecektir.
3. Arazi kontrolü sonucunda, Yönetmeliğin Ek-8’inde yer alan yıllık denetim formu iki suret düzenlenecektir. Düzenlenen formun bir sureti operatöre verilecek, bir sureti de Müdürlüklerde kalacaktır.
4. Gerek görüldüğünde operatöre eksikliklerin giderilmesi için süre verilecektir.

Müdürlüklerde Tutulacak Kayıtlar ve Bulundurulacak Belgeler

1. Müdürlükler tarafından basılan/bastırılan Bitki Pasaportlarının (BP) tarih, adet ve operatör bilgilerine ilişkin kayıtlar,
2. Operatörlerin başvuru formları, taahhütnameler, kayıt sertifikaları,
3. “Denetim Ekibi”nin oluşturulması, denetim programlarının planlanması ve takibi konusunda yapılan işlemlere ilişkin kayıtları,
4. “Denetim Ekipleri” ile ilgili birim amiri başkanlığında, yılda en az 1 defa çalışmaları değerlendirmek üzere yapılan toplantılara ait tutanaklar,
5. Denetimlerde doldurulan “Denetim Raporu”nun en az bir sureti,
6. İdari yaptırımlar ile ilgili dökümanlar bulundurulacaktır.
7. Her yıl 31 Aralık tarihinde aşağıda yer alan Bitki Pasaportu Kayıt ve Takip Sistemi yıl sonu icmali hazırlanarak Genel Müdürlüğe gönderilir.

İdari Yaptırımlar

Yapılan denetimlerde, 5996 Sayılı Kanun/7 inci Kısım/Resmi Kontroller/32 inci madde hükümleri doğrultusunda, idari yaptırım tespiti yapan Müdürlük tarafından uygulanır. Fatura/müstahsil ya da sevk irsaliyesi kontrol edilerek üretimin yapıldığı yer tespit edilerek, ilgili Müdürlüğe resmi yazı ile durum bildirilir. Bildirimi alan Müdürlük tarafından Yönetmelik hükümlerinin uygulanması sağlanır.

İLİ: (*) YILI : (*)				BİTKİ PASAPORTU SİSTEMİ YILSONU İCMALİ (İlçeler Dahil)				(EK-5)					
SİSTEM SORUMLUSU (Adı ve Soyadı)				AKTİF OPERATÖR SAYISI (adet)		YILLIK DENETİM SAYISI (adet)		BP BASMA YETKİSİ VERİLEN OPERATÖR SAYISI (adet)		BASILAN BP SAYISI (adet)		UYGULANAN İDARİ PARA CEZASI(5996)	
				Resmi	Özel	(T) (*)	(T) (*)	(T) (*)	(T) (*)	Resmi	Özel	Resmi	Özel
...../...../..... (*)				Genel Toplam (*)		(T) (*)		(T) (*)		(T) (*)		(T) (*)	
ÜRETİM MATERYALİ İMHASI VARSA İMHA SEBEBİ İLE BİRLİKTE BU BÖLÜM DOLDURULMALIDIR.													
Operatör (Resmi/Özel) (*)	İmha Edilen Üretim Materyali (Fidan-Fide-Tohum-Tohumluk Patates-Çiçek soğanı-Süs bitkisi) (*)	İmha edilen Üretim Materyalinin Tür Adı (Türkçe adı) (*)	İmha Sebebi (Türkçe adı) (*)	İmha edilen Miktar (adet/kg/ton) (*)	Toplam (*)								
						Teknik Personel (*) Adı ve Soyadı (*) (Tarih ve imza) (*)							

❖ (*) Zorunlu alanlardır mutlaka doldurulmalıdır. Form; Üretim materyallerinin kayıtlarını yansıtmaktadır.

❖ (**) Satırlar örnek olarak verilmiştir.

❖ **Toplam (T)** hanesi doldurulurken birimlerine (adet, kg, ton ve TL) dikkat edilmeli ve noktalama işaretleri (nokta veya virgül) kullanmadan doldurulmalıdır. Bu form en geç **31 Aralık** tarihine kadar yılda bir kez düzenlenerek **Genel Müdürlüğe** gönderilmelidir. **SİSTEM SORUMLUSU KISMINA İL YETKİLİSİNİN İSMİNİN YAZILMASI GEREKMEKTE OLUŞ ONAY KISMINA İSE; BİR MÜDÜR VE BİR TEKNİK PERSONEL İMZASININ OLMASI YETERLİDİR.**

OPERATÖRLERİN SORUMLULUKLARI VE UYMASI GEREKEN KURALLAR

1. Ürettiği materyallerinin güncel planını tutmak.
2. Bitki, bitkisel ürün ve diğer maddelerin alımı, satımı ve üretimi ile ilgili kayıtları tutmak ve bu kayıtları en az üç yıl süreyle saklamak.
3. İlgili Müdürlük ile görüşmeleri yürütmek üzere bitki üretimi ve bitki sağlığı konularında teknik açıdan deneyimli sorumlu bir kişiyi yetkilendirmek.
4. Satın alınan bitki, bitkisel ürün ve diğer maddelere ait bitki pasaportları ile basılan bitki pasaportlarına ait bilgi ve belgeleri en az bir yıl süreyle saklamak.
5. İhtiyaç olduğu aşamada ilgili Müdürlükten teknik destek almak suretiyle kendi iç kontrollerini yaparak, herhangi bir bilinmeyen zararlı organizmaya rastlanması durumunda ilgili Müdürlüğe ivedilikle bilgi vermek.
6. Resmi kontrollerin gerçekleştirilebilmesi, numune alınabilmesi, kayıtların ve diğer belgelerin kontrol edilebilmesi için bitki sağlığı kontrolörlerine gerekli kolaylıkları sağlamak.
7. Bitki sağlığı kontrolörlerinin yaptığı resmi kontroller neticesinde, gerekli görülen örnekleme, izolasyon, söküm, işleme, işaretleme, mücadele, imha gibi bitki sağlığı önlemlerini ve Ek-7/A ve Ek-7/B’de yer alan özel şartların yerine getirilmesini sağlamak.
8. Yıllık olarak bitki ve bitkisel ürünlerin miktarını ve üretimlerinin durumunu veya değişiklikleri ilgili Müdürlüğe bildirmek.
9. Genel Müdürlük tarafından hazırlanan talimat ve kılavuzlar çerçevesinde gerektiğinde ve belirlenen zamanlarda görsel muayene yapmak.
10. Yemeklik patates üreticileri için aynı parselde üç yılda bir defa dikim yapmak.

B. BİTKİ KARANTINASI ÇALIŞMALARI

1. Bitki Pasaportu Sistemi ve Operatörlerin Kayıt Altına Alınması Hakkındaki Yönetmeliğin Ek-1’inde yer almayan ve karantinaya tabi zararlı organizma taşıma ihtimali bulunan bitkilerde bitki sağlığı kontrolleri yapılır.
2. Tüplü fidan, fide ve süs bitkileri üretiminde;
 - Üretim yerinde tüpler ve toprak arasında izolasyon sağlanır.
 - Yüzey akışının üretim alanına geçişini önleyici tedbirler alınır.
 - Tohumun çimlendirilmesi, çeliklerin köklendirilmesi ve üretimde kullanılan toprak, gübre, kum, torf, perlit ve benzeri harçlar toprak kökenli zararlı organizmalardan arındırılması amacıyla Bakanlıkça uygun görülen metotlardan birisiyle temizliğe tabi tutulur ve/veya temiz olduğu belgelenir.

3. Sebze fideliklerinde üretim izinli, tescilli veya ticari sebze kaydında olan tohumlar kullanılır, zararlı organizmalardan temiz olduğu belgelendirilir.
4. Aynı serada yetiştirilen meyve fidanı, sebze ve süs bitkileri fideleri üretim alanları arasında zararlı organizmaların bulaşmasını önleyici tedbirler alınır.
5. Fidanlık, süs bitkileri ve çiçek soğanı üretim alanları vejetasyon, kesim ve söküm döneminde en az birer defa, fidelikler ise satıştan evvel en az bir defa kontrol edilir. Muayeneler fidan, fide, süs bitkisi ve çiçek soğanı yığınları ile parsellerde bulunan üretim materyalinin tümünü temsil edecek şekilde, en az % 2'si karantinaya tabi zararlı organizmalar yönünden gözle incelenir. İnceleme sonucu gerekli görüldüğü hallerde örnek alınır ve teşhis edilmek üzere araştırma kuruluşuna veya zirai karantina müdürlüklerine gönderilir ve analiz sonucuna göre gerekli tedbirler alınır.
6. Çiçek soğanı dikimi yapıldığı yıl, söküm ve ihracat söz konusu olmasa dahi vejetasyon ve söküm dönemi kontrolleri yapılır.
7. Çiçek soğanı ve süs bitkileri vejetasyon ve söküm dönemi kontrollerine ilaveten, soğan ve çoğaltım materyal depolaması yapılan yerler de dikimden önce en az bir defa kontrol edilir.
8. Açık arazide yetiştirilen topraklı sevk edilecek fidanların söküm döneminde Müdürlüklerde görevli teknik elemanlar tarafından nematolojik yönden makroskobik kontrolü yapılır. Şüpheli görülen durumlarda toprak ve bitki örneği bu talimatın ekinde yer alan örnekleme metoduna uygun olarak alınır ve araştırma kuruluşuna veya zirai karantina müdürlüklerine gönderilir.
9. Vejetasyon döneminde yapılan muayene ve kontrollerde tespit edilen, karantinaya tabi olup da mücadelesi mümkün olan zararlı organizmalarla, fidanlık, süs bitkileri ve çiçek soğanı üreticilerinin öncelikle mücadele yapmaları sağlanır.
10. Yeni kurulacak asma fidanlıklarında Bağ kök uru (*Agrobacterium vitis*) riskine karşı en az beş yıl süreyle bağcılık yapılmamış olması gerekir.
11. Tüplü ve açık arazide yetiştirilen bağ fidanlarından söküm döneminde her bir anaç-çeşit kombinasyonundan ve parselden en az onar adet numune alınarak Bağ kök uru hastalığı (*Agrobacterium vitis*) yönünden analiz edilmek üzere enstitü/karantina müdürlüklerine gönderilir. Bulaşıklık tespit edilmesi durumunda Zirai Mücadele Teknik Talimatları doğrultusunda işlem yapılır.
12. Zeytin fidanlarında her üretim parseli için % 2'nin üzerinde Zeytin dal kanseri (*Pseudomonas savastanoi* pv. *savastanoi*) ile bulaşıklık tespit edildiğinde bulaşık fidanların satışına izin verilmeyerek imha edilir.

13. Badem fidanlarında her üretim parseli için % 2'nin üzerinde Badem dal kanseri (*Pseudomonas amygdali*) ile bulaşıklık tespit edildiğinde bulaşık fidanların satışına izin verilmeyerek imha edilir.
14. Fidanlıklarda Kök kanseri (*Agrobacterium tumefaciens*) ile bulaşık olduğu belirlenen bitkiler imha edilir, temiz çıkan bitkiler ise Kök kanserine karşı koruyucu etkili ilaçlarla ilaçlanarak satışına izin verilir.
15. Turunçgil pamuklu beyaz sineği (*Aleurothrixus flaccoccus*) ve Turunçgil unlu biti (*Pseudococcus viburni*) ile bulaşık olan yerlerden diğer yerlere dağıtımı yapılacak fidanlara dağıtım öncesi yazlık yağ (beyaz yağ) uygulaması yapılır.
16. Karpuz bakteriyel meyve lekesi (*Acidovorax avenae subsp. citrulli*) ve Çeltik beyaz uç nematodu (*Aphelenchoides besseyi*) ile bulaşık olan illerde karantina tedbirleri titizlikle uygulanır.
17. Ülke genelinde bağ üretim alanlarında *Candidatus Phytoplasma vitis* (*Flavescence Doree Phytoplasma-FD*), *Candidatus Phytoplasma solani* (*Bois noir-BN*) fitoplazmalarının surveyleri survey talimatına göre yapılır.
18. Şarka Hastalığı ile Mücadele Hakkında Talimat kapsamında Şarka virüsü surveyi yapılır.
19. Bakanlığımızın 29.03.2006 tarih ve 10229 sayılı 20'nolu tamimi ve Şarka Virüsü yönünden temiz olan Malatya, Elazığ ve Şanlıurfa illerine, sertifikası ve BP'si olmayan ve vejetasyon periyodunda virüs hastalıkları yönünden kontrole tabi tutularak virüsten ari olduğu araştırma kuruluşlarınca belgelendirilmemiş, sert çekirdekli meyve fidanları, aşı gözü, damızlık kalem gibi üretim materyallerinin girişi Bitki Pasaportu Sistemi ve Operatörlerin Kayıt Altına Alınması Hakkında Yönetmeliği gereğince yapılması,
20. Malatya, Elazığ ve Şanlıurfa illerine Cherry leaf roll nepovirus virüsünün yayılmasını önlemek amacıyla vejetasyon periyodunda virüs hastalıkları yönüyle kontrol edilerek virüsten ari olduğu araştırma kuruluşlarınca belgelendirilmemiş *Rubus L.*, *Olea spp*, *Prunus L.* ve *Ulmus L.* bitkilerinin tohum hariç üretim materyali girişi yapılmaması,
21. Xylella yaprak yanıklığı (*Xylella fastidiosa*) ile ilgili tüm illerde surveyleri yapılır, şüpheli durumlarda numuneler alınarak analize gönderilir. Aşağıdaki tabloda yer alan iller tarafından ise belirtilen konukçu ve sayılarda numuneler alınarak ilgili Enstitü/Karantina Müdürlüğüne analiz için gönderilir. Enstitü/Karantina Müdürlükleri yapılan analiz sonuçlarını yıl sonunda Bakanlığa bildirir.
22. İl Müdürlüklerince analiz edilmek üzere alınan numuneler enstitü müdürlükleri veya zirai karantina laboratuvarlarına gönderilir.

<i>Xylella fastidiosa</i> 2025 Yılı Numune Alma Tablosu				
Sıra No	Sorumlu Enstitü	İller	Ürün	Planlanan Numune Sayısı
1	Adana Biyolojik Mücadele A.E.	Adana	Zeytin	3
2		Adana	Turunçgil	4
3		Adana	Konukçu süs bitkileri	3
4		Hatay	Zeytin	3
5		Hatay	Turunçgil	3
6		Hatay	Badem	3
7		Gaziantep	Zeytin	3
8		Gaziantep	Asma	3
9		Gaziantep	Badem	2
10		Kilis	Zeytin	3
11		Osmaniye	Zeytin	3
12	Ankara Zirai Mücadele Merkez A.E.	Afyonkarahisar	Badem	2
13		Afyonkarahisar	Kiraz	2
14		Ankara	Badem	3
15		Kahramanmaraş	Zeytin	3
16		Kahramanmaraş	Asma	3
17		Kayseri	Asma	2
18		Karaman	Kiraz	3
19		Karaman	Asma	3
20		Karaman	Badem	2
21		Konya	Badem	2
22		Kırşehir	Badem	2
23		Yozgat	Asma	3
24		Tokat	Asma	3
25		Samsun	Asma	2
26		Amasya	Kiraz	2
27		Ankara	Asma	3
28	Antalya Zirai Karantina Müdürlüğü	Antalya	Zeytin	3
29		Antalya	Turunçgil	5
30		Antalya	Badem	3
31		Antalya	Konukçu süs bitkileri	3
32	Diyarbakır Zirai Mücadele A.E.	Burdur	Asma	2
33		Isparta	Badem	2
34		Adıyaman	Zeytin	3

35	Diyarbakır Zirai Mücadele A.E.	Adıyaman	Asma	2
36		Diyarbakır	Asma	3
37		Diyarbakır	Badem	2
38		Elazığ	Asma	2
39		Elazığ	Badem	2
40		Mardin	Asma	3
41		Şanlıurfa	Zeytin	3
42		Şanlıurfa	Asma	2
43		Şanlıurfa	Badem	2
44	Yalova Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez A.E.	Balıkesir	Zeytin	5
45		Balıkesir	Badem	2
46		Bursa	Asma	3
47		Bursa	Konukçu süs bitkileri	3
48		Çanakkale	Zeytin	5
49		Çanakkale	Badem	3
50		İstanbul	Konukçu süs bitkileri	3
51	İzmir Bornova Zirai Mücadele A.E.	İzmir	Zeytin	5
52		İzmir	Turunçgil	3
53		Manisa	Zeytin	5
54		Manisa	Asma	5
55		Manisa	Badem	2
56		Muğla	Zeytin	5
57		Muğla	Turunçgil	3
58		Muğla	Badem	3
59	İzmir Zirai Karantina Müdürlüğü	Aydın	Zeytin	5
60		Aydın	Turunçgil	3
61		Denizli	Zeytin	3
62		Denizli	Asma	5
63		Denizli	Badem	3
64		İzmir	Konukçu süs bitkileri	2
65	Mersin Zirai Karantina Müdürlüğü	Mersin	Konukçu süs bitkileri	3
66		Mersin	Zeytin	3
67		Mersin	Turunçgil	5
68		Mersin	Asma	5
69		Mersin	Badem	3
			TOPLAM	210

PATATESTE KARANTİNA ÇALIŞMALARI

Tohumluk Patateste BP

1. Tohumluk patates üretimi, ithalatı, depolaması ve ticaretini yapanların BP sistemine kayıt olması ve tohumluk patatesin Bitki Pasaportu ile ülke içerisinde dolaşımının sağlanması zorunludur.
2. Tohumluk patates üreticilerinin başka bir İlde depolama yapmaları halinde, Bitki Pasaportu tohumluk üretiminin yapıldığı İlde düzenlenir. Bitki sağlığı kontrollerinin tamamlanması için gideceği İl Müdürlüğüne yazı ile bilgi verilir.
3. Müdürlüklerce, tohumluk patates operatörlerinin Bitki Pasaportu Yönetmeliği çerçevesinde yapılması zorunlu resmi denetimleri yılda en az bir kez gerçekleştirilerek belgeler (fatura, sevk irsaliyesi, müstahsil makbuzu vs.) kontrol edilir. Belgeler ile üretilen/depolanan/satılan miktarlar teyit edilir.

Yemeklik Patateste BP

1. Yemeklik patates üretimi yapacak üreticiler üretim yeri ile ilgili kayıtlarını yaptırmalıdır.
2. Patates üreticileri Bakanlığımız kayıt sistemlerinden üretim yeri ile ilgili herhangi birine kayıt olmak için başvurduklarında BP sistemine de kayıt olma şartının aranarak üretim alanı ile ilgili bilgilerin birbiriyle uyumlu olması gereklidir.
3. Müdürlüklerce, BPSOKAH Yönetmeliği çerçevesinde yapılması zorunlu yıllık denetimleri yılda en az bir kez gerçekleştirilerek patates üreticilerinin belge (fatura, sevk irsaliyesi, müstahsil makbuzu vs.) kontrolleri yapılır. Belgeler ile üretim miktarları teyit edilir.
4. Yemeklik patates üretim alanları yılda en az bir kez kontrol edilir ve Yıllık Denetim Formu düzenlenerek dosyasında muhafaza edilir.
5. Yemeklik patateslerin parsel bazında ayrı ayrı depolanması konusunda üreticilere gerekli eğitimler verilmelidir.

Patates Karantina Etmenleri

1. Patates siğili görülen illerde Patates siğili ile ilgili karantina tedbirlerine uyulur. Patates siğili nedeniyle alternatif ürün desteklemesi yapılan parsellerde ekim yasağı ile ilgili kontroller titizlikle yapılır.
2. Patateste kahverengi çürüklük ve domateste bakteriyel solgunluk (*Ralstonia solanacearum*), Patates halka çürüklüğü (*Clavibacter sepedonicus*) ve Patates kist nematodları (*Globodera pallida*, *G. rostochiensis*) etmenleri için karantina tedbirlerine titizlikle uyulur.

3. Patates güvesi (*Phthorimaea operculella*) ile mücadelede kültürel önlemlerin önemi ve özellikle menşelerini bilmedikleri tohumlukları almamaları, BP sistemine kayıt olmaları, sertifikalı ve BP'li tohum kullanmaları konularında patates üreticilerine eğitimlere ağırlık verilir.
4. İlk uygulaması 2014 yılında başlatılan “Yemeklik Patates Üretiminde Karantina Etmenlerinin Takibi Kapsamında Numune Alma Programı” kapsamında aşağıdaki tabloda yer aldığı şekliyle uygulama yapılacaktır. Örnek miktarları, örneğin gönderileceği Enstitü/ Karantina Müdürlüğü ve örnek tarihleri Bakanlığın bilgisi dahilinde değiştirilebilecektir. Patatesin yoğun yetiştirildiği illerde Müdürlüklerce yapılan risk esaslı çalışma sonucunda illerinde yemeklik patates üretimi yapılan alanlarda planlama yapılarak üretime başlarken;
 - a) Patates siğili (*Synchytrium endobioticum*) ile Patates kist nematodları (*Globodera pallida*, *G. rostochiensis*) yönünden usulüne uygun toprak örnekleri alınarak analize gönderilir.
 - b) Üretim aşamasında en az bir kez makroskobik kontroller yapılacak olup, hasat döneminde veya patatesin depolandığı yerlerden (Bitki Pasaportu Sistemi kapsamında) usulüne uygun alınan yumru örnekleri Patates halka çürüklüğü (*Clavibacter sepedonicus*) ve Patates kahverengi çürüklülüğü (*Ralstonia solanacearum*) yönüyle ilgili laboratuvarda analize tabi tutulur.
 - c) Şüphelenilmesi halinde patatese arız olan diğer karantina organizmaları yönüyle analiz yapılır.
 - d) Bu çalışma survey kapsamında olup, analizler ücretsiz yapılacaktır.
5. Patates üretiminin yapıldığı tüm illerde karantina etmenlerinin kontrolleri titizlikle yapılır.
6. Bitki Pasaportu Sistemi ve Operatörlerin Kayıt Altına Alınması Hakkında Yönetmeliğin Ek 7/A bölümünün 16. Maddesinde "Açık alanda üretilmiş, dikilmiş veya dikim amaçlı köklü bitkiler için üretim alanının *Clavibacter sepedonicus*, *Globodera rostochiensis*, *G. pallida* ve *Synchytrium endobioticum*'dan ari olduğuna dair kanıt bulunmalıdır" denilmekte olup,

Bu itibarla, Patates Siğil Hastalığının temiz bölgelere bulaşmasını önlemek için, karantinaya tabi toprak kökenli nematodlar yanında Patates Siğili Hastalığı (*Synchytrium endobioticum*) etmeni yönünden de analizinin yapılması ve yapılan analiz sonucunda karantinaya tabi nematod ve Patates Siğili Hastalığı (*Synchytrium endobioticum*) etmenleri yönünden temiz olduğu tespit edilen alanlarda üretim yapılması şartı bulunmaktadır.

ZARARLI ORGANİZMA ADI	FİDE-FİDAN-SÜS BİTKİLERİ	TOHURLUK PATATES	YEMEKLİK PATATES
<i>Globodera pallida</i> , <i>G. rostochiensis</i>	Laboratuvarda toprak analizi	Laboratuvarda toprak analizi/ Hasat/depo yumru kontrolleri, şüpheli yumrulara laboratuvar analizi	Laboratuvarda toprak analizi/ Hasat/depo yumru kontrolleri, şüpheli yumrulara laboratuvar analizi
<i>Ditylenchus dipsaci</i> , <i>D. destructor</i>		Vejetasyon döneminde bitki ve yumruda makroskobik kontroller/ Hasat/depo yumru kontrolleri, şüpheli yumrulara laboratuvar analizi	
<i>Meloidogyne</i> spp.	Laboratuvarda toprak analiz	Vejetasyon döneminde makroskobik kontroller/ Hasat/depo yumru kontrolleri, şüpheli yumrulara laboratuvar analizi	
<i>Synchytrium endobioticum</i>	Laboratuvarda toprak analizi	Laboratuvarda toprak analizi/ Hasat/depo yumru kontrolleri, şüpheli yumrulara laboratuvar analizi	Laboratuvarda toprak analizi/ Hasat/depo yumru kontrolleri, şüpheli yumrulara laboratuvar analizi
<i>Clavibacter sepedonicus</i>	Daha önceki üretim dönemlerinde etmenin parselde tespit edilmemiş olması	Laboratuvarda yumru analizi	Laboratuvarda yumru analizi
<i>Ralstonia solanacearum</i>	Daha önceki üretim dönemlerinde etmenin parselde tespit edilmemiş olması	Laboratuvarda yumru analizi	Laboratuvarda yumru analizi

2025 Yılı Yemelik Patates Üretiminde Karantina Etmenleri Takibi Kapsamında Numune Alma Programı

ARAŞTIRMA KURULUŞU	İL	MART/NİSAN		MAYIS		HAZİRAN/TEMMUZ		AĞUSTOS		EYLÜL		EKİM		KASIM		TOPLAM	
		Toprak	Yumur	Toprak	Yumur	Toprak	Yumur	Toprak	Yumur	Toprak	Yumur	Toprak	Yumur	Toprak	Yumur	Yumur	*Toprak
Ankara Ziraî Mücadele Merkez A.E.M.	Amasya	8				4		4									16
	Ankara			4							4						8
	Artvin			4													4
	Giresun			1													1
	Gümüşhane	1															1
	Kırşehir			4									2			2	8
	Konya	20		20						20			20				80
	Ordu			4													4
	Samsun			3													3
	Sivas	22		22						22			22				88
Adana Biyolojik Mücadele A.E.M.	Trabzon			8													8
	Adana	25		25							25					25	100
	Hatay	4				4											8
	Neveşehir			25		25					15		17			18	100
	Niğde			25		25							25			25	100
Bornova Ziraî Mücadele A.E.M	Aydın	3									3						6
	Eskişehir	25									12						50
	İzmir	25				25		25							25	25	100
Diyarbakır Ziraî Mücadele A.E.M.	Bitlis			4									4				8
	Malatya			3									3				6
	Kahramanmaraş	4											4				8
Karadeniz Tarımsal A.E.M.	Erzurum			8							8						16
	Artvin												4				4
	Giresun												1				1
	Gümüşhane												1				1
	Ordu												4				4
	Samsun										3						3
	Trabzon																8
	Afyonkarahisar	20		30				18			18		14				100
Antalya Ziraî Karantina M.	Aksaray	20		30						25		25					100
	Antalya	3									3						6
	Karaman	4											4				8
Yalova Bahçe Kültürleri Merkez A.E.M.	Bolu	11		11							11		11				44
	Bursa	4															8
	Kastamonu					8							8				16
	Kayseri			40									30				80
Mersin Ziraî Karantina M.	Tokat	4									4						16
TOPLAM		203	0	275	0	83	33	41	0	175	199				105	1114	

*Örnekler ilin patates üretim alanlarında homojen olarak dağılımlı ve temsil edebilecek nitelikte olmalıdır.

*Tabloda Haziran/temmuz sütununda belirtilen toprak numuneleri Haziran ayında alınmalıdır.

Tohumluk Patates Sertifikasyonu ve Pazarlaması Yönetmeliği Kapsamında Yapılacak Olan Bitki Sağlığı Analizleri İçin Görevlendirilen Kurumlar ve İllerin Listesi (2025)

ANALİZ YAPACAK KURUM	İLLER
Ankara Zirai Mücadele Merkez A.E.M.	Ankara, Sivas, Yozgat, Kırşehir, Amasya, Aksaray, Nevşehir (500 adet numune)
Bornova Zirai Mücadele A.E.M.	Eskişehir, Afyonkarahisar
Adana Biyolojik Mücadele A.E.M.	Konya, Adana, Nevşehir, Kahramanmaraş
Diyarbakır Zirai Mücadele A.E.M.	Bitlis, Nevşehir (500 adet numune), Malatya
Antalya Zirai Karantina M.	Kayseri, Antalya, Konya (1.000 adet numune)
Mersin Zirai Karantina M.	Karaman, Niğde
İzmir Zirai Karantina M.	Nevşehir (500 adet numune)
Yalova Atatürk Bahçe Kùltürleri M.A.E.M.	Yalova, Konya (500 adet numune)

NOT: 1. Listedeki iller haricinde, sertifikalı tohumluk patates üretimi yapılan illerden alınacak numuneler o ilin bağlı bulunduğu bölge Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü laboratuvarına gönderilecektir.

2. Laboratuvarlarda yaşanabilecek olumsuzluklar nedeniyle numune kabul edilemeyeceği durumlarda analizlerle ilgili sürecin aksamaması amacıyla Genel Müdürlüğümüz ve ilgili iller acil olarak yazı ile bilgilendirilecek ve yapılacak yeni düzenlemeye uygun olarak hareket edilecektir.

3. Yemeklik Patateste yürütölen sùrveyler kapsamında alınan numuneler Bitki Sağlığı Uygulama Programında yer alan tabloya uygun olarak gönderilecektir.

4. Nevşehir ve Konya'dan belirtilen sayı kadar numune karşılığında yer alan kuruma, kalan diğeri numuneler Adana Biyolojik Mücadele Araştırma Enstitü Müdürlüğüne gönderilecektir.

Fidanlık ve Fidelik Tesis Edilecek Arazilerden Nematod Tahlili İçin Örnek Alma

Fidanlık veya fidelik tesis edilecek arazi boş ise, sadece toprak örneği alınır. Arazide sebze, meyve ağacı, çeşitli fidan ve fideler gibi herhangi bir kültür bitkisi veya yabancı ot mevcutsa, bunların kökleri çevresinden alınacak toprak örneğine, kültür bitkisinin veya yabancı otların köklerinden de bir miktar ilave edilir. Fidanlıklar arasında en az beş metre izolasyon mesafesi bulunur.

Alınan toprak örneği, birim sahayı temsil edebilecek nitelikte olur. Birim saha 0-10 dekar olarak kabul edilir. On dekara kadar olan arazi parçalarının altmış ayrı noktasından toprak sondası yardımı ile örnek alınır. Toprak örneği alınacak derinlik tek yıllık bitkilerde 10-30 cm, çok yıllık bitkilerde 40-60 cm olmalıdır. Altmış ayrı noktadan alınan toprak örnekleri paçal yapılarak 0.5-1 kg'ı ayrılır. Torba içine konulan toprak örneği Ek-1'de yer alan örneğe uygun olarak etiketlenir ve mühürlenerek en kısa zamanda araştırma kuruluşuna/karantina müdürlüğüne gönderilir. Etiketler açık ve okunaklı bir şekilde kurşun kalemle veya suda ıslandığında mürekkebi dağılmayacak bir kalemle yazılarak torbanın içine ve dış kısmına olmak üzere ayrı ayrı bağlanır. Alınan toprak örnekleri doğrudan güneş ışığına, aşırı sıcak ve soğuğa maruz bırakılmadan, buz kutusu içinde saklanarak aynı gün ilgili araştırma kuruluşuna gönderilir. Toprak örneklerinin ilgili araştırma kuruluşuna aynı gün gönderilememesi durumunda +4°C soğutucuda rutubetini kaybetmeyecek şekilde muhafaza edilerek en fazla 5 gün içinde ilgili araştırma kuruluşuna veya zirai karantina müdürlüklerine ulaştırılır.

Çok kuru veya aşırı su ile doymuş topraktan örnek alınmaz. Örnek alınacak toprak tavında olmalıdır. Örnek alma sırasında toprak sıcaklığı 15°C'nin üzerinde olmalıdır. Bu nedenle özellikle açık alanlardan kış aylarında nematod tahlili için toprak örneği alınmaz. Toprak sıcaklığının yüksek olduğu Temmuz ve Ağustos gibi çok sıcak yaz ayları da örnek almak için uygun değildir.

Sökülen fidanlık veya fidelerin yerine en fazla dört yılda bir yenilerinin tesisi halinde kayıtlar yenilenir.

Açık alanlardan alınacak toprak örneklerinin aşağıda belirtilen aylarda, toprak sıcaklığının 15°C'nin üzerinde ve hava sıcaklığının 30°C'nin altında olduğu dönemler de alınması uygundur. Örtülü alanlardan toprak örneği almak her zaman uygun olup bu durumda aşağıda belirtilen aylar dikkate alınmaz. Bu alanlardan alınan örneklerin etiketinde örtülü alanlara ait olduğu belirtilir.

Tüplü fidan, fide ve süs bitkileri üretiminde kullanılan torf veya harç toprağından da örnek alınır. Bu amaçla her 25 m³ torf ve/veya harç toprağının 30 ayrı noktasından toprak sondası yardımı ile örnek alınır. Alınan örnekler paçal

yapılarak 0.5-1 kg'ı ayrılır. Torba içine konulan torf ve harç örneği etiketlenir ve mühürlenerek en kısa zamanda ilgili araştırma kuruluşuna/karantina müdürlüğüne gönderilir. Etiketler açık ve okunaklı bir şekilde kurşun kalem veya suda ıslandığında mürekkebi dağılmayacak bir kalemle yazılarak torbanın içine ve dış kısmına olmak üzere ayrı ayrı bağlanır. Alınan torf ve harç örnekleri doğrudan güneş ışığına, aşırı sıcak ve soğuğa maruz bırakılmadan, buz kutusu içinde saklanarak aynı gün araştırma kuruluşuna/karantina müdürlüğüne gönderilir. Toprak örneklerinin araştırma kuruluşuna aynı gün gönderilememesi durumunda +4°C soğutucuda rutubetini kaybetmeyecek şekilde muhafaza edilerek en fazla beş gün içinde ilgili araştırma kuruluşuna veya zirai karantina müdürlüklerine ulaştırılır.

Yeni fidanlık ve fidelik tesis edilecek araziden Ek-2'de belirtilen aylar içerisinde sadece bir kere toprak örneği alınır.

Analiz sonucu raporu analizi yapan kuruluş tarafından Ek-3 formatına uygun olarak hazırlanıp gönderilmelidir.

Not: Alınan numunler aşığıdaki numune etiket formatına uygun olarak doldurulup gönderilmelidir.

Ek-1

TOPRAK /TORF-FİDE/FİDAN NUMUNE ETİKETİ

İli/İlçesi	
Köyü/Mevkii	
Ada / Parsel No	
GPS Koordinatları	
Üreticinin Adı Soyadı	
Üreticinin Adresi	
Arazi Büyüklüğü (da/m ²), /Harç Toprağı (m ³)	
Ne Amaçla Kullanılacağı	
Arazide Mevcut Bitki Çeşidi	
Bir Önceki Ürün	
Örneğin Alındığı Tarih	
Örneğin Alındığı Toprak Derinliği	
Örneği Alanın Adı Soyadı ve İmzası	

Ek-2

Toprak örneği aşağıda verilen bölgelere uygun aylarda alınmalıdır.

	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Eylül	Ekim	Kasım
Marmara Bölgesi			X	X	X	X	
Ege Bölgesi		X	X	X	X	X	X
Akdeniz Bölgesi	X	X	X	X	X	X	X
Güneydoğu Anadolu Böl.		X	X	X	X	X	X
Doğu Anadolu Bölgesi			X	X	X	X	
Karadeniz Bölgesi			X	X	X	X	
İç Anadolu Bölgesi			X	X	X	X	

Not: Analiz sonucu raporu, analizi yapan kuruluş tarafından aşağıdaki formata uygun olarak hazırlanıp gönderilmelidir.

..... MÜDÜRLÜĞÜ

Rapor No:

ANALİZ RAPORU

İl :
İlçe :
Köy :
Mevkii :
Ada / Parsel No :
GPS Koordinatı :
Arazi Büyüklüğü (da/m2) :
Ürün :
Ne Amaçla Kullanılacağı :
Üreticinin Adı Soyadı :
Üreticinin Adresi :
Örneği Alanın Adı Soyadı :
Örneğin Alındığı Tarih :
Tespit Edilen Zararlı Organizma :

Yukarıda etiket bilgileri verilen örnek iç karantinaya dahil zararlı organizmalar yönüyle incelenmiş olup; Temiz / Bulaşık bulunmuştur.

Analizi Yapan Laboratuvar/lar:

---/---/---

Tasdik Olunur

.....

Müdür

C. KARANTİNAYA TABİ ZARARLI ORGANİZMA SÜRVEYLERİ

1. Sürveyler, Müdürlükler tarafından yürütülür.
2. Müdürlükler, sürvey ve/veya ari alan çalışmalarının planlanması, yürütülmesi sırasında ihtiyaç duyulacak bilgi ve teknik destek taleplerini enstitü müdürlüklerinden talep eder.
3. Müdürlükler tarafından yürütülen sürveylere konu zararlı organizmanın ormanlık alanlarda da risk teşkil etmesi durumunda, çalışmalar hakkında Orman İşletme Müdürlükleri/Şefliklerine bilgi verilir,
4. Zararlı organizmalar yönüyle şüpheli olan bitkilerden numune alınır, herhangi bir belirti göstermeyen bitkilerden numune alınmaz.
5. Ülkemizde veya ilde varlığı ilk kez tespit edilen zararlı organizmaların eradikasyonuna yönelik çalışmalar enstitü müdürlüğü koordinatörlüğünde yürütülür.
6. Sürvey teklif ve uygulama girişleri Karantinaya Tabi Zararlı Organizma Sürveyleri Kayıt Sistemine (KASKs) yapılır.
7. İllerimizin tamamında sürvey programından çıkarılan zararlı organizmalar için gözlemlere devam edilir.

Sürvey Programı ve Uygulama Prensipleri

Sürvey, bir alanda hangi türlerin var olduğunu ya da zararlı organizma popülasyonunun özelliklerini belirlemek için belirli bir süre boyunca yürütülen resmi prosedürdür.

Sürvey Metodları

1- Keşif Sürveyi

Bir alanda **zararlı organizmaların var olup olmadığını** tespit için yapılan sürveydir. Keşif sürveylerinden elde edilen bilgiler, mücadelede ve karantina çalışmalarında kullanılır. Bazı konularda erken keşfin yapılabilmesi için;

- Bağ, bahçe ve tarla bitkilerinde görülen anormal gelişmelere,
- Bir sahada zararlı yoğunluğunun ani artışına,
- Böcek tuzaklarından toplanan veya sürvey yapılırken görülen zararlılara dikkat edilmelidir.

Ülkemizde sürvey çalışmalarında “il” baz alınmaktadır. Bir zararlı organizma herhangi bir ilin bir köyünde dahi bulunsa o il, o organizma ile bulaşık kabul edilmektedir. Dış ülkeler açısından ise, Türkiye bulaşık olarak değerlendirilmektedir.

2- Sınırlandırma Sürveyi

Zararlı organizmadan arı ya da zararlı organizma ile bulaşık olduğu düşünülen bir alanın sınırlarını belirlemek amacıyla yürütülen sürveydir. Amaç, zararlı organizmaları yok etmek (eradikasyon) ya da yayılmasını önlemektir. Bu çalışmalar sonucunda her konu için ayrı dağılış sınırlarını gösteren haritalar hazırlanır.

Sınırlandırma sürveyi yapılan bir etmen o bölgede eradike edildiyse keşif sürveyine alınabilir. Bunun için teknik talimatlarında belirtilen sürede sürveylere devam edilir. Bölgede etmenin yok edildiğine dair kesin kanıtlar bulunduğu anda bölgenin arılığına karar verilir.

3- İzleme Sürveyi

Zararlı organizma popülasyonunun özelliklerini doğrulamaya yönelik yürütülen sürveydir.

Sürvey Programlarında Dikkat Edilecek Hususlar

1. Sürvey çalışmalarında önem sırasına göre incelenebilecek sayıda zararlı organizmanın ele alınması gerekmektedir.

2. Programda özellikle yer alacak konular:

- Karantinaya tabi zararlı organizmalar,
- Bölgede ekonomik önemi olan kültür bitkilerinde problem olan zararlı organizmalar,
- İlmi araştırma ve benzeri nedenlerle aktüalite kazanmış olup, potansiyel tehlike arz eden zararlı organizmalar.

Sürvey Programlarının Uygulanması ve Raporlarının Hazırlanması

Sürvey, özel ve genel anlamda uygulanmasına göre de iki kısımda incelenir.

Özel Sürvey: Zararlı organizmaların belirli bir türü için geniş çapta yapılan sürveyler.

Genel Sürvey: Zararlı organizmaların bütün türleri için aynı anda yapılan sürveyler. Bu sürveyler yeni bulaşmaların ve yeni türlerin keşfinde yararlı olur. Genel sürveylerde kontrol noktalarının bölgeyi temsil edecek şekilde seçilmesi gereklidir. Zararlı organizmalardan hariç, konukçudaki parazit ve predatör türleri ve yoğunluklarının da not edilmesi gerekmektedir.

Her kontrol noktasına ait sürvey uygulama verileri KASKs'a girilir.

Sürveyi Yapılacak Zararlı Organizmalar

İl Müdürlükleri, illerinde üretilen ürün desenini de dikkate alarak tabloda yer alan 34 zararlı organizmada sürvey yürütürler.

Zararlı Organizma*
Turunçgil uzun antenli böceği (<i>Anoplophora chinensis</i>)
Patates siğili (<i>Synchytrium endobioticum</i>)
Bakteriyel solgunluk ve patates kah. çürüklüğü (<i>R.solanacearum</i>)
Patates halka çürüklüğü (<i>C. sepedonicus</i>)
Patates kist nematodları (<i>Globodera rostochiensis</i> , <i>G. pallida</i>)
Patates kök ur nematodları (<i>Meloidogyne chitwoodi</i>)
Patates güvesi (<i>Phthorimaea operculella</i>)
<i>Epirix similaris</i>
Domates lekeli solgunluk virüsü (Tomato spotted wilt virüs)
Pepino mosaic virüs
<i>Lasioptera</i> sp.
Tomato brown rugose fruit tobamovirus (ToBRFV)
Çiçek ve meyve monilyası (<i>Monilinia fructicola</i>)
Peach latent mosaic viroid
Şarka virüsü (Plum pox potyvirus-PPV)
Muzda fusarium solgunluğu (<i>Fusarium oxysporum</i> sp. <i>cubense</i>)
Xylella yaprak yanıklığı (<i>Xylella fastidiosa</i>)
Batı mısır kök kurdu (<i>Diabrotica virgifera</i>)
Güz tırtılı (<i>Spodoptera frugiperda</i>)
Narda Bakteriyel Yanıklık (<i>Xanthomonas axonopodis punicae</i>)
Turunçgil Yeşillenme (<i>Citrus Greening Bacterium</i>)
Turunçgil Sarı Damar Açılması Virüsü (Citrus Yellow Vein Clearing Virüs (CYVCV))
<i>Candidatus Liberibacter solanacearum</i>
Ceviz güvesi (<i>Erschoviella musculana</i>)
Kivide Bakteriyel Kanser (<i>Pseudomonas syringae actinidiae</i>)
<i>Candidatus Phytoplasma vitis</i> (Flavescence Doree Phytoplasma-FD), <i>Candidatus Phytoplasma solani</i> (Bois noir-BN)
Soğanda Beyaz Çürüklük (<i>Sclerotium cepivorum</i>)
Çeltik beyaz uç nematodu (<i>Aphelenchoides besseyi</i>)
Karpuz bakteriyel meyve lekesi (<i>Acidovorax avenae</i> subsp. <i>citrulli</i>)
<i>Dacus ciliatus</i>
Çam çıralı kanser hastalığı (<i>Gibberella circinata</i>)
Çam solgunluk nematodu (<i>Bursaphelenchus xylophilus</i>)
Ani meşe ölümü (<i>Phytophthora ramorum</i>)
Biber tripsi (<i>Scirtothrips dorsalis</i>)

* Zararlı Organizmalar öncelik sırasına göre sıralanmıştır.

D. ARI ALAN TESİSİ

1. Genel Prensipler;

Zararlıdan Ari Alan (ZAA); içerisinde belirli bir zararlı organizmanın var olmadığı bilimsel olarak kanıtlanan ve uygun olan hallerde bu koşulun resmi olarak sürdürüldüğü alandır (ISPM-5, Bitki Sağlığı Terimleri Sözlüğü).

Zararlı organizma kaynaklı risklerin azaltıldığı veya bu ürünlerin yetiştirildiği alanlarda yapılan surveyler ve kontrollerle belirlenen zararlı organizmalar için ariliğin oluşturulması uluslararası ticaretin artmasında önemli bir unsurdur.

Enstitü Müdürlüklerince yürütülen projeli çalışmalar, ari alan tesis edilmek istenen zararlı organizmalar ile ilgili literatürlerin de desteklemesi durumunda, çalışma yapılan alan “Ari Alan” olarak tanımlanabilir. Bu durumda, ilgili Enstitü Müdürlüğünden yapılan çalışmalara ait (ne kadar alanda survey yapıldığı, toplam alanın yüzde kaçına denk geldiği, kaç farklı kontrol noktasının olduğu, numune sayısı ve diğer kayıtları içeren) bir sonuç raporu istenir.

İl Müdürlüklerince ari alan tesisi çalışmaları, özellikle Bakanlıkça belirlenen ve Bitki Sağlığı Uygulama Programında yayınlanan survey listesinde yer alan bir veya daha fazla zararlı organizmada, ilin tamamında veya sınırlı bir alanda yürütülebilir. İlgili Enstitü Müdürlüğü, belge düzeyinde kontroller, arazide yapacağı kontroller ve o alanda yapılmış diğer araştırma sonuçları ve literatür kayıtlarını da dikkate alarak değerlendirir. Araştırma sonuçlarında ve literatür kayıtlarında yapılan ari alan çalışmasının aksine bir veri olmaması durumunda, Bakanlık çalışmanın yürütüldüğü alanı “Ari Alan” olarak tanımlar. Ari alan çalışmalarında eksiklik bulunması halinde, bu eksikliklerin giderilmesi için Müdürlüğe ek süre verir.

Enstitü ve/veya İl Müdürlükleri, yukarıdaki paragraflarda ifade edilen şartlara ek olarak;

- Ülkemiz için riskli ve/veya ticarete konu olan bir zararlı organizmada,
- Survey talimatları doğrultusunda, ISPM 4 ve ISPM 6 da yer alan genel şartları da taşıması koşulu ile belirli bir zararlı organizmadan “Ari Alan” çalışması yapılabilir.

Ari olarak tanımlanacak alan için resmi bir survey projesi bulunmalıdır. Bu survey projesi;

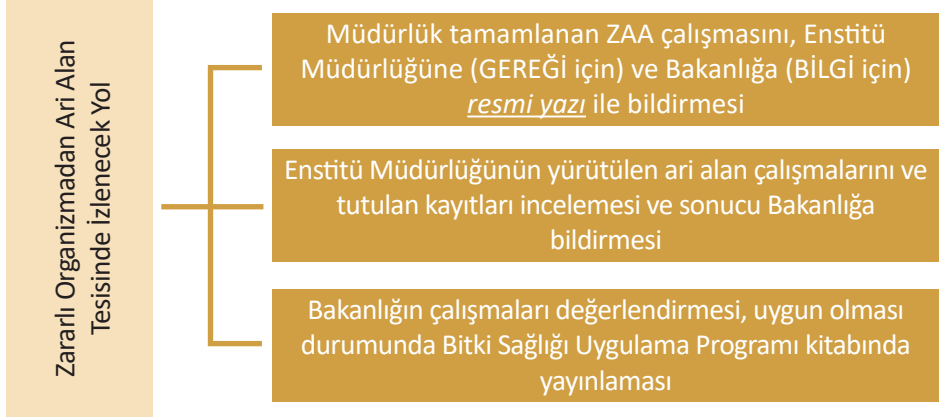
- a. Zararlı organizmanın biyolojisine uygun olarak hazırlanmış,
- b. Alanı temsil edecek görsel/mikroskobik muayeneyi içeren,
- c. Yeterli sayıda örneğin alınacağı numune alma planı olan,
- d. Laboratuvar analizleri ile desteklenen,

- e. Kurumsal bir yapı tarafından, yılda en az bir kez düzenli ve sistematik kontrolü yapılan,
- f. Sürvey metotları, tutulan kayıtlar, formlar ve analiz sonuçlarına erişilebilen ve kontrol edilebilen,
- g. Bakanlık Enstitü Müdürlükleri ve/veya il-ilçe Müdürlükleri tarafından, sürvey talimatları ve bitki sağlığı konularında eğitilmiş uzman/teknik elemanlar tarafından yürütülen,
- h. Bakanlık sürvey prosesleri ile uyumlu çalışmaları içerir.

2. Uygulama

İl Müdürlükleri zararlı organizmadan ari alan (ZAA) tesis ederken aşağıdaki hususlar doğrultusunda çalışmalarını yürütmelidir:

1. Müdürlükler, planlanan bir sürede tamamlanmak üzere, projeli sürvey çalışması yürütür, daha önceki yıllarda, ZAA oluşturmak amacıyla hazırlanan sürvey projelerine devam edilir.
2. ZAA çalışması olmayan Müdürlükler Araştırma Enstitüleri ile işbirliği yaparak sürvey projesi hazırlar ve Genel Müdürlüğe gönderir. (Proje formu, Karantina Hizmetleri /d. Ari Alan Tesisi başlığında yer almaktadır)
3. Ari alan tesisinde ilgili Enstitü Müdürlüğü ile görüşülerek, alanı temsil edecek sayıda kontrol noktası (tarla, bahçe) ve numune sayısı belirlenerek çalışmanın güvenilirliği artırılır, yapılan tüm çalışmaların kayıtları tutulur.
4. ZAA tesis edilen alanlarda Müdürlükler parsel kontrollerini ve numune sayısını azaltarak gözlemlere devam eder.
5. ZAA çalışmasını tamamlayan Müdürlük, ayrıntılı bilgileri (formlar, analiz raporları vb.) müdürlükte muhafaza eder. Sonuç raporunu, BILGI amacıyla Bakanlığa, GEREĞİ için ilgili Enstitü Müdürlüğüne resmi yazı ile gönderir.
6. Enstitüsü Müdürlüğü yürütülen çalışmaları ve tutulan kayıtları (sürvey formları, raporlar, sürvey haritaları, analiz raporları, ve diğer kontroller) 3 uzmandan oluşturulacak bir komisyon marifetiyle inceleyerek bir rapor hazırlar.
7. Enstitü Müdürlüğü tarafından hazırlanan rapor, ari alan tesisini değerlendirmek üzere, Bakanlığa bildirilir.
8. Bakanlık Enstitü Müdürlüğü tarafından hazırlanan raporu değerlendirmeye alarak ari alan kararını verir. Web sayfasında veya Bitki Sağlığı Uygulama Programı kitabında yayınlar.

ZAA Tesis Edilen İller

İller	Zararlı Organizma
Türkiye	Xylella yaprak yanıklığı (<i>Xylella fastidiosa</i>)
Denizli	Narda bakteriyel yanıklık (<i>Xanthomonas axonopodis punicae</i>)
Adana	Narda bakteriyel yanıklık (<i>Xanthomonas axonopodis punicae</i>)
Antalya (Finike, Kepez, Manavgat, Serik, Konyaaltı, Aksu, Döşemealtı, Gazipaşa, Kemer, Alanya, Kumluca, Kaş)	Narda bakteriyel yanıklık (<i>Xanthomonas axonopodis punicae</i>)
Erzurum	Patates güvesi (<i>Phthorimaea operculella</i>) Patates halka çürüklüğü (<i>C. sepedonicus</i>) Patates kist nematodları (<i>Globodera rostochiensis</i> , <i>G. pallida</i>) Patates kök ur nematodları (<i>Meloidogyne chitwoodi</i>) <i>Epitrix similis</i> Şarka virüsü (<i>Plum pox potyvirus PPV</i>)
Gümüşhane	<i>Epitrix similis</i>
Bolu	<i>Epitrix similis</i>
Ardahan	Patates güvesi (<i>Phthorimaea operculella</i>) Patates siğili (<i>Synchytrium endobioticum</i>) Patates kist nematodları (<i>Globodera rostochiensis</i> , <i>G. pallida</i>) Patates kök ur nematodları (<i>Meloidogyne chitwoodi</i>) <i>Epitrix similis</i>
Mardin	Şarka virüsü (<i>Plum pox potyvirus PPV</i>)

Van	Şarka virüsü (<i>Plum pox potyvirus PPV</i>)
Adıyaman	Şarka virüsü (<i>Plum pox potyvirus PPV</i>)
Ankara	<i>Cand. Phytoplasma vitis (Flavescence Doree Phytoplasma-FD)</i>
Tokat (Erbaa, Niksar, Pazar, Turhal, Zile)	<i>Cand. Phytoplasma vitis (Flavescence Doree Phytoplasma- FD), Cand. Phytoplasma solani (Bois noir-BN)</i>
İzmir	Batı mısır kök kurdu (<i>Diabrotica virgifera</i>)
Elazığ	<i>Cand. Phytoplasma solani (Bois noir-BN)</i>
Hatay	Batı mısır kök kurdu (<i>Diabrotica virgifera</i>)
Antalya	Batı mısır kök kurdu (<i>Diabrotica virgifera</i>)
Sakarya	Batı mısır kök kurdu (<i>Diabrotica virgifera</i>)
Antalya	Turunçgil Yeşillendirme (<i>Citrus Greening Bacterium</i>)
Antalya	Kivide bakteriyel kanser (<i>Pseudomonas syringae actinidiae</i>)
Rize (Ardasan, Fındıklı, Çayeli, Pazar)	Kivide bakteriyel kanser (<i>Pseudomonas syringae actinidiae</i>)
Bartın	Kivide bakteriyel kanser (<i>Pseudomonas syringae actinidiae</i>)
Ordu	Kivide bakteriyel kanser (<i>Pseudomonas syringae actinidiae</i>)
Giresun	Kivide bakteriyel kanser (<i>Pseudomonas syringae actinidiae</i>)
Trabzon	Kivide bakteriyel kanser (<i>Pseudomonas syringae actinidiae</i>)
Manisa (Demirci)	Akdeniz meyvesineği (<i>Ceratitis capitata</i>)
Samsun	Kivide bakteriyel kanser (<i>Pseudomonas syringae actinidiae</i>)
Eskişehir (Mihalıççık)	Akdeniz meyvesineği (<i>Ceratitis capitata</i>)
Konya (Akşehir, Hadim, Bozkır, Halkapınar, Taşkent)	Akdeniz meyvesineği (<i>Ceratitis capitata</i>)
Yozgat (Kadişehri)	Akdeniz meyvesineği (<i>Ceratitis capitata</i>)
Amasya	Epitrix similis
Mersin	Narda bakteriyel yanıklık (<i>Xanthomonas axonopodis punicae</i>)
Artvin	Kivide bakteriyel kanser (<i>Pseudomonas syringae actinidiae</i>)
Adana (Aladağ, Ceyhan, Çukurova, Feke, İmamoğlu, Karaisalı, Karataş, Kozan, Pozantı, Saimbeyli, Sarıçam, Seyhan, Tufanbeyli, Yumurtalık, Yüreğir)	Çiçek ve Meyve Monilyası (<i>Monilinia fructicola</i>)

..... İLİ SÜRVEY/ ARİ ALAN PROJESİ

Projesinin Konusu			
Başlama / Bitiş Tarihi		Süre	yıl
Koordinatör Araştırma Kuruluşu			
Koordinatör Uzman			
İl Sorumlusu			
İlçe Sorumluları	Liste olarak verilebilir. (İsim – Müdürlük – E-mail – Telefon)		
İş birliği Yapılan Kurum/ Kuruluş			
Sürvey Amacı	Sürveyi hangi amaçla yaptığınız bu kısma yazılacak		
Materyal-Metot	Sürveyin hangi metotla yapılacağı, numunelerin nasıl alınacağı, kullanılacak tuzaklar, tuzakların asılacağı yerler gibi bilgiler yazılacaktır.		

Kayıt Sisteminden Alınacak Form:

1. Sürvey Teklif Formu

Yıllık Çalışma Planı (Zararlıdan Ari Alan Tesisi)

Aylar	Yapılması Planlanan Çalışma	Teknik Eleman(lar) (il/ ilçe)
Ocak	N e/ N erede/ N e Zaman/ N asıl/ N eden	K im
Şubat		
Mart		
Nisan		
Mayıs		
Haziran		
Ağustos		
Eylül		
Ekim		
Kasım		
Aralık		

* Tüm zararlı organizmalar tek bir formda gösterilebilir.

Hazırlayan

Onaylayan

Kayıt Sisteminden Alınacak Formlar (Yıl Sonu):

1. Sürvey Uygulama Formu
2. Bulaşık Alan Formu
3. Numune Alma Formu

E. ULUSLARARASI BİTKİ SAĞLIĞI STANDARTLARI (ISPMs)

Bitki sağlığı ve karantina alanında ülkeler arasında bilgi alışverişi, bilimsel temelli çalışmalar ve risk analizleri yaparak uluslararası alanda uygulama birlikteliğini sağlamak amacıyla, “Uluslararası Bitki Koruma Örgütü” (IPPC) tarafından “Uluslararası Bitki Sağlığı Standartları” (ISPMs) oluşturulmaktadır. IPPC, 1952 yılında FAO’ya bağlı olarak kurulmuş bir birliktelik anlaşmasıdır. Amacı bitki sağlığını korumak, zararlı organizmaların yayılmasını önlemek ve yok edilmesini sağlamaktır.

Söz konusu anlaşmaya taraf olan ülkemizde, standartların uygulamaya aktarılması amacıyla ISPM’lerin çevirisi yapılarak GKGM web sayfasının “Birim Faaliyetleri Bölümün”de yer almaktadır. Şimdiye kadar IPPC tarafından oluşturulan standartların listesi aşağıdadır.

Tercümesi yapıp Web sayfasında yer alan standartlar işaretlenmiş (*) olup, tercüme çalışmaları devam etmektedir. Uluslararası ticarette dünya tarafından genel kabul gören ve bitki sağlığı alanında kullanılmakta olan bu standartlar ülkemizde bitki sağlığı faaliyetlerinde yakından takip edilmekte ve mevcut çalışmalarımızda söz konusu standartlara paralel olarak gerçekleştirilmektedir.

***ISPM 1** - (2021) Uluslararası ticarette bitki sağlığı tedbirlerinin uygulanması ve bitkilerin korunmasına yönelik bitki sağlığı prensipleri

ISPM 2 - (2021) Zararlı risk analizine yönelik çerçeve

ISPM 3 - (2021) Biyolojik kontrol ajanları ve diğer yararlı organizmaların ithalatı, ihracatı ve nakliyatına yönelik rehber

***ISPM 4** - (2021) Zararlıdan ari alanların tesisi için gerekenler

***ISPM 5** - (2022) Bitki sağlığı terimleri sözlüğü

İlave No 1. (2001) - Düzenlenmiş zararlılara yönelik resmi kontroller kavramının yorumlanması ve uygulanması rehberi

İlave No 2. (2003) - Çevresel değerlendirmeleri de içeren, potansiyel ekonomik önem ve ilgili terimlerin anlaşılması rehberi

Ek No 1. (2009) - Bitki sağlığı terimleri sözlüğü ile ilişkili olarak Biyolojik Çeşitlilik Konvansiyonu Terminolojisi

***ISPM 6** - (2021) Gözetleme rehberi

ISPM 7 - (2021) Bitki sağlığı sertifika sistemi (1997 de kabul edildi, 2011 revize)

***ISPM 8** - (2022) Bir bölgede zararlı organizma durumunun tespiti

***ISPM 9** - (2021) Zararlı organizma eradikasyon programı rehberi

***ISPM 10** - (2021) Zararlıdan ari üretim alanlarının ve zararlıdan ari üretim yerlerinin tesisi için gerekenler

ISPM 11 - (2021) Karantina etmenlerine yönelik, değişime uğramış canlı organizmalar ve çevre risklerinin analizini de içeren zararlı risk analizi. (2001 kabul edildi, 2003 ve

2004 te revize)

ISPM 12 - (2022) Bitki sağlığı sertifikaları (2011 de kabul edildi, CPM-6 yine 2011de revize etti)

ISPM 13 - (2021) Şartların sağlanmadığı ve acil müdahalenin bildirimine yönelik rehber

***ISPM 14** - (2021) Zararlı risk yönetimi için sistemlerin yaklaşımlarında entegre tedbirlerin kullanımı

ISPM 15 - (2021) Uluslararası ticarete ahşap ambalaj malzemesine yönelik düzenleme

ISPM 16 - (2021) Düzenlenme yapılmış karantina dışı etmenler: Konsept ve uygulama

***ISPM 17** - (2021) Zararlı etmenlerin bildirilmesi

***ISPM 18** - (2021) Bitki sağlığı tedbiri olarak radyasyon uygulama rehberi

***ISPM 19** - (2021) Düzenleme yapılmış zararlı etmen listelerine yönelik rehber

***ISPM 20** - (2021) Bitki sağlığı ithalat düzenleyici sistemine yönelik rehber

ISPM 21 - (2021) Düzenleme yapılmış olan karantina dışı etmenlere yönelik zararlı risk analizi

***ISPM 22** - (2021) Düşük zararlı yayılımı alanlarının tesisi için gerekenler

ISPM 23 - (2021) İnceleme için rehber

***ISPM 24** - (2021) Bitki sağlığı tedbirlerinin denetiminin belirlenmesi ve kabulüne yönelik rehber

ISPM 25 - (2021) Transit geçiş sevkıyatı

***ISPM 26** - (2021) Meyve sineklerine yönelik zararlıdan arı alanların tesis edilmesi (Tephritidae)

ISPM 27 - (2021) Düzenlenmiş zararlı organizmalara yönelik teşhis protokolleri

DP 01: Thrips palmi teşhis protokolü

DP 02: Plum pox virüsten teşhis protokolü

DP 03: Trogoderma granarium Evertsten teşhis protokolü

DP 04: *Tilletia Indica Mitra* teşhis protokolü

DP 05: Meyvede *Phyllosticta citricarpa* (McAlpine) teşhis protokolü

DP 06: *Xanthomonas citri subsp. citri* teşhis protokolü

DP 07: Potato spindle tuber viroid teşhis protokolü

DP 08: *Ditylenchus dipsaci* *Ditylenchus destructor* teşhis protokolü

DP 09: *Anastrepha Schiner* türleri teşhis protokolü

DP 10: *Bursaphelenchus xylophilus*

DP 11: *Xiphinema americanum sensu lato*

DP 12: Fitoplazmalar

DP 13: *Erwinia amylovora*

DP 14: *Xanthomonas fragariae*

DP 15: Citrus tristeza virus

DP 16: *Liriomyza* türleri

DP 17: *Aphelenchoides besseyi*, *A. fragariae* ve *A. ritzemabosi*

DP 18: *Anguina* spp.

DP 19: *Sorghum halepense*

DP 20: *Dendroctonus ponderosae*

DP 21: *Candidatus liberibacter solanacearum*

DP 22: *Fusarium circinatum*

DP 23: *Phytophthora ramorum*

DP 24: Tomato spotted wilt virus, Impatiens necrotic spot virus ve Watermelon silver mottle virüs

DP 25: *Xylella fastidiosa*

DP 26: *Austropuccinia psidii*

DP 27: *Ips* spp.

DP 28: *Conotrachelus nenuphar*

DP 29: *Bactrocera dorsalis*

DP 30: *Striga* spp.

DP 31: '*Candidatus liberabacter*' spp. *Citrus* spp.

DP.32: *Ceratitis* türleri

DP 33: *Mononychellus tanajoa*

ISPM 28: (2021) Düzenlenmiş zararlı organizmalara yönelik bitki sağlığı uygulamaları

PT 01: *Anastrepha ludens*'e yönelik radyasyon uygulaması

PT 02: *Anastrepha obliqua*'ya yönelik radyasyon uygulaması

PT 03: *Anastrepha serpentina*'ya yönelik radyasyon uygulaması

PT 04: *Bactrocera jarvisi*'ye yönelik radyasyon uygulaması

PT 05: *Bactrocera tryoni*'ye yönelik radyasyon uygulaması

PT 06: *Cydia pomonella*'ya yönelik radyasyon uygulaması

PT 07: *Tephritidae* familyasından meyve sineklerine yönelik radyasyon uygulaması (genel)

PT 08: *Rhagoletis pomonella*'ya yönelik radyasyon uygulaması

PT 09: *Conotrachelus nenuphar*'a yönelik radyasyon uygulaması

- PT 10:** *Grapholita molesta*'ya yönelik radyasyon uygulaması
- PT 11:** Oksijen yetmezliği şartlarında *Grapholita molesta*'ya yönelik radyasyon uygulaması
- PT 12:** *Cylas formicarius elegantus*'a yönelik radyasyon uygulaması
- PT 13:** *Euscepes postfasciatus*'a yönelik radyasyon uygulaması
- PT 14:** *Ceratitis capitata*'e yönelik radyasyon uygulaması
- PT 15:** *Cucumis melo* var. *Reticulatus* için *Bactrocera cucurbitae*'ya yönelik sıcak buhar uygulaması
- PT 16:** *Citrus sinensis* için *Bactrocera tryoni*'ye yönelik soğuk uygulaması
- PT 17:** *Citrus reticulata* x *C. Sinensis* için *Bactrocera tryoni*'ye yönelik soğuk uygulaması
- PT 18:** Citrus limon için *Bactrocera tryoni*'ye yönelik soğuk uygulaması
- PT 19:** *Dysmicoccus neobrevipes*, *Planococcus lilacinus* ve *Planococcus minor*'ye yönelik radyasyon uygulaması
- PT 20:** *Ostrinia nubilalis*'e yönelik radyasyon uygulaması
- PT 21:** *Carica papaya*'da *Bactrocera melanotus* ve *Bactrocera xanthodes*'a yönelik sıcak buhar uygulaması
- PT 22:** Soyulmuş ahşapta böcekler için sülfürlü florür fümigasyon uygulaması
- PT 23:** Soyulmuş ahşapta nematodlar ve böcekler için sülfürlü florür fumigasyon uygulaması
- PT 24:** *Citrus sinensis*'te *Ceratitis capitata*'ya yönelik soğuk uygulama
- PT 25:** *Citrus reticulata* x *C. Sinensis*'te *Ceratitis capitata*'ya yönelik soğuk uygulama
- PT 26:** *Citrus limon*'da *Ceratitis capitata*'ya yönelik soğuk uygulama
- PT 27:** *Citrus paradisi*'de *Ceratitis capitata*'ya yönelik soğuk uygulama
- PT 28:** *Citrus reticulata*'da *Ceratitis capitata*'ya yönelik soğuk uygulama
- PT 29:** *Citrus clementina*'da *Ceratitis capitata*'ya yönelik soğuk uygulama
- PT 30:** *Mangifera indica*'da *Ceratitis capitata*'ya yönelik sıcak buhar uygulaması
- PT 31:** *Mangifera indica*'da *Bactrocera tryoni*'ye yönelik sıcak buhar uygulaması
- PT 32:** *Carica papaya*'da *Bactrocera dorsalis*'e yönelik sıcak buhar uygulaması
- PT 33:** *Bactrocera dorsalis* için ışınlama uygulaması
- PT 34:** *Prunus avium*, *Prunus salicina* ve *Prunus persica* üzerinde *Ceratitis capitata* için soğuk uygulaması
- PT 35:** *Prunus avium*, *Prunus salicina* ve *Prunus persica* üzerinde *Bactrocera tryoni* için soğuk uygulaması
- PT 36:** *Vitis vinifera*'da *Ceratitis capitata* için soğuk uygulaması
- PT 37:** *Vitis vinifera* üzerinde *Bactrocera tryoni* için soğuk uygulaması

PT 38: *Carposina sasakii* için ışınlama uygulaması

PT 39: *Anastrepha cinsi* için ışınlama uygulaması

PT 40: Meyvelerde *Tortricidae* için ışınlama uygulaması

PT 41: *Citrus sinensis*'de *Bactrocera zonata* için soğuk uygulaması

PT 42: *Zeugodacus tau* için ışınlama uygulaması

PT 43: *Sternochetus frigidus* için ışınlama uygulaması

PT 44: *Malus pumila* ve *Prunus persica*'da *Cydia pomonella* ve *Grapholita molesta*'ya yönelik sıcak buhar uygulaması

PT 45: *Pseudococcus jackbeardsleyi* ışınlama uygulaması.

***ISPM 29** - (2021) Düşük zararlı yayılımı alanları ve zararlıdan ari alanların kabul edilmesi

ISPM 30 - (2019) Meyve sinekleri (*Tephritidae*)'ne yönelik düşük zararlı yayılımı alanlarının tesisi

***ISPM 31** - (2021) Sevkiyatlardan örnek alınmasına yönelik metodoloji

ISPM 32 - (2021) Zararlı etmenleri riskine göre emtianın sınıflandırılması

ISPM 33 - (2021) Uluslararası ticarete yönelik zararlıdan ari patates mikro çoğaltım materyal ve küçük yumruları

ISPM 34 - (2021) Bitkilere yönelik giriş noktası karantina istasyonlarının dizaynı ve işleyişi

ISPM 35 - (2021) Meyve Sineklerinde Zararlı Risk Yönetimi İçin Sistem Yaklaşımı

ISPM 36 - (2021) Dikim amaçlı bitkiler için entegre tedbirler

ISPM 37 - (2021) Meyvelerin meyve sineklerine (*Tephritidae*) konukçu durumunun belirlenmesi

ISPM 38 - (2021) Tohumların uluslararası dolaşımı

***ISPM 39** - (2021) Ahşabın uluslararası dolaşımı

ISPM 40 - (2021) Dikim amaçlı bitkilerle ilgili yetiştirme materyallerinin uluslararası dolaşımı

ISPM 41 - (2021) Kullanılmış makine, taşıt ve ekipmanların uluslararası dolaşımı

ISPM 42- (2021) Bitki sağlığı tedbirleri olarak sıcaklık uygulamalarının kullanımı için gereklilikler

ISPM 43 - (2021) Bitki sağlığı tedbirleri olarak fumigasyon uygulamalarının kullanımı için gereklilikler

ISPM 44 - (2022) Bitki sağlığı tedbirleri olarak modifiye atmosfer uygulamalarının kullanımı için gereklilikler

ISPM 45 - (2022) Bitki sağlığı eylemlerini gerçekleştirmeye yetkili kuruluşlarsa, ulusal bitki koruma kuruluşları için gereklilikler

ISPM 46- (2022) Emtiaya özgü bitki sağlığı tedbirleri için standartlar

ISPM 47- (2022) Bitki sağlığında denetim

*Tercümesi yapıp Web sayfasında yer alan standartlar

F. ISPM 15 UYGULAMASINA İLİŞKİN ESASLAR

25/05/2019 tarih ve 30784 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan “Ahşap Ambalaj Malzemelerinin Isıl İşleme Tabi Tutulması ve İşaretlenmesine Dair Yönetmelik” kaldırılarak yeni yönetmelik 26 Temmuz 2024 tarih ve 32613 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanmış, yeni yönetmeliğin yürürlük tarihi maddelerine göre değişiklik göstermekle birlikte kademeli olarak 01/01/2025 ve 1/7/2025 belirlenmiştir. Yeni yönetmelik ile beraber tedarikçiler, işaretleme aparatı imal ve satışı yapan firmalarda kayıt altına alınacak.

1 Temmuz 2025 tarihinden itibaren ülkemize ithalat yoluyla ürün beraberinde gelen palet, sandık, kasa ve kablo makarası gibi ahşap ambalaj malzemelerinin herhangi bir işleme gerek olmadan tekrar ülkemizden yapılacak ihracat işleminde kullanılabilmesi için bazı şartlar getirilmiştir. ISPM 15 işareti üzerinde diğer ülkelere ait kod bulunan ahşap ambalaj malzemelerinin Türkiye’ye ithal ürün beraberinde geldiğinin fatura ile belgelendirilmesi ve bu ahşap ambalaj malzemelerinin ısı işlem gördüğüne dair raporlarının (ısı işlem sayısal raporu veya ısı işlem grafik raporu vb.) bulunması durumunda tekrar ihracat işleminde kullanılabilir olacaktır. 1 Temmuz 2025 tarihinden itibaren, faturası ve ısı işlem gördüğüne dair raporu bulunmayan ahşap ambalaj malzemelerinin tekrar Türkiye’den yapılacak ihracat işlemlerinde kullanımına izin verilmeyecektir.

Yeni yönetmelik ile beraber yapılan ısı işlem uygulamalarının geriye dönük takibi ve kontrolünün yapılabilmesi için ısı işlem fırınlarına kamera sistemi konulması zorunluluğu getirilmiştir. İzlenebilirliği sağlamak ve sahteciliğin önüne geçebilmek için ısı işlem uygulaması sonrası alınan raporlar ve ahşap ambalaj malzemeleri üzerine karekod uygulaması getirilmiştir.

Ayrıca kapsam dışı ahşap ambalaj malzemesi ile kapsam dahilinde olan ahşap ambalaj malzemelerinin bir arada kullanılmasına imkan tanınarak şartları belirlenmiştir.

Yönetmelik gereğince, İşaretleme İzin Belgesi verilen işletmeler yılda en az iki defa, tedarikçiler, işaretleme aparatı imal ve satışı yapan firmalar da yılda en az bir defa olmak üzere ISPM 15 kontrol görevlilerince denetlenir. Yönetmelik hükümlerine aykırı durum tespit edilen işletmelerin denetim tutanakları dönem içerisinde Genel Müdürlüğe gönderilir. Gerekli idari yaptırımlar İl Müdürlüklerince uygulanır.

Sadece ahşap ambalaj malzemesi ithalatı ve ihracatı yapılıyor ise bitki sağlık sertifikası düzenlenmesi zorunludur. İthal edilen ahşap ambalaj malzemeleri ülkemize Tarım ve Orman Bakanlığı Kontrolüne Tabi Belirli Ürünlerin Girişine

Yetkili Gümrük İdareleri İle Resmi Kontrollerini Yapmaya Yetkili İl Tarım ve Orman Müdürlüklerinin Belirlenmesine Dair Tebliğin Ek-2 sinde belirtilen 25 ilde (Adana, Ağrı, Antalya, Ardahan, Artvin, Bartın, Bursa, Edirne, Giresun, Hatay, İstanbul, İzmir, Kars, Kastamonu, Kocaeli, Mersin, Ordu, Rize, Sakarya, Samsun, Tekirdağ, Trabzon, Van, Yalova, Zonguldak) bulunan 48 adet gümrük kapısından girebilmektedir.

G. BİTKİ SAĞLIK SERTİFİKASI DÜZENLENMESİNE İLİŞKİN ESASLAR

Bitki Sağlık Sertifikası; bitki, bitkisel ürün ve diğer maddelerin ihracatında, alıcı ülke bitki sağlığı şartlarını sağladığını gösteren ve uluslararası standartlara uygun olarak düzenlenen bir belgedir.

Ülkemizden diğer ülkelere ihraç edilecek olan, bitki sağlığı kontrollerine tabi bitki ve bitkisel ürünler için aşağıda belirtilen esaslar doğrultusunda Bitki Sağlık Sertifikası düzenlenir.

- Geçerliliği Uluslararası Bitki Koruma Sözleşmesini (IPPC - International Plant Protection Convention) imzalayan taraflarca kabul edilen, Bitki Sağlık Sertifikası düzenlenmesine ilişkin uluslararası standartlara (ISPM 12 - International Standards for Phytosanitary Measures –) uygun olarak düzenlenir.
- FAO'nun (Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü) resmi dillerinden biri (tercihen İngilizce) ile yazılır.
- Ürün ve sevkiyata ilişkin gerekli nitelik ve bilgiler, malın tanımlanmasını kolaylaştıran uluslararası kodlar, gümrük kodları, uluslararası kabul gören birim ve terimlerle doğru ve açık şekilde ifade edilir.
- Alıcı ülke tarafından belirlenen şartlar ve deklarasyon taleplerine göre düzenlenir.
- Ulusal Bitki Koruma Organizasyonu (NPPO) tarafından düzenlenir.

İhracata konu bitki ve bitkisel ürünler, alıcı ülke karantina gerekliliklerine ve uluslararası standartlara göre kontrol edildikten sonra, hastalık ve zararlılardan arı ve ihracata uygun bulunması halinde Bitki Sağlık Sertifikası düzenlenerek ihraç edilirler.

Bitki Sağlık Sertifikası taşıması gerekli bitki ve bitkisel ürünler, GTİP numaraları (Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu) belirtilerek, Bitki Karantinası Yönetmeliği'nin EK-5 liste sinde yer almaktadır.

Bitki ve bitkisel ürünlerin ihracat işlemleri ve Bitki Sağlık Sertifikasının düzenlenmesine ilişkin esaslar, Bitki Karantinası Yönetmeliği, Dördüncü Bölüm, "İhracat" başlığı altındaki Madde 17'de hükme bağlanmış olup özetle aşağıda belirtildiği şekildedir.

- İhracatçılar, ihracat başvuru formu ile Müdürlüğe müracaat ederek ihraç edilecek ürünlerin resmî kontrolünü talep ederler.
- İhraç edilmek istenilen bitki, bitkisel ürün ve diğer maddeler ile bunların ambalajları, alıcı ülkenin bitki sağlığı şartları açısından resmî kontrole tabi tutulur. Gerektiğinde ilave laboratuvar analizleri yapılır.

- Alıcı ülkenin bitki sağlığı şartlarını taşıyan bitki, bitkisel ürün ve diğer maddeler için Bitki Karantinası Yönetmeliği'nin Ek-7'deki örneğe uygun olarak ve ISPM-12 kurallarına göre Bitki Sağlık Sertifikası bir asıl ve iki suret olarak düzenlenir. Aslı ve bir sureti ihracatçıya verilir. Bir sureti Müdürlükte muhafaza edilir.
- Bitki Sağlık Sertifikası ve Yeniden İhracat (Re-Export) Bitki Sağlık Sertifikası, düzenlenmesinden itibaren on dört gün içinde bitki, bitkisel ürün ve diğer maddeler çıkış yapmak zorundadır. Bu süre içerisinde çıkış işlemi gerçekleşmeyen bitki, bitkisel ürün ve diğer maddeler yeniden kontrol edilir.

QR Kodlu Bitki Sağlık Sertifikası; Ülkemiz tarafından düzenlenen Bitki Sağlık Sertifikaları (BSS) eşliğinde başka ülkelerde yetiştirilen ürünlerin Ülkemiz ürünleri gibi gösterilerek ihraç edilmesini önlemek amacıyla; Bitki Sağlık Sertifikalarının iki aşamalı doğrulanması için <https://tbs.tarbil.gov.tr/Main/PhytosanitaryCertificate> linki üzerinde çalışan «QR Kodlu Bitki Sağlık Sertifikası ve Doğrulama Sistemi» geliştirilmiş olup 15 Şubat 2024 tarihinde uygulamaya aktarılmıştır.

Ülkemiz tarafından bitki ve bitkisel ürün ve diğer ürünler için düzenlenen Bitki Sağlık Sertifikalarının (BSS) 15 Şubat 2024 tarihinden itibaren QR kodlu olarak basılacağı hususu G/SPS/N/TUR/140 ve G/SPS/N/TUR/140/Add.1 simgeli ekli SPS bildirimi yapılarak duyurulmuştur.

H. FÜMİGASYON UYGULAMALARI KAPSAMINDA YAPILACAK İŞLEMLER

Fümigasyon uygulamaları; Bitki Karantinası Fümigasyon Yönetmeliğindeki esaslara göre “Fümigasyon Ruhsat Belgesi” almış, fümigasyonu ticari amaçla ya pacak gerçek ve tüzel kişi ve kuruluşlar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan “fümigasyon operatör belgesi” sahibi kişiler tarafından yapılır.

Fümigasyon uygulamasında Methyl Bromide (MeBr) kullanılacak ise, Fümigasyon Ruhsat Belgesi işletmede çalışan ve “Methyl Bromide Uygulama Belgesi” sahibi fümigasyon operatörü tarafından uygulama yapılır.

Methyl Bromide (MeBr)'ün karantina ve taşıma öncesi kullanımı esastır. Karantina ve taşıma öncesi kullanımlar için İstanbul, İzmir ve Mersin Zirai Karantina Müdürlükleri tarafından yapılacak Methyl Bromide (MeBr) satışı sonrası, zirai karantina amaçlı uygulamaların Zirai Karantina Müdürlüklerinde görevli fümigasyon operatörleri nezaretinde, ihtiyaç duyulması halinde ise İl Tarım ve Orman Müdürlüklerinde görevli fümigasyon operatörü, fümigasyon operatörü bulunmaması halinde ise görevli konu uzmanı ziraat mühendisi nezaretinde yapılması gerekmektedir.

MeBr ile fümigasyon uygulamalarının sadece ülkemizde üretilen ve ihraç edilecek ürünler için taşıma öncesi karantina amaçlı uygulamalarla sınırlandırılmasına karar verilmiştir. Konu ile ilgili olarak **15.03.2024 tarihli G/SPS/N/TUR/142** sayılı **SPS bildirimi** yapılmıştır.

Fümigasyon Ruhsat belgeli; gerçek ve tüzel kişi, Kamu Kurum ve Kuruluşları ile diğer kuruluşların yıllık denetimleri Zirai Karantina Müdürlüğü /İl Tarım ve Orman Müdürlüğü personeli fümigasyon operatörleri tarafından yapılarak dönem içerisinde yapılan denetimlere ait veriler; birinci dönemde en geç Haziran, ikinci dönemde en geç Aralık ayı sonuna kadar aşağıda yer alan tabloya işlenerek Genel Müdürlüğe gönderilir.

Fümigasyon uygulamaları 25.01.2024 tarihli ve E-21817801-320.03.01.01-12768651 sayılı yazımız ekinde yer alan tablolara göre tanzim edilir. Fümigasyon Ruhsat belgeli gerçek ve tüzel kişi, kamu kurum ve kuruluşları ile diğer kuruluşları Metil Bromür (MeBr) uygulamalarına ilişkin tabloları doldurarak, her ayın son gününe kadar, Fümigasyon ruhsat belgesi aldıkları Zirai Karantina Müdürlüğü (ZKM)/ İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne ve MeBr'ü satın aldıkları ZKM'ne gönderirler. Diğer fümigantlarla yapılan fümigasyon uygulamalarına ilişkin tabloları üçer aylık dönemler halinde Fümigasyon ruhsat belgesi aldıkları Zirai Karantina Müdürlüğü (ZKM)/ İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne iletirler.

Bakanlığımız ilgili Müdürlüğü tarafından, Müdürlüklerine gelen belge ve bilgileri kontrol edilerek, her aya ait tanzim edilecek MeBr tabloları bir sonraki ayın 5 (beş) inci gününe kadar MeBr'ün satın alındığı ZKM'ne iletilecektir, Müdürlüklerince nezaret edilen MeBr uygulamaları da bu tabloya ilave edilecektir. Ayrıca Genel Müdürlüğümüze de gönderilir. Diğer Fümigant uygulamalarına ilişkin tablolarda kontrol edilerek üçer aylık dönemler halinde gönderilir.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Sayı : E-21817801-320.03.01.01-12768651

25.01.2024

Konu : Fümigasyon Formları ve Denetim

DAĞITIM YERLERİNE

Bilindiği üzere; Ülkemizde bitki karantinası fümigasyon uygulamaları; **"11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu, 21/12/1967 tarihli ve 969 sayılı Tarım ve Köyşleri Bakanlığının Merkez ve Taşra Kuruluşlarına Döner Sermaye Verilmesi Hakkında Kanun"** hükümlerine dayanılarak hazırlanmış olan mevzuat hükümleri doğrultusunda yürütülmektedir.

Bunlar; **"23.06.2000 tarihli ve 24088 Sayılı Metil Bromür'ün Tarımda Kullanımının Azaltılması Hakkında Yönetmelik"** ile **"19.04.2007 tarihli ve B.12.0.KKG.0.20.02.00-4993.015871-29128 Sayılı MeBr takibi" talimatı**

"19 /06/2011 tarihli ve 27969 sayılı Bitki Karantinası Fümigasyon Yönetmeliği" ile **"Kıyı Tesislerinde Fümigasyon Uygulama Talimatı"** dır.

Bitki sağlığı uygulamalarında Genel Müdürlüğümüzden ruhsat almış bitki koruma ürünlerinin tavsiye edilen üründe ve dozda kullanılması gerekmekte olup, Ülkemizde ruhsatlı bitki koruma ürünlerine ve tavsiyelerine "Bitki Koruma Ürünleri Veri Tabanı"nı içeren <https://bku.tarimorman.gov.tr> web adresinden ulaşılabilmektedir. Ayrıca ihraç edilecek olan ürünlerde ülke talebi olması halinde, zirai karantina uygulamaları kapsamında alıcı ülke talebi doğrultusunda fümigasyon uygulamaları yapılabilmektedir.

Fümigasyon uygulamaları sonunda, bu uygulamalara ait bilgileri içeren farklı formların düzenlendiği görülmüştür. Bu nedenle fümigasyon uygulamalarına ilişkin formlarda farklılığın önüne geçilmesi amacıyla form ve tablolar yeniden hazırlanmış olup ekte gönderilmektedir.

1-Methyl Bromide Talep Formu; MeBr talep eden firma/müdürlük tarafından doldurulup imzalandıktan sonra, fümigasyon ruhsat belgesi aldığı ildeki ilgili müdürlüğe talep formunu sunulacaktır. Talep formundaki bilgiler ilgili müdürlük tarafından kontrol edildikten sonra, talep sahibi tarafından MeBr'ün satın alınacağı Zirai Karantina Müdürlüğüne (ZKM) teslim edilecektir. MeBr taşıma öncesi karantina amaçlı kullanımlar için satın alınıp uygulanacaktır.

2-MeBr Teslim Formu; İzmir/İstanbul/Mersin ZKM tarafından, talep sahibi firma/müdürlüğe MeBr satış yapıp yapılmadığına ilişkin olarak tanzim edilecek ve MeBr'ü teslim alan ile satışı yapan müdürlük tarafından imzalanacaktır.

3-Methyl Bromide (MeBr) Uygulamasına Nezaret Talebi-Dilekçe; **"MeBr Takibi"** Talimatı gereği MeBr uygulamasına nezaret edilmesi için, MeBr uygulamasını yapacak firma/müdürlük tarafından MeBr Uygulamasına Nezaret Talebi Dilekçesi doldurulup imzalanarak, uygulamanın yapılacağı ildeki müdürlüğe başvurulacaktır.

4- Füm. Ruhsat Belg. Firma/Kurum (Aylık MeBr Tüketim Tablosu); MeBr uygulaması yapan firma/kurum tarafından aylık olarak tanzim edilerek, fümigasyon ruhsat belgesi aldığı müdürlüğe

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 72C41AA5-7136-415F-B5A2-589D51EBDE9C

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Eskişehir Yolu 9. Km. Lodumlu Mevkii 06800 Çankaya/ Ankara

Tel: (0312) 287 33 60 Faks:

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Melahat ÇALIK

Mühendis

Telefon No:(312) 258 74 98

her ayın son gününe kadar iletilecektir. MeBr uygulaması yapılmadı ise uygulama yapılmadığına dair de bildirilmeye yapılacaktır.

5- Müdürlük (Aylık MeBr Tüketim Tablosu); Bakanlığımız ilgili müdürlüğü tarafından, Müdürlüklerine gelen belge ve bilgileri kontrol edilerek tanzim edilecek ve her aya ait tablo bir sonraki ayın 5 (beş)inci gününe kadar MeBr'ün satın alındığı ZKM'ne iletilecektir, müdürlüklerince nezaret edilen MeBr uygulamaları da bu tabloya ilave edilecektir.

6- Füm. Ruhsat Belg. Firma/Kurum (3 Aylık Fümigant Tüketim Tablosu); Fümigasyon uygulaması yapan firma/ kurum tarafından 3'er (üçer) aylık dönemler halinde tanzim edilerek, fümigasyon ruhsat belgesi aldığı müdürlüğe her 3(üç) aylık dönemin sonuna kadar iletilecektir.

- 31 Mart'a kadar; Ocak-Şubat-Mart,
- 30 Haziran'a kadar; Nisan-Mayıs-Haziran,
- 30 Eylül'e kadar; Temmuz-Ağustos-Eylül,
- 31 Aralık'a kadar; Ekim-Kasım-Aralık.

7- Müdürlük (3 Aylık Fümigant Tüketim Tablosu); Bakanlığımız ilgili müdürlüğüne üçer aylık dönemler halinde gelen fümigant tüketim tablosu, fümigasyon uygulamasına ait belge ve bilgiler müdürlük tarafından kontrol edilerek, üçer aylık dönemler halinde tanzim edilip Genel Müdürlüğümüze iletilecektir.

MeBr ve diğer Fümigantlarla yapılacak Fümigasyon uygulamalarında;

1- MEBROM BKÜ satışlarının yalnızca taşıma öncesi ve karantina amacıyla kullanım için yapılması, başka bir alanda kullanımının engellenmesi için tüm tedbirlerin alınarak satılması,

2- MeBr Uygulama Belgesine sahip olmayan fümigasyon operatörleri tarafından MeBr uygulaması yapılmasının önlenmesi için MeBr uygulamasına nezaret edilmeden önce, firma/müdürlük adına MeBr uygulaması yapacak olan fümigasyon operatörünün MeBr uygulama belgesinin olup, olmadığının kontrol edilmesi,

3- Fümigasyon ruhsat belgeli firma/müdürlük; MeBr uygulamalarına ait bilgileri her ayın sonun kadar, yapılan diğer fümigasyon uygulamalarını ise üçer aylık dönemler halinde ruhsat aldıkları müdürlüğe bildirmesi hususunda bilgilendirilmesi,

4- Methyl Bromide Talep Formu, Methyl Bromide (MeBr) Uygulamasına Nezaret Talebi-Dilekçe, Füm. Ruhsat Belg. Firma/Kurum (Aylık MeBr Tüketim Tablosu) ve Füm. Ruhsat Belg. Firma /Kurum (3 Aylık Fümigant Tüketim Tablosu)'nun Müdürlüğünüzden fümigasyon ruhsat belgesi alan firma/müdürlüğe resmi yazı ile iletılarak süresi içerisinde tanzim edilmesinin sağlanması,

5- Fümigasyon uygulamalarında doz, uygulama süresi, sıcaklık vb. konulara uyulması hususunda fümigasyon ruhsat belgeli firma/müdürlüğün dikkatinin çekilmesi,

6- MeBr uygulamalarına nezaret edilirken uygulama dozu, uygulama sıcaklığı, uygulama süresi vb. konulara dikkat edilmesi gerekmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Dr. Ersin DİLBER
Bakan a.
Genel Müdür V.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 72C41AA5-7136-415F-B5A2-589D51EBDE9C

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Eskişehir Yolu 9. Km. Lodumlu Mevkii 06800 Çankaya/ Ankara

Tel: (0312) 287 33 60 Faks:

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Melahat ÇALIK

Mühendis

Telefon No: (312) 258 74 98

Ek:

- 1 - Methyl Bromide Talep Formu-Teslim Formu (2 Sayfa)
- 2 - Methyl Bromide (MeBr) Uygulamasına Nezaret Talebi -Dilekçe (1 Sayfa)
- 3 - Füm. Ruhsat Belg. Firma-Kurum (Aylık MeBr Tüketim Tablosu)
- 4 - Müdürlük (Aylık MeBr Tüketim Tablosu)
- 5 - Füm. Ruhsat Belg. Firma-Kurum (3 Aylık Fümigant Tüketim Tablosu)
- 6 - Müdürlük (3 Aylık Fümigant Tüketim Tablosu)

Dağıtım:

81 İl Müdürlüğüne
Tüm Zirai Karantina Müdürlüklerine

19.01.2024 Mühendis	: Melahat ÇALIK
19.01.2024 Çalışma Grup Sorumlusu	: Songül AKAR
22.01.2024 Daire Başkanı	: Fatih KAYA
24.01.2024 Genel Müdür Yardımcısı	: Doç. Dr. Yunus BAYRAM

Koordinasyon :

22.01.2024 Daire Başkanı V.	: Yalçın OCAK
24.01.2024 Daire Başkanı	: Dr. Nesrin ÇAKIR ARICAN

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 72C41AA5-7136-415F-B5A2-589D51EBDE9C

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Eskişehir Yolu 9. Km. Lodumlu Mevkii 06800 Çankaya/ Ankara

Tel: (0312) 287 33 60 Faks:

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Melahat ÇALIK

Mühendis

Telefon No: (312) 258 74 98

[illegible]

İşletme	İşletme	İşletme
Famagayon Operatörlüğü	Famagayon Operatörlüğü	Famagayon Yediliği
İnşa	İnşa	İnşa
Adi SOYADI	Adi SOYADI	Adi SOYADI
Unvanı	Unvanı	Unvanı

TAŞIMA ÖNCESİ VE KARANTİNA AMAÇLI METHYL BROMİDE TALEP FORMU

T.C
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
 Zirai Karantina Müdürlüğüne /..... İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne

...../...../20....

Taşıma öncesi karantina amaçlı kullanılmak üzere aşağıda belirtilen miktarda MeBr'ün
 No'lu Fümigasyon Ruhsat Belgeli Firmamıza/Müdürlüğümüze verilmesi hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Firma Yetkilisi
 Adı Soyadı
 Kaşe-İmza

Talep Edilen Methyl Bromide	Bir Önceki Talep Tarihi		
	Bir Önceki Talep Miktarı (Kg)		
	Talep Tarihine Kadar Olan Tüketim Miktarı (Kg)		
	Talep Tarihindeki Stok Miktarı (Kg)		
	Talep Edilen Methyl Bromide	Ambalaj Şekli	
		Miktarı (Kg)	
	Taşıma Aracı Plaka ⁽²⁾		
	Teslim Alacak Fümigasyon Operatörünün	Adı ve Soyadı	
		MeBr Uygulama Belgesi Tarih ve Numarası	
		İmza	

(1)- Firmamızın/Müdürlüğümüzün talep ettiği MeBr; ihracatı yapılacak ve/veya ithal edilen ürün için Bitki Koruma ürünü (BKÜ) tavsiyelerine uygun olarak kullanılacak ve/ veya alıcı ülke talebi olması halinde ise NPPO kontak noktasından ya da alıcı ülke mevzuatından doğruluğu teyit edilecektir. Uygulamaya nezaret ve denetimlerde ilgili müdürlük tarafından gerekli kontrollerin yapılmasında kolaylık sağlanacaktır.

(2) MeBr'ün teslimi ve taşınmasında kullanılacak araç; insan ve çevre sağlığına risk oluşturmayacak şekilde ve BKÜ ürünlerinin taşınmasına uygun olacaktır.

(3) Taşıma aracının belirtilen şartlara uygun olmaması durumunda Firmamıza /Müdürlüğümüze MeBr teslim edilmeyeceği konusunda bilgilendirildik.

T.C
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
..... Zirai Karantina Müdürlüğü /..... İl Tarım ve Orman Müdürlüğü

TAŞIMA ÖNCESİ VE KARANTİNA AMAÇLI METHYL BROMİDE

TESLİM FORMU

İlgi: Tarihli ve Sayılı Dilekçe

İli			
Firma /Kurum adı adresi:			
Talep Edilen Methyl Bromide	Bir Önceki Talep Tarihi		
	Bir Önceki Talep Miktarı (Kg)		
	Talep Tarihine Kadar Olan Tüketim Miktarı (Kg)		
	Talep Tarihindeki Stok Miktarı (Kg)		
	Talep Edilen Methyl Bromide	Ambalaj Şekli	
		Miktarı (Kg)	
	Taşıma Aracı Plaka ⁽²⁾		
	MeBr'di Teslim Alan Fümigasyon Operatörünün	Adı ve Soyadı	
MeBr Uygulama Belgesi Tarih ve Numarası			
İmza			

1)- MeBr; ihracatı yapılacak ve/veya ithal edilen Bitki Koruma ürünü (BKÜ) tavsiyelerine uygun ürün için kullanılacak ve/ veya alıcı ülke talebi olması halinde ise NPPO kontak noktasından ya da alıcı ülke mevzuatından doğruluğu teyit edilecektir. Nezaret ve denetimlerde ilgili müdürlük tarafından gerekli kontroller yapılacaktır.

(2) MeBr'ün teslimi ve taşınmasında kullanılacak aracın, insan ve çevre sağlığına risk oluşturmayacak şekilde ve BKÜ ürünlerinin taşınmasına uygun olduğu kontrol edilmiştir. (Taşıma aracının belirtilen şartlara uygun olmaması durumunda MeBr teslim edilmez.)

Yukarıda yer alan bilgilerin doğruluğu kontrol edilmiş olup, Firma/ Müdürlük adına talep edilen MeBr'ü teslim alacak Mehtyl Bromide uygulama belgesine sahip fümigasyon operatörüne verilmesinin uygun olduğu tarafımızca kabul edilmekte ve onaylanmaktadır...../...../20...

MeBr Teslim Alan Fümigasyon Operatörü Adı Soyadı	Araç Plakası	Teslim Edilen MeBr Ambalaj Şekli	Teslim Edilen Toplam MeBr Miktarı(Kg)	İmza

Şb. Müdürü/Müdür

Fümigasyon Operatörü

Fümigasyon Operatörü veya Yrd

..... MÜDÜRLÜĞÜNE

..... / ... / 20

Konu: MeBr Uygulamasına Nezaret Talebi

..... No'lu Fümigasyon Ruhsat Belgeli Firmamız /
 Kurumumuz tarafından yapılacak Methyl Bromide uygulamalarına ait bilgiler aşağıda çıkarılmış olup, yapılacak olan MeBr uygulamasına
 Müdtürlüğünüzce nezaret edilmesini arz ederim.

İmza

Firma /Kurum Yetkilisinin Adı SOYADI

Firma Kaşesi

Sıra No	Tarih	Saat	Uygulama Yeri	Ürün Adı	Ürün Miktarı (Kg)	Fümigasyon Uygulama Şekli*	Kullanılacak MeBr'ün		Uygulamayı Yapacak Fümigasyon Operatörü	Uygulamayı Talep Eden Firma/İhracatçı	Ürünün İhrac Edileceği / İthal Edildiği ÜLKE
							Ambalaj Şekli, Sayısı, Gramajı (Kutu/Tüp vb.)	Kullanılacak Toplam MeBr Miktarı (Kg)			

* Fümigasyon şeklini (Konteyner, Çadır Altı, Oda vb.) yazınız.

Uygulama:

MeBr'in Bitki Koruma Ürünü (BKÜ) tavsiyelerine uygun ürün için kullanıldığı ve /veya alıcı ülke talebi olduğu, NPPO kontak noktasından yada alıcı ülke mevzuatlarından kullanımın talep edildiği teyit edilmiştir. Uygulama nezaretimde gerçekleştirilmiştir.

Müdtürlükçe Görevlendirilen;
 İmza

Adı SOYADI

Ünvanı (Fümigasyon operatörü/Ziraat Mühendisi)

FÜMİGASYON RUHSAT BELGELİ
GERÇEK, TÜZEL KİŞİ KAMU KURUM VE KURULUŞU VE DİĞER KURULUŞ
FÜMİGANT KULLANIMI TAKİP FORMU

[illegible]Fam'igayon Operatori / Ziraat Mühendisleri
Fam'igayon Operatori / Ziraat Mühendisleri

İmza
Adı SOYADI
Ünvanı:

[illegible]

V. DENETİM ÇALIŞMALARI

A. HASAT ÖNCESİ PESTİSİT DENETİMİ

Ülkemizde bitkisel ürünlerde güvenilir gıda arzının ve sürdürülebilir üretimin sağlanması son derece önemlidir. Bakanlığımızca bitkisel üretimde hatalı bitki koruma ürünü kullanımının denetlenmesi ve kalıntının önlenmesi hedeflenmektedir.

Üretim alanlarında bitki koruma ürünlerinin etiket bilgilerine göre doğru kullanımı ile yasaklı, tavsiye dışı, aşırı veya hatalı kullanımının denetlenmesi amacıyla Bakanlığımız stratejik planında belirlenen hedefler doğrultusunda **“Hasat öncesi pestisit denetim programı”** uygulanmaktadır.

Gerçekleştirilen diğer bitki sağlığı tedbirleri ile birlikte BKÜ kullanımının kaynağında denetlenmesi, faydalı organizmaların ve doğal dengenin korunmasına katkı sağlamaktadır. Buna göre;

- 2024 yılı hasat öncesi pestisit denetim programı mevzuatlar ve talimatlar doğrultusunda titizlikle takip edilmeli,
- Her ilin talimatta yer alan hasat öncesi pestisit denetim programı kalıntı riski olan bölgeler ve dönemlerde, ilçelerin üretim durumunu temsil edecek şekilde ilçe düzeyinde hazırlamalı ve ilçelere bildirilmeli,
- Denetimlerde numune alma ve örneklemenin risk esasına göre talimatlar doğrultusunda yapılmalı, numune alma esnasında bulaşmayı önleyici tedbirler (tek kullanımlık eldiven kullanımı vb.) alınmalı,
- Numune alırken kenar tesiri göz önünde bulundurulmalı,
- Numuneye ait etiket bilgileri doğru ve eksiksiz olarak doldurulmalı,

TBS üzerinde oluşturulan “Hasat Öncesi Pestisit Denetimi Kayıt Sistemi” ile ilgili kayıtlarının takibi ile ilgili gerekli tedbirler alınmalı, numune sonuçları sisteme zamanında girilmeli, üçer aylık dönemler halinde resmi yazı ile Bakanlığa ve **bitkisagligi@tarimorman.gov.tr** mail adresine e-mail olarak gönderilmeli,

- Olumsuzluk tespit edilen üreticiler için ilgili cezai işlemler uygulanmalı,
- Numune alma, laboratuvara gönderilme, analiz aşamasında yaşanan aksaklıklar ve laboratuvardan gelen sonuçların bildiriminde yaşanan uzun süreli gecikmeler hususlarında Bakanlığa bilgi verilmeli,
- Denetimlerde olumsuzluk tespit edilen ürünler ve zararlı organizmalar ile ilgili yoğun üretim bölgelerinde kalıntı ve önemi, ilgili mevzuatlar, denetimler ve cezai yaptırımlar, BKÜ’lerinin teknik talimatlara ve etiket bilgilerine göre doğru kullanımı ve alternatif mücadele yöntemleri hususlarında bilgilendirme yapılmalı, kalıntının önlenmesine yönelik çalışmalar yürütülmeli,
- Denetim programında belirtilen sayı ve zamana uyulmalı,
- HÖ denetim programının bittiği son ayda, gönderilen analiz takip cetveliyle birlikte;
 - » Ürün düzeyinde yıllık program ve alınan numune sayıları ile sonuçları gösterir icmal,
 - » İcmalde tespit edilen olumsuz sonuçlar (ürün ve aktif madde düzeyinde belirtilerek) ve muhtemel sebeplerinin değerlendirilmesi,

- » Olumsuzluk tespit edilen ürünlerde alınması planlanan önlemlerle ilgili değerlendirme ve öneriler ile sorunun önlenmesine yönelik gerçekleştirilen faaliyetler,

Program dışında riskli görülen ürünler ile sonraki yılın programında değişikliği uygun görülen hususlar ve önerileri içeren “yıllık değerlendirme raporu” hazırlanarak bakanlığa ve bitkisağlığı@tarimorman.gov.tr mail adresine gönderilmesi gerekmektedir.

Hasat Öncesi Pestisit Denetim Programı Uygulama Talimatı (29/01/2025)

Amaç

Bu Talimatın amacı; Bitki koruma ürünlerinin etiket bilgilerine göre kullanımının denetlenmesi ile insan sağlığına yönelik oluşabilecek risklerin önlenmesi, doğal dengenin korunması ve bitkisel üretimin sürdürülebilirliğinin sağlanmasıdır.

Kapsam

Bu Talimat; Bitkisel üretimde bitki koruma ürünlerinin etiket bilgilerine göre kullanımının sağlanması amacıyla hasat öncesi pestisit denetimi, numune alma ve analizine ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

Bu Talimat 13/6/2010 tarihli ve 27610 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu’nun 15. 20, 31, 32, 39. Maddelerine ve Bitki Koruma Ürünlerinin Önerilmesi, Uygulanması ve Kayıt İşlemleri Hakkında Yönetmeliğin 20 ve 25. Maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

(1) Bu Talimatta geçen;

Analiz raporu: Resmi prosedür ile gönderilen numunelerin laboratuvarca yapılan analizleri sonucu düzenlenen analiz sonuçlarını,

Birincil üretim yeri: Bir üreticiye ait, sınırları belli olan ve aynı tür bitki yetiştirilen üretim alanını,

Bakanlık: Tarım ve Orman Bakanlığını

Birincil üretim partisi: Bitkisel ürünlerin, denetim esnasında numune alınan bitkisel üretim yerindeki tek seferde hasat edilerek piyasaya sunulabilecek olan miktarı,

Bitkisel ürün: İnsan gıdası olarak tüketime sunulmak üzere belirli bir üretim yerinde yetiştirilen ürünü,

Denetim programı: Bitkisel ürünlerde yasaklı, tavsiye dışı veya hatalı pestisit kullanımı nedeniyle insan sağlığına, çevreye veya doğal dengeye yönelik oluşabilecek risklerin

önlenmesi amacıyla hasat edilmek üzere olan bitkisel ürünlerin hasat öncesi veya hasat esnasında denetlenmesi için oluşturulan hasat öncesi denetim programını,

Kanun: 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununu,

Kontrol görevlisi: Bakanlık İl/İlçe Müdürlüğünce hasat öncesi denetim için görevlendirilen teknik personelini,

Müdürlük: Bakanlık İl/İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünü,

MRL: Maksimum Kalıntı Limitlerini

Numune: Bitkisel üretimde bitki koruma ürünü kullanımının denetimi amacıyla analizi yapılmak üzere belli bir üretim yerinden ürünün tamamını temsil edecek şekilde yaprak, meyve vb. bitki ve bitki parçalarından, belirlenmiş miktarlarda tesadüfen alınmış etiketli ve mühürlü bitki örneğini,

Resmi kontrol: Hasat öncesi denetiminde kontrol görevlilerinin 5996 sayılı kanunla verilen yetkiler çerçevesinde gerçekleştirdikleri BKÜ kullanımına yönelik faaliyetlerin uygunluğunun doğrulanması için izleme, denetim, numune alma, analiz ve kontrolleri.

Uygunsuzluk: Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine uyumsuz olma durumunu, ifade eder.

Denetime İlişkin Genel Esaslar

1. Resmi Kontroller, Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şube Müdürlüğü koordinatörlüğünde Ek-8' de belirtilen yıllık denetim programı dahilinde, risk esasına göre, ili ve ürün temsil edebilecek şekilde gerçekleştirilir.
2. Denetim programında 200 numunenin altında numune alması planlanan illerde, denetim ve numune alma işlemleri İlçe Müdürlüğü ile işbirliği halinde İl Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilir.
3. İl Müdürlüğü Ek-8'de belirtilen ile ait yıllık denetim programını üretim miktarları, üretim alanı, üretici sayısı, kalıntı durumu gibi risk esaslarına göre ilçeler düzeyinde programlayarak ilçelere bildirir, Hasat Öncesi Pestisit Denetimi Kayıt Sistemine kaydını yapar. İl Müdürlüğü yıl sonunda İlçe Müdürlükleri ile yapılan denetim faaliyetlerinin sonuçlarını değerlendirerek, belirtilen risk esaslarına göre sonraki yılın program teklifini oluşturup Bakanlığa bildirir.
4. İl/İlçe Müdürlüklerinde Hasat Öncesi Pestisit Denetim Programı uygulamalarında görev alacak Kontrol Görevlileri için İl Müdürlüğünce yıllık olur alınarak görevlendirme yapılır ve her denetçi için Ek-15'te yer alan kontrol görevlisi belgesi düzenlenir. İl/İlçe Müdürlüğünde yapılan resmi kontrollerde ziraat teknisyeni veya ziraat teknikeri kontrol görevlisine yardımcı olmak üzere görev alabilir.
5. Kontrol görevlisi Kanunla kendisine verilen yetkiler çerçevesinde idarî yaptırımları uygulamaya yetkilidir. Kontrol görevlisi denetim esnasında kontrol görevlisi belgesini yanında bulundurur ve üreticiye denetimle ilgili bilgilendirme yapar. Üretici denetim esnasında gerekli olan her türlü yardım ve kolaylığı sağlamakla yükümlüdür.

6. İl Müdürlüğü iline ait numune alma programında belirlenen toplam numune sayısının %10' u kadar numuneyi programa bağlı kalmaksızın program dışı ürünler dahil riskli gördükleri ürünlerden almalıdır. Ancak programda numune sayısı 20'nin altında olan illerde bu kapsamda ikişer numune alınacaktır. Örtüaltı üretimde bu kapsamda alınacak numunelerin yıl içerisinde alınamayan bölümü sonraki yılın ilk ayında alınır. İl Müdürlüğü inisiyatifi ile alınacak % 10 fazla numunenin hangi ürünlerden ne zaman alınacağı İl Müdürlüğüne programlanacaktır.
7. 2023-2024 yıllarında Hasat Öncesi Pestisit Denetim Programı kapsamında yapılan denetimlerde olumsuzluk tespit edilen ve RASFF bildirimi alan üreticilerden 2025 yılında program haricinde denetim amaçlı numune alınacaktır.
8. İl/İlçe Müdürlükleri tarafından Hasat Öncesi Pestisit Denetimi Kayıt Sistemi üzerinden il ilçe programı, ilçe programında ÇKS üzerinden üretici belirleme, GKLS Analiz sonuç modülünde değerlendirme ile diğer numune bilgileri zamanında girilmelidir.
9. Müdürlük uygunsuzluk tespit edilen ürün, bölge ve etken maddelere yönelik sorunun çözümü amacıyla (eğitim programları, örnek uygulamalar, projeler vb.) özel çalışmalar yürütür.
10. İl Müdürlüğü üretim sezonu başında yılda en az bir kez olmak üzere İlçe Müdürlükleri denetçilerine yönelik eğitim ve değerlendirme programı düzenler.
11. Denetim yapılacak İl/İlçelerde ilgili Müdürlükçe yoğun üretim yapılan yerleşim yerlerinde üreticiler için sorun yaşanan zararlı organizmalar ve doğru mücadele yöntemlerine yönelik en geç altıncı ayda tamamlanmak üzere "Hasat öncesi pestisit denetimi bilgilendirme programı" (Ek-13) oluşturulur ve uygulanır.
Programda hasat öncesi pestisit denetim uygulamaları, pestisit mevzuatları, hatalı pestisit kullanımı, alternatif mücadele yöntemleri, cezai yaptırımlar ile diğer ilgili konularda bilgilendirme yapılır.
Toplantılar ile ilgili bilgilendirme tutanağı (Ek-14) düzenlenir.
Ayrıca kalıntı sorunu yaşanan ürünler ve bitki koruma ürünleri için ilgili il ve ilçe Müdürlükleri tarafından bölgelerinde bulunan reçete yazma yetkilileri ve bitki koruma ürünleri bayilerine yönelik bilgilendirme faaliyetleri yürütülür.
12. İl ve İlçe Müdürlükleri sorumluluk alanlarında üretilen ürünler için piyasa denetimlerinde tespit edilen uygunsuzlukları değerlendirerek, uygunsuzlukların önlenmesi çalışmalarında dikkate alır.

Numune Alma

Numune Alma Yetkisi

1) Hasat Öncesi Pestisit Denetimi için yetkilendirilen Kontrol Görevlisi hasat öncesi pestisit denetimi kapsamında numune almaya yetkilidir.

Kontrol görevlisi tarafından usulüne uygun olarak alınan numune laboratuvara gönderilir.

Üretim alanı sahibi veya yetkilisi, denetim görevlisinin gerekli miktarda numune almasına yardımcı olmak zorundadır. Alınan numuneler için herhangi bir bedel ödenmez.

Numune Alma Esasları

1. Kontrol Görevlisi bitkisel üretimde yasaklı, tavsiye dışı veya hatalı bitki koruma ürünü kullanımını denetlemek amacıyla üretim yerinde hasat edilmek üzere olan ürünlerden numune alır.
 - Numune alımı öncelikle tarım bilgi sistemi/hasat öncesi pestisit denetimi/ İl Program Modülünde (<https://tbsapp-tarbil.gov.tr/Modules/BKCTS/BkctsPreharvestCityProgramList.aspx>) İlçe Programında ÇKS sistemi üzerinden belirlenen (numune alınması planlanan ay içerisinde) üreticilerden yapılır.
 - Belirlenen asil üreticilerden değişik sebeplerle numune alınamadığı durumlarda (Yanlış beyan, ürün bulunamaması, tekerrür numune alımı vb), gerekçesi tutanak ile belirtilerek sırası ile yedek üreticilerden numune alınır.
 - Her ay için belirlenen programın geri kalan kısmı risk esasına göre örnekleme yapılarak alınır.
 2. Bu amaçla birincil bitkisel üretim yerinden, bir bitki türüne ait üretim yerinin tamamını temsil edecek şekilde değişik yerlerinden ve farklı bitkilerden tesadüfen seçilen yaprak, meyve vb. insanların tüketimine sunulacak bitkisel ürünlerden, Ek-3'te belirtilen miktar kadar alınan örnek, numune yazan plastik mühürle mühürlenerek şahit yazan plastik mühür ve şahidin etiketi ile birlikte belirlenen laboratuvara en kısa sürede gönderilir.

Laboratuvarda paçal numune homojenize edildikten sonra analiz ve şahit olarak ayrılır. Şahit numune laboratuvar tarafından mühürlenir. Şahit numunenin muhafazası aynı laboratuvarda yapılır. Analiz numunesinin sonucuna istinaden düzenlenen muayene ve analiz raporu numuneyi gönderen İl/İlçe Müdürlüğüne gönderilir.

Analiz sonucunun uygun olmaması durumunda şahit numune ile ilgili işlemler İl/İlçe Müdürlüğü tarafından yapılır. İtiraz durumunda şahit numunenin analizi, analiz numunesinin analizinin yapıldığı laboratuvarda yaptırılır.
 3. Tarla, bağ ve bahçeden örnek alınırken üretim yeri sınırlarının en az 4-8 metre içerisinde başlamak üzere uygun miktarda kenar etkisi değ göz önünde bulundurulacak şekilde örnek alınmasına dikkat edilmelidir.
 4. Numune, X veya S modeline göre, ürün ve üretim yerini temsil edecek sayıda ve yeterli miktarda, farklı bitkilerden alınan örneklerden oluşturulur.
 5. Ek-1'de yer alan numune alma tutanağı doldurularak, asıl ve şahit numune için mühürle birlikte numuneye eklenmelidir. Numune alma tutanağı yırtılmış yıpranmış olmamalı, imzalar eksiksiz olmalıdır. Numune alma tutanağına tarih mutlaka yazılmalıdır. Ayrıca ürün ismi yanında başka bir ifade olmadan yalnızca ürün ismi olacak şekilde büyük harfle yazılmalıdır (Örn. ELMA, MARUL).
- Ayrıca Ek-12'de yer alan Kontrol Formu numune alma esnasında tam olarak doldurulmalıdır.

6. Denetim esnasında gerekli kolaylığı göstermeyenler tutanak (Ek-4) ile tespit edilir. Bu gibi durumlarda denetim gerektiğinde kolluk kuvvetlerinin katılımı ile tekrarlanır ve ilgililer hakkında Kanun uyarınca gerekli yasal işlem uygulanır.
7. Analiz sonucuna ait değerlendirme ve şahit işlemleri ilgili İl/İlçe Müdürlüğü tarafından yapılır.
8. Numune alma, laboratuvara gönderme aşamalarında analiz sonucunu etkileyebilecek olumsuzluklara ve gecikmelere karşı gerekli önlemler alınır. Numuneler alınırken bulaşmanın önlenmesi amacıyla tek kullanımlık eldiven kullanımı dahil gerekli tedbirler alınır.
9. Günlük hasat edilen ürünlerde sonuçların gecikmemesi için Müdürlük ve laboratuvar tarafından gerekli tedbirler alınmalıdır.
10. Bir üretim yerinden alınarak analize gönderilmiş olan numunenin analiz sonucu, temsil ettiği üretim yeri ve üretim partisi için geçerlidir.
11. Değerlendirme sonuçları ilgili İl/İlçe Müdürlüğü tarafından üreticiye bildirilir. Değerlendirme sonuçlarının uygun olmaması halinde üreticiye tebliğ zarfı içinde analiz raporunun bir sureti ile birlikte tebliğ yazısı (Ek-5) Tebligat Kanunu ve Yönetmeliği'nin ilgili hükümlerine göre tebliğ edilir.
12. Şahit numunesinin Laboratuvar Müdürlüklerindeki muhafaza süresi 6 ay olduğundan ilgili İl ve İlçe Müdürlükleri tarafından şahit süreci işlemleri 6 ayda tamamlanmalıdır.

Laboratuvarlar ile İlgili Hususlar

1. Laboratuvar Müdürlükleri numune kabulünde hasat öncesi pestisit denetimi tutanak bilgilerini Gıda Kontrol Laboratuvar Sistemine (GKLS) tam olarak girer. Analiz işlemlerini en kısa sürede tamamlayarak sonuçları İl/İlçe Müdürlüğüne bildirir. Laboratuvar Müdürlüğü analiz sonuçlarını EBYS Üzerinden bildirirken Hasat Öncesi Pestisit Denetimi Kayıt Sisteminde görülebilmesi için GKLS üzerinde de onaylar.
2. Laboratuvar Müdürlüklerinde cihazların arızalı olması vb. sebeplerle analiz yapılamaması durumunda ilgili Müdürlükler ve Bakanlık en kısa sürede bilgilendirir. Arıza süresince alınan numunelerin işlemleri sırasına göre belirlenen yedek laboratuvar tarafından yürütülür.
3. Laboratuvar şahidin muhafazası için gerekli tedbirleri alır.
4. Değerlendirmenin İl/İlçe Müdürlükleri tarafından yapılması nedeniyle ilgili Laboratuvar Müdürlüğüne analiz raporunun değerlendirme bölümünde DY- (Değerlendirme Yapılmamıştır) ibaresi belirtilecektir.

Cezai İşlemler

1. Üreticiler denetim için numune alınmasından itibaren ürünlerini hasat etmesi durumunda, ürünlerin satışını yaptığı yerleri ilgili müdürlüklere bildirir.
2. Hasat Öncesi Denetim kapsamında yapılan analiz sonucunda;

A) Tavsiye dışı Bitki Koruma Ürünü (BKÜ) kullanımı tespit edilmesi durumunda;

- i) Üreticiye öncelikle kanunun 39. Maddesinin j bendine göre idari para cezası uygulanır.
- ii) İdari yaptırım sonrasında tespit edilen BKÜ'nün Ülkemizde kullanımı yasaklı olması durumunda tüm ürün (tüketime sunulacak) imha edilir.
- iii) İdari yaptırım sonrasında tespit edilen tavsiye dışı BKÜ'nün Ülkemizde başka ürünlerde ruhsatlı olması durumunda; analiz sonucu ilgili üründeki MRL değerinin üzerinde ise ürünün hasat edilen kısmı imha edilir, hasat edilmeyen kısmı ilgili BKÜ'nün, ruhsatlı olduğu en yakın üründe (Ek-10) belirlenen 'son uygulama ile hasat arasında geçmesi gereken süreye göre hasadı geciktirilir.
- iiii) Ülkemizde kullanımı yasaklı olması durumunda tek yıllık bitkilerde yasaklı çıkmasından iki ay sonrasında itibaren ayda bir kontrol yapılır.

B) Tespit edilen BKÜ, ilgili üründeki ruhsatlı olup da MRL değerinin üzerinde olması durumunda;

- i) Bitkisel üretim yerinden hasat edilme esnasında numune alınan üreticiye kanunun 39. Maddenin j) bendine göre idari para cezası uygulanır ve hasat edilmiş ürünlerin, üreticiler tarafından satış yapılan yerlerden toplanarak imha edilmesi sağlanır.
- ii) Hasat edilmeden önce numune alınan bitkisel ürünler için hasat geciktirme işlemi uygulanarak, tespit edilen etken maddenin belirlenmiş MRL değerlerinin altına düşmesi sağlanır. Hasat geciktirmede başlama ve bitiş aşamaları tutanak altına alınır, gerekli kontroller yapılır.

C) Tespit edilen tavsiye dışı veya yasaklı aktif madde, ruhsatlı olan bir aktif maddenin Ek-9'da belirtilmiş metaboliti ise;

- i) Üreticinin bu ruhsatlı aktif maddeyi kullandığını üretici kayıt defteri kayıtları ile belgelemesi durumunda;
 - a) Çıkan aktif maddenin MRL değerinin, o aktif veya metaboliti olduğu asıl aktif maddenin belirlenmiş MRL değerinin altında çıkması halinde işlem yapılmamalıdır.
 - b) Belirlenmiş MRL değerinin üstünde çıkması durumunda ise B) bendinde belirtilen hükümler uygulanmalıdır.
- ii) Üreticinin bu ruhsatlı aktif maddeyi kullandığını üretici kayıt defteri kayıtları ile belgeleyememesi durumunda kanunun 39. Maddesinin j) bendine göre idari para cezası uygulanır.

D) MRL değeri belirlenmeyen aktif maddelerin uygunluk değerlendirmesi Türk Gıda Kodeksi Maksimum Kalıntı Limitleri Yönetmeliğinde LOD değeri olarak belirtilen değerlere göre yapılır.

3. Aşırı derecede pestisit kullanıldığı tespit edilen MRL değeri belirlenmiş ürünlerde, aktif maddeye ait uygulama ile hasat arasında geçmesi gereken süre kadar hasat

geciktirildikten sonra ikinci bir numune alınarak, sonucun limit üstü çıkması durumunda 39. Maddenin j) bendine göre cezai işlem uygulanır.

4. İmha işlemleri tüm masrafları üretici tarafından karşılanmak üzere Müdürlük gözetiminde gerçekleştirilir.
5. Hasat edilmemiş ürünlerin imha işlemi, bitki üzerindeki olgunlaşmış tüketime sunulabilecek meyve ve sebzeler imha edilir. Hasat geciktirme, hasat esnasında numune alınması durumunda hasat edilmiş olan ürün miktarları ve imha işlemleri tutanak altına alınır.
6. Denetim esnasında gerekli kolaylığı göstermeyenler hakkında Kanunun 41. Maddesinin (ç) bendine göre idari para cezası uygulanır.
7. Üreticiler resmî kontrol ve denetim sonuçları ile ilgili olarak Hasat Öncesi Pestisit Denetim Programı Resmi Kontrolünün sonucuna tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içerisinde Müdürlüğe itiraz etme hakkına sahiptir. İtiraz idarece değerlendirilir. İtirazdan kaynaklanan masraflar ilgililer tarafından karşılanır.
8. Cezai müeyyidenin uygulanması için itiraz süresinin dolması beklenir.
9. Kanunda belirtilen idarî yaptırımları uygulamaya İl Müdürü yetkilidir. İl Müdürü bu yetkisini İlçe Müdürlüklerine yazılı olarak devredebilir.
10. İdari yaptırım kararı verilmesini gerektiren kabahat fiili, fiilin işlendiği yer ve zaman bilgileri,

EK- /-8 Hasat Öncesi Pestisit Denetimi 2025 Yılı Programı																			
Sıra No	İl	Ürün	Ocak Şubat	Mart	1. Çeyr	Nisan	Mayıs	Haziran	2. Çeyr	Temmuz	Ağustos	Eylül	3. Çeyr	Ekim	Kasım	Aralık	4. Çeyr	2025 Topl	Labırtvr
	Adana	Biber	0	0	0			5	5	14	5		19				0	24	Adana
	Adana	Domates			0			7	7	8			8				0	15	Adana
	Adana	Erik			0		5		5		5		5				0	10	Adana
	Adana	Greyfurt			0				0			20	20	90	30		120	140	Adana
	Adana	Hıyar			0	10			10				0				0	10	Adana
	Adana	Ispanak	4		4				0				0		4	2	6	10	Adana
	Adana	Kabak			0		4	4	8				0				0	8	Adana
	Adana	Karpuz			0			15	15				0				0	15	Adana
	Adana	Kayısı			0		5		5				0				0	5	Adana
	Adana	Kiraz			0		6	6	12				0				0	12	Adana
	Adana	Limon			0				0			110	110	160	80		240	350	Adana
	Adana	Mandalina			0				0			100	100	230	70		300	400	Adana
	Adana	Marul	35		35				0				0			25	25	60	Adana
	Adana	Nar			0				0			25	25	30			30	55	Adana
	Adana	Nektarin			0		7	7	14				0				0	14	Adana
	Adana	Patates			0		10		10				0				0	10	Adana
	Adana	Patlıcan			0			5	5	10			10				0	15	Adana
	Adana	Portakal			0				0			30	30	210	120		330	360	Adana
	Adana	Şeftali			0		10		10				0				0	10	Adana
Toplam Adana			39	0	39	10	47	49	106	32	30	430	492	400	154	37	591	1228	

EK- /-8 Hasat Öncesi Pestisit Denetimi 2025 Yılı Programı																			
Sıra No	İl	Ürün	Ocak Şubat	Mart	1. Çeyr	Nisan	Mayıs	Haziran	2. Çeyr	Temmuz	Ağustos	Eylül	3. Çeyr	Ekim	Kasım	Aralık	4. Çeyr	2025 Topl	Labırtır
	Adıyaman	Biber			0				0	4	6		10				0	10	Adana
	Adıyaman	Nar			0				0			6	6	6			6	12	Adana
	Adıyaman	Üzüm			0				0		10		10				0	10	Adana
Toplam Adıyaman			0	0	0	0	0	0	0	4	16	6	26	6	0	0	6	32	
	Afyon	Domates			0				0		4		4				0	4	Isparta
	Afyon	Kiraz			0			15	15	35			35				0	50	Isparta
	Afyon	Mantar			0	2			2				0	1			1	3	Isparta
	Afyon	Hıyar			0				0		3		3				0	3	Isparta
	Afyon	Patates			0				0		5		5				0	5	Isparta
	Afyon	Vişne			0				0		6		6				0	6	Isparta
Toplam Afyon			10	0	10	2	0	15	17	35	18	0	53	1	0	0	1	81	
	Ağrı	Domates			0				0		2		2				0	2	Van
	Ağrı	Elma			0				0			2	2				0	2	Van
	Ağrı	Kayısı			0			2	2				0				0	2	Van
Toplam Ağrı			0	0	0	0	0	2	2	0	2	2	4	0	0	0	0	6	
	Aksaray	Domates			0				0		8		8				0	8	Konya
	Aksaray	Elma			0				0			5	5				0	5	Konya
	Aksaray	Üzüm			0				0		2		2				0	2	Konya
Toplam Aksaray			0	0	0	0	0	0	0	0	10	5	15	0	0	0	0	15	
	Amasya	Domates			0				0		8		8				0	8	Tokat
	Amasya	Elma			0				0			9	9	3			3	12	Tokat
	Amasya	Hıyar			0			6	6				0				0	6	Tokat
	Amasya	İspanak	6		6				0				0			6	6	12	Tokat
	Amasya	Kiraz			0			10	10				0				0	10	Tokat
	Amasya	Marul			0				0				0	10	5		15	15	Tokat
	Amasya	Şeftali			0				0		12		12				0	12	Tokat
Toplam Amasya			6	0	6	0	0	16	16	0	20	9	29	13	5	6	24	75	
	Ankara	Anason			0				0	5			5				0	5	Ankara
	Ankara	Armut			0				0		3	2	5				0	5	Ankara
	Ankara	Biber			0				0		10		10				0	10	Ankara
	Ankara	Domates			0				0	20	15		35				0	35	Ankara
	Ankara	Elma			0				0			3	3	2			2	5	Ankara
	Ankara	Fasülye			0				0		5		5				0	5	Ankara
	Ankara	Havuç			0			10	10				0				0	10	Ankara
	Ankara	Hıyar			0				0		5		5				0	5	Ankara

EK- /-8																				Hasat Öncesi Pestisit Denetimi 2025 Yılı Programı											
Sıra No	İl	Ürün	Ocak	Şubat	Mart	1. Çeyr	Nisan	Mayıs	Haziran	2. Çeyr	Temmuz	Ağustos	Eylül	3. Çeyr	Ekim	Kasım	Aralık	4. Çeyr	2025 Topl	Labırtvr											
	Ankara	Ispanak				0		10	10	20				0	20	20		40	60	Ankara											
	Ankara	Kabak				0				0		5		5				0	5	Ankara											
	Ankara	Kimyon				0				0	4			4				0	5	Ankara											
	Ankara	Kiraz				0			10	10				0				0	10	Ankara											
	Ankara	Mantar	8	12	20	12				12				0	10	8		18	50	Ankara											
	Ankara	Marul					10	40	10	60			10	10	20	10		30	100	Ankara											
	Ankara	Mayd minör				0	10	20		30				0	5	15		20	50	Ankara											
	Ankara	Patlıcan				0				0		10		10				0	10	Ankara											
	Ankara	Soğan				0	4	4	2	10				0				0	10	Ankara											
	Ankara	Üzüm				0				0		5		5				0	5	Ankara											
Toplam Ankara			8	12	20	46	74	42	162	34	63	20	117	57	53	0	110	384													
	Antalya	Armut				0				0		10	30	40				0	40	Antalya											
	Antalya	Biber	500	500	1000	500	180	40	720	30	30	20	80	20	300	500	820	2620	Antalya												
	Antalya	Brokoli				0				0				0		2	3	5	5	Antalya											
	Antalya	Çilek	60	50	110	30	25		55					0		30	30	60	225	Antalya											
	Antalya	Domates	60	60	120	36	12	12	60	12	12	12	36	12	30	42	84	300	Antalya												
	Antalya	Elma				0				0		35	75	110				0	88	Antalya											
	Antalya	Erik				0			15	15	15	20		35				0	50	Antalya											
	Antalya	Fasülye	10	20	30	20			20	15	15			30	10	10	30	50	130	Antalya											
	Antalya	Greyfurt				0				0				0	15			15	15	Antalya											
	Antalya	Hıyar	70	35	105	25	10	5	40	5				5		50	70	120	270	Antalya											
	Antalya	Ispanak		5	5	5			5					0		5		5	15	Antalya											
	Antalya	Kabak	25	50	75	25			25					0		35	20	55	155	Antalya											
	Antalya	Kiraz				0			10	10				0				0	10	Antalya											
	Antalya	Limon				0				0			10	10	10	5		15	25	Antalya											
	Antalya	Mandalina				0				0				0	10	5		15	15	Antalya											
	Antalya	Mantar	40	25	65	20	10	5	35					0	10	25	20	55	155	Antalya											
	Antalya	Marul	80	60	140	60			60				30	30	30	40	40	110	200	Antalya											
	Antalya	Maydmi-nör	40	20	60	20	10		30				20	20	20	30		50	160	Antalya											
	Antalya	Muz				0				0				0	40			40	40	Antalya											
	Antalya	Nar				0				0			100	100	175			175	275	Antalya											
	Antalya	Patlıcan	20	20	40	10			10	5	5			10	10	20		30	90	Antalya											
	Antalya	Portakal				0				0			80	80	170	40		210	290	Antalya											
	Antalya *	Şeftali				0			10	10	20	10		30				0	40	Antalya											
Toplam Antalya			720	720	1440	595	830	140	1565	110	145	435	690	360	397	688	1445	5150													

EK- /-8 Hasat Öncesi Pestisit Denetimi 2025 Yılı Programı																			
Sıra No	İl	Ürün	Ocak Şubat	Mart	1. Çeyr	Nisan	Mayıs	Haziran	2. Çeyr	Temmuz	Ağustos	Eylül	3. Çeyr	Ekim	Kasım	Aralık	4. Çeyr	2025 Topl	Labrtvr
	Ardahan	Armut			0				0			2	2				0	2	Van
	Ardahan	Elma			0				0			2	2				0	2	Van
Toplam Ardahan			0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	4	0	0	0	0	4	
	Artvin	Domates			0				0		4		4				0	4	Van
	Artvin	Hıyar			0				0		4		4				0	4	Van
Toplam Artvin			0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	8	0	0	0	0	8	
	Aydın	Bamya			0			6	6				0				0	6	Muğla
	Aydın	Biber			0				0	4	8		12		3		3	15	Muğla
	Aydın	Çilek			0	20	75	45	140				0				0	140	Muğla
	Aydın	Domates	4	2	6			6	6	4			4			4	4	20	Muğla
	Aydın	Elma			0				0			12	12				0	12	Muğla
	Aydın	Enginar			0				0				0			5	5	5	Muğla
	Aydın	Erik			0		10	10	20				0				0	20	Muğla
	Aydın	Hıyar			0			4	4	4			4				0	8	Muğla
	Aydın	Ispanak		10	10	5			5				0	10			10	25	Muğla
	Aydın	İncir			0				0	45	45		90				0	90	Denizli
	Aydın	Kiraz			0			4	4				0				0	4	Muğla
	Aydın	Limon			0				0				0	3			3	3	Muğla
	Aydın	Mandalina			0				0				0	18	7		25	25	Muğla
	Aydın	Marul	2	4	6	2	2		4				0	4	4	2	10	20	Muğla
	Aydın	Nar			0				0			10	10	5			5	15	Muğla
	Aydın	Patlıcan			0				0	3	2		5				0	5	Muğla
	Aydın	Portakal			0				0				0	10	10		20	20	Muğla
	Aydın	Şeftali			0			10	10	10	10		20				0	30	Muğla
	Aydın	Üzüm			0				0		8		8				0	8	Muğla
Toplam Aydın			42	54	96	37	112	104	253	91	68	22	181	42	32	47	121	651	
	B.Kesir	Biber			0				0	6	4		10				0	10	B.Kesir
	B.Kesir	Domates			0				0		10		10				0	10	B.Kesir
	B.Kesir	Fasülye			0				0	7			7				0	7	B.Kesir
	B.Kesir	Hıyar			0				0	9			9				0	9	
	B.Kesir	Ispanak		9	9				0				0		6		6	15	B.Kesir
	B.Kesir	Mandalina			0				0				0	15			15	15	B.Kesir
	B.Kesir	Marul			0	8	4		12				0	4	4		8	20	B.Kesir
	B.Kesir	Maydınör		10	10	10			10				0	10	20		30	50	B.Kesir
	B.Kesir	Nar			0				0				0	5			5	5	B.Kesir

EK- /-8 Hasat Öncesi Pestisit Denetimi 2025 Yılı Programı																			
Sıra No	İl	Ürün	Ocak Şubat	Mart	1. Çeyr	Nisan	Mayıs	Haziran	2. Çeyr	Temmuz	Ağustos	Eylül	3. Çeyr	Ekim	Kasım	Aralık	4. Çeyr	2025 Topl	Labırtır
	B.Kesir	Nektarin			0				0	2	4		6				0	6	B.Kesir
	B.Kesir	Patlıcan			0				0	3	5		8				0	8	B.Kesir
	B.Kesir	Roka		5	5	5			5				0				0	10	B.Kesir
	B.Kesir	Şeftali			0				0	8	12		20				0	20	B.Kesir
Toplam Balıkesir			0	24	24	23	4	0	27	35	35	0	70	24	30	0	54	175	
	Bartın	Domates			0				0		4		4				0	4	Kocaeli
	Bartın	Hıyar			0				0		2		2				0	2	Kocaeli
	Bartın	Marul			0	2			2				0	2			2	4	Kocaeli
Toplam Bartın			0	0	0	2	0	0	2	0	6	0	6	2	0	0	2	10	
	Batman	Biber			0				0		2		2				0	2	D.Bakır
	Batman	Domates			0				0		2		2				0	2	D.Bakır
	Batman	Üzüm			0				0		4		4				0	4	D.Bakır
Toplam Batman			0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	8	0	0	0	0	8	
	Bayburt	Elma			0				0				0	2			2	2	Samsun
	Bayburt	Patates			0				0	2			2				0	2	Samsun
Toplam Bayburt			0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2	2	0	0	2	4	
	Bilecik	Ayva			0				0			5	5	35			35	40	Bursa
	Bilecik	Fasulye			0				0		5		5				0	5	Bursa
	Bilecik	Ispanak		6	6				0				0				0	2	Bursa
	Bilecik	Kiraz			0			2	2				0				0	2	Bursa
	Bilecik	Marul		20	20				0				0	10	5		15	35	Bursa
	Bilecik	Şeftali			0				0	4	4		8				0	4	Bursa
Toplam Bilecik			0	26	26	0	0	2	2	4	9	5	18	45	5	0	50	96	
	Bingöl	Domates			0				0		4		4				0	4	D.Bakır
	Bingöl	Elma			0				0				0	2	2		4	4	D.Bakır
	Bingöl	Hıyar			0				0		2		2				0	2	D.Bakır
Toplam Bingöl			0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	6	2	2	0	4	10	
	Bitlis	Domates			0				0		4		4				0	4	D.Bakır
	Bitlis	Üzüm			0				0		4		4				0	4	D.Bakır
Toplam Bitlis			0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	8	0	0	0	0	8	
	Bolu	Patates			0				0		4		4				0	4	Ankara
	Bolu	Domates			0				0		4		4				0	4	Ankara
	Bolu	Elma			0				0			2	2	2			2	4	Ankara
Toplam Bolu			0	0	0	0	0	0	0	0	8	2	10	2	0	0	2	12	
	Burdur	Armut			0				0		2	8	10				0	10	Isparta

EK- /-8 Hasat Öncesi Pestisit Denetimi 2025 Yılı Programı																			
Sıra No	İl	Ürün	Ocak Şubat	Mart	1. Çeyr	Nisan	Mayıs	Haziran	2. Çeyr	Temmuz	Ağustos	Eylül	3. Çeyr	Ekim	Kasım	Aralık	4. Çeyr	2025 Topl	Labrtvr
	Burdur	Biber			0			3	3	7	5		12				0	15	Isparta
	Burdur	Domates			0				0	40	30		70				0	70	Isparta
	Burdur	Elma			0				0			10	10				0	10	Isparta
	Burdur	Erik			0			4	4	4			4				0	8	Isparta
	Burdur	Fasülye			0				0	8	12		20				0	20	Isparta
	Burdur	Hıyar			0				0		10		10				0	10	Isparta
	Burdur	Ispanak			0				0				0		4		4	4	Isparta
	Burdur	Kabak			0				0		5		5				0	5	Isparta
	Burdur	Kiraz			0			4	4				0				0	4	Isparta
	Burdur	Mantar		8	8	1	1		2				0	8	2		10	28	Isparta
	Burdur	Patlıcan			0				0	3	3		6				0	6	Isparta
Toplam Burdur			0	8	8	1	1	11	13	62	67	28	157	8	6	0	14	192	
	Bursa	Armut			0				0	10	100	70	180				0	180	Bursa
	Bursa	Ayva			0				0			30	30	80			80	110	Bursa
	Bursa	Bezelye			0				0		5		5				0	5	Bursa
	Bursa	Biber			0				0	50	25		75				0	75	Bursa
	Bursa	Çilek			0			50	50	50			50				0	100	Bursa
	Bursa	Domates			0				0	80	40		120				0	120	Bursa
	Bursa	Elma			0				0		10	30	40				0	40	Bursa
	Bursa	Erik			0			5	5	15	10		25				0	35	Bursa
	Bursa	Fasülye			0				0	10	25		35				0	35	Bursa
	Bursa	Hıyar			0				0	2	18		20				0	20	Bursa
	Bursa	Ispanak		10	10	15			15				0	10	15		25	35	Bursa
	Bursa	İncir			0				0	45	35		80				0	80	Bursa
	Bursa	Kabak			0				0	20	10		30				0	30	Bursa
	Bursa	Kiraz			0		15	40	55	15			15				0	70	Bursa
	Bursa	Kivi			0				0				0	20	5		25	25	Bursa
	Bursa	Marul		10	10	10	5		15			10	10	15	15		30	65	Bursa
	Bursa	Maydınör	10	20	30	20			20				0	15	10		25	75	Bursa
	Bursa	Nektarin			0				0	43	42		85				0	85	Bursa
	Bursa	Patlıcan			0			4	4	10	6		16				0	20	Bursa
	Bursa	Roka		5	5				0				0				0	5	Bursa
	Bursa	Şeftali			0				0	110	110		220				0	220	Bursa
	Bursa	Tere		4	4	4			4				0		2		2	10	Bursa
Toplam Bursa			10	49	59	49	95	139	278	475	416	170	1061	90	47	0	137	1540	

EK- /-8 Hasat Öncesi Pestisit Denetimi 2025 Yılı Programı																			
Sıra No	İl	Ürün	Ocak Şubat	Mart	1. Çeyr	Nisan	Mayıs	Haziran	2. Çeyr	Temmuz	Ağustos	Eylül	3. Çeyr	Ekim	Kasım	Aralık	4. Çeyr	2025 Topl	Labıtyr
	Ç.Kale	Armut			0				0			6	6				0	6	Ç.Kale
	Ç.Kale	Biber			0			5	5	15	5		20				0	25	Ç.Kale
	Ç.Kale	Çilek			0			4	4	6			6				0	10	Ç.Kale
	Ç.Kale	Domates			0				0	40	20		60				0	60	Ç.Kale
	Ç.Kale	Elma			0				0			8	8	2			2	10	Ç.Kale
	Ç.Kale	Ispanak			0				0				0	4	4		8	8	Ç.Kale
	Ç.Kale	Nektarin			0				0	15	15		30				0	30	Ç.Kale
	Ç.Kale	Şeftali			0				0	35	40		75				0	75	Ç.Kale
Toplam Çanakkale			0	0	0	0	0	14	14	186	115	14	315	6	4	0	10	339	
	Çankırı	Domates			0				0	4			4				0	4	Ankara
	Çankırı	Elma			0				0			4	4				0	4	Ankara
	Çankırı	Marul			0	2			2				0	2			2	4	Ankara
	Çankırı	Biber			0				0		2		2				0	2	Ankara
Toplam Çankırı																			
	Çorum	Domates			0				0		4		4				0	4	Ankara
	Çorum	Elma			0				0			4	4				0	4	Ankara
	Çorum	Hıyar			0				0	4			4				0	4	Ankara
	Çorum	Ispanak		2	2	4			4				0		2		2	8	Ankara
	Çorum	Kiraz			0		3		3				0				0	3	Ankara
	Çorum	Mantar			0	2			2				0	1			1	2	Ankara
Toplam Çorum			0	0	0	2	0	0	2	4	2	4	10	2	0	0	2	14	
	Denizli	Armut			0				0			6	6				0	6	Denizli
	Denizli	A.Yaprağı			0		20	20	40				0				0	40	Denizli
	Denizli	Ayva			0				0			20	20	80			80	100	Denizli
	Denizli	Domates		5	5				0				0			5	5	10	Denizli
	Denizli	Elma			0				0			15	15				0	15	Denizli
	Denizli	Erik			0			2	2	4			4				0	6	Denizli
	Denizli	Kekik			0		35	5	40				0				0	40	Denizli
	Denizli	Kiraz			0			15	15				0				0	15	Denizli
	Denizli	Nar			0				0			60	60	40			40	700	Denizli
	Denizli	Şeftali			0				0	35	30		65				0	65	Denizli
	Denizli	Üzüm			0				0	50	200		250				0	250	Denizli
Toplam Denizli			0	5	5	0	75	62	137	109	290	216	615	100	0	5	105	862	
	D.Bakır	Biber			0				0	2	2		4				0	4	D.Bakır
	D.Bakır	Domates			0				0		4		4				0	4	D.Bakır

EK- /-8 Hasat Öncesi Pestisit Denetimi 2025 Yılı Programı																			
Sıra No	İl	Ürün	Ocak Şubat	Mart	1. Çeyr	Nisan	Mayıs	Haziran	2. Çeyr	Temmuz	Ağustos	Eylül	3. Çeyr	Ekim	Kasım	Aralık	4. Çeyr	2025 Topl	Labırtır
	D.Bakır	Patlıcan			0				0		4		4				0	4	D.Bakır
	D.Bakır	Üzüm			0				0		10		10				0	10	D.Bakır
Toplam Diyarbakır			0	0	0	0	0	0	0	2	20	0	22	0	0	0	0	22	
	Düzce	Domates			0				0		2		2				0	2	Kocaeli
	Düzce	Hıyar			0				0		2		2				0	2	Kocaeli
	Düzce	Biber			0				0		2		2				0	2	Kocaeli
Toplam Düzce			0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	6	0	0	0	0	6	
	Edirne	Domates			0				0		4		4				0	4	Tekirdağ
	Edirne	Üzüm			0				0		4		4				0	4	Tekirdağ
Toplam Edirne			0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	8	0	0	0	0	8	
	Elazığ	Biber			0				0	2	2		4				0	4	D.Bakır
	Elazığ	Kayısı			0			15	15	20			20				0	35	D.Bakır
	Elazığ	Üzüm			0				0		5		5				0	5	D.Bakır
Toplam Elazığ			0	0	0	0	0	15	15	22	7	0	29	0	0	0	0	44	
	Erzincan	Biber			0				0		2		2				0	2	Tokat
	Erzincan	Domates			0				0		4		4				0	4	Tokat
	Erzincan	Elma			0				0			4	4				0	4	Tokat
	Erzincan	Üzüm			0				0		2		2				0	2	Tokat
Toplam Erzincan			0	0	0	0	0	0	0	0	8	4	12	0	0	0	0	12	
	Erzurum	Domates			0				0		4		4				0	4	Van
	Erzurum	Armut			0				0			4	4				0	4	Van
	Erzurum	Ayva			0									4			4	4	Van
	Erzurum	Elma			0				0			4	4				0	4	Van
Toplam Erzurum			0	0	0	0	0	0	0	0	4	8	12	4	0	0	4	16	
	Eskişehir	Biber			0				0	5	15		20				0	20	Ankara
	Eskişehir	Domates			0			5	5	5	5		10				0	15	Ankara
	Eskişehir	Hıyar			0			2	2	4			4				0	6	Ankara
	Eskişehir	Ispanak			0	5			5				0	10			10	15	Ankara
	Eskişehir	Kabak			0				0	2			2				0	2	Ankara
	Eskişehir	Marul			0		6	7	13	4	4	4	12	5			5	40	Ankara
	Eskişehir	MaydRkNn			0	20	30	10	60			30	30	30			30	120	Ankara
	Eskişehir	Patlıcan			0				0	2			2				0	2	Ankara
	Eskişehir	Roka	5	5	10	4	8		12			8	8	5	5		10	40	Ankara
	Eskişehir	Soğan			0	5			5				0				0	5	Ankara
	Eskişehir	Fasulye			0				0		5		5				0	5	Ankara

EK- /-8 Hasat Öncesi Pestisit Denetimi 2025 Yılı Programı																			
Sıra No	İl	Ürün	Ocak Şubat	Mart	1. Çeyr	Nisan	Mayıs	Haziran	2. Çeyr	Temmuz	Ağustos	Eylül	3. Çeyr	Ekim	Kasım	Aralık	4. Çeyr	2025 Topl	Labıtrv
	Eskişehir	Tere			0	2	6		8			6	6				0	14	Ankara
Toplam Eskişehir			5	5	10	36	50	24	110	22	29	48	99	50	5	0	55	274	
	G.Antep	Biber			0				0	4	10		14	2			2	16	G.Antep
	G.Antep	Marul			0	4	2		6				0	2			2	8	G.Antep
	G.Antep	Nar			0				0			6	6	2			2	8	G.Antep
	G.Antep	Patlıcan			0				0		4		4				0	4	G.Antep
	G.Antep	Üzüm			0				0		10		10				0	10	G.Antep
Toplam Gaziantep			0	0	0	4	2	0	6	10	44	6	60	4	0	0	4	70	
	Giresun	Fasulye			0				0		2		2				0	2	Samsun
	Giresun	Mandalina			0				0				0		2		2	2	Samsun
	Giresun	Kivi			0				0				0	4			4	4	Samsun
	Giresun	Fındık			0				0		15		15				0	15	Kocaeli
Toplam Giresun			0	0	0	0	0	0	0	0	17	0	17	4	2	0	6	23	
	G.Hane	Çilek			0				0		2		2				0	2	Samsun
	G.Hane	Fasulye			0				0		2		2				0	2	Samsun
	G.Hane	Domates			0				0		4		4				0	4	Samsun
	G.Hane	Elma			0				0			2	2				0	2	Samsun
	G.Hane	Fındık			0				0		2		2				0	2	Kocaeli
Toplam Gümüşhane			0	0	0	0	0	0	0	0	10	2	12	0	0	0	0	12	
	Hakkari	Domates			0				0		2		2				0	2	Van
	Hakkari	Elma			0				0			2	2				0	2	Van
Toplam Hakkari			0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	4	0	0	0	0	4	
	Hatay	Biber			0				0	25	20		45				0	45	Konya
	Hatay	Çilek			0	10	10	5	25				0				0	25	Konya
	Hatay	Domates			0		10	10	20	5			5				0	25	Konya
	Hatay	Erik			0		10	10	20		10		10				0	30	Konya
	Hatay	Fasulye			0				0	4	6		10	3	2		5	15	Konya
	Hatay	Greyfurt			0				0				0	15	15		30	30	Adana
	Hatay	Hıyar			0		2	6	8	6	6		12				0	20	Konya
	Hatay	Ispanak		6	6				0				0		4		4	10	Konya
	Hatay	Kabak			0			5	5	10	5		15				0	20	Konya
	Hatay	Kayısı			0		24	20	44	4			4				0	48	Konya
	Hatay	Limon			0				0			20	20	110	30	10	150	170	Adana
	Hatay	Mandalina			0				0			20	20	210	80	10	300	320	Adana
	Hatay	Marul		5	5	6	4		10			2	2	8	5		13	30	Konya

EK- /-8 Hasat Öncesi Pestisit Denetimi 2025 Yılı Programı																			
Sıra No	İl	Ürün	Ocak	Şubat	1. Çeyr	Nisan	Mayıs	Haziran	2. Çeyr	Temmuz	Ağustos	Eylül	3. Çeyr	Ekim	Kasım	Aralık	4. Çeyr	2025 Topl	Labrtvr
	Hatay	Maydanoz	50	40	90	40	10		50			10	10	30	30	20	80	230	Konya
	Hatay	Muz			0				0				0	5			5	5	Konya
	Hatay	Nar			0				0			30	30	60			60	90	Konya
	Hatay	Nektarin			0				0	5	5		10				0	10	Adana
	Hatay	Patlıcan			0			4	4	6			6				0	10	Konya
	Hatay	Portakal			0				0			30	30	150	40		190	220	Adana
	Hatay	Şeftali			0				0	6	2		8				0	8	Konya
	Hatay	Üzüm			0				0	10	20		30				0	30	Konya
	Toplam Hatay		50	51	101	56	70	60	186	86	84	252	422	296	111	30	437	1146	
	İğdır	Domates			0				0		5		5				0	5	Van
	İğdır	Elma			0				0			2	2				0	2	Van
	İğdır	Kayısı			0			18	18				0				0	18	Van
	İğdır	Şeftali			0				0		2		2				0	2	Van
	Toplam İğdır		0	0	0	0	0	18	18	0	7	2	9	0	0	0	0	27	
	Isparta	Ayva			0				0				0	4			4	4	Isparta
	Isparta	Domates			0				0		15		15				0	15	Isparta
	Isparta	Elma			0				0		20	70	90				0	90	Isparta
	Isparta	Kayısı			0			10	10	10			10				0	20	Isparta
	Isparta	Kiraz			0			25	25	25			25				0	50	Isparta
	Isparta	Mantar		5	5	5			5				0		5	5	10	20	Isparta
	Isparta	Şeftali			0				0	5	15		20				0	20	Isparta
	Isparta	Üzüm			0				0		10		10				0	10	Isparta
	Toplam Isparta		0	5	5	5	0	35	40	40	70	100	210	4	5	5	14	269	
	İstanbul	Biber			0				0	8	7		15				0	15	İstanbul
	İstanbul	Domates			0				0	7	8		15				0	15	İstanbul
	İstanbul	Elma			0				0				0				0	1	İstanbul
	İstanbul	Fasulye			0				0	3			3				0	3	İstanbul
	İstanbul	Hıyar			0			3	3	12			12				0	15	İstanbul
	İstanbul	Ispanak			0				0				0	3			3	3	İstanbul
	İstanbul	Kabak			0				0				0				0	2	İstanbul
	İstanbul	Mantar			0	3			3				0				0	3	İstanbul
	İstanbul	Marul		2	2	4			4				0	5	4		9	15	İstanbul
	İstanbul	MaydRkNn			0	3			3				0	4			4	7	İstanbul
	İstanbul	Patlıcan			0				0		10		10				0	10	İstanbul
	İstanbul	Pazı			0				0		5		5				0	5	İstanbul

EK- /-8 Hasat Öncesi Pestisit Denetimi 2025 Yılı Programı																			
Sıra No	İl	Ürün	Ocak Şubat	Mart	1. Çeyr	Nisan	Mayıs	Haziran	2. Çeyr	Temmuz	Ağustos	Eylül	3. Çeyr	Ekim	Kasım	Aralık	4. Çeyr	2025 Topl	Labıtrvr
	İstanbul	Yaprak lahana			0				0		6		6				0	6	İstanbul
Toplam İstanbul			0	2	2	10	0	3	13	30	36	0	66	12	4	0	16	97	
	İzmir	A.Yaprağı			0		10	10	20				0				0	20	Denizli
	İzmir	Bamya			0			6	6				0				0	6	Denizli
	İzmir	Biber			0				0	15	15		30				0	30	Denizli
	İzmir	Brokoli			0				0				0		10	5	15	15	Denizli
	İzmir	Çilek			0		10	10	20	5			5				0	25	Denizli
	İzmir	Dereotu		5	5				0				0		5		5	10	Denizli
	İzmir	Domates			0			5	5	15	10		25				0	30	Denizli
	İzmir	Enginar			0	5			5				0				0	5	Denizli
	İzmir	Erik			0			6	6	8	6		14				0	30	Denizli
	İzmir	Fasülye			0				0	15	25		40				0	40	Denizli
	İzmir	Hıyar			0		4	4	8	4	28		32				0	40	Denizli
	İzmir	Ispanak		20	20	20			20				0	20	20		40	80	Denizli
	İzmir	İncir			0				0	15	15		30				0	30	Denizli
	İzmir	Kabak			0				0	5			5				0	5	Denizli
	İzmir	K.bahar			0				0				0		4	4	8	8	Denizli
	İzmir	Kiraz			0	5	90	25	120				0				0	120	Denizli
	İzmir	Mandalina			0				0				0	100	50		150	150	Denizli
	İzmir	Mantar			0	2			2				0	2			2	4	Denizli
	İzmir	Marul	40	50	110	20	5		25				0	35	30	10	75	190	Denizli
	İzmir	Maydmi-nör	10	35	45	35	5		40			10	10	20	5		25	115	Denizli
	İzmir	Nar			0				0			10	10	20			20	30	Denizli
	İzmir	Patlıcan			0				0	11			11				0	11	Denizli
	İzmir	Roka		5	5				0				0		5		5	5	Denizli
	İzmir	Şeftali			0			10	10	40	20		60				0	70	Denizli
	İzmir	Üzüm			0				0	30	70		100				0	100	Denizli
	İzmir	Patates			0			8	8	3			3				0	11	Denizli
Toplam İzmir			50	135	185	87	130	94	311	179	200	70	449	142	94	19	305	1120	
	K.Maraş	Biber			0				0	2	4		6				0	6	G.Antep
	K.Maraş	Çilek			0			6	6				0				0	6	G.Antep
	K.Maraş	Domates			0				0		6		6				0	6	G.Antep
	K.Maraş	Elma			0				0			6	6				0	6	G.Antep
	K.Maraş	Hıyar			0			2	2	4	4		8				0	10	G.Antep
	K.Maraş	Kayısı			0				0	5	5		10				0	10	G.Antep

EK- /-8																				Hasat Öncesi Pestisit Denetimi 2025 Yılı Programı									
Sıra No	İl	Ürün	Ocak Şubat	Mart	1. Çeyr	Nisan	Mayıs	Haziran	2. Çeyr	Temmuz	Ağustos	Eylül	3. Çeyr	Ekim	Kasım	Aralık	4. Çeyr	2025 Topl	Labrtvr										
	K.Maraş	Kiraz			0			10	10				0				0	4	G.Antep										
	K.Maraş	Üzüm			0				0	6			6				0	6	G.Antep										
Toplam Kahramanmaraş			0	0	0	0	0	18	18	17	19	6	42	0	0	0	0	60											
	Karabük	Biber			0				0	2	0	0	2				0	2	Kocaeli										
	Karabük	Domates			0				0		4		4				0	4	Kocaeli										
	Karabük	Hıyar			0				0	0	2		2				0	2	Kocaeli										
	Karabük	Ispanak			0				0				0		2		2	2	Kocaeli										
	Karabük	Marul		2	2				0				0				0	2	Kocaeli										
Toplam Karabük			0	2	2	0	0	0	0	2	6	0	8	0	2	0	2	12											
	Karaman	Elma			0				0			50	50	20			20	70	Konya										
	Karaman	Armut			0				0			4	4				0	4	Konya										
	Karaman	Üzüm			0				0				0	5			5	5	Konya										
Toplam Karaman			0	0	0	0	0	0	0	0	20	74	94	25	0	0	25	119											
	Kars	Elma			0				0			4	4				0	4	Van										
	Kars	Kayısı			0				0	3			3				0	3	Van										
Toplam Kars			0	0	0	0	0	0	0	3	0	4	7	0	0	0	0	7											
	Kastamonu	Domates			0				0		4		4				0	4	Ankara										
	Kastamonu	Kiraz			0			2	2				0				0	2	Ankara										
Toplam Kastamonu			0	0	0	0	0	2	2	0	4	0	4	0	0	0	0	6											
	Kayseri	Domates			0				0		4		4				0	4	Konya										
	Kayseri	Elma			0				0			4	4	4			4		Konya										
	Kayseri	Kayısı			0				0	1			1				0	10	Konya										
	Kayseri	Patlıcan			0				0		2		2				0	3	Konya										
	Kayseri	Üzüm			0				0		3		3				0	3	Konya										
Toplam Kayseri			0	0	0	0	0	0	0	1	9	4	14	4	0	0	4	27											
	Kırıkkale	Domates			0				0		2		2				0	2	Ankara										
	Kırıkkale	Üzüm			0				0		2		2				0	2	Ankara										
Toplam Kırıkkale			0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	4	0	0	0	0	4											
	Kırklareli	Elma			0				0			2	2				0	2	İstanbul										
	Kırklareli	Üzüm			0				0		2		2				0	2	İstanbul										
Toplam Kırklareli			0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	4	0	0	0	0	4											
	Kırşehir	Elma			0				0			2	2				0	2	Ankara										
	Kırşehir	Üzüm			0				0		2		2				0	2	Ankara										
Toplam Kırşehir			0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	4	0	0	0	0	4											
	Kilis	Biber			0				0	2	6		8				0	8	G.Antep										

EK- /-8 Hasat Öncesi Pestisit Denetimi 2025 Yılı Programı																			
Sıra No	İl	Ürün	Ocak Şubat	Mart	1. Çeyr	Nisan	Mayıs	Haziran	2. Çeyr	Temmuz	Ağustos	Eylül	3. Çeyr	Ekim	Kasım	Aralık	4. Çeyr	2025 Topl	Labrtvr
	Kilis	Domates			0				0		2		2				0	2	G.Antep
	Kilis	Üzüm			0				0		10		10				0	10	G.Antep
Toplam Kilis			0	0	0	0	0	0	0	2	18	0	20	0	0	0	0	20	
	Kocaeli	Biber			0				0		2		2				0	2	Kocaeli
	Kocaeli	Domates			0				0	3			3				0	3	Kocaeli
	Kocaeli	Hıyar			0				0	2			2				0	2	Kocaeli
	Kocaeli	Mantar			0	10			10				0	10			10	20	Kocaeli
	Kocaeli	Üzüm			0				0		4		4				0	4	Kocaeli
Toplam Kocaeli			0	0	0	10	0	0	10	5	6	0	11	10	0	0	10	31	
	Konya	Armut			0				0		2	3	5				0		Konya
	Konya	Çilek			0		6	17	23				0				0	5	Konya
	Konya	Domates			0				0	10	8		18				0	35	Konya
	Konya	Elma			0				0		7	11	18	4			4	24	Konya
	Konya	Fasülye			0				0		7		7				0	8	Konya
	Konya	Havuç			0		8	22	30				0				0	20	Konya
	Konya	Hıyar			0				0		6		6				0	6	Konya
	Konya	Kiraz			0			30	30				0				0	25	Konya
	Konya	Mantar		6	6		8		8				0	6	5		11	12	Konya
	Konya	Marul			0		8		8				0	2			2	7	Konya
	Konya	Maydınör			0		10	5	15				0				0	9	Konya
	Konya	Üzüm			0				0	2	9		11				0	28	Konya
Toplam Konya			0	6	6	0	44	97	141	29	58	14	101	12	5	0	17	265	
	Kütahya	Kiraz			0			15	15				0				0	15	Bursa
	Kütahya	Çilek			0			2	2	2			2				0	4	Bursa
	Kütahya	Domates	4	2	6				0	2			2		2		2	10	Bursa
	Kütahya	Vişne			0				0	6			6				0	6	Bursa
Toplam Kütahya			4	2	6	0	0	17	17	10	0	0	10	0	2	0	2	35	
	Malatya	Biber			0				0	4	2		6				0	6	D.Bakır
	Malatya	Elma			0				0			4	4				0	4	D.Bakır
	Malatya	Kayısı			0			140	140	100			100				0	240	D.Bakır
	Malatya	Üzüm			0				0		6		6				0	6	D.Bakır
Toplam Malatya			0	0	0	0	10	140	150	104	8	4	116	0	0	0	0	266	
	Manisa	A.Yaprağı			0		80	120	200				0				0	200	Balıkesir
	Manisa	Biber			0				0	8	7		15				0	15	Balıkesir
	Manisa	Çilek			0		12	12	24	6			6				0	30	Balıkesir

EK- /-8 Hasat Öncesi Pestisit Denetimi 2025 Yılı Programı																			
Sıra No	İl	Ürün	Ocak Şubat	Mart	1. Çeyr	Nisan	Mayıs	Haziran	2. Çeyr	Temmuz	Ağustos	Eylül	3. Çeyr	Ekim	Kasım	Aralık	4. Çeyr	2025 Topl	Labırtvr
	Manisa	Domates		4	4			6	6	6	4		10		5		5	25	Balıkesir
	Manisa	Erik			0			5	5	15	5		20				0		Balıkesir
	Manisa	Hıyar		2	2				0	4	4		8				0	25	Balıkesir
	Manisa	Ispanak		30	30	10			10				0	5	5		10	50	Balıkesir
	Manisa	Kayısı			0			10	10				0				0	10	Balıkesir
	Manisa	Kiraz			0		45	25	70	15			15				0	85	Balıkesir
	Manisa	Marul			0	3			3				0	2			2	5	Balıkesir
	Manisa	Patlıcan			0				0	2	3		5				0	5	Balıkesir
	Manisa	Şeftali			0				0		10		10				0	10	Balıkesir
	Manisa	Üzüm			0			40	40	360	470	30	860				0	900	Balıkesir
Toplam Manisa			10	45	55	13	157	252	422	471	550	50	1071	2	10	30	42	1592	
	Mardin	Domates			0				0		4		4				0	4	D.Bakır
	Mardin	Hıyar			0				0		4		4				0	4	D.Bakır
	Mardin	Nar			0				0			2	2	2			2	4	D.Bakır
	Mardin	Üzüm			0				0		5		5				0	5	D.Bakır
Toplam Mardin			0	0	0	0	0	0	0	0	13	2	15	2	0	0	2	17	
	Mersin	Biber	90	60	150	40	10		50	5	5		10			40	40	250	Mersin
	Mersin	Çilek			0	110	60	30	200				0				0	200	Mersin
	Mersin	Domates	80		80	20	20	20	60	20			20			40	40	200	Mersin
	Mersin	Elma			0				0				0	10			10		Mersin
	Mersin	Erik			0	30	25		55				0				0	55	Mersin
	Mersin	Fasülye			0	15	20	15	50				0				0	50	Mersin
	Mersin	Greyfurt			0				0				0	5	5		10	10	Mersin
	Mersin	Hıyar		15	15	15			15				0				0	30	Mersin
	Mersin	Ispanak			0				0				0	15	15		30	30	Mersin
	Mersin	Kabak			0	15	20		35				0		20		20	55	Mersin
	Mersin	Kayısı			0		25	25	50				0				0	50	Mersin
	Mersin	Kiraz			0		15	15	30				0				0	30	Mersin
	Mersin	Limon			0				0			110	110	130	70	40	240	350	Mersin
	Mersin	Mandalina			0				0			20	20	130	50		180	200	Mersin
	Mersin	Marul		40	40				0				0		20	20	40	80	Mersin
	Mersin	Mayd-minör			0				0				0		18	12	30	30	Mersin
	Mersin	Muz			0				0				0	30	20		50	50	Mersin
	Mersin	Nar			0				0			20	20	40	20		60	80	Mersin
	Mersin	Nektarin			0		10	30	40				0				0	40	Mersin

EK- /-8																					Hasat Öncesi Pestisit Denetimi 2025 Yılı Programı																
Sıra No	İl	Ürün	Ocak Şubat	Mart	1. Çeyr	Nisan	Mayıs	Haziran	2. Çeyr	Temmuz	Ağustos	Eylül	3. Çeyr	Ekim	Kasım	Aralık	4. Çeyr	2025 Topl	Labırtır																		
	Mersin	Patlıcan	8	8	16			4	4	2			2		8		8	30	Mersin																		
	Mersin	Portakal			0				0			40	40	110	40	30	180	220	Mersin																		
	Mersin	Şeftali			0			20	20	90	70		160				0	180	Mersin																		
	Mersin	Üzüm			0			5	5	25			25				0	30	Mersin																		
Toplam Mersin			156	161	317	297	369	304	950	137	50	350	537	360	246	192	798	2642																			
	Muğla	Biber	5	5	10	5	5	5	15	10	5		15		5	5	10	50	Muğla																		
	Muğla	Börülce			0				0		5		5				0	5	Muğla																		
	Muğla	Çilek			0		22	23	45				0				0	45	Muğla																		
	Muğla	Domates	30	20	50	15		15	30	15	15		30		30	30	60	170	Muğla																		
	Muğla	Elma			0				0		5	15	20				0	24	Muğla																		
	Muğla	Fasülye		10	10	10	5	5	20	5	5		10				0	40	Muğla																		
	Muğla	Greyfurt			0				0				0	6			6	6	Muğla																		
	Muğla	Hıyar		5	5	10			10		5		5		5		5	25	Muğla																		
	Muğla	Ispanak		4	4	2			2				0	2	2		4	10	Muğla																		
	Muğla	Kabak		6	6	6	4		10				0		4		4	20	Muğla																		
	Muğla	Kiraz			0			15	15				0				0	15	Muğla																		
	Muğla	Limon			0				0			30	30	70	10		80	110	Muğla																		
	Muğla	Mandalina			0				0				0	15	5		20	20	Muğla																		
	Muğla	Marul	6	6	12	10	8		18			4	4	8	4	4	16	50	Muğla																		
	Muğla	MaydRkNn	4	8	12	8			8				0	20	10		30	50	Muğla																		
	Muğla	Nar			0				0			40	40	50			50	90	Muğla																		
	Muğla	Patlıcan	8	8	16				0	4	2		6	5	8		13	5	Muğla																		
	Muğla	Portakal			0				0			40	40	100	20	10	130	130	Muğla																		
	Muğla	Üzüm			0				0	8			8				0	8	Muğla																		
Toplam Muğla			78	107	185	91	62	70	223	32	57	209	298	161	103	64	328	1034																			
	Muş	Domates			0				0		3		3				0	3	D.Bakır																		
	Muş	Elma			0				0			3	3				0	3	D.Bakır																		
Toplam Muş			0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	6	0	0	0	0	6																			
	Nevşehir	Domates			0				0		8		8				0	8	Konya																		
	Nevşehir	Patlıcan			0				0	2	3		5				0	5	Konya																		
	Nevşehir	Üzüm			0				0		10		10				0	10	Konya																		
	Nevşehir	Biber			0				0	3	2		5				0	5	Konya																		
	Nevşehir	Kabak			0				0				0	20			20	20	Konya																		
Toplam Nevşehir			0	0	0	0	0	0	0	5	23	0	28	20	0	0	20	48																			
	Niğde	Elma			0				0		15	15	30				0	30	Konya																		

EK- /-8 Hasat Öncesi Pestisit Denetimi 2025 Yılı Programı																			
Sıra No	İl	Ürün	Ocak Şubat	Mart	1. Çeyr	Nisan	Mayıs	Haziran	2. Çeyr	Temmuz	Ağustos	Eylül	3. Çeyr	Ekim	Kasım	Aralık	4. Çeyr	2025 Topl	Labıtrvr
	Niğde	Kiraz			0			8	8				0				0	8	Konya
	Niğde	Domates			0				0		5		5				0	8	Konya
	Niğde	Lahana			0				0				0	5			5	5	Konya
	Niğde	Nektarin			0				0				0	3			3	3	Konya
Toplam Niğde			0	0	0	0	0	8	8	0	25	50	75	8	0	0	8	94	
	Ordu	Elma			0				0			2	2				0	2	Samsun
	Ordu	Fasülye			0				0		4		4				0	4	Samsun
	Ordu	Kivi			0				0				0	4			4	4	Samsun
	Ordu	Fındık			0				0	2	8		10				0	10	Kocaeli
Toplam Ordu			0	0	0	0	0	0	0	2	12	2	16	4	0	0	4	20	
	Osmaniye	Ispanak		4	4				0				0		4		4	8	Adana
	Osmaniye	Mandalina			0				0				0	10			10	10	Adana
	Osmaniye	Portakal			0				0				0	6	4		10	10	Adana
Toplam Osmaniye			0	4	4	0	0	0	0	0	0	0	0	16	8	0	24	28	
	Rize	Kivi			0				0					5			5	5	Samsun
Toplam Rize			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	5	5	
	Sakarya	Armut			0				0			6	6				0	6	Kocaeli
	Sakarya	Ayva			0				0			20	20	160	20		180	200	İstanbul
	Sakarya	Çilek			0		2	6	8	2			2				0	10	Kocaeli
	Sakarya	Erik			0			3	3	3			3				0	6	Kocaeli
	Sakarya	Ispanak	6	12	18	5			5				0	6	6		12	35	Kocaeli
	Sakarya	Mantar		3	3				0				0	3			3	8	Kocaeli
	Sakarya	Marul	5	30	35	5	5		10				0	6	4		10	55	Kocaeli
	Sakarya	Şeftali			0				0	4	6		10				0	10	Kocaeli
	Sakarya	Üzüm			0				0		20	10	30				0	30	Kocaeli
Toplam Sakarya			11	45	56	10	10	13	33	12	26	96	134	85	20	0	105	328	
	Samsun	Armut			0				0		4	6	10				0	10	Samsun
	Samsun	Biber			0			5	5	15	10		25				0	30	Samsun
	Samsun	Çilek			0			4	4	4		2	6				0	10	Samsun
	Samsun	Domates			0			5	5	10	5		15				0	20	Samsun
	Samsun	Elma			0				0		4	6	10				0	10	Samsun
	Samsun	Fasülye			0			6	6	20	5		25				0	31	Samsun
	Samsun	Hıyar			0			4	4	4	2		6				0	10	Samsun
	Samsun	Ispanak			0				0				0	5	30	20	55	55	Samsun
	Samsun	İncir			0				0			5	5				0	5	Samsun

EK- /-8 Hasat Öncesi Pestisit Denetimi 2025 Yılı Programı																			
Sıra No	İl	Ürün	Ocak Şubat	Mart	1. Çeyr	Nisan	Mayıs	Haziran	2. Çeyr	Temmuz	Ağustos	Eylül	3. Çeyr	Ekim	Kasım	Aralık	4. Çeyr	2025 Topl	Labırtır
	Samsun	Kivi			0				0				0	10			10	10	Samsun
	Samsun	Mantar		2	2	4			4				0	2	2		4	10	Samsun
	Samsun	Marul	30		30				0				0	10	50	50	110	140	Samsun
	Samsun	MaydRkNn		6	6	4			4				0	10	10	10	30	40	Samsun
	Samsun	Patlıcan			0			5	5	15	10		25				0	30	Samsun
	Samsun	Şeftali			0				0	25	20		45				0	45	Samsun
Toplam Samsun			20	8	28	8	0	29	37	93	60	19	172	32	72	60	164	401	
	Siirt	Nar			0				0			2	2	2			2	4	D.Bakır
	Siirt	Üzüm			0				0		4		4				0	4	D.Bakır
Toplam Siirt			0	0	0	0	0	0	0	0	4	2	6	2	0	0	2	8	
	Sinop	Biber			0				0	2			2				0	4	Samsun
	Sinop	Elma			0				0			2	2				0	2	Samsun
	Sinop	Çilek			0				0	2			2				0	2	Samsun
	Sinop	Domates			0				0	2			2				0	2	Samsun
Toplam Sinop			0	0	0	0	0	0	0	6	0	2	8	0	0	0	0	8	
	Sivas	Elma			0				0			2	2				0	2	Ankara
	Sivas	Kayısı			0				0	4			4				0	4	Ankara
Toplam Sivas			0	0	0	0	0	0	0	4	0	2	6	0	0	0	0	6	
	Ş.Urfa	Biber			0			4	4		4		4				0	8	D.Bakır
	Ş.Urfa	Domates	4		4				0	4			4				0	8	D.Bakır
	Ş.Urfa	Nar			0				0				0	7			7	7	D.Bakır
Toplam Şanlıurfa			4	0	4	0	0	4	4	4	4	0	8	7	0	0	7	23	
	Şırnak	Nar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	4	Van
	Şırnak	Üzüm	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	8	0	0	0	0	8	Van
Toplam Şırnak													8		4		12		
	Tekirdağ	Armut			0				0			2	2				0	2	Tekirdağ
	Tekirdağ	Üzüm			0				0		6		6				0	6	Tekirdağ
	Tekirdağ	Kiraz			0			2	2				0				0	2	Tekirdağ
Toplam Tekirdağ			0	0	0	0	0	2	2	0	6	2	8	0	0	0	0	10	
	Tokat	Armut			0				0			4	4				0	4	Tokat
	Tokat	A.Yaprağı			0		15	25	40				0				0	40	Tokat
	Tokat	Biber			0			6	6	4			4				0	10	Tokat
	Tokat	Domates			0				0	20	20		40				0	40	Tokat
	Tokat	Elma			0				0		2	4	6	2			2	8	Tokat
	Tokat	Hıyar			0			2	2	4	4		8				0	10	Tokat

EK- /-8 Hasat Öncesi Pestisit Denetimi 2025 Yılı Programı																			
Sıra No	İl	Ürün	Ocak Şubat	Mart	1. Çeyr	Nisan	Mayıs	Haziran	2. Çeyr	Temmuz	Ağustos	Eylül	3. Çeyr	Ekim	Kasım	Aralık	4. Çeyr	2025 Topl	Labırtır
	Tokat	Fasülye			0				0	15	20		35				0	35	Tokat
	Tokat	Ispanak		10	10	4			4				0	4	7		11	25	Tokat
	Tokat	Kabak			0				0	4			4				0	4	Tokat
	Tokat	Kiraz			0			5	5	5			5				0	10	Tokat
	Tokat	Marul			0	15	5		20			2	2	14	4		18	40	Tokat
	Tokat	Patlıcan			0				0	2	4		6				0	6	Tokat
	Tokat	Şeftali			0				0	10	10		20				0	20	Tokat
	Tokat	Üzüm			0				0	6	20		26				0	26	Tokat
Toplam Tokat			0	10	10	19	35	53	107	70	95	10	175	20	11	0	31	323	
	Trabzon	Çilek			0			3	3	2			2				0	5	Samsun
	Trabzon	Domates			0				0		4		4				0	4	Samsun
	Trabzon	Ispanak		2	2				0				0	2			2	4	Samsun
	Trabzon	Marul			0	5			5				0	3			3	8	Samsun
	Trabzon	MaydRkNn			0	4			4				0	4			4	8	Samsun
	Trabzon	Fındık			0				0		10		10				0	10	Kocaeli
	Trabzon	Hıyar			0				0	2			2				0	2	Samsun
Toplam Trabzon			0	2	2	10	0	3	13	4	14	0	18	9	0	0	9	42	
	Tunceli	Elma			0				0			4	4				0	4	D.Bakır
Toplam Tunceli			0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	4	0	0	0	0	4	
	Uşak	Biber			0				0		2		2				0	2	Denizli
	Uşak	Domates			0				0		4		4				0	6	Denizli
	Uşak	Hıyar			0			3	3	3			3				0	6	Denizli
	Uşak	Üzüm			0				0		3		3				0	3	Denizli
	Uşak	Marul			0				0				0		2		2	2	Denizli
Toplam Uşak			0	0	0	0	0	3	3	3	9	0	12	0	2	0	2	17	
	Van	Biber			0				0		5		5				0	5	Van
	Van	Domates			0				0	3	6		9				0	9	Van
	Van	Hıyar			0				0	4			4				0	4	Van
	Van	Patlıcan			0				0		2		2				0	2	Van
Toplam Van			0	0	0	0	0	0	0	7	13	0	20	0	0	0	0	20	
	Yalova	Elma			0				0			2	2				0	2	Bursa
	Yalova	Marul			0	2			2				0		2		2	4	Bursa
	Yalova	Şeftali			0				0		4		4				0	4	Bursa
	Yalova	Kivi			0				0				0	4			4	4	Bursa
Toplam Yalova			0	0	0	2	0	0	2	0	4	2	6	4	2	0	6	14	

EK- /-8																				Hasat Öncesi Pestisit Denetimi 2025 Yılı Programı											
Sıra No	İl	Ürün	Ocak Şubat	Mart	1. Çeyr	Nisan	Mayıs	Haziran	2. Çeyr	Temmuz	Ağustos	Eylül	3. Çeyr	Ekim	Kasım	Aralık	4. Çeyr	2025 Topl	Labırtır												
	Yozgat	Domates			0				0		2		2				0	2	Ankara												
	Yozgat	Elma			0				0			2	2				0	2	Ankara												
	Yozgat	Üzüm			0				0		2		2				0	2	Ankara												
Toplam Yozgat			0	0	0	0	0	0	0	0	4	2	6	0	0	0	0	6													
	Zongul-dak	Domates			0				0		2		2				0	2	Kocaeli												
	Zongul-dak	Fasülye			0			2	2				0				0	2	Kocaeli												
	Zongul-dak	Ispanak		2	2				0				0				0	2	Kocaeli												
	Zongul-dak	Marul			0	2			2				0	2			2	4	Kocaeli												
	Zongul-dak	Biber			0				0		2		2				0	2	Kocaeli												
	Zonguldak	Hıyar			0				0	3			3				0	3	Kocaeli												
Toplam Zonguldak			0	2	2	2	0	2	4	3	4	0	7	2	0	0	2	15													
GENEL TOPLAM					3.061				4.954				5.477				8.270														

Gıda Kontrol Laboratuvar Müdürlükleri Yedek Listesi							
Laboratuvar	1. Yedeği	2.Yedeği	3.Yedeği	Laboratuvar	1.Yedeği	2.Yedeği	3.Yedeği
Adana	Konya	Hatay	Mersin	Isparta	Denizli	Antalya	Ankara
Ankara	Konya	Isparta	Kocaeli	İstanbul	Kocaeli	Tekirdağ	Bursa
Antalya	Isparta	Denizli	Ankara	İzmir	Denizli	Ç.Kale	Muğla
Bursa	Ç.Kale	İstanbul	Kocaeli	Kocaeli	İstanbul	Ankara	Bursa
Ç.Kale	B.Kesir	Bursa	İstanbul	Konya	Ankara	Isparta	Adana
D.Bakır	Van	Adana	Hatay	Mersin	Konya	Adana	Isparta
Denizli	Muğla	Antalya	Isparta	Samsun	Ankara	Kocaeli	İstanbul
Hatay	Adana	Mersin	Konya	Van	D.Bakır	Ankara	Samsun
G.Antep	D.Bakır	Adana	Hatay	Tekirdağ	Ç.Kale	İstanbul	Bursa
Muğla	Denizli	İzmir	Isparta.	Balıkesir	Ç.Kale	Bursa	İzmir
Tokat	Samsun	Ankara	Van				

B. BİTKİ KORUMA ÜRÜNLERİNİN ÖNERİLMESİ, UYGULANMASI VE KAYIT İŞLEMLERİ

İşlemler, bitki ve bitkisel ürünlerde bitki koruma ürünlerinin uzman kişilerce önerilmesi, uygulanması ve gerekli kayıtların tutularak, güvenilir gıda üretimi ve izlenebilirliğin sağlanması amacıyla 03.12.2014 tarih ve 29194 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Önerilmesi, Uygulanması ve Kayıt İşlemleri Hakkında Yönetmelik hükümleri çerçevesinde yürütülmektedir.

Reçete yazma yetkisine sahip olan kişilerin yetki ve sorumlulukları;

- Bitki koruma ürünü reçete yazma yetkisi alan kişiler tüm illerde reçete yazabilir.
- Reçete yazan yetkili kişiler yazdığı reçetenin içerdiği teknik tavsiyeden sorumludurlar.
- Reçete yazan kişiler, üretici kayıt defteri içinde yer alan reçete bilgilerinin eksiksiz doldurulmasından sorumludurlar.
- Reçete yazma yetkisine sahip kişiler, Bakanlık tarafından verilen bitki koruma ürünü ruhsat bilgilerini, kısıtlı kullanım ve yasaklama kararlarını, bitki koruma ürünleriyle ilgili Bakanlık tamim ve teknik talimatları ile etiket bilgilerini takip ederler.
- Reçete yazma yetkisine sahip kişiler, Bakanlık veya Müdürlükçe yapılacak bilgilendirme toplantılarına yılda en az bir defa katılırlar.
- Bitki Koruma Ürünü Reçete Yazma Yetki Belgesi alan kişiler, işi bırakmaları halinde veya adres değişikliği durumunda Bitki Koruma Ürünü Reçete Yazma Yetki Belgesini aldıkları Müdürlüğe otuz gün içerisinde bilgi verirler.
- Reçete yazan yetkili kişiler Bakanlık tarafından oluşturulacak reçete yazımı ile ilgili kayıt sistemi ve düzenlemelere uyarlar.
- Reçete yazan yetkili kişiler ihbarı zorunlu olan zararlı organizmaları Bakanlığa bildirirler.

Reçete yazma yetki belgesi düzenlenmesi;

Bitki Koruma Ürünlerinin Önerilmesi Uygulanması ve Kayıt İşlemleri Hakkında Yönetmelik'in bitki koruma ürünü reçete yazma yetki belgesi verilmesini düzenleyen 6.maddesinin 1. Fıkrası (a) ve (b) bentleri ile 7. Maddesinin 1. Fıkrası

(c) bendinin, Danıştay'ın 02.12.2015 tarih ve 2015/3318 Esas Sayılı Kararı ile yürütmesi durdurulmuştu. Bu nedenle yeni bitki koruma ürünleri reçete yazma yetki belgesi verilmesi 19.02.2016 tarih ve sayılı 6218 yazımızla durdurulmuştu.

Söz konusu mahkeme kararı Danıştay tarafından temyiz edilmiş, 2015/3318

E. sayısı ile ikame edilen davada verilen 17.06.2020 tarih ve 2020/2089 K. sayılı "kısmen iptal kısmen red" kararı Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 15.02.2021 tarih ve Karar No:2021/270 kararı ile kesinleşmiştir. Böylece kısmen iptal kararında reçete yazma yetkisi sadece Ziraat Fakültelerinin Bitki Koruma Bölümü Mezunu Ziraat Mühendislerine verilebilecektir.

Danıştay'ın iptal kararı gereğince reçete yazma konusunda başvuru olması durumunda; yeni reçete yazma yetki belgesinin ilgili mahkeme kararı gereğince meslek odası kaydı olan, Ziraat Fakültelerinin Bitki Koruma Bölümü Mezunu Ziraat Mühendisleri için düzenlenmesi gerekmektedir.

Profesyonel Bitki Koruma Ürünü Uygulayıcıları;

Bitki Koruma Ürünleri uygulamasını ücreti karşılığında profesyonel olarak yapmak isteyen Ziraat Mühendisleri, Teknikeri(bitki sağlığı konusunda eğitim alanlar) ve Teknisyenleri bulundukları ilin il ve ilçe müdürlüğüne başvuruda bulunarak “Bitki Koruma Ürünü Uygulama Belgesi” alabilirler. Danıştay kararı gereğince yeni Profesyonel Bitki Koruma Ürünü Uygulayıcı başvurularında Ziraat Mühendislerinden meslek odası kaydı aranacaktır.

Bitkisel Üretim Yapan Kişiler (Üreticiler)

Sadece kendi üretim alanlarında ve bitkisel ürün bulunan depolarında “Bitki Koruma Ürünü Uygulama Belgesi” almak isteyen, ticari amaçlı bitkisel üretim yapan kişiler bulundukları yerin il ve İlçe Müdürlüğüne başvuruda bulunarak **ocak, nisan, temmuz veya ekim aylarında** düzenlenecek bir günlük eğitime katılarak belge alabilirler.

Bu kişiler;

- Yaptıkları uygulamaların Üretici Kayıt Defteri (ÜKD)’ne kaydedilmesinden,
- Reçetede yazan bitki koruma ürünlerinin dozunda, zamanında, uygun makine ile uygulanmasından,
- İlaçlama ile hasat arasında geçmesi gereken süreye uymaktan ve kalıntıdan sorumludurlar.
- Bitki koruma ürünü uygulamalarını Bitki Koruma Ürünü Uygulama Belgesi olarak kendileri, belgesi yok ise profesyonel uygulayıcılara yaptırmak,
- ÜKD’yi temin ederek, her ürün ve parsel için kayıtlarını tutmak ve 5 (beş) yıl süre ile saklamak zorundadırlar.
- Reçete zorunluluğu olmayan ürünleri içinde isterlerse ÜKD tutabilirler.

2025 Yılı Üretici Kayıt Defterine Tabii Bitki Bitkisel Ürünlerle Bu Ürünlerde Kullanılacak Reçete Zorunluluğu Bulunmayan Bitki Koruma Ürünleri Listesi

Bitki Koruma Ürünlerinin Önerilmesi Uygulanması ve Kayıt İşlemleri Hakkındaki Yönetmeliğin 5. Maddesi gereğince zirai ilaç uygulamalarının yoğunluğuna göre yaşı meyve ve sebzede ilaç kalıntısı olma ihtimali nedeniyle Üretici Kayıt Defteri tutma zorunluluğu olan bitki ve bitkisel ürünler ile bu ürünlerde kullanılacak reçeteye tabi olmayan BKÜ’leri aşağıda belirtilmiştir.

1. Reçete ve Üretici Kayıt Defteri tutma zorunluluğu bulunan bitki ve bitkisel ürünler **(33 ürün) tabloda gösterilmiştir.**
2. Tabloda yer alan 33 ürün için **farklı bir pestisit aktif maddesi içermeyen bakırlı preparatlar ve kükürt içeren bitki koruma ürünleri** hariç diğer tüm bitki koruma ürünleri reçeteye tabidir.
3. Tabloda yer alan 33 ürün için **Biyolojik ve biyoteknik mücadele ürünlerinin** reçeteli olarak satışının yapılması ve bunları kullanan üreticiler tarafında kayıtlarının tutulması etkin bir destekleme mekanizması için zorunludur.
4. Yönetmelik gereği Üretici Kayıt Defteri tutma zorunluluğu olmayan **diğer ürünler için** üreticiler, isteğe bağlı olarak Üretici Kayıt Defteri tutabilir ve reçete yazdırabilir.

Üretici Kayıt Defteri Tutma Zorunluluğu Olan Bitki ve Bitkisel Ürünler					
1	Armut	12	Hıyar	23	Muz
2	Ayva	13	İspanak	24	Nar
3	Bezelye	14	İncir	25	Nektarin
4	Biber	15	Kabak	26	Patates
5	Çilek	16	Kayısı	27	Patlıcan
6	Domates	17	Kiraz	28	Portakal
7	Elma	18	Kültür Mantarı	29	Şeftali
8	Enginar	19	Limon	30	Taze Fasulye
9	Erik	20	Mandalina	31	Taze Soğan
10	Greyfurt	21	Marul	32	Üzüm
11	Havuç	22	Maydanoz	33	Vişne
Toplam: 33 Ürün Grubu					

ÜKD'nin basımı, dağıtımı ve kullanımına dair esaslar;

- Üretici kayıt defteri (ÜKD) 50'lik koçanlar halindedir,
- ÜKD koçanın her sayfasına, il trafik kodu ve basıldığı yılın son iki rakamı ile başlayan on haneli seri no verilerek dört suret halinde 50 sayfa olacak şekilde basılacaktır.
- ÜKD üzerinde işlemini bitiren yetkili kişi ilgili sayfayı, imzalayıp kaşeledikten sonra en alt sureti alarak beş yıl süre ile saklar. ÜKD'nin aslı koçanda kalacaktır.
- Her üretici bir ÜKD koçanı kullanacaktır,
- Üretici kayıt defterinin kaybolması durumunda üretici tarafından ÜKD'nin alındığı Müdürlüğe yazılı bildirimde bulunulacak ve Müdürlük tarafından kayıp bildirimi yapılan ÜKD pasif hale getirilerek üreticiye yeni ÜKD verilecektir.

- Kayıp ÜKD üzerinde işlem yapıldığının tespit edilmesi halinde ilgililer hakkında yasal işlem yapılması.
- Koçan içerisindeki her bir seri numarası, üreticinin kullandığı parsel ve ÜKD'ye tabi ürünler için ayrı ayrı kullanılarak reçete yazılacak ve kayıt işlemlerinde kullanılacaktır,
- İşlemlerde, kullanılan her seri numarasında parsel numarası ve ürün adı belirtilecektir,
- Bir parsel üzerinde birden fazla ÜKD'ye tabi ürün yetiştiriliyorsa, her bir ürün için farklı bir seri numarası kullanılacaktır,
- Koçada yeterli sayfa var ise sonraki üretim yılları için de kullanılabilir.
- Gerekğinde ÜKD sayfasının üretici onaylı kopyası verilir kullanılabilir.

BKÜ Reçetesi

Bitki Koruma Ürünü Reçetesinde;

- BKÜ aktif maddesi adı, oranı ve ticari ismi,
- Formülasyonu,
- Dozu, tekerrür sayısı,
- Son ilaçlama ile hasat arasında geçmesi gereken süre belirtilerek yazılacaktır.

BKÜ'nün ambalaj büyüklüğü uygulama yapılacak alana ve tekerrür sayısına göre seçilmelidir. Bitki koruma ürünlerine karşı direnç gelişimini önlemek için bir vejetasyon döneminde birden fazla uygulama gerektiren zararlı organizmalara karşı her seferinde farklı etki mekanizmasına sahip bitki koruma ürünleri tercih edilmelidir.

Yetkilendirilen kişiler (Reçete yazma ve Profesyonel Uygulayıcılar);

- Her yıl Müdürlükçe düzenlenecek bilgilendirme toplantılarına katılmak,
- Teknik talimatlara ve Yönetmelik hükümlerine uymak,
- Kayıtları 5 (beş) yıl süre ile saklamak zorundadırlar.

ÜKD Takip Listesinin Oluşturulması

- Üreticinin Adı Soyadı,
- Köy/Mahalle Adı,
- Dağıtım Tarihi,

- Dağıtım Yapılan Koçanların Seri Numaraları,
- Teslim Edildiğine Dair İmza Bölümleri Bulunması,
- Kayıtların eksiksiz ve düzenli tutulması,
- ÜKD'lerin dağıtım listelerini Tarım Bilgi Sisteminde (TBS) yer alan "Üretici Kayıt Defteri Kayıt ve İzlenmesi" modülüne ÜKD ve üreticiye ait bilgilerin girişinin yapılarak izlenebilirliğin sağlanması gerekmektedir.

Uygulamalar Yapılırken İl/İlçe Müdürlüklerinin Dikkat Edeceği Konular;

- Yönetmelik hükümleri doğrultusunda üreticilerin bilgilendirme çalışmalarına ağırlık verilmesi,
- Kayıt tutmanın gerekliliği konusunda üreticilerde farkındalık oluşturmaya yönelik çalışmalar yapılması,
- Köy/mahalle toplantılarında ÜKD kontrollerinin yapılması,
- Yönetmeliğin 20. maddesi dördüncü fıkrası' gereği izlenebilirliğin sağlanması,
- Gerek duyulması halinde idari yaptırımların uygulanması yoluyla ÜKD'nin düzenli tutulmasının sağlanması,
- Bitki koruma ürünlerinin yetkili kişilerce uygulanması amacıyla Yönetmeliğin 23. maddesinde belirtilen hükümler doğrultusunda eğitimler planlanarak üreticilerin katılımı ve belge almaları sağlanmalıdır.
- Yıl içerisinde yapılan kontrollerin İl Müdürlükleri tarafından

(Ek-10) resmi evrak olarak ve zilaç programı üzerinden ocak ve temmuz ayları içerisinde iki dönem halinde Bakanlığa gönderilmesi gerekmektedir.

K-10 Bitki Koruma Ürünlerinin Önerilmesi, Uygulanması ve Kayıtlarına Dair Denetim Raporu

Denetimin yapıldığı il :

Denetimin yapıldığı yıl/dönem :...../.....

1) ÜRETİCİ KAYIT DEFTERİ DENETİMİ İLE İLGİLİ VERİLER			
a) Dağıtımı yapılan üretici kayıt defteri		:	adet
b) Üretici Kayıt Defteri kontrolü yapılan üretici		:	adet
c) İdari yaptırım uygulanan üretici sayısı ve tutarı		:	adetTL
ç) Denetlenen bitki koruma ürünün uygulayıcı sayısı		:	adet
d) İdari yaptırım uygulanan bitki koruma ürünün uygulayıcısı sayısı ve tutarı		:	adetTL
e) Uygulama yetkisi iptal edilen kişi sayısı	Profesyonel	:	adet
	Bitkisel Üretim Yapan	:	adet
2) REÇETE DENETİMİ İLE İLGİLİ VERİLER			
a) Reçeteli satış zorunluluğu olan ruhsatlı bitki koruma ürünlerini reçetesiz olarak sattığı tespit edilerek idari para cezası uygulanan kişi sayısı ve İdari Yaptırım Tutarı		:	adetTL
b) Bakanlıkça kullanımı yasaklanan bitki koruma ürünlerini reçete yazdığı tespit edilen ve idari para cezası verilen reçete yazma yetkisine sahip kişi sayısı		:	adetTL
c) Uyarı cezası verilen reçete yazma yetkisine sahip kişi sayısı		:	adet
ç) Reçete yazma yetkisi iptal edilen kişi sayısı		:	adet
3) HASAT ÖNCESİ KALINTI İLE İLGİLİ VERİLER			
a) İdari yaptırım uygulanan üretici sayısı ve idari yaptırım tutarı		:	adetTL
b) İmha edilen ürün sayısı ve miktarı		:	adetKg

../...../20..

İmza, Mühür

.....
Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı
Şube Müdürü

ÜKD Onayı

- Belirtilen ürün ve parsel için üretim dönemi boyunca ÜKD koçanında kullanılan sayfalar tespiti,
- Kullanılan BKÜ'lerin tavsiyelerine uygunluğu kontrol edilerek.
- İlgili sayfanın yeterli suretinin olması halinde suretin, tek suret kalmış ise fotokopisi çekilerek üreticinin adı, soyadı ve tarih belirtilerek ıslak imzalı fotokopisinin önyüzüne İl/İlçe Müdürlüklerimizce "Bakanlığımız Kayıtlarına ve BKÜ Tavsiyelerine Uygunudur" ibaresi yazılarak onaylanması gerekmektedir.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Yatırım
Sürdürülebilirlik
Suda Sıfır İsrafı

Sayı : E-36871779-320.99-11572045
Konu : Üretici Kayıt Defteri Uygulamaları

ACELE
11.10.2023

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : a) 21.09.2023 tarihli ve E-36871779-320.99-11286495 sayılı yazımız.
b) 26.09.2023 tarihli ve E-36871779-320.99-11391073 sayılı yazımız.

İlgi (a) yazımızla "Bitki Koruma Ürünlerinin Önerilmesi, Uygulanması ve Kayıt İşlemleri Hakkında Yönetmelik" gereğince üretici kayıt defteri onay işlemlerinde uyulması gereken kuralları hatırlatılmış, ilgi (b) yazımızla ise yaş sebze ve meyvelerin raf ömrünün kısa olması ve ihracatın aksatılmaması amacıyla 09.10.2023 tarihine kadar eksikliklerin tamamlanması için süre verilmiştir.

Ancak Zirai Karantina Müdürlükleri ve İl Müdürlüklerimize yapılan ihracat başvurularının değerlendirilmesi sırasında yaşanan sorunlar nedeniyle işlemlerin aksadığı bilgisi ve ihracatçı birliklerinin konuyla ilgili talepleri Bakanlığımıza ulaşmıştır.

Bu itibarla; Ülkemiz ihracatçıların taahhütlerinin yerine getirilmesi, taze meyve ve sebzelerin raf ömrünün kısa olması nedeniyle bekleme sürelerine önüne geçilebilmesi gibi yaşanan tüm sorunların kalıcı bir çözüme kavuşturulması için tedbir alınması ihtiyacı oluşmuştur.

Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı tarafından düzenlenen Teftiş raporlarına yansıyan olumsuzlukların önlenmesi amacıyla Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğümüz ile koordineli bir şekilde bilişim alt yapısının güçlendirilmesine ilişkin çalışmalara hızla başlanmıştır.

Bu kapsamda; Taze meyve ve sebze ihracatının aksamaması amacıyla bilişim alt yapısı tamamlanmaya kadar Üretici Kayıt Defteri düşümlerine ilişkin işlemlerin ertelenmesi uygun görülmüştür.

Üretici, ihracatçı, paketleme tesisleri ve bunların bağlı olduğu sivil toplum kuruluşlarının konuyla ilgili bilgilendirilmesi hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Dr. Ersin DİLBER
Bakan a.
Genel Müdür V.

Dağıtım:

81 İl Müdürlüğüne
Tüm Zirai Karantina Müdürlüklerine

Doğrulama Kodu: A467F0AB-87C1-46D9-9D95-AA37BB6A7B2
Ekişehir Yolu 9. Km. Lodumlu Mevkii 06800 Çankaya/ Ankara
Tel: (0312) 258 77 44 Faks:
KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>
Bilgi için Hüseyin AKVAZI
Mühendis
Telefon No:(312) 258 77 46

C. BİTKİ KORUMA ÜRÜNLERİ VE MAKİNELERİ

1. Bitki koruma ürünlerinin teknik talimat ve entegre mücadele talimatları dışı kullanımlarının önlenmesine yönelik bayi ve çiftçi eğitimlerine önem verilir.
2. İl Müdürlüklerince bitki koruma ürünü ve makinelerini toptan ve perakende satacak bayilerin kontrol ve denetimleri, İl Müdürlüğü tarafından aksatılmadan ve düzenli olarak yerine getirilir.
3. Tüm bayiler bitki koruma ürünleri ile ilgili olarak aşağıda belirtilen hususlar çerçevesinde kontrol edilir ve aksine hareket edenler hakkında ilgili yönetmelik hükümleri uygulanır.
 - a. Bakanlıkça onayı bulunmayan kullanma süresi geçmiş, etiketsiz kullanımı sonlandırılmış, imal tarihi, son kullanım tarihi ve karekod bilgisi olmayan veya bu bilgileri silinmiş veya okunamaz hale gelmiş bitki koruma ürünlerinin Bayilerde bulunmaması ve satışının yapılmaması,
 - b. Bayiler tarafından çiftçilere tavsiye dışı bitki koruma ürünlerinin satılmaması,
 - c. Bitki koruma ürünlerinin orijinal ambalajlarının açılıp bölünerek açıkta satılmaması,
 - d. Bakanlıkça reçeteli satılması belirtilen bitki koruma ürünlerinin reçetesiz satışına müsaade edilmemesi,
 - e. Fumigantların fumigasyon operatör belgesi olmayan kişilere satılmaması,
 - f. Son kullanma tarihi geçmiş bitki koruma ürünlerinin satılmaması,
 - g. Yabancı ot ilaçları ile diğer bitki koruma ürünlerinin (insektisit, fungusit v.b.) ayrı bölmelerde muhafaza edilmesi,
 - h. Bayilerde, mücadele sezonunda bölge için ihtiyaç duyulan tüm bitki koruma ürünlerinin bulundurulması,
 - i. Bitki koruma ürünlerinin bayi içerisinde uygunsuz şekilde geliş güzel istif edilmemesi, gıda maddeleri ve veteriner ilaçları ile birlikte bulundurulmaması,
 - j. Bayilerin, mevzuat ve uygulamaları hakkında yılda iki kez düzenli olarak eğitime katılmalarının sağlanması,
 - k. Sahte ve kaçak bitki koruma ürünlerinin satılmaması,
 - l. Bitki koruma ürünlerinin izin verilmiş olan işyerleri ve Bakanlıkça onaylı depolar dışında bulundurulmaması ve gezici olarak işyerleri dışında satışına müsaade edilmemesi,
 - m. Bitki koruma ürünlerinin etiketleri üzerinde Bakanlıkça verilen izin ile yapılan değişiklikler hariç olmak üzere sürşarj etkileri dışında herhangi bir değişiklik yapılmasına müsaade edilmemesi,
 - n. Bitki koruma ürünü ambalajı üzerinde firmasınca belirlenmiş perakende

satış fiyatının üzerinde satış yapılmasına müsaade edilmemesi,

o. Bitki koruma ürünü kapsamında olmayan, ancak bitki koruma ürünü gibi etiketinde bitki koruma ürünü çağrıştıracak ifadeler yer alan ürünler ile bu ürünlerin tanıtımı için kullanılan afiş, broşür ve benzeri tanıtım materyallerin bayilerde bulundurulmaması,

p. Bakanlıkça belirlenmiş karekod zorunluluğu bulunan bitki koruma ürünlerinin karekodsuz olarak bayilerde bulunmaması ve satışının yapılmaması,

r. Bitki koruma ürünü alış, satış, iade, satış iptal, ihracat iptal, mal devir iptal gibi işlemler ile miadı dolma, çalınma, bozunma ve benzeri nedenlerle vasfını yitirmiş bitki koruma ürünlerinin deaktivasyon işlemlerinin Bakanlıkça oluşturulan bitki koruma ürünleri takip sistemine süresinde bildirilmesine,

s. Karekod zorunluluğu bulunan bitki koruma ürünlerinin Bakanlıkça oluşturulmuş olan bitki koruma ürünleri takip sistemine bildirimde bulunmadan stokların alınmaması ve stoklarından çıkışının yapılmaması,

ş. Bütün kayıtların eksiksiz bir şekilde ilgili mevzuatta belirtilen sürelerde saklanması,

4. Bakanlığımızca ruhsatlandırılan, tavsiyesi değiştirilen veya ruhsatı iptal edilen bitki koruma ürünleri listelerinin Bitki koruma ürünleri veri tabanı üzerinden düzenli olarak takip edilerek ilgililere duyurulması gerekir.
5. Bitki besin elementi (gübre) olarak satışa sunulan ürünlerin ambalaj ve etiketlerinde hastalık ve zararlılara karşı kullanım ifadelerinin tespit edilmesi halinde Genel Müdürlüğe bilgi verilir ve ilgililer hakkında yasal işlem başlatılır.
6. Bitki koruma ürünlerinin reçeteli satışı ve kullanımı ile bitki koruma ürünlerini uygulayacaklar için yönetmelik hükümlerine uygun olarak eğitim ve kontrol faaliyetleri yapılır.
7. Zirai mücadele faaliyetlerinde bitki koruma ürünü uygulamaları Bakanlıktan uygulama belgesi almış kişiler tarafından yürütülür.
8. Bayiler reçeteye uygun olarak bitki koruma ürününü vermek zorundadır.
9. Reçetede değişiklik, ancak reçeteyi yazan kişi tarafından yapılır.
10. Ülkemizde ruhsatlandırılarak kullanımına izin verilen güncel bitki koruma ürünlerine Bakanlığımız <https://bku.tarimorman.gov.tr/sayfasidanulaşilabilir>.

D. ZEHİRLENMELER

Tarım ilaçlarından kaynaklanan zehirlenme olayları ile ilgili bilgiler, İl Müdürlüklerince yıl sonu itibarıyla aşağıdaki forma uygun olarak düzenlenerek (bitkisağligi@tarimorman.gov.tr) adresine ve ayrıca yazılı olarak Bakanlığımıza bildirilecektir.

Bitkisel üretimde kullanılan pestisitlerden kaynaklanan zehirlenme olayları ile ilgili bilgiler İl Müdürlük- lerince yılsonu itibariyle Tarım Bilgi Sistemi Portalında Bitki Sağlığı Kayıt Sistemi (BSKS) altında bulunan Zehirlenme Modülüne girilecektir.

Ayrıca söz konusu bilgiler aşağıdaki forma uygun olarak düzenlenerek (bitkisagligi@tarimorman.gov.tr) adresine ve yazılı olarak Bakanlığımıza bildirilecektir.

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI																	
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü																	
ZEHİRLENME RAPORU																	
İli:						Düzenleme Tarihi:/...../202....											
İNSAN ZEHİRLENMELERİ									HAYVAN ZEHİRLENMELERİ								
ZEHİRLENEN			ÖLEN			KURTARILAN			ZEHİRLENEN			ÖLEN			KURTARILAN		
Erkek	Kadın	Çocuk	Erkek	Kadın	Çocuk	Erkek	Kadın	Çocuk	Büyük Baş	Küçük Baş	Kanatlı	Büyük Baş	Küçük Baş	Kanatlı	Büyük Baş	Küçük Baş	Kanatlı
Zehirlenme Nedeni: Zehirlenmeye Neden Olan İlacın Etkili Maddesi ve/veya Adı: Bilgi Kaynakları:									Zehirlenme Nedeni: Zehirlenmeye Neden Olan İlacın Etkili Maddesi ve/veya Adı: Bilgi Kaynakları:								
Düzenleyen									Düzenleyen								

E. KULLANILAN PESTİSİT MİKTARLARI

Ülkemizde kullanılan pestisit miktarlarının yıllık olarak Bakanlığımızca derlenerek Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) başta olmak üzere tüm kullanıcıların istifadesine sunulması gerekmektedir.

Bu amaçla bitkisel üretimde kullanılan pestisit miktarları yıl sonu itibariyle aşağıdaki forma uygun olarak düzenlenerek (bitkisagligi@tarimorman.gov.tr) adresine ve ayrıca yazılı olarak Bakanlığımıza bildirilecektir.

..... YILI KULLANILAN PESTİSİT MİKTARI

..... YILI KULLANILAN PESTİSİT MİKTARI														
İnsektisit		Fungusit		Herbisit		Akarisit		Rodentisit		Diğer		Toplam		Gn.Top.
kg	lt	kg	lt	kg	lt	kg	lt	kg	lt	kg	lt	kg	lt	kg/ lt

VI. BİTKİ SAĞLIĞI EĞİTİM VE YAYIM ÇALIŞMALARI

AMAÇ:

- ✓ Bitkisel üretimde; hastalık ve zararlıların önlenmesi ve mücadelesi konusunda mevcut ve yeni bilgileri paylaşmak,
- ✓ Entegre mücadeleyi yaygınlaştırmak,
- ✓ Faydalı ve zararlı türler hakkında farkındalık yaratmak,
- ✓ Zararlı organizmalardan kaynaklanan ürün ve kalite kayıplarını önlemek,
- ✓ Teknik personel ve çiftçilerimizin bilgi düzeyini yükseltmek ve güncel tutmak,
- ✓ Bitki koruma ürünlerinin bilinçli kullanımı konusunda farkındalık oluşturmak, gereksiz ve hatalı ilaç kullanımını ve pestisit kalıntısını önlemek,
- ✓ Sürdürülebilir üretimin sağlanması için insan ve çevre sağlığını önceleyerek agroekosistem ve biyolojik dengeyi korumak.
- ✓ İstilacı zararlı organizmayı tanımak ve etkin mücadele etmek.

A.HİZMETİÇİ EĞİTİM

Hizmetiçi eğitimler, 5996 sayılı “Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu” ve Bakanlığımız görevlerine ilişkin mevzuat ile bitki sağlığı ile ilgili teknik ve idari mevzuata uygun olarak “Bakanlığımız Hizmetiçi Eğitim Yönetmeliği” kapsamında; yıllık olarak belirlenen “Hizmetiçi Eğitim Programı Uygulama Esasları”na göre düzenlenmektedir.

I. Genel İlkeler

1. Eğitimler kurs ve uzaktan eğitim şeklinde planlanmaktadır.
2. Eğitimler, Bakanlık tarafından İl Müdürlüklerinin görüş ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak Bakanlık ve eğitici kurumlarla koordineli olarak planlanır. Bakanlık; konuları, eğitimi verecek olan kurumu, eğitime katılacak kişi sayısını belirler. Kurs olarak planlanan eğitimler en az 20 katılımcı olacak şekilde planlanır. Zorunlu hallerde kursiyer sayısı % 50 artırılabilir. Uzaktan eğitim şeklinde planlanan eğitimler en az 50 kişi olarak planlanır.
3. Eğitimler ülke geneline hitap edecek şekilde düzenlenecek olup iller bölge farkı gözetmeksizin ihtiyaç duydukları eğitime katılabileceklerdir.
4. Eğitici kurum uzman eğiticileri ve eğitim materyali ihtiyacını planlar. Eğitici ihtiyacı olması halinde Bakanlıktan talepte bulunur. Eğitimlere mutlaka Bakanlığa bildirilen eğiticiler girecektir.

5. Eğitici kurum; kursiyerlerin kendilerince karşılanacak konaklama, ulaşım, yemek vb. ihtiyaçlarının karşılanmasına yardımcı olacaktır.
6. Gerekli görüldüğü hallerde eğitimlerin tamamı veya bir kısmı eğitimi veren kurum dışında, eğitim konusu ürünün yaygın olarak yetiştirildiği başka bir bölgede diğer kurum ve kuruluşlar ile işbirliği halinde yapılabilir.
7. Eğitim konuları belirlerken, yaygın olarak üretilen ürünlerde ekonomik anlamda zarar yapan etmenlerle mücadele ve yeni ortaya çıkan zararlı etmenlerle mücadele gibi hususlar dikkate alınacaktır.
8. Eğitimlerde kursiyerlerin aşağıdaki şekilde eğitimleri hedeflenir.
 - a) Kursiyerlerin uygulamada karşılaştıkları sorunları anlaması, değerlendirmesi, tanımlaması diğer sorunlarla karşılaştırmalı ve entegre mücadele stratejisi içerisinde çözüm oluşturabilecek kabiliyete erişmesi,
 - b) Ana hastalık ve zararlıların teorik ve pratik açıdan teşhisi, mücadelesi ve mücadele etkinliğinin kontrolü ile kimyasal mücadelede dayanıklılığın ve kalıntının önlenmesi,
 - c) Potansiyel hastalık ve zararlıların teşhisi, yönetimi ve takibi,
 - d) Temel laboratuvar görgüsüne sahip olarak, zararlı organizma teşhis sürecinin nasıl işlediğine, hijyen kurallarının önemine, örnek alınması ve gönderilmesi, gelen sonuçların değerlendirilmesi ve üreticiye bu süreç ve sorunlarla ilgili fikir verecek seviyeye gelmesi,
 - e) Biyolojik ve biyoteknik mücadele yöntemlerinin teorik ve pratik olarak anlatılması ve benimsetilmesi, Bakanlığın bu konudaki politikalarının anlatılması,
 - f) Yetiştiricilik tekniklerindeki son gelişmeler, kültürel tedbirlerin uygulanması ve abiyotik hastalıkların teşhis ve mücadelesi,
 - g) Karantina, bitki pasaportu ve sürvey uygulamalarının teorik ve pratik yönleriyle anlatılması, uygulama sorunları ile yenilenen mevzuat çalışmalarının anlatılması,
 - h) Zararlı risk analizi ve değerlendirilmesi konusunda bilgilendirme yapılması,
 - i) Alternatif mücadele yöntemlerinin ve saha deneyimlerin karşılıklı paylaşımı ile gerektiğinde uzman kişilerden bilgi talep edecek iletişim kanallarının oluşturulması.

II.Eğitimin Kapsam ve Hedefleri

1. Hizmet içi eğitimler; Eğitimler kurs ve uzaktan erişimli platformlar üzerinden yapılır. Kurs şeklinde eğitimlerde entegre mücadele teknik talimatı bulunan ürünlerde bitkinin fenolojik ve zararlı organizmanın biyolojik dönemleri ile eğitim kapsamı da dikkate alınarak 1-5 gün süreli olarak gerçekleştirilir. Beş gün süreli kurs şeklinde yapılan eğitimlerde 2-3 gün teorik eğitim ve laboratuvar, iki gün arazide uygulamalı eğitim şeklinde yapılır. Eğitimin birinci gününde ihtiyaç halinde entomoloji, viroloji, mikoloji, herboloji, bakteriyoloji, nematoloji, akaroloji, bitki koruma ürün ve aletleri konularını içerecek genel bitki koruma dersleri verilebilir. Laboratuvar kısmı teorik eğitim içerisinde değerlendirilir. Örnek eğitim programı bu bölümde verilmiştir.Uzaktan erişimli platformlarda yapılacak eğitimlerde içerik kurs şeklinde yapılacak eğitimlerdeki imkanlar içerisinde yapılır.
2. Eğitim içeriği hazırlanırken, Entegre mücadele teknik talimatı içeriğine ilave olarak abiyotik stres koşulları, yetiştiricilik, yetiştirmeden kaynaklı sorunlar gibi konulara da ağırlık verilecektir. Kurs şeklinde yapılacak eğitimlerde uygulama yapılacak arazi önceden yerinde görülerek tespit edilmek suretiyle hazırlık yapılacak, kısa mesafede olabildiğince çok uygulama yapılabilecek araziler tercih edilecektir.

III.Hizmetiçi Eğitim Programlarının Tespiti ve Uygulanması

1. Bitki sağlığı konularında ihtiyaç duyulan hizmet içi eğitim konuları, eğitime katılacak iller, kursiyer sayıları ve hangi eğitimin hangi eğitici kurumlarca sağlanacağı yıllık Bitki Sağlığı ve Karantina Uygulama Programı Değerlendirme Toplantısı'nda Bakanlık, Araştırma Enstitüsü Müdürlükleri ve her ilin Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şube Müdürlükleri tarafından görüşülerek Bakanlıkça belirlenir.
2. Yapılan planlama doğrultusunda eğitimi verecek Eğitici Kurum, eğitim konularını, tarihlerini ve eğiticileri Bakanlıkça yıl içerisinde bildirilecek tarihe kadar Personel Eğitim Sistemi (PES)'ne (<https://personelegitim.tarimorman.gov.tr/>) girerek Bakanlığa bildirir.
3. Hizmet içi eğitim programı Bakanlığımız web sayfasında Personel Genel Müdürlüğü bölümünde ve "Bitki Sağlığı Uygulama Programı" kitabında yayımlanarak duyurulur.
4. Bitki sağlığı eğitimlerine katılacak olan İl ve İlçe Müdürlüğü personeli Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şube Müdürü tarafından belirlenecektir. Eğitimlere **mutlaka bitki sağlığı konularında çalışan personel katılacaktır.**

5. İl Müdürlükleri, Bakanlıkça belirlenen eğitim programlarında belirlenen sayıda ve nitelikte teknik personelin katılımının sağlanması konusuna riayet edeceklerdir. Eğitime belirlenen sayıda ya da hiç katılım sağlanmayacaksa kursiyer verilen kontenjanın başka illere kullandırılması ve planlamaların gecikmemesi için durum önceden Bakanlığa e-mail yoluyla bildirilecektir.
6. Bir personel aynı yıl içerisinde kurs şeklinde yapılacak eğitimlerden **en fazla üç eğitime** katılabilir.
7. Hizmet içi eğitimlere katılım talepleri Bakanlığımız Personel Eğitim Sistemi (PES) (<https://personelegitim.tarimorman.gov.tr/>) üzerinden belirtilen başvuru tarihleri arasında yapılır. Sistem üzerinden **onaylanıp davet belgesi alan personel eğitim ve toplantılara katılabilir**. UEP (Uzaktan eğitim platformları)'nda da aynı şekilde başvuru onayı yapabilir.
8. Uzaktan eğitimler 2025 Hizmet İçi Eğitim Programı Uygulama Esasları çerçevesinde uzaktan eğitim platformu olarak belirlenen T.C. Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi (<https://uzaktanegitimkapisi.cbiko.gov.tr/>) adresinden ve diğer uygun görülen uygulamalardan yapılacaktır.
9. Personel Eğitim Sistemi (PES) (<https://personelegitim.tarimorman.gov.tr/>) üzerinden eğitime katılması onaylandığı halde katılamayacak olan ya da eğitim sırasında mücbir sebeple eğitimden ayrılanlar **mazeretleriyle ilgili durum ve belgeyi eğitici kuruma ve Bakanlığa bildirmek zorundadır**.
10. Hizmet içi eğitim süresi içinde mücbir bir sebep veya geçerli bir özre dayanmaksızın eğitim süresinin **1/8 oranında devamsızlığı olanların programla ilişkileri kesilir**.
11. Eğitim sırasında motivasyonu bozucu, eğitim hedeflerine aykırı söylem ve eylemlerde bulunanlar Eğitici kurumlarca çalıştığı birime ve Bakanlığa bildirilir.
12. Eğitici kurumlarca zorunlu durumlarda eğitim tarihlerinde değişiklik yapılmak istenmesi halinde durum gerekçeli olarak Bakanlığa bildirecek, Bakanlıkça uygun görülmesi halinde değişiklik yapılacaktır. Eğitimle ilgili değişiklikler Bakanlığımız Personel Eğitim Sistemi (PES) (<https://personelegitim.tarimorman.gov.tr/>) üzerinden duyurulacaktır.
13. Görevlendirme, sağlık raporu vb. mücbir sebeplerle yapılacak eğitici değişiklikleri eğitimden önce Bakanlığa yazıyla bildirilir.
14. Katılımcı onayları Personel Eğitim Sistemi (PES) üzerinden verilen kontenjanın yarısı kadar başvuru olması halinde rezervasyon ve ulaşım biletlerinin iptal edilmemesi yönünden ilk etapta topluca yapılır. Katılımcı sayısının belirlenen kontenjanın % 50 altına düşmesi durumunda Bakanlıkça da uygun görülmesi

halinde eğitimler iptal edilebilir. Eğitici birim katılımcı onaylarını buna göre yapar. Eğitimlerin iptal edilmesi halinde onay yapılan katılımcılar eğitici birimce eğitimden en az bir hafta önce bilgilendirilir.

15. Eğitim verilen konuya ilişkin doküman/yazılı ve görsel yayın, (broşür, slayt, dvd, bilgi notu vs.) eğitimi veren konu uzmanı tarafından hazırlanarak katılımcılara verilecektir. Uzaktan erişimli yapılan platformlar da yapılan eğitimlerde ise eğitim materyali katılımcılarla paylaşılacaktır.
16. Eğitime katılan personelin kursa devamı, sınav, değerlendirme ve başarı durumları eğitim sonunda eğitimi veren konu uzmanları ve Enstitü Müdürlüğü eğitim sorumlusu ile birlikte değerlendirilecektir.
17. Hizmet içi eğitimlerde eğitimin ve katılımcıların başarısı eğitim sonunda yapılacak yüz yüze veya online bir sınavla değerlendirilir. Sınav çoktan seçmeli test şeklinde yapılacak olup 20 adet teknik 5 adet mevzuat sorusu olmak üzere toplam 25 soru sorulur ve 30 dakika süre verilir. Sınav sonucunda 100 puan üzerinden **60 ve üzeri puan alan katılımcılar başarılı kabul edilir.** Başarılı olanlara Bakanlığımız Personel Eğitim Sistemi (PES) (<https://personelegitim.tarimorman.gov.tr/>) üzerinden Sertifika, başarısız olanlara ise Katılım Belgesi verilir.
18. Sınav yapılmayan eğitimlerde katılımcılara Personel Eğitim Sistemi (PES) (<https://personelegitim.tarimorman.gov.tr/>) üzerinden Katılım Belgesi verilir.
19. Kurs şeklinde yapılan hizmet içi eğitimin programına göre değişmekle birlikte katılan personelin **üç-beş yıl boyunca aynı konuda eğitime katılmasına izin verilmez.**

Eğitici kurumlarca her eğitim için ayrı ayrı TC Kimlik Numaralarını, iletişim bilgilerini, imzaları ve sınav notunu içeren kursiyer imza föyü (Form:1) eğitim bitimini müteakip **ivedi olarak** bitkisagligi@tarimorman.gov.tr e-posta adresine ve varsa eğitimle ilgili görüş ve önerilerle birlikte yazıyla Bakanlığa gönderilecektir.

Eğitilere katılan personel eğitim sonrasında geçici görev yolluğu talepleri kurumlarınca SGB Bütçe Sisteminden (<http://sgbnet.tarim.gov.tr/>), Personel Eğitim Sistemi (PES) (<https://personelegitim.tarimorman.gov.tr/>) üzerinden alınan **davet yazısında belirtilen bütçe kodundan** “Bitki Sağlığı Uygulamaları ve Kontrolü Projesi” **(0023.0067-07.4.0.00-1-06.09.20.01-30.01.00.01)** yurtiçi geçici görev yollukları tertibinden yapılacaktır.

20. Eğitimlerin bitimini müteakip PES sistemi üzerinden katılım onaylarının yapılabilmesi için hizmeticiegitim@tarimorman.gov.tr e posta adresine eğitimin durumu gerçekleşti olarak mail atılacaktır.

ÖRNEK EĞİTİM PROGRAMI		
EĞİTİM SÜRESİ	EĞİTİM GÜNLERİ	EĞİTİM KONULARI VE VERİLME ŞEKLİ
5 Gün	1. gün	*Bitki Sağlığı Kurumsal Yapı ve Mevzuat *Bitki Koruma Dersleri (Entomoloji, Viroloji, Mikoloji, Herboloji, Bakteriyoloji, Akaroloji, Nematoloji, İlaç alet) (İhtiyaç Halinde)) *Entegre Mücadele Yaklaşımı
	2. gün	Teorik Eğitim
	3. gün	Teorik Eğitim + Laboratuvar
	4. gün	Arazi Çalışması
	5. gün	Arazi Çalışması+Sınav
3 Gün	1. gün	Teorik Eğitim
	2. gün	Teorik Eğitim + Laboratuvar
	3. gün	Arazi Çalışması+Sınav
Uzaktan Eğitim	1. gün	Teorik Eğitim
	2. gün	Teorik Eğitim + Laboratuvar
	3. gün	Teorik Eğitim + Sınav
NOT: Eğitim sürelerine göre değişiklik ilgili eğitim birimince yapılır.		

Eğitici Kurumlara Göre 2025 Yılı Hizmet İçi Eğitim ve Toplantı Programı					Form 2
Sıra No	Eğitici Kurum	Eğitim Konusu	Niteliği	Kursiyer Sayısı	TOPLAM
1	Ankara Zirai Mücadele Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü	Patates Entegre Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	2.150
		Elma Armut ve Ayvada Entegre Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	
		Sebze ve Baklagil Hastalık ve Zararlıları	Uzaktan Eğitim	100	
		Buğday Entegre Mücadele	Uzaktan Eğitim	20	
		Ari Alan ve Sürveyler	Uzaktan Eğitim	20	
		Bitki Koruma Ürünleri, Kalıntıları, Toksikolojisi, Ekotoksikolojisi ve Uygulama Teknikleri	Uzaktan Eğitim	500	
		Kahverengi Kokarca Mücadelesi	Uzaktan Eğitim	750	
		Süne (8 Program)	Kurs	560	
2	Bornova Zirai Mücadele Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü	Çeltikte Hastalık, Zararlı ve Yabancı Otlar ile Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	2110
		Pestisit Kalıntıları, Toksikoloji ve Bitki Koruma Makineleri kalibrasyonu, Tarım 4.0 Kapsamında Dijital Okur Yazarlık ve Hassas -Akıllı Sistemler, İHA’la Havadan İlaçlama Olanakları Eğitimi	Uzaktan Eğitim	100	
		Pamukta Hastalık, Zararlı ve Yabancı Otlar ile Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	
		Süs Bitkileri Yetiştiriciliğinde Hastalık, Zararlı ve Yabancı Otlarla Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	
		Nar Entegre Mücadele	Uzaktan Eğitim	50	
		Kiraz Entegre Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	
		Meyve Bahçelerinde Biyolojik Mücadele Hizmetiçi	Uzaktan Eğitim	100	
		Biyoteknik Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	
		Çilek Entegre Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	
		Zararlıdan Ari Alan (ZAA) Tesisi ve Surveyler	Uzaktan Eğitim	100	
		Kısır Böcek Salım Tekniği Farkındalık	Uzaktan Eğitim	100	
		Zeytin Entegre Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	
		Bağ Entegre Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	
		Turunçgil Entegre Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	
		Örtüaltı Sebze Entegre Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	
		Kahverengi Kokarca Mücadelesi	Uzaktan Eğitim	100	
		Yaprağı Yenen Sebzelerde Entegre Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	
		Turunçgil Uzun Antenli Böceği Mücadelesi	Uzaktan Eğitim	100	
		Süne (9 Program)	Kurs	360	
		Eğitici Kurumlara Göre 2025 Yılı Hizmet İçi Eğitim ve Toplantı Programı			

Sıra No	Eğitici Kurum	Eğitim Konusu	Niteliği	Kursiyer Sayısı	TOPLAM
3	Adana Biyolojik Mücadele Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü	Biyolojik ve Biyoteknik Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	2.420
		Ari Alan ve Sürveyler	Uzaktan Eğitim	100	
		Kahverengi Kokarca Mücadelesi	Uzaktan Eğitim	100	
		Palmye Kırmızı Böceği Mücadelesi	Uzaktan Eğitim	100	
		Güz Tırtılı Mücadelesi	Uzaktan Eğitim	100	
		Akdeniz Meyve Sineği Mücadelesi	Uzaktan Eğitim	100	
		Muz Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	
		Asya Turuncgil Psillidi ve Yeşillenme Hastalığı	Uzaktan Eğitim	100	
		Çilek Entegre Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	
		Sert Çekirdekli Meyvelerde Entegre Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	
		Turuncgil Uzun Antenli Böceği Mücadelesi	Uzaktan Eğitim	100	
		Subtropik Meyvelerde Hastalık, Zararlı, Yabancı Otlar ve Biyolojik Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	
		Örtüaltı Sebze Entegre Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	
		Bağ Entegre Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	
		Ceviz Entegre Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	
		Zeytin Entegre Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	
		Nar Entegre Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	
		Pamuk Entegre Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	
		Yaprağı Yenen Sebzelerde Entegre Mücadele Hizmet İçi	Uzaktan Eğitim	100	
		Turuncgil Entegre Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	
		Endüstri Bitkileri Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	
		Mısır Entegre Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	
		Süne (6 Program)	Kurs	220	
4	Diyarbakır Ziraî Mücadele Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü	Buğday Entegre Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	1.000
		Nohut/Mercimek ve Yem Bitkilerinde Entegre Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	
		Ari Alan Tesisi ve Sürveyler	Uzaktan Eğitim	100	
		Turuncgil Uzun Antenli Böceği Mücadelesi	Uzaktan Eğitim	100	
		Kahverengi Kokarca Mücadelesi	Uzaktan Eğitim	100	
		Kayısı Entegre Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	
		Pamuk Entegre Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	
		Süne (1 Program)	Kurs	300	

Eğitici Kurumlara Göre 2025 Yılı Hizmet İçi Eğitim ve Toplantı Programı					Form 2
Sıra No	Eğitici Kurum	Eğitim Konusu	Niteliği	Kursiyer Sayısı	TOPLAM
5	Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü Md. Yalova	Şeftali Entegre Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	305
		Kivi Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	
		Süne (5 Program)	Kurs	105	
6	Trakya TAE-Edirne	Serin İklim Tahılları Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	420
		Endüstri Bitkileri Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	
		Çeltik Entegre Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	
		Süne (4 Program)	Kurs	120	
7	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Md.-Antalya	Yaprağı Yenen Sebzelerde Entegre Mücadele	Uzaktan Eğitim	50	300
		Turunçgillerde Yeşillenme Hastalığı	Uzaktan Eğitim	50	
		Örtüaltı Sebze Yetiştiriciliğinde Entegre Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	
		Süs Bitkileri Yetiştiriciliğinde Hastalık ve Zararlı Yönetimi	Uzaktan Eğitim	100	
8	Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü Md.-Erzincan	Bağ Entegre Mücadele	Uzaktan Eğitim	300	650
		Yumuşak ve Sert Çekirdekli Meyveler	Uzaktan Eğitim	300	
		Süne (1 Program)	Kurs	50	
9	Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü-Samsun	Fındık Entegre Mücadele	Uzaktan Eğitim	100	200
		Kahverengi Kokarca Mücadelesi	Uzaktan Eğitim	100	
10	Erbeyli İncir Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Md.- Aydın	İncir Entegre Mücadele	Uzaktan Eğitim	20	20
11	Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü Md. - Gaziantep	Antepfıstığı / Badem	Uzaktan Eğitim	100	100

Eğitici Kurumlara Göre 2025 Yılı Hizmet İçi Eğitim ve Toplantı Programı					Form 2
Sıra No	Eğitici Kurum	Eğitim Konusu	Niteliği	Kursiyer Sayısı	TOPLAM
12	Sert Kabuklu Meyveler Araş. Ens. Müd.-Adıyaman	Badem Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele (3 Program)	Uzaktan Eğitim	300	300
13	Meyvecilik Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Isparta-Eğirdir	Elma Entegre Mücadele	Uzaktan Eğitim	50	50
14	Bağcılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü-Manisa	Bağda Sorun Olan Fungal Odun Doku Hastalıkları	Uzaktan Eğitim	100	200
		Bağda Ekonomik Kayıplara Yol Açan Önemli Hastalık ve Zararlılar	Uzaktan Eğitim	100	
15	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü	Tahmin ve Uyarı Sistemleri	Uzaktan Eğitim	1.000	11.560
		Genel Zararlılar ve Buğday Hastalık ve Zararlılarıyla Mücadele	Uzaktan Eğitim	1.000	
		Kahverengi Kokarca Mücadelesi	Uzaktan Eğitim	1.000	
		Biyolojik ve Biyoteknik Mücadele Toplantısı	Uzaktan Eğitim	1.000	
		Entegre Zararlı Yönetimi ve EKÜY Projeleri Uygulamaları	Uzaktan Eğitim	2.000	
		Hasat Öncesi Pestisit Denetim Programı Uygulamaları	Uzaktan Eğitim	1.000	
		Akdeniz Meyve Sineği Mücadelesi	Uzaktan Eğitim	1.000	
		Turunçgil Uzun Antenli Böceği	Uzaktan Eğitim	1.000	
		Bitki Karantinası-Genel (2 Program)	Uzaktan Eğitim	2.000	
		Kalıntı Eylem Planı (4 Program)	Uzaktan Eğitim	400	
		Bitki Sağlığı Program Toplantısı	Toplantı	160	
Genel Toplam			21.785	21.785	

Konularına Göre 2025 Yılı Hizmet İçi Eğitim ve Toplantı Programı		Form 3
S. No	Eğitim Konusu	Eğitici Kurum
1	Buğday Entegre Mücadele	1-Ankara Zirai Mücadele Merkez AE 2-Diyarbakır Zirai Mücadele AE
2	Elma, Armut ve Ayvada Entegre Mücadele	1-Ankara Zirai Mücadele Merkez AE 2-Isparta Eğirdir Meyvecilik AE
3	Patates Entegre Mücadele	1-Ankara Zirai Mücadele Merkez AE
4	Bağ Entegre Mücadele	1-Bornova Zirai Mücadele AE 2-Erzincan Bahçe Kült. AE 3-Adana Biyolojik Müc.AE
5	Kiraz Entegre Mücadele	1-Bornova Zirai Mücadele AE
6	Zeytin Entegre Mücadele	1-Bornova Zirai Mücadele AE 2-Adana Biyolojik MAE
7	Turunçgil Entegre Mücadele	1-Adana Biyolojik MAE 2- Bornova Zirai Müc. AE
8	Pamuk Entegre Mücadele	1-Adana Biyolojik Mücadele AE 2-Diyarbakır Zirai Mücadele AE
9	Mısır Entegre Mücadele	1-Adana Biyolojik Mücadele AE
10	Kayısı Entegre Mücadele	1-Diyarbakır Zirai Mücadele AE
11	Şeftali Entegre Mücadele	1-Atatürk Bahçe Kültürleri MAE
12	Fındık Entegre Mücadele	1-Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
13	Ceviz Entegre Mücadele	1-Adana Biyolojik Mücadele AE
14	Nar Entegre Mücadele	1-Adana Biyolojik Mücadele AE 2.Bornova ZMAE
15	İncir Entegre Mücadele	1-Aydın Erbeyli İncir AE
16	Muz Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele	1-Adana Biyolojik Mücadele AE
17	Örtüaltı Sebze Entegre Mücadele	1-Antalya Batı Akdeniz TAE 2- Bornova Zirai Müc. AE 3-Adana Biyolojik MAE
18	Sebze ve Baklagillerde Entegre Mücadele	1-Ankara ZMMAE 2-Adana BMAE
19	Yumuşak ve Sert Çekirdekli Meyvelerde Entegre Mücadele	1-Erzincan BKAЕ
20	Sert Çekirdekli Meyvelerde Entegre Müc.	1-Adana BMAE
21	Antepfıstığı ve Badem Entegre Mücadele	1-Gaziantep Antepfıstığı AE 2-Adıyaman Sert Kabuklu Meyveler AE
22	Badem Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele	1-Adıyaman Sert Kabuklular AE
23	Kivi Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele	1-Atatürk Bahçe Kültürleri MAE
24	Subtropik Meyvelerde Hastalık, Zararlı, Yabancı Otlar ve Biyolojik Mücadele	1-Adana Biyolojik Mücadele AE
25	Biyoteknik Mücadele	1-Bornova Zirai Mücadele AE
26	Meyve Bahçelerinde Biyolojik Mücadele	1-Bornova Zirai Mücadele AE
27	Çilek Entegre Mücadele	1-Adana Biyolojik Mücadele AE 2-Bornova Zirai Mücadele AE
28	Çeltik Entegre Mücadele	1-Trakya Tarımsal AE 2-Bornova Zirai Mücadele AE
29	Endüstri Bitkileri Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele	1-Trakya TAE 2-Adana BMAE

30	Serin İklim Tahılları Hastalık ve Zararlıları ile Müc.	1-Trakya Tarımsal AE
31	Nohut, Mercimek ve Yem Bitkilerinde Entegre Müc.	1-Diyarbakır Zirai Mücadele AE
32	Süs Bitkileri Yetiştiriciliğinde Hastalık Zararlı Yönetimi	1-Antalya Batı Akdeniz TAE 2-Bornova Zirai Mücadele AE
33	Bağda Sorun Olan Fungal Odun Doku Hast.	1. Manisa Bağcılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
34	Bağda Ekonomik Kayıplara Yol Açan Önemli Hast. ve Zararlılar	1. Manisa Bağcılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
35	Yaprağı Yenlen Sebzipelerde Entegre Mücadele	1- Antalya Batı Akdeniz TAE 2- Bornova Zirai Müc. AE 3- Adana Biyolojik MAE
36	Turuncgil Yeşillenme Hastalığı	1-Antalya Batı Akdeniz TAE 2-Adana Biyolojik Mücadele AE
37	Kahverengi Kokarca Mücadelesi	1- Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü 2-Ankara Zirai Mücadele MAE 3-Bornova Zirai Mücadele AE 4-Adana Biyolojik Mücadele AE 5-Diyarbakır Zirai Müc. AE 6- Karadeniz TAE
38	Turuncgil Uzun Antenli Böceğı Mücadelesi	1- Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü 2- Bornova Zirai Mücadele AE 3- Adana Biyolojik Mücadele AE 4- Diyarbakır Zirai Müc. AE
39	Palmiye Kırmızı Böceğı Mücadelesi	1-Adana Biyolojik Mücadele AE
40	Güz Tırtlı Mücadelesi	1-Adana Biyolojik Mücadele AE
41	Genel Zararlılar ve Buğday Hastalık ve Zararlıları ile Müc.	1- Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
42	Bitki Koruma Ürünlerinin Uygulanması	1-Ankara Zirai Mücadele MAE
43	Bitki Koruma Ürünleri, Kalıntıları, Toksikolojisi, Ekotoksikolojisi ve Uyg. Tekn.	1-Bornova Zirai Mücadele AE
44	Kısır Böcek Salım Tekniğı Farkındalık Eğitimi	1-Bornova Zirai Mücadele AE
45	Ari Alan ve Sürveyler	1-Ankara Zirai Mücadele MAE 2-Bornova Zirai Mücadele AE 3-Adana Biyolojik Mücadele AE 4-Diyarbakır Zirai Müc. AE
46	Süne Mücadelesi	1-Ankara Zirai Mücadele MAE 2-Bornova Zirai Mücadele AE 3-Adana Biyolojik Mücadele AE 4-Diyarbakır Zirai Müc. AE 5-Yalova Atatürk Bahçe KAE 6-Trakya Tarımsal AE 7-Erzincan BKAE
47	Tahmin ve Uyarı Sistemleri	1- Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
48	Genel Zararlılar ve Buğday Hastalık ve Zararlılarıyla Mücadele Eğitimi	1- Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
49	Biyolojik ve Biyoteknik Mücadele Toplantısı	1- Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü 2-Adana Biyolojik Mücadele AE
50	Entegre Zararlı Yönetimi ve EKÜY Projeleri Uyg.	1- Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
51	Hasat Öncesi Pestsit Denetim Programı Uyg.	1- Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
52	Akdeniz Meyve Sineğı ve Mücadelesi	1- Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü 2-Adana Biyolojik Mücadele AE
53	Bitki Karantinası Eğitimi-Genel (2 Program)	1- Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
54	Kalıntı Eylem Planı Eğitimi (4 Program)	1- Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
55	Bitki Sağlığı ve Karantina Uygulama Programı Değerlendirme Toplantısı	1- Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

2025 YILI HİZMETİÇİ EĞİTİM PROGRAMI ÖZETİ			Form 4	
Birim	Konusu	Konu Sayısı	Program Sayısı	Kursiyer Sayısı
Bitki Sağlığı ve Karantina Daire Başkanlığı	Bitki Sağlığı Eğitimleri (Uzaktan Eğitim)	53	89	19.910
	Süne Mücadelesi	1	31	1.715
	Bitki Sağlığı Program Toplantısı	1	1	160
	Toplam	55	121	21.785
Bitki ve Bitkisel Ürünler Sınır Kontrol Daire Başkanlığı	İnspektör Yetiştirme Kursu	1	1	30
	İnspektör Hizmet İçi Eğitimi	1	2	700
	Fümigasyon Operatör Eğitimi (Resmi)	1	1	40
	Fümigasyon Kontrol Görevlisi Hizmet İçi Eğitimi	1	2	300
	Ahşap Ambalaj Malzemelerinin Isıl İşleme Tabi Tutulması ve İşaretlenmesi Uygulamaları Eğitimi	1	2	250
	Toplam	5	8	1.320
Bitki Koruma Ürünleri Daire Başkanlığı	Bitki Koruma Ürünleri Bakanlık-İl Müdürlüğü Eğitim ve Bilgilendirme Toplantısı	1	1	100
	Bitki Koruma Ürünleri Ruhsat Komisyonu Eğitim ve Bilgilendirme Toplantısı	1	1	60
	Bitki Koruma Ürünleri İle Ham Maddelerinin İthalat İznine Esas Kontrollere İlişkin Eğitim Toplantısı	1	1	30
	Toplam	3	3	190
GENEL TOPLAM				23.295

2025 YILI BİTKİ SAĞLIĞI VE KARANTİNA HİZMETİ İÇİ EĞİTİM PROGRAMI										Form 5	
S.N.	PES Kodu	Eğitim Konusu	Eğitimin Süresi	Başlama Tarihi	Bitiş Tarihi	Niteliği (Kurs-Uzaktan Eğitim)	Katılımcı Sayısı	Eğitimin Yapılacağı Yer/Platform	Eğitici	Eğitim Programını Teklif Eden ve Uygulayacak Birim	
1	4584	Patates Entegre Mücadele	1	19.06.2025	19.06.2025	Uzaktan Eğitim	100	Uzaktan Eğitim	Dr. Emel ÇAKIR (Koordinatör), Ali Ferhan MORCA, Dr. Aydemir BARIŞ, Dr. Mürşide YAĞCI, Ayşe Nur ULUSOY, Dr. Zühal SAÇTI, Selda UMAR, Dr. Kamil DUMAN	GKGM / Ankara ZMMAE	
2	4586	Elma, Armut ve Ayvada Entegre Mücadele	1	17.06.2025	17.06.2025	Uzaktan Eğitim	100	Uzaktan Eğitim	Doç. Dr. Ayşe ÖZDEM (Koordinatör), Dr. Aynur KARAHAN, Ülkem TANIKER, Ali Ferhan MORCA, Okan GÜZEL, Filiz ÖNTEPELİ, Doç. Dr. Yasemin GÜLER	GKGM / Ankara ZMMAE	
3	4588	Sebze ve Baklagillerde Entegre Mücadele	1	16.06.2025	16.06.2025	Uzaktan Eğitim	100	Uzaktan Eğitim	Dr. Sirel CANPOLAT (Koordinatör), Dr. Kamil DUMAN, Sevgi COŞKAN, Dr. Mürşide YAĞCI, Dr. Aydemir BARIŞ, Dr. Zühal SAÇTI, Dr. Durmuş ERDURMUŞ, Ayşe Nur ULUSOY, Heval DİLER	GKGM / Ankara ZMMAE	
4	4590	Buğday Entegre Mücadele Eğitimi	1	22.04.2025	22.04.2025	Uzaktan Eğitim	20	Uzaktan Eğitim	Dr. Numan E. BABAROĞLU (Koordinatör), Dr. Mehmet ÇULCU, Çağlar AÇIKGÖZ, Orhan BÜYÜK, Dr. İstem BUDAK, Furkan YALÇIN, Dr. Arzu AYDAR, Yunus Emre ÖZDEMİR, Ali Ferhan MORCA, Dr. Gamze ERDURMUŞ, Dr. Duygu DEMİRÖZ	GKGM / Ankara ZMMAE	
5	4592	Ari Alan Tesisi ve Surveyler	1	25.02.2025	5.02.2025	Uzaktan Eğitim	20	Uzaktan Eğitim	Dr. Vildan BOZKURT (Koordinatör), Dr. Kamil DUMAN, Dr. Süreyya ÖZBEN, Dr. Mürşide YAĞCI, Ali Ferhan MORCA,	GKGM / Ankara ZMMAE	
6	4594	Bitki Koruma Ürünleri, Kalıntıları, Toksikolojisi, Ekotoksikolojisi ve Uygulama Teknikleri	1	18.06.2025	18.06.2025	Uzaktan Eğitim	500	Uzaktan Eğitim	Dr. Gamze ERDURMUŞ (Koordinatör), Dr. Duygu DEMİRÖZ, Arzu MERT, Abdullah Emre ATİŞ, Dr. Yasin Nazım ALPKENT, Dr. Arzu AYDAR, Dr. Yasemin SABAHOĞLU, Dr. Okray OREL, Dr. Nuran YİĞİT, Dr. Pelin AKSU, Dr. Üzevir AKTUĞ, Ayşenur Zehra EGRICE, Emre AKCI, Ayşegül BAYKIR	GKGM / Ankara ZMMAE	

2025 YILI BİTKİ SAĞLIĞI VE KARANTİNA HİZMETİ İÇİ EĞİTİM PROGRAMI										Form 5	
S.N.	PES Kodu	Eğitim Konusu	Eğitimin Süresi	Başlama Tarihi	Bitiş Tarihi	Niteliği (Kurs-Uzaktan Eğitim)	Katılımcı Sayısı	Eğitimin Yapılacağı Yer/Platform	Eğitici	Eğitim Programını Teklif Eden ve Uygulayacak Birim	
7	4610	Süne Mücadelesi	1	9.04.2025	9.04.2025	Kurs	120	ANKARA-Kurum Tesisi	Dr. Numan E. BABAROĞLU, Dr. Mehmet ÇULCU, Çağlar AÇIKGÖZ,	GKGM / Ankara ZMMAE	
8	4611	Süne Mücadelesi	1	7.04.2025	7.04.2025	Kurs	120	ANKARA-Kurum Tesisi	Dr. Numan E. BABAROĞLU, Dr. Mehmet ÇULCU, Çağlar AÇIKGÖZ,	GKGM / Ankara ZMMAE	
9	4612	Süne Mücadelesi	1	8.04.2025	8.04.2025	Kurs	70	ANKARA-Kurum Tesisi	Dr. Numan E. BABAROĞLU, Dr. Mehmet ÇULCU, Çağlar AÇIKGÖZ,	GKGM / Ankara ZMMAE	
10	4613	Süne Mücadelesi	1	10.04.2025	10.04.2025	Kurs	60	ANKARA-Kurum Tesisi	Dr. Numan E. BABAROĞLU, Dr. Mehmet ÇULCU, Çağlar AÇIKGÖZ,	GKGM / Ankara ZMMAE	
11	4614	Süne Mücadelesi	1	11.04.2025	11.04.2025	Kurs	120	ANKARA-Kurum Tesisi	Dr. Numan E. BABAROĞLU, Dr. Mehmet ÇULCU, Çağlar AÇIKGÖZ,	GKGM / Ankara ZMMAE	
12	4615	Süne Tahmin Uyarı Sistemi	1	10.03.2025	10.03.2025	Kurs	20	ANKARA-Kurum Tesisi	Dr. Numan E. BABAROĞLU, Dr. Mehmet ÇULCU, Çağlar AÇIKGÖZ,	GKGM / Ankara ZMMAE	
13	4616	Süne Tahmin Uyarı Sistemi	1	11.03.2025	11.03.2025	Kurs	30	ANKARA-Kurum Tesisi	Dr. Numan E. BABAROĞLU, Dr. Mehmet ÇULCU, Çağlar AÇIKGÖZ,	GKGM / Ankara ZMMAE	
14	4617	Süne Tahmin Uyarı Sistemi	1	12.03.2025	12.03.2025	Kurs	20	ANKARA-Kurum Tesisi	Dr. Numan E. BABAROĞLU, Dr. Mehmet ÇULCU, Çağlar AÇIKGÖZ,	GKGM / Ankara ZMMAE	
15	4776	Kahverengi Kokarca Mücadelesi Eğit.	1	26.02.2025	26.02.2025	Uzaktan Eğitim	750	Uzaktan Eğitim	Erdoğan AVAN (Kordinatör), Filiz ÖNTEPELİ	GKGM / Ankara ZMMAE	
16	4740	Çeltikte Hastalık, Zararlı ve Yabancı Otlar ile Mücadele	1	10.04.2025	10.04.2025	Uzaktan Eğitim	100	İzmir-Kurum Tesisi	Dr. Yeşim EĞERCİ(Eğt.Sor.), Birol MIHÇI, Dr. Yıldız SOKAT, Esmeray AYHAN	GKGM / Bornova ZMAE	
14	4617	Süne Tahmin Uyarı Sistemi	1	12.03.2025	12.03.2025	Kurs	20	ANKARA-Kurum Tesisi	Dr. Numan E. BABAROĞLU, Dr. Mehmet ÇULCU, Çağlar AÇIKGÖZ,	GKGM / Ankara ZMMAE	

2025 YILI BİTKİ SAĞLIĞI VE KARANTİNA HİZMETİ İÇİ EĞİTİM PROGRAMI										Form 5	
S.N.	PES Kodu	Eğitim Konusu	Eğitimin Süresi	Başlama Tarihi	Bitiş Tarihi	Niteliği (Kurs-Uzaktan Eğitim)	Katılımcı Sayısı	Eğitimin Yapılacağı Yer/Platform	Eğiticiler	Eğitim Programını Teklif Eden ve Uygulayacak Birim	
15	4776	Kahverengi Kokarca Mücadelesi Eğit.	1	26.02.2025	26.02.2025	Uzaktan Eğitim	750	Uzaktan Eğitim	Erdoğan AVAN (Koordinatör), Filiz ÖNTEPELİ	GKGM / Ankara ZMAAE	
16	4740	Çeltikte Hastalık, Zararlı ve Yabancı Otlar ile Mücadele	1	10.04.2025	10.04.2025	Uzaktan Eğitim	100	İzmir-Kurum Tesisi	Dr. Yeşim EĞERCİ(Eğt.Sor.), Birol MIHÇI, Dr. Yıldız SOKAT, Esmeray AYHAN	GKGM / Bornova ZMAE	
17	4741	Pestisit Kalıntıları, Toksikoloji ve Bitki Koruma Makineleri kalibrasyonu, Tarım 4.0 Kapsamında Dijital Okur Yazarlık ve Hassas-Akıllı Sistemler, İHA'la Havadan İlaçlama Olanakları Eğitimi	2	11.11.2025	12.11.2025	Uzaktan Eğitim	100	İzmir-Kurum Tesisi	Dr. Aydan Alev BURÇAK(Eğt.Sor.), Dr. Öncül Kaangün CANER, Hakan ÖRNEK, Bülent TURAN, İhsan Barışcan TUNÇKOL	GKGM / Bornova ZMAE	
18	4742	Pamukta Hastalık, Zararlı ve Yabancı Otlar ile Mücadele	1	6.05.2025	6.05.2025	Uzaktan Eğitim	100	İzmir-Kurum Tesisi	Dr. Seher TANYOLAÇ (Eğt.Sor.), Dr. Ceren CER, Dr. Yıldız SOKAT, Fatma Işık GÜLSOY	GKGM / Bornova ZMAE	
19	4743	Süs Bitkileri Yetiştiriciliğinde Hastalık, Zararlı ve Yabancı Otlarla Mücadele	1	11.04.2025	11.04.2025	Uzaktan Eğitim	100	İzmir-Kurum Tesisi	Dr. Ceren CER (Eğt. Sor.), Dr. Seher TANYOLAÇ, Dr. Tefvik ÖZALP, Dr. Yıldız SOKAT, Fatma Işık GÜLSOY	GKGM / Bornova ZMAE	
20	4744	Nar Entegre Mücadele Eğitimi	1	15.04.2025	15.04.2025	Uzaktan Eğitim	50	İzmir-Kurum Tesisi	Ramazan GENCER (Eğt.Sor.),Dr.Tefvik TURANLI, Ceyda YÜZBAŞI, Dr.Tefvik ÖZALP, Dr.Ufuk ÇATIKKAŞ	GKGM / Bornova ZMAE	

2025 YILI BİTKİ SAĞLIĞI VE KARANTİNA HİZMETİ İÇİ EĞİTİM PROGRAMI										Form 5	
S.N.	PES Kodu	Eğitim Konusu	Eğitimin Süresi	Başlama Tarihi	Bitiş Tarihi	Niteliği (Kurs-Uzaktan Eğitim)	Katılımcı Sayısı	Eğitimin Yapılacağı Yer/Platform	Eğitici	Eğitim Programını Teklif Eden ve Uygulayacak Birim	
19	4743	Süs Bitkileri Yetiştiriciliğinde Hastalık, Zararlı ve Yabancı Otlarla Mücadele	1	11.04.2025	11.04.2025	Uzaktan Eğitim	100	İzmir-Kurum Tesisi	Dr. Ceren CER (Eğt. Sor.), Dr. Seher TANYOLAÇ, Dr. Tevfik ÖZALP, Dr. Yıldız SOKAT, Fatma Işık GÜLSOY	GKGM / Bornova ZMAE	
20	4744	Nar Entegre Mücadele Eğitimi	1	15.04.2025	15.04.2025	Uzaktan Eğitim	50	İzmir-Kurum Tesisi	Ramazan GENCER (Eğt.Sor.), Dr.Tevfik TURANLI, Ceyda YÜZBAŞI, Dr.Tevfik ÖZALP, Dr.Ufuk ÇATIKKAŞ	GKGM / Bornova ZMAE	
21	4745	Kiraz Entegre Mücadele Eğitimi	1	17.04.2025	17.04.2025	Uzaktan Eğitim	100	İzmir-Kurum Tesisi	Dr. Dilek POYRAZ(Eğt.Sor.), Ramazan GENCER, Ceyda YÜZBAŞI, Sabriye ÖZDEMİR, Dr. Başak ÇINKUL, Esmeray AYHAN, Dr.Ufuk ÇATIKKAŞ	GKGM / Bornova ZMAE	
22	4746	Meyve Bahçelerinde Biyolojik Müc. Hizmetçi Eğitimi	1	7.05.2025	7.05.2025	Uzaktan Eğitim	100	İzmir-Kurum Tesisi	Fatma IŞIK GÜLSOY (Eğt.Sor.), Dr. Damla ERTİMURTAŞ, Dr. Bilgin GÜVEN	GKGM / Bornova ZMAE	
23	4749	Biyoteknik Mücadele Hizmetçi Eğitimi	2	24.02.2025	25.02.2025	Uzaktan Eğitim	100	İzmir-Kurum Tesisi	Dr. F. Özlem ALTINDIŞLI (Eğt.Sor.), Dr. Fatma ÖZSEMERÇİ, Dr.Tülin KILIÇ, Dr. Seher TANYOLAÇ, Ümran AKKAN DEMİRER, Özge HELVACIOĞLU,	GKGM / Bornova ZMAE	
24	4750	Çilek Entegre Mücadele Hizmetçi Eğitimi	2	4.03.2025	5.03.2025	Uzaktan Eğitim	100	İzmir-Kurum Tesisi	Dr.FATMA ÖZSEMERÇİ (Eğt.Sor.), Dr. Bilgin GÜVEN, Dr. Barbaros ÇETİNEL, Dr.NURSEN ÜSTÜN, Dr.YILDIZ SOKAT, Fatma IŞIK GÜLSOY, ESIMERAY AYHAN	GKGM / Bornova ZMAE	
25	4751	Zararlıdan Ari Alan (ZAA) Tesisi ve Survey'ler Hizmetçi Eğitimi	2	6.03.2025	7.03.2025	Uzaktan Eğitim	100	İzmir-Kurum Tesisi	Dr. Başak ÇINKUL(Eğt.Sor.), Dr. Nursen ÜSTÜN, Dr. Tülin KILIÇ, Dr. Dilek POYRAZ, Dr. Serpil ERİLMEZ, Dr. Gülcan YIKILMAZSOY, Dr. Ceren CER, Erkan YILMAZ, Esmeray AYHAN	GKGM / Bornova ZMAE	

2025 YILI BİTKİ SAĞLIĞI VE KARANTİNA HİZMETİ İÇİ EĞİTİM PROGRAMI										Form 5	
S.N.	PES Kodu	Eğitim Konusu	Eğitimin Süresi	Başlama Tarihi	Bitiş Tarihi	Niteliği (Kurs-Uzaktan Eğitim)	Katılımcı Sayısı	Eğitimin Yapılacağı Yer/Platform	Eğitici	Eğitim Programını Teklif Eden ve Uygulayacak Birim	
26	4752	Kısrı Böcek Salım Tekniği Farkındalık Eğit.	1	26.03.2025	26.03.2025	Uzaktan Eğitim	100	İzmir-Kurum Tesisi	Ümrhan AKKAN DEMİRER	GKGM / Bornova ZMAE	
27	4753	Zeytin Entegre Mücadele Eğitimi	2	8.04.2025	9.04.2025	Uzaktan Eğitim	100	İzmir-Kurum Tesisi	Özge HELVACIOĞLU (Eğt.Sor.), Dr.Barbaros ÇETİNEL, Dr. Nursen ÜSTÜN, Dr. Serpil ERİLMEZ, Dr. Ufuk ÇATIKKAŞ, Dr. Tefrik ÖZALP	GKGM / Bornova ZMAE	
28	4754	Bağ Entegre Mücadele Eğitimi	2	29.04.2025	0.04.2025	Uzaktan Eğitim	100	İzmir-Kurum Tesisi	Dr. F. Özlem ALTINDIŞLI (Eğt.Sor.), Dr. Fatma ÖZSEMERÇİ, Dr. Dilek POYRAZ, Dr. Bilgin GÜVEN, Dr. Serpil ERİLMEZ, Dr. Yıldız SOKAT, Ceyda YÜZBAŞI	GKGM / Bornova ZMAE	
29	4755	Turunçgil Entegre Mücadele Eğitimi	2	28.05.2025	9.05.2025	Uzaktan Eğitim	100	İzmir-Kurum Tesisi	Ümrhan AKKAN DEMİRER (Eğt.Sor.), Mustafa Hakan BALCI, Esmeray AYHAN, Neziha GÜVEN, Sabriye ÖZDEMİR, Ramazan GENCER, Dr. Yıldız SOKAT	GKGM / Bornova ZMAE	
30	4756	Örtüaltı Sebze Entegre Mücadele Eğitimi	2	22.09.2025	23.09.2025	Uzaktan Eğitim	100	İzmir-Kurum Tesisi	Dr.Tülin KILIÇ (Eğt.Sor.), Dr.Nursen ÜSTÜN, Dr.Gülten YIKILMAZSOY, Dr. Serpil ERİLMEZ, Dr. Bilgin GÜVEN, Dr.Yıldız SOKAT,Dr. Tefrik Özalp, Fatma IŞIK GÜLSOY, Damla ERTİMURTAŞ	GKGM / Bornova ZMAE	
31	4757	Süne Mücadelesi	1	25.03.2025	25.03.2025	Kurs	40	Denizli-Kurum Tesisi	Erkan YILMAZ-Birol MIHICI	GKGM / Bornova ZMAE	
32	4758	Süne Mücadelesi	1	27.03.2025	27.03.2025	Kurs	40	Aydın-Kurum Tesisi	Erkan YILMAZ-Birol MIHICI	GKGM / Bornova ZMAE	
33	4760	Süne Mücadelesi	1	15.04.2025	15.04.2025	Kurs	60	Balıkesir-Kurum Tesisi	Erkan YILMAZ-Birol MIHICI	GKGM / Bornova ZMAE	

2025 YILI BİTKİ SAĞLIĞI VE KARANTİNA HİZMETİ İÇİ EĞİTİM PROGRAMI										Form 5	
S.N.	PES Kodu	Eğitim Konusu	Eğitimin Süresi	Başlama Tarihi	Bitiş Tarihi	Niteliği (Kurs-Uzaktan Eğitim)	Katılımcı Sayısı	Eğitimin Yapılacağı Yer/Platform	Eğitici	Eğitim Programını Teklif Eden ve Uygulayacak Birim	
34	4761	Süne Mücadelesi	1	16.04.2025	16.04.2025	Kurs	60	Çanakale- Gıda Kont. Lab. Md.	Erkan YILMAZ-Birol MIHCI	GKGM / Bornova ZMAE	
35	4762	Süne Mücadelesi	1	9.04.2025	9.04.2025	Kurs	40	İzmir-Kurum Tesisi	Erkan YILMAZ-Birol MIHCI	GKGM / Bornova ZMAE	
36	4763	Süne Mücadelesi	1	8.04.2025	8.04.2025	Kurs	40	Manisa-Kurum Tesisi	Erkan YILMAZ-Birol MIHCI	GKGM / Bornova ZMAE	
37	4764	Süne Mücadelesi	1	26.03.2025	26.03.2025	Kurs	20	Muğla-Kurum Tesisi	Erkan YILMAZ-Birol MIHCI	GKGM / Bornova ZMAE	
38	4765	Süne Mücadelesi	1	30.04.2025	30.04.2025	Kurs	40	Kütahya-Kurum Tesisi	Erkan YILMAZ-Birol MIHCI	GKGM / Bornova ZMAE	
39	4766	Süne Mücadelesi	1	29.04.2025	29.04.2025	Kurs	20	Uşak-Kurum Tesisi	Erkan YILMAZ-Birol MIHCI	GKGM / Bornova ZMAE	
40	4891	Kahverengi Kokarca Mücadelesi Eğitimi	1	24.04.2025	24.04.2025	Uzaktan Eğitim	100	İzmir-Kurum Tesisi	Dr. Seher TANYOLAÇ	GKGM / Bornova ZMAE	
41	4892	Yaprağı Yenen Sebzelede Entegre Müc. Eğit.	1	14.05.2025	14.05.2025	Uzaktan Eğitim	100	İzmir-Kurum Tesisi	Dr. Gülcan YIKILMAZSOY (Eğt.Sor.), Dr.Tülin KILIÇ, Dr. Yıldız SOKAT	GKGM / Bornova ZMAE	
42	4893	Turunçgil Uzun Antenli Böceği Eğitimi	1	15.05.2025	15.05.2025	Uzaktan Eğitim	100	İzmir-Kurum Tesisi	Dr. Seher TANYOLAÇ	GKGM / Bornova ZMAE	
43	5117	Süne Mücadelesi	1	31.01.2025	31.01.2025	Kurs	50	Adana-Kurum Tesisi	Vahdettin AKMEŞE (Eğt. Sor.) - Ahmet DOĞRU- Fadime YETİŞ- Ali Duran KANAT	GKGM / Adana BMAE	
44	5118	Süne Mücadelesi	1	5.02.2025	5.02.2025	Kurs	30	Mersin-Kurum Tesisi	Vahdettin AKMEŞE (Eğt. Sor.) - Ahmet DOĞRU- Fadime YETİŞ- Ali Duran KANAT	GKGM / Adana BMAE	

2025 YILI BİTKİ SAĞLIĞI VE KARANTİNA HİZMETİ İÇİ EĞİTİM PROGRAMI										Form 5	
S.N.	PES Kodu	Eğitim Konusu	Eğitimin Süresi	Başlama Tarihi	Bitiş Tarihi	Niteliliği (Kurs- Uzaktan Eğitim)	Kabılımcı Sayısı	Eğitimin Yapılacağı Yer/ Platform	Eğitçiler	Eğitim Programını Teklif Eden ve Uygulayacak Birim	
45	5119	Süne Mücadelesi	1	07.02.2025	07.02.2025	Kurs	30	Hatay-Kurum Tesisi	Vahdettin AKMEŞE (Eğt. Sor.) - Ahmet DOĞRU- Fadime YETİŞ- Ali Duran KANAT	GKGM / Adana BMAE	
46	5120	Süne Mücadelesi	1	12.02.2025	12.02.2025	Kurs	30	Antalya-Kurum Tesisi	Vahdettin AKMEŞE (Eğt. Sor.) - Ahmet DOĞRU- Fadime YETİŞ- Ali Duran KANAT	GKGM / Adana BMAE	
47	5121	Süne Mücadelesi	1	14.02.2025	14.02.2025	Kurs	50	Gaziantep-Kurum Tesisi	Vahdettin AKMEŞE (Eğt. Sor.) - Ahmet DOĞRU- Fadime YETİŞ- Ali Duran KANAT	GKGM / Adana BMAE	
48	5122	Süne Mücadelesi	1	19.02.2025	19.02.2025	Kurs	30	Kahramanmaraş-Kurum Tesisi	Vahdettin AKMEŞE (Eğt. Sor.) - Ahmet DOĞRU- Fadime YETİŞ- Ali Duran KANAT	GKGM / Adana BMAE	
49	4730	Biyolojik ve Biyoteknik Mücadele	1	28.04.2025	28.04.2025	Uzaktan Eğitim	100	Adana-Kurum Tesisi	Dr. Şebnem TİRENG KARUT (Biyolojik Mücadele) (Eğt. Sor.), Haşim AKBAY (Biyoteknik Mücadele)	GKGM / Adana BMAE	
50	4731	Ari Alan ve Sürveyler	1	8.04.2025	8.04.2025	Uzaktan Eğitim	100	Adana-Kurum Tesisi	Dr. Şefika YAVUZ (Ari Alan) (Eğt. Sor.), Dr. Raziye ÇETİNKAYA YILDIZ (Sürvey)	GKGM / Adana BMAE	
51	4732	Kahverengi Kokarca Müc.	1	10.04.2025	10.04.2025	Uzaktan Eğitim	100	Adana-Kurum Tesisi	Ahmet DOĞRU (Eğt. Sor.), Dr. S. Emre GÖRÜR	GKGM / Adana BMAE	
52	4735	Palmiye Kırmızı Böceği Mücadelesi	1	15.04.2025	15.04.2025	Uzaktan Eğitim	100	Adana-Kurum Tesisi	Dr. M. Gökhan BİLGİN (Eğt. Sor.)	GKGM / Adana BMAE	
53	4736	Güz Tırtılı Mücadelesi	1	17.04.2025	17.04.2025	Uzaktan Eğitim	100	Adana-Kurum Tesisi	Fadime YETİŞ (Eğt. Sor.)	GKGM / Adana BMAE	
54	4733	Akdeniz Meyve Sineği	1	22.04.2025	22.04.2025	Uzaktan Eğitim	100	Adana-Kurum Tesisi	Dr. Adalet HAZİR (Eğt. Sor.)	GKGM / Adana BMAE	
55	4235	Muz Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele	1	24.04.2025	24.04.2025	Uzaktan Eğitim	100	Adana-Kurum Tesisi	Dr. Mümine ÖZARSLANDAN (Eğt. Sor.) - Dr. Miraç YAYLA - Dr. Şefika YAVUZ - Dr. Raziye ÇETİNKAYA YILDIZ - Dr. Dilek DİNÇER - Dr. Hilmi TORUN	GKGM / Adana BMAE	

2025 YILI BİTKİ SAĞLIĞI VE KARANTİNA HİZMETİ İÇİ EĞİTİM PROGRAMI										Form 5	
S.N.	PES Kodu	Eğitim Konusu	Eğitimin Süresi	Başlama Tarihi	Bitiş Tarihi	Niteliği (Kurs-Uzaktan Eğitim)	Katılımcı Sayısı	Eğitimin Yapılacağı Yer/Platform	Eğiticiler	Eğitim Programını Teklif Eden ve Uygulayacak Birim	
56	4737	Asya Turunçgil Psilidi ve Yeşillenme Hast.	1	29.04.2025	29.04.2025	Uzaktan Eğitim	100	Adana-Kurum Tesisi	Dr. Miraç YAYLA (Zararlı), Dr. Raziye ÇETINKAYA YILDIZ (Eğt. Sor.) (Hastalık)	GKGM / Adana BMAE	
57	4236	Çilek Entegre Mücadele	1	2.05.2025	2.05.2025	Uzaktan Eğitim	100	Adana-Kurum Tesisi	Dr. Pınar ARIDICI KARA (Eğt. Sor.) - Dr. Dilek DİNÇER – Dr. Mümine ÖZARSLANDAN - Dr. H. Nilüfer YILDIZ – Dr. Pakize GÖK GÜLER - Dr. Şebnem TİRENG KARUT – Dr. Özcan TETİK	GKGM / Adana BMAE	
58	4237	Sert Çekirdekli Meyvelerde Entegre Mücadele	2	6.05.2025	7.05.2025	Uzaktan Eğitim	100	Adana-Kurum Tesisi	Dr. Melike YURTMEN (Eğt. Sor.) - Dr. Adalet HAZİR - Dr. Efkân AKÇALI - Dr. Eda Geylani YÜZBAŞIOĞLU – Fath YILDIRIM - Dr. Hilmi TORUN	GKGM / Adana BMAE	
59	4734	Turunçgil Uzun Antenli Böceği Mücadelesi	1	8.05.2025	8.05.2025	Uzaktan Eğitim	100	Adana-Kurum Tesisi	Dr. Pınar ARIDICI KARA (Eğt. Sor.)	GKGM / Adana BMAE	
60	4738	Subtropik Meyvelerde Hastalık, Zararlı, Yabancı Otlar ve Biyolojik Müc.	1	13.05.2025	13.05.2025	Uzaktan Eğitim	100	Adana-Kurum Tesisi	İzzet BÜLBÜL (Eğt. Sor.), Dr. Elen İNCE, Dr. Eda GEYLANI YÜZBAŞIOĞLU Dr. Pınar ARIDICI KARA, Dr. Hülya DEMİRBAŞ PEHLIVAN, Dr. Özcan TETİK, Meryem LAFCI	GKGM / Adana BMAE	
61	4238	Örtüaltı Sebze Entegre Mücadele	2	15.05.2025	16.05.2025	Uzaktan Eğitim	100	Adana-Kurum Tesisi	Dr. M. Gökhan BİLGİN (Eğt. Sor.) - Dr. Hülya DEMİRBAŞ PEHLIVAN - Doç. Dr. Aysegül ÇOLAK - Dr. Pelin KELEŞ ÖZTÜRK - Ali KARATAŞ - Dr. Şebnem TİRENG KARUT – Dr.Özcan TETİK	GKGM / Adana BMAE	
62	4771	Bağ Entegre Mücadele	1	20.05.2025	20.05.2025	Uzaktan Eğitim	100	Adana-Kurum Tesisi	Dr. Eda Geylani YÜZBAŞIOĞLU(Eğt. Sor.), Dr. Adalet HAZİR, İzzet BÜLBÜL, Dr. Elen İNCE, Dr. Hilmi TORUN, Dr. Hülya DEMİRBAŞ PEHLIVAN	GKGM / Adana BMAE	

2025 YILI BİTKİ SAĞLIĞI VE KARANTİNA HİZMETİ İÇİ EĞİTİM PROGRAMI										Form 5	
S.N.	PES Kodu	Eğitim Konusu	Eğitimin Süresi	Başlangıç Tarihi	Bitiş Tarihi	Niteliği (Kurs-Uzaktan Eğitim)	Katılımcı Sayısı	Eğitimin Yapılacağı Yer/Platform	Eğitici	Eğitim Programını Teklif Eden ve Uygulayacak Birim	
63	4239	Ceviz Entegre Mücadele	1	23.05.2025	23.05.2025	Uzaktan Eğitim	100	Adana-Kurum Tesisi	Dr. Adalet HAZİR (Eğt. Sor.) - Dr. Serap TOKER DEMİRAY - Dr. Eda GEYLANİ YÜZBAŞIOĞLU - Dr. S. Emre GÖRÜR - Dr. Şefika YAVUZ - Dr. Serdar EYMİRLİ	GKGM / Adana BMAE	
64	4772	Zeytin Entegre Mücadele	1	27.05.2025	27.05.2025	Uzaktan Eğitim	100	Adana-Kurum Tesisi	Dr. Adalet HAZİR (Eğt. Sor.) - Dr. Serap TOKER DEMİRAY - Dr. Eda GEYLANİ YÜZBAŞIOĞLU - Dr. S. Emre GÖRÜR - Dr. Şefika YAVUZ - Dr. Serdar EYMİRLİ	GKGM / Adana BMAE	
65	4240	Nar Entegre Mücadele	1	30.05.2025	30.05.2025	Uzaktan Eğitim	100	Adana-Kurum Tesisi	Ali KARATAŞ (Eğt. Sor.) - Dr. Pınar ARIDICI KARA - Dr. Serap TOKER DEMİRAY - Ferda YARPUZLU - Dr. Hilmi TORUN	GKGM / Adana BMAE	
66	4241	Pamuk Entegre Mücadele	1	3.06.2025	3.06.2025	Uzaktan Eğitim	100	Adana-Kurum Tesisi	Dr. Selçuk ULUSOY (Eğt. Sor.) - Dr. İslay LAVKOR - Dr. S. Emre GÖRÜR - Dr. Mine ÖZKİL	GKGM / Adana BMAE	
67	4773	Yaprağı Yenen Sebzelelerde Entegre Mücadele Hizmet İçi Eğitimi	1	12.06.2025	12.06.2025	Uzaktan Eğitim	100	Adana-Kurum Tesisi	Dr. Gamze BÖLÜK SARI(Eğt. Sor.), Dr. İslay LAVKOR, Dr. Selçuk ULUSOY, Dr. Hilmi TORUN, Dr. Melike YURTMEN, Dr. Dilek DİNÇER	GKGM / Adana BMAE	
68	4242	Turunçgil Entegre Mücadele	2	17.06.2025	18.06.2025	Uzaktan Eğitim	100	Adana-Kurum Tesisi	Ferda YARPUZLU (Eğt. Sor.) - Dr. Adalet HAZİR - Dr. Efkân AKÇALI - Dr. Elen İNCE - Dr. Raziye ÇETİNKAYA YILDIZ - Dr. Mine ÖZKİL	GKGM / Adana BMAE	
69	4243	Endüstri Bitkileri Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele	2	24.06.2025	25.06.2025	Uzaktan Eğitim	100	Adana-Kurum Tesisi	Dr. İslay LAVKOR (Eğt. Sor.) - Dr. Selçuk ULUSOY - Zeynep Hümeyra BÜLBÜL - Dr. Elen İNCE - Dr. Gamze BÖLÜK SARI - Dr. S. Emre GÖRÜR - Dr. Mine ÖZKİL	GKGM / Adana BMAE	
70	4244	Mısır Entegre Mücadele	2	26.06.2025	27.06.2025	Uzaktan Eğitim	100	Adana-Kurum Tesisi	Dr. Semiha YÜCEER (Eğt. Sor.) - Vahdettin AKMEŞE, Ahmet DOĞRU - Dr. Eda GEYLANİ YÜZBAŞIOĞLU - Dr. Pelin KELEŞ ÖZTÜRK - Dr. Özcan TETİK	GKGM / Adana BMAE	

2025 YILI BİTKİ SAĞLIĞI VE KARANTİNA HİZMETİ İÇİ EĞİTİM PROGRAMI										Form 5	
S.N.	PES Kodu	Eğitim Konusu	Eğitimin Süresi	Başlama Tarihi	Bitiş Tarihi	Niteliği (Kurs-Uzaktan Eğitim)	Katılımcı Sayısı	Eğitimin Yapılacağı Yer/Platform	Eğitici	Eğitim Programını Teklif Eden ve Uygulayacak Birim	
71	4205	Buğday Entegre Mücadele Eğitimi	1	17.02.2025	17.02.2025	Uzaktan Eğitim	100	Diyarbakır-Kurum Tesisi	Doç.Dr. Mehmet DUMAN (Eğt.Sor.), Dr.İslam Emrah SÜER, Dr.Erdal ATEŞ, Vedat KARACA, Mehmet KILIÇ, Dr.Behzat BARAN, Aysel BARS ORAK	GKGM / Diyarbakır ZMAE	
72	4206	Süne Mücadelesi	1	20.02.2025	20.02.2025	Kurs	300	İl Müdürlükleri-Kurum Tesisi	Vedat KARACA (Eğt.Sor.), Doç. Dr. Mehmet DUMAN, Dr.Adil TONGA, Mehmet Şah KAYA	GKGM / Diyarbakır ZMAE	
73	4207	Nohut/Mercimek ve Yem Bitkilerinde Entegre Müc. Eğit.	1	13.03.2025	13.03.2025	Uzaktan Eğitim	100	Diyarbakır-Kurum Tesisi	Dr.Pinar SAĞIR (Eğt.Sor), Dr. Merve AKYILDIZ, Dr.İslam Emrah SÜER Uygur Serkan KARAKAŞ	GKGM / Diyarbakır ZMAE	
74	4208	Ari Alan Tesisi ve Surveyler	2	29.04.2025	30.04.2025	Uzaktan Eğitim	100	Diyarbakır-Kurum Tesisi	Zekiye Ceren AKTAN (Eğt.Sor.), Dr. Pınar SAĞIR, Dr.Adil TONGA, Dr.Feyzullah YILMAZ, Osman ÇİFTÇİ, Dr.Mustafa ATAŞ, Dr.Deniz ÇAPLIK, Uygur Serkan KARAKAŞ, Gülten Nisan OZAN	GKGM / Diyarbakır ZMAE	
75	4209	Turunçgil Uzun Antenli Böceği Eğitimi	1	6.05.2025	6.05.2025	Uzaktan Eğitim	100	Diyarbakır-Kurum Tesisi	Mustafa ATAŞ (Eğt.Sor.)	GKGM / Diyarbakır ZMAE	
76	4210	Kahverengi Kokarca Müc. Eğitimi	1	14.05.2025	14.05.2025	Uzaktan Eğitim	100	Diyarbakır-Kurum Tesisi	Dr. Murat GÜLMEZ (Eğt.Sor.)	GKGM / Diyarbakır ZMAE	
77	4211	Kayısı Entegre Mücadele	2	21.05.2025	22.05.2025	Uzaktan Eğitim	100	Diyarbakır-Kurum Tesisi	Veyisi MARAL (Eğt.Sor.) Dr. Ayhan ÖGRETEN, Dr.Murat GÜLMEZ, Dr.İslam Emrah SÜER, Dr.Mustafa ATAŞ, Uygur Serkan KARAKAŞ, Osman ÇİFTÇİ, Dr.Deniz ÇAPLIK, Gülten Nisan OZAN	GKGM / Diyarbakır ZMAE	

2025 YILI BİTKİ SAĞLIĞI VE KARANTİNA HİZMETİ İÇİ EĞİTİM PROGRAMI										Form 5	
S.N.	PES Kodu	Eğitim Konusu	Eğitimin Süresi	Başlama Tarihi	Bitiş Tarihi	Niteliği (Kurs-Uzaktan Eğitim)	Katılımcı Sayısı	Eğitimin Yapılacağı Yer/Platform	Eğitici	Eğitim Programını Teklif Eden ve Uygulayacak Birim	
78	4212	Pamuk Entegre Mücadele Eğitimi	3	17.06.2025	19.06.2025	Uzaktan Eğitim	100	Diyarbakır-Kurum Tesisi	Sedat EREN (Eğt.Sor.), Dr. Ayhan ÖGRETEN, Dr.Cahit KAYA, Dr. Muhlis SEZGIN, Dr.Islam Emrah SÜER, Dr.Erdal ATEŞ, Aysel BARS ORAK, Dr.Behzat BARAN	GKGM / Diyarbakır ZMAE	
79	4408	Şeftali Entegre Mücadele	2	17.06.2025	18.06.2025	Uzaktan eğitim	100	YALOVA-Kurum Tesisi	Dr. Nesrin TUNALI (Eğitim sorumlusu) Dr. Zühtü POLAT, Dr. M. Akif GÜLTEKİN, Cemil HANTAŞ, Dr. Pinar HEPHİZLİ GÖKSEL, Gamze MERTOĞLU BOZ, Dr. Nesrin UZUNOĞULLARI, Dr. Fatma ŞAFAK, Murat BINGÖLLÜ, Dr. Atilla ÖCAL, Dr. Onur DURA, Fulya HIZAR, Dr. Adnan DOĞAN, Dr. Arzu GÜNDÜZ, Dr. Barış ALBAYRAK	GKGM / Yalova ABKMAE	
80	4409	Kivi Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele	1	22.05.2025	22.05.2025	Uzaktan eğitim	100	YALOVA-Kurum Tesisi	Dr. Nesrin TUNALI (Eğitim sorumlusu) Dr. Zühtü POLAT, Dr. M. Akif GÜLTEKİN, Cemil HANTAŞ, Dr. Pinar HEPHİZLİ GÖKSEL, Gamze MERTOĞLU BOZ, Dr. Nesrin UZUNOĞULLARI, Dr. Fatma ŞAFAK, Murat BINGÖLLÜ, Dr. Atilla ÖCAL, Dr. Onur DURA, Fulya HIZAR, Dr. Kemal KAHRAMAN, Dr. Arzu GÜNDÜZ, Dr. Barış ALBAYRAK	GKGM / Yalova ABKMAE	
81	4376	Süne Mücadelesi	1	3.04.2025	3.04.2025	Kurs	30	Bursa-Kurum Tesisi	Cemil Hantaş, Dr. Pinar HEPHİZLİ GÖKSEL, Gamze MERTOĞLU BOZ	GKGM / Yalova ABKMAE	
82	4377	Süne Mücadelesi	1	7.04.2025	7.04.2025	Kurs	20	Kocaeli-Kurum Tesisi	Cemil Hantaş, Dr. Pinar HEPHİZLİ GÖKSEL, Gamze MERTOĞLU BOZ	GKGM / Yalova ABKMAE	
83	4378	Süne Mücadelesi	1	9.04.2025	9.04.2025	Kurs	20	Sakarya-Kurum Tesisi	Cemil Hantaş, Dr. Pinar HEPHİZLİ GÖKSEL, Gamze MERTOĞLU BOZ	GKGM / Yalova ABKMAE	
84	4379	Süne Mücadelesi	1	11.04.2025	11.04.2025	Kurs	20	Bilecik-Kurum Tesisi	Cemil Hantaş, Dr. Pinar HEPHİZLİ GÖKSEL, Gamze MERTOĞLU BOZ	GKGM / Yalova ABKMAE	

2025 YILI BİTKİ SAĞLIĞI VE KARANTİNA HİZMETİ İÇİ EĞİTİM PROGRAMI											Form 5	
S. N.	PES Kodu	Eğitim Konusu	Eğitimin Süresi	Başlama Tarihi	Bitiş Tarihi	Niteliği (Kurs- Uzaktan Eğitim	Katılımcı Sayısı	Eğitimin Yapılacağı Yer/ Platform	Eğiticiler	Eğitim Programını Teklif Eden ve Uygulayacak Birim		
85	4380	Süne Mücadelesi	1	14.04.2025	14.04.2025	Kurs	15	Yalova-Kurum Tesisi	Cemil Hantaş, Dr. Pınar HEPHİZLİ GÖKSEL, Gamze MERTOĞLU BOZ	GKGM / Yalova ABKMAE		
86	4391	Süne Mücadelesi	4	7.04.2025	10.04.2025	Kurs	120	Edirne-Tekirdağ-Kırklareli-İstanbul İl Müd.-Kurum Tesisi	Onur GÖKTEPE(Eğt.Sor.) - Doç. Dr. Adnan TÜLEK	Trakya Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müd. Edirne		
87	4392	Serin İklim Tahılları Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele	1	5.05.2025	5.05.2025	Uzaktan Eğitim	100	Edirne-Kurum Tesisi	Banu TÜLEK(Eğt.Sor.) - Dr. İrfan ÖZTÜRK	Trakya Tarımsal Araştırma Enst. Müd. Edirne		
88	4394	Endüstri Bitkileri Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele	1	7.07.2025	7.07.2025	Uzaktan Eğitim	100	Edirne-Kurum Tesisi	Mehmet İbrahim YILMAZ(Eğt.Sor.) - Dr. Metin BABAOĞLU, Şahinde KÜÇÜK, Merve GÜZEL	Trakya Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Edirne		
89	4396	Çeltik Entegre Mücadele	1	18.08.2025	18.08.2025	Uzaktan Eğitim	100	Edirne-Kurum Tesisi	Onur GÖKTEPE(Eğt.Sor.) - Doç. Dr. Adnan TÜLEK, Dr. Bülent TUNA, Mümataz EKİZ	Trakya Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müd. Edirne		
90	4769	Yaprakçı Yenen Sebzelerde Entegre Mücadele Hizmet İçer Eğitimi	1	13.03.2025	13.03.2025	Uzaktan Eğitim	50	ANTALYA-Kurum Tesisi	Dr. Abdullah Ünlü, Doç. Dr. Köksal Aydıncakır, Elvan Ararat (Eğitim Sor.), Dr. Emine Topuz, Esra Çiğnitaş, Dr. Musa Kırışık, Dr. Emine Gümrükcü	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müd. Antalya		
91	4770	Turuncgillerde Yeşillenme Hastalığı Hizmet İçer Eğitimi	1	14.03.2025	14.03.2025	Uzaktan Eğitim	50	ANTALYA-Kurum Tesisi	Dr. Abdullah Ünlü, Doç. Dr. Köksal Aydıncakır, Elvan Ararat (Eğitim Sor.), Şeyma Reyhan Erdoğan, Dr. Tuba Kahraman	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müd. Antalya		

2025 YILI BİTKİ SAĞLIĞI VE KARANTİNA HİZMETİ İÇİ EĞİTİM PROGRAMI										Form 5	
S.N.	PES Kodu	Eğitim Konusu	Eğitimin Süresi	Başlama Tarihi	Bitiş Tarihi	Niteliği (Kurs-Uzaktan Eğitim)	Katılımcı Sayısı	Eğitimin Yapılacağı Yer/Platform	Eğiticiler	Eğitim Programını Teklif Eden ve Uygulayacak Birim	
92	4271	Örtüaltı Sebze Yetiştiriciliğinde Entegre Mücadele	2	11.03.2025	12.03.2025	Uzaktan Eğitim	100	ANTALYA-Kurum Tesisi	Dr. Abdullah Ünlü, Doç. Dr. Köksal Aydınşakir, Elvan Ararat (Eğitim Sor.), Serkan Aydın, Dr. Ramazan Özalp, Dr. Akın Tepe, Dr. Rana Kurum, Dr. Emine Topuz, Dr. Selda Çalışkan, Dr. İlker Kurbetli, Doç. Dr. Filiz Öktüren Asrı, Cahit Coşkun Altunoğlu, Dr. Serap Melike Süliü, Esra Çiğnitaş, Dr. Musa Kırışık, Kübra Yıldız, Dr. Gürkan Başbağcı	Bah Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müd. Antalya	
93	4272	Süs Bitkileri Yetiştiriciliğinde Hastalık ve Zararlı Yönetimi	1	19.03.2025	19.03.2025	Uzaktan Eğitim	100	ANTALYA-Kurum Tesisi	Dr. Abdullah Ünlü, Doç. Dr. Köksal Aydınşakir, Elvan Ararat (Eğitim Sor.), Dr. Mehmet Uğur Kahraman, Ayşe Serpil Kaya, Ercan Sallahoğlu, Doç. Dr. Filiz Öktüren Asrı, Dr. Gürkan Başbağcı, Dr. Emine Topuz, Dr. Selda Çalışkan, Şeyma Reyhan Erdoğan, Dr. Musa Kırışık	Bah Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Antalya	
94	4219	Bağ Entegre Mücadele	2	2.09.2025	3.09.2025	Uzaktan Eğitim	300	Uzaktan Eğitim	Yılmaz KARABIÇAK (Eğitim Sorumlusu), Nalan N.KALKAN, Dr. Dr.Abdurrahim BOZKURT, Harun ALICI, Fatih YILDIZ,Rengin AKKAN	GKGM / Erzincan BKA	
95	4839	Yumuşak ve Sert Çekirdekli Meyvelerde Entegre Mücadle.	2	24.06.2025	25.06.2025	Uzaktan Eğitim	300	Uzaktan Eğitim	Fatih YILDIZ (Eğitim Sorumlusu), Yılmaz KARABIÇAK, Dr.Salih KESKİN, Dr.Abdurrahim BOZKURT, Rengin AKKAN	GKGM / Erzincan BKA	
96	4245	Süne Mücadelesi	1	29.04.2025	29.04.2025	Kurs	50	Erzincan-Kurum Tesisi	Fatih YILDIZ (Eğitim Sorumlusu), Dr. Numan E. BABAROĞLU(Koordinatör), Dr. Mehmet ÇULCU	GKGM / Erzincan BKA	
97	4273	Fındık Entegre Mücadele	1	21.05.2025	21.05.2025	Uzaktan Eğitim	100	Uzaktan Eğitim	Abdullah Baltacı-Dr. Demet Çelik Ertekin-Kaan Altaş-Mansur Uluca-Ümit ESER-Şeyma ÇAKIR-Mustafa Kılıç	Tarım Araştırma Enstitüsü Müd. Samsun	

2025 YILI BİTKİ SAĞLIĞI VE KARANTİNA HİZMETİ İÇİ EĞİTİM PROGRAMI										Form 5	
S.N.	PES Kodu	Eğitim Konusu	Eğitimin Süresi	Başlama Tarihi	Bitiş Tarihi	Nitelliği (Kurs- Uzaktan Eğitim)	Katılımcı Sayısı	Eğitimin Yapılacağı Yer/ Platform	Eğiticiler	Eğitim Programını Teklif Eden ve Uygulayacak Birim	
98	4768	Kahverengi Kokarca Mücadelesi Eğit.	1	25.03.2025	25.03.2025	Uzaktan Eğitim	100	Uzaktan Eğitim	Şeyma ÇAKIR	Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müd. Samsun	
99	4714	İncir Entegre Mücadele	2	17.04.2025	18.04.2025	Uzaktan Eğitim	20	Aydın-Kurum Tesisi	Dr. Özlem DOĞAN, Gül KURUOĞLU, Eşref TUTMUŞ	Aydın Erbeyli İncir Araştırma Enstitüsü Müd.	
100	4720	Antepfıstığı ve Badem Entegre Mücadele Eğitimi	3	16.09.2025	16.09.2025	Uzaktan Eğitim	100	Uzaktan Eğitim	Mehmet Fatih Batmaz, Dr.Hakan Usanmaz, Ahmet Şahan, Ertuğrul İlikçioğlu, Dr. Ajjan Yılmaz, Dr.Seyfettin Polat, Dr.Yasemin Bengü Şahan, Tuğba Şimşek, Nigün Kalkancı, Serkan Kösetürkmen, Ümraniye Karaaslan, H.Cem Bilim, Huri Taşçı, İbrahim Halil Yiğit, Nebahat Taş	Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Gaziantep	
101	4841	Badem Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele	1	10.03.2025	10.03.2025	Uzaktan Eğitim	100	Uzaktan Eğitim	Dr. Ela TOHUMCU, Öznur ÇAĞLAR	Adıyaman Sert Kabuklu Meyveler Arşt. Enst. Md.	
102	4842	Badem Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele	1	20.06.2025	20.06.2025	Uzaktan Eğitim	100	Uzaktan Eğitim	Dr. Ela TOHUMCU, Öznur ÇAĞLAR	Adıyaman Sert Kabuklu Meyveler Arşt. Enst. Md.	
103	4843	Badem Hastalık Ve Zararlıları ile Mücadele	1	9.09.2025	9.09.2025	Uzaktan Eğitim	100	Uzaktan Eğitim	Dr. Ela TOHUMCU, Öznur ÇAĞLAR	Adıyaman Sert Kabuklu Meyveler Arşt. Enst. Md.	
104	4217	Elmada Entegre Mücadele	1	17.09.2025	17.09.2025	Uzaktan Eğitim	50	Uzaktan Eğitim	Dr. M. Sedat Sevinç, Dr. Burcu Yaman, Dr. M. Murat Yeşilirmak, Nuran Karatağ, Osman Onat	GKGM/İsparta Eğirdir Meyvecilik Arşt.Enst.Md.	

2025 YILI BİTKİ SAĞLIĞI VE KARANTİNA HİZMETİ İÇİ EĞİTİM PROGRAMI										Form 5	
S.N.	PES Kodu	Eğitim Konusu	Eğitimin Süresi	Başlama Tarihi	Bitiş Tarihi	Niteliği (Kurs- Uzaktan Eğitim	Katılımcı Sayısı	Eğitimin Yapılacağı Yer/ Platform	Eğiticiler	Eğitim Programını Teklif Eden ve Uygulayacak Birim	
105	4654	Bağda Sorun Olan Fungal Odun Doku Hastalıkları	1	16.04.2025	16.04.2025	Uzaktan Eğitim	100	Uzaktan Eğitim	Dr. Nurdan GÜNGÖR SAVAŞ	Manisa Bağcılık Araştırma Ensttüsü Müd.	
106	4655	Bağda Ekonomik Kayıplara Yol Açan Önemli Hastalık ve Zararlılar	1	30.04.2025	30.04.2025	Uzaktan Eğitim	100	Uzaktan Eğitim	Dr. Nurdan GÜNGÖR SAVAŞ, Dr. Esra ALBAZ	Manisa Bağcılık Araştırma Ensttüsü Müdürlüğü	
107	4658	Tahmin ve Uyarı Sistemleri	1	21.04.2025	21.04.2025	Uzaktan Eğitim	1.000	Uzaktan Eğitim	Yalçın OCAK, Sadık ERTUĞRUL, Cahit Coşkun ALTUNOĞLU, Sibel ÖZTÜRK, F. Özlem ALTINDIŞLI	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü	
108	4659	Genel Zararlılar ve Buğday Hastalık ve Zararlılarıyla Mücadele Eğitimi	1	13.02.2025	13.02.2025	Uzaktan Eğitim	1.000	Uzaktan Eğitim	Yalçın OCAK,, Cahit Coşkun ALTUNOĞLU, Sadık ERTUĞRUL,Dr Mehmet ÇULCU,Uzman Dr Numan BABAROĞLU,Uzman Dr.Ali Ferhan MORCA,Mehmet DEMİR, Köksal KATRANCI	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü	
109	4665	Kahverengi Kokarca Mücadelesi Eğitimi	1	6.02.2025	6.02.2025	Uzaktan Eğitim	1.000	Uzaktan Eğitim	Dr. Ersin DİLBER, Dr. Yunus BAYRAM,Yalçın OCAK, Cahit Coşkun ALTUNOĞLU, Sadık ERTUĞRUL, Hüseyin AKYAZI, M. Levent ÖNTEPELİ,Funda FİLİZER	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü	
110	4666	Biyolojik ve Biyoteknik Müc. Toplantısı	1	24.03.2025	24.03.2025	Uzaktan Eğitim	1.000	Uzaktan Eğitim	Yalçın OCAK, Cahit Coşkun ALTUNOĞLU, Mehmet DEMİR, Köksal KATRANCI	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü	
111	4667	Entegre Zararlı Yönetimi ve EKÜY Projeleri Uygulamaları	1	17.03.2025	17.03.2025	Uzaktan Eğitim	2.000	Uzaktan Eğitim	Yalçın OCAK, Cahit Coşkun ALTUNOĞLU, Sadık ERTUĞRUL, Hüseyin AKYAZI, Harun Reşit BEŞER	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü	

2025 YILI BİTKİ SAĞLIĞI VE KARANTİNA HİZMETİ İÇİ EĞİTİM PROGRAMI										Form 5	
S.N.	PES Kodu	Eğitim Konusu	Eğitimin Süresi	Başlama Tarihi	Bitiş Tarihi	Niteliği (Kurs-Uzaktan Eğitim)	Katılımcı Sayısı	Eğitimin Yapılacağı Yer/Platform	Eğiticiler	Eğitim Programını Teklif Eden ve Uygulayacak Birim	
112	4668	Hasat Öncesi Pestisit Denetim Programı Uygul.	1	14.04.2025	14.04.2025	Uzaktan Eğitim	1.000	Uzaktan Eğitim	Yalçın OCAK, Cahit Coşkun ALTUNOĞLU, Sadık ERTUĞRUL, Hüseyin AKYAZI, Harun Reşit BEŞER	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü	
113	4669	Akdeniz Meyve Sineği ve Mücadelesi	1	27.05.2025	27.05.2025	Uzaktan Eğitim	1.000	Uzaktan Eğitim	Yalçın OCAK, Cahit Coşkun ALTUNOĞLU, Funda FLİZER	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü	
114	4670	Bitki Karantinası Eğitimi-Genel	1	7.04.2025	7.04.2025	Uzaktan Eğitim	1.000	Uzaktan Eğitim	Yalçın OCAK, Cahit Coşkun ALTUNOĞLU, Hasenem ERTAŞ, Murat Erzin, M. Levent ÖNTEPELİ, Sema EBTER, Ersin İLHAN	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü	
115	4671	Turunçgil Uzun Antenli Böceği	1	2.05.2025	2.05.2025	Uzaktan Eğitim	1.000	Uzaktan Eğitim	Yalçın OCAK, Hasenem ERTAŞ, M. Levent ÖNTEPELİ	Gıda ve Kontrol Genel Müd.	
116	4672	Bitki Karantinası Eğitimi-Genel	1	13.10.2025	13.10.2025	Uzaktan Eğitim	1.000	Uzaktan Eğitim	Yalçın OCAK, Cahit Coşkun ALTUNOĞLU, Hasenem ERTAŞ Murat Erzin, M. Levent ÖNTEPELİ, Sema EBTER, Ersin İLHAN	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü	
117	4807	Kalıntı Eylem Planı Eğitimi	1	10.02.2025	10.02.2025	Uzaktan Eğitim	100	Uzaktan Eğitim	Yalçın OCAK, Sadık ERTUĞRUL, Cahit Coşkun ALTUNOĞLU, Harun Reşit BEŞER	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü	
118	4808	Kalıntı Eylem Planı Eğitimi	1	12.02.2025	12.02.2025	Uzaktan Eğitim	100	Uzaktan Eğitim	Yalçın OCAK, Sadık ERTUĞRUL, Cahit Coşkun ALTUNOĞLU, Harun Reşit BEŞER	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü	
119	4809	Kalıntı Eylem Planı Eğitimi	1	21.02.2025	21.02.2025	Uzaktan Eğitim	100	Uzaktan Eğitim	Yalçın OCAK, Sadık ERTUĞRUL, Cahit Coşkun ALTUNOĞLU, Harun Reşit BEŞER	Gıda ve Kontrol Genel Müd.	
120	4810	Kalıntı Eylem Planı Eğitimi	1	19.02.2025	19.02.2025	Uzaktan Eğitim	100	Uzaktan Eğitim	Yalçın OCAK, Sadık ERTUĞRUL, Cahit Coşkun ALTUNOĞLU, Harun Reşit BEŞER	Gıda ve Kontrol Genel Müd.	

2025 YILI BİTKİ SAĞLIĞI VE KARANTİNA HİZMETİ İÇİ EĞİTİM PROGRAMI										Form 5	
S.N.	PES Kodu	Eğitim Konusu	Eğitimin Süresi	Başlama Tarihi	Bitiş Tarihi	Niteliği (Kurs-Uzaktan Eğitim)	Katılımcı Sayısı	Eğitimin Yapılacağı Yer/Platform	Eğitici	Eğitim Programını Teklif Eden ve Uygulayacak Birim	
121	4657	Bitki Sağlığı ve Karantina Uygulama Programı Değerlendirme Toplantısı	5	17.11.2025	21.11.2025	Toplantı	160	Ankara-Kurum Tesisi	Dr. Ersin DİLBER, Doç.Dr. Yunus BAYRAM, Yalçın OCAK, Dr. Nesrin ARICAN, Erhan DEMİR, Cahit C. ALTUNOĞLU, Hasenem ERTAŞ, Sadık ERTUĞRUL, Osman ARI, Yasemin HACIALIOĞLU, Şehriban GÖREN, Songül AKAR	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü	
122	4829	Fümigasyon Operatör Eğitimi (Resmi)	12	13.10.2025	24.10.2025	Hizmet İçi Eğitim/Kurs-Uzaktan Eğitim	40	İzmir-Kurum Tesisi	Erhan DEMİR, Songül AKAR, Melahat ÇALIK	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü	
123	4830	Ahşap Ambalaj Malzemelerinin Isıl İşleme Tabii Tutulması ve İşaretlenmesi Uygul. Eğitimi	4	3.11.2025	6.11.2025	Hizmet İçi Eğitim/Kurs	125	Antalya/İzmir	Erhan DEMİR, Songül AKAR, Ersin ÇELİK	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü	
124	4831	Ahşap Ambalaj Malzemelerinin Isıl İşleme Tabii Tutulması ve İşaretlenmesi Uygul. Eğitimi	4	10.11.2025	13.11.2025	Hizmet İçi Eğitim/Kurs	125	Antalya/İzmir	Erhan DEMİR, Songül AKAR, Ersin ÇELİK	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü	
125	4832	Bitki Karantinası Fümigasyon Yönetmeliği Uygulama ve Denetim Hizmet İçi Eğitimi	3	18.11.2025	20.11.2025	Hizmet İçi Eğitim/Kurs	150	Uzaktan Eğitim	Erhan DEMİR, Songül AKAR, Melahat ÇALIK	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü	

2025 YILI BİTKİ SAĞLIĞI VE KARANTİNA HİZMETİ İÇİ EĞİTİM PROGRAMI										Form 5	
S.N.	PES Kodu	Eğitim Konusu	Eğitimin Süresi	Başlama Tarihi	Bitiş Tarihi	Niteliği (Kurs-Uzaktan Eğitim)	Katılımcı Sayısı	Eğitimin Yapılacağı Yer/Platform	Eğitici	Eğitim Programını Teklif Eden ve Uygulayacak Birim	
126	4833	Bitki Karantinası Fümigasyon Yönetmeliği Uygulama ve Denetim Hizmeti İçerikli Eğitimi	3	25.11.2025	27.11.2025	Hizmet İçerikli Eğitim/Kurs	150	Uzaktan Eğitim	Erhan DEMİR, Songül AKAR, Melahat ÇALIK	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü	
127	4834	İnspektör Yetiştirme Kursu	30	1.09.2025	30.09.2025	Hizmet İçerikli Eğitim/Kurs	30	Uzaktan Eğitim	Erhan DEMİR, Songül AKAR, Alper Savaş NAZLIM	Gıda ve Kontrol Genel Müd.	
128	4835	İnspektör Hizmeti İçerikli Eğitimi	2	8.12.2025	9.12.2025	Hizmet İçerikli Eğitim/Kurs	350	Uzaktan Eğitim	Erhan DEMİR, Songül AKAR, Alper Savaş NAZLIM	Gıda ve Kontrol Genel Müd.	
129	4836	İnspektör Hizmeti İçerikli Eğitimi	2	11.12.2025	12.12.2025	Hizmet İçerikli Eğitim/Kurs	350	Uzaktan Eğitim	Erhan DEMİR, Songül AKAR, Alper Savaş NAZLIM	Gıda ve Kontrol Genel Müd.	
130	4804	Bitki Koruma Ürünleri Ruhsat Komisyonu Eğitim ve Bilgilendirme Topl.	4	14.10.2025	17.10.2025	Toplantı	60	Şanlıurfa- GAP TAE	Dr. Nesrin ÇAKIR ARICAN, Yasemin HACIALIOĞLU, Asuman AGAÇE	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü	
131	4805	Bitki Koruma Ürünleri Bakanlık İl Müd. Eğitim ve Bilgilendirme Topl.	3	20.10.2025	22.10.2025	Toplantı	100	Antalya-Diğer	Dr. Nesrin ÇAKIR ARICAN, Bayram KERİMOĞLU, Mehmet ARIKAN	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü	
132	4806	Bitki Koruma Ürünleri ile Hammaddelerinin İthalat İznine Esas Kontrollere İlişkin Eğitim Toplantısı	3	12.05.2025	14.05.2025	Toplantı	30	İzmir-Diğer	Dr. Nesrin ÇAKIR ARICAN, Osman ARI, Muammer FIDAN	Gıda ve Kontrol Genel Müd.	
TOPLAM											

B. ÇİFTÇİ EĞİTİMİ

1.Çiftçi Tarla Okulu

Bakanlığımız bitki sağlığı eğitim çalışmalarında **Çiftçi Tarla Okulu** çalışmalarına önem verilecektir. Çalışmalar **İl Müdürlüklerinin koordinasyonunda** İlçe Müdürlükleri ile birlikte gerçekleştirilecektir. Çiftçi Tarla Okulu, aynı yöreden aynı ürünü yetiştiren çiftçi grubu hedef kitle olarak dikkate alınarak, tarla, sera, bağ ve bahçe gibi üretim yerinde Entegre Mücadele prensipleri doğrultusunda bitki sağlığı eğitimi çalışmalarıdır.

Her İl Müdürlüğü kendi bölgesinde yürütülen Entegre Mücadele çalışmaları, ekonomik öneme haiz bitkisel ürünler ve yaygın olarak görülen ekonomik zarara neden olan zararlı organizmaları dikkate alarak farklı ürünlerde ve farklı ilçelerde olmak üzere **en az iki konuda** Çiftçi Tarla Okulu çalışması yapacaktır.

Çiftçi ve uzman kaynaşmasının sağlanacağı Çiftçi Tarla Okulunun temel hedefleri şöyledir.

- Çiftçinin gerçek ihtiyaçları doğrultusunda eğitim vermek,
- Kendi üretimi konusunda bilgi ve becerisini artırmak,
- Düşünme ve karar vermede yeniliklere açık hale getirmek,
- Entegre mücadele prensipleri doğrultusunda mücadele yapmasını sağlamak,
- Kimyasal mücadele yapması gerektiğinde; teknik talimatlara ve etiket bilgilerine göre uygun zamanda, uygun makine ile doğru dozda kullanmak ve pestisit kalıntısını önlemek,
- Pestisit kullanımı hakkında farkındalık oluşturmak, çevre ve doğal dengeyi koruyarak sürdürülebilir üretimi sağlamak,
- Üretim sürecinde kayıt ve izlenebilirliği sağlamak.

2. Çiftçi Toplantıları

İl ve İlçe Müdürlüklerimizce bitki sağlığı programı doğrultusunda entegre mücadelenin yaygınlaştırılması amacıyla, entegre mücadele yaklaşım ve ilkeleri ile herhangi bir yeniliğin duyurulması ve benimsetilmesine yönelik yapılacak iki saati süreli çiftçi eğitim yayım toplantılarına devam edilecektir. Bu çalışmalarda çiftçilerin dikkati ve ilgisinin eğitime yoğunlaşması yönünde gerekli tedbirler alınacaktır.

İl, İlçe ve köylerde yapılan çiftçi toplantılarının il bazında konularına göre toplam sayısı ile eğitime katılan çiftçi sayısının genel toplamı kişi sayısı olarak

mutlaka **Bitki Sağlığı Kayıt Sistemine (BSKS)** ilgili modülde girilecektir. **Sisteme girilememesi durumunda** yapılan çalışmalar, çiftçi eğitim yayım çalışmalarının özeti ve bir sonraki yılın programı **Form:7'ye** göre düzenlenerek yılsonuna kadar Bakanlığımıza gönderilecektir.

Form 7

ÇİFTÇİ EĞİTİMLERİ									
İLİ		2025 Yılı Uygulama				2026 Yılı Program			
Sıra No	EĞİTİM KONUSU	TARLA OKULU		DİĞER EĞİTİMLER		TARLA OKULU		DİĞER EĞİTİMLER	
		Eğitim Sayısı (Adet)	Çiftçi Sayısı (Kişi)	Toplantı Sayısı (Adet)	Çiftçi Sayısı (Kişi)	Eğitim Sayısı (Adet)	Çiftçi Sayısı (Kişi)	Toplantı Sayısı (Adet)	Çiftçi Sayısı (Kişi)
1									
2									
3									
4									
..n									
TOPLAM									
SORUNLAR:						ÖNERİLER:			
DÜZENLEYEN:						ONAYLAYAN			
						.../.../20..			

VII. MÜCADELE PROGRAMINDA OLAN ZARARLI ORGANİZMALAR

Ülkemiz mücadele programında yeralan aşağıda listelenmiş olan zararlı organizmalar ile Entegre Mücadele Teknik Talimatları, Zirai Mücadele Teknik Talimatları ve Bakanlığın diğer talimatlarına göre mücadele yapılması sağlanacaktır.

1. AMBAR ZARARLILARI

- 1.1. İncir Kurdu (*Cadra cautella* Wlk.)
- 1.2. Tatlı Kurt (*Lasioderma serricorne* F.)

2. ANTEPFISTIĞI HASTALIK VE ZARARLILARI

- 2.1. Antepfistiğinde Karazenk (*Septoria pistacina* Allesh.)
- 2.2. Antepfistiği Beyaz Kabuklu Biti (*Suturaspis pistaciae* Lind.)
- 2.3. Antepfistiği İç Güvesi (*Recurvaria pistaciicola* Danil.)
- 2.4. Antepfistiği Dal Güvesi (*Kermania pistaciella* Ams.)
- 2.5. Şıralı Zenk (*Idiocerus stali* Fieb.)
- 2.6. Antepfistiği Psillidi (*Agonoscena* spp.)
- 2.7. Antepfistiği Karagöz Kurdu (*Hylesinus vestitus* M. R.)
- 2.8. Antepfistiği Göz Kurdu (*Thaumetopoea solitaria* Frey)
- 2.9. Antepfistiği Dip Kurdu (*Capnodis cariosa*)
- 2.10. Antepfistiği Meyve İç Kurdu (*Megastigmus pistaciae* Walk.)
- 2.11. Antepfistiği Koşnili (*Lecanium* spp.)
- 2.12. Antepfistiğinde Yeşil Dut Kimili (*Agrosternum hegeri*)

3. BAĞ HASTALIK VE ZARARLILARI

- 3.1. Bağ Mildiyözü (*Plasmopara viticola* Berk Et Curt. Berl Et De Toni)
- 3.2. Bağ Küllemesi (*Uncinula necator* Schw Burr.)
- 3.3. Bağlarda Ölü Kol (*Phomopsis viticola* Sacc.)
- 3.4. Bağ Kanseri (*Agrobacterium vitis*)
- 3.5. Bağlarda Kurşuni Küf (*Botrytis cinerea* Pers.)
- 3.6. Bağ Antraknozu (*Elsinoe ampelina* (De Bary) Shear)
- 3.7. Bağ Kök Uru (*Agrobacterium vitis*)
- 3.8. Bağda Kav(Eska) (*Stereum hirsutum*, *Phellinus* sp., *Phaeoacremonium chlamydosporum*)
- 3.9. Bağ Salkım Güvesi (*Lobesia botrana* Den. Et Schiff)
- 3.10. Bağ Çadır Tırtılı (*Arctia* sp.)
- 3.11. Bağ Göz Kurdu (*Theresimima ampelophaga* Bayle)
- 3.12. Bağ Maymuncukları (*Otiorynchus* spp., *Megamecus shevketi* Marsch)
- 3.13. Asma Ağustos Böceği (*Klapperichien* (*Chloropsalta*) *viridissim* Walk.)
- 3.14. Anomala spp.
- 3.15. Bağlarda Kahverengi Koşnil (*Partheno lecanium corni* Bch.)
- 3.16. Bağ Thripsleri (*Anaphothrips vitis* Priener, *Drepanothrips reuteri* Uzel, *Haplothrips globiceps* Bagnall.)
- 3.17. Bağda Unlu Bit (*Planococcus citri* Risso)
- 3.18. Bağ Üvezi (*Arboridia* (*Erythro neura*) *Adanae* Dlab.)

- 3.19. Bağda Yaprak Pireleri (*Empoasca spp.*)
- 3.20. Bağda İki Noktalı Kırmızı Örümcek (*Tetranychus urticae* Koch)
- 3.21. Bağda Haziran Böceği (*Polyphylla fullo* L.)
- 3.22. Bağ Yaprak Uyuzu (*Eriophyes vitis* Pgst.)
- 3.23. Bağ Kanadı Noktalı Sirke Sineği (*Drosophila suzukii*)

4. ÇİLEK HASTALIK VE ZARARLILARI

- 4.1. Çilekte Kök Çürüklüğü (*Rhizoctonia solani*, *Fusarium oxysporum*, *Macrophomina phaseoli*, *Pythium sp.*, *Coniothyrium hirus*, *Hainessia sp.*, *Alternaria alternata*, *Cylindrocarpon sp.*)
- 4.2. Çilekte Kırmızı Örümcekler (*Tetranychus urticae* Koch. *T.Cinnabarinus* Boisd.)
- 4.3. Çilekte Yaprak Bitki (*Chaetosiphon fragaefolii*)
- 4.4. Çilekte Kurşuni Küf (*Botrytis cinerea* Pers.)
- 4.5. Çilekte Çiçek Thrips (*Frankliniella occidentalis* F. intonsa)
- 4.6. Çilekte Kanadı Noktalı Sirke Sineği (*Drosophila suzukii*)

5. FINDIK HASTALIK VE ZARARLILARI

- 5.1. Fındık Koşnili (*Partheno lecani spp.*)
- 5.2. Fındıkta Virgül Kabuklu Bitki (*Lepidosaphes ulmi* L.)
- 5.3. Fındık Kurdu (*Curculio nucum* L.)
- 5.4. Fındıkta Mayıs Böceği (*Melolontha melolontha* L.)
- 5.5. Fındık Filiz Güvesi (*Gypsonoma dealbana* Fröhl.)
- 5.6. Kahverengi kokarca (*Halyomorpha halys*)
- 5.7. Fındık Kozalak Akarı (*Phytoptus avellanae* Nal.)
- 5.8. Fındıkta Dal Kıran (*Xylaborus dispar* F.)
- 5.9. Fındıkta Amerikan Beyaz Kelebeği (*Hyphantria cunea* Drury)
- 5.10. Fındık Yeşil Kokarcası (*Palomena prasina* L.)
- 5.11. Fındıkta Bakteriyal Yanıklık (*Xanthomonas campestris* pv. *corylina*)
- 5.12. Fındık Küllemesi (*Phyllactinia guttata*, *Erysiphe* (section *Microsphaera* sp.)

6. GENEL ZARARLILAR

- 6.1. Yerli Çekirge (*Orthoptera spp.*)
- 6.2. Tarla Faresi (*Microtus spp.*)
- 6.3. Kör Fare (*Spalax leucodon* Normann)
- 6.4. Limon Sıçanı (*Rattus rattus frugivorus* Rafin.)
- 6.5. Yaban Domuzu (*Suidae: Sus Scrofa*)

7. HUBUBAT HASTALIK VE ZARARLILARI

- 7.1. Buğday ve Arpa Rastık Hastalıkları (*Ustilago nuda* var. *tritici*, *U.nuda* var. *hordei*, *U.nigra*, *U.hordei*)
- 7.2. Buğday Pas Hastalığı (*Puccinia spp.*)
- 7.3. Buğday Septorya Yaprak Lekesi Hastalığı (*Septoria tritici*)
- 7.4. Buğday Sürme Hastalıkları (*Tilletia foetida* "Wallr" Liro; *Tilletia Caries* D.C. Tul.)

- 7.5. Çeltik Yanıklığı (*Pyricularia oryzae* Cav.)
- 7.6. Tahıl Küllemesi (*Erysiphe graminis* "D.C." Wint.)
- 7.7. Süne (*Eurygaster* spp.)
- 7.8. Ekin Bambulu (*Anisoplia* Spp.)
- 7.9. Ekin Güvesi [*Syringopais* (= *Scythris*)]
- 7.10. Ekin Kambur Böceği (*Zabrus* spp.)
- 7.11. Hububat Hortumlu Böceği (*Pachytychius hordei*)
- 7.12. Buğday ve Mısırdaki Tripsler
- 7.13. A.) Buğday Tripsi (*Haplotrips tritici*)
B.) Dikenli Buğday Tripsi (*Haplothrips aculeatus*)
C.) Ekin Tripsi (*Lothrips cerealium*)
D.) Çayır Tripsi (*Aptinothrips rufus*)
E.) Tahıl Tripsi (*Frankliniella tenuicornis*)
- 7.14. Kışlık ve Yazlık Tahıllarda Yaprak Bitleri (*Schizaphis graminum* Rond)
- 7.15. Kımıl (*Aelia* spp.)
- 7.16. Mısır Koçan Kurdu (*Sesamia nonagrioides* Lef., *S.cretica*)
- 7.17. Mısır Kurdu (*Ostrinia nubilalis* Hbn.)
- 7.18. Mısır Maymuncuğu (*Tanymecus dilaticollis* Gyll.)
- 7.19. Mısırdaki Bozkurt (*Agrotis ipsilon* Hufn., *A.Segetum* D.S.)
- 7.20. Mısırdaki Çizgili Yaprak Kurdu (*Spodoptera* (= *Laphygma*=*Caradrina*) *exigua* Hb.)
- 7.21. Mısırdaki Danaburnu (*Gryllotalpa gryllotalpa* L.)
- 7.22. Mısırdaki Kırmızı Örümcek (*Tetranychus cinnabarinus* Boifd.)
- 7.23. Mısırdaki Pis Kokulu Yeşil Böcek (*Nezara viridula* L.)
- 7.24. Mısırdaki Tel Kurtları (*Agriotes* spp., *Melanotus fuscipes*, *Cardiopharus cyanipennis*)
- 7.25. Tepegöz (*Triops concoloriformis* Bosc.)
- 7.26. Toprak Pireleri (*Phyllotreta* spp. *Psylliodes* spp.)

8. MEYVE HASTALIK VE ZARARLILARI

- 8.1. Elmada Alternaria Meyve Çürüklüğü (*Alternaria alternata* Fr. Keiss.)
- 8.2. Armut Karaleke Hastalığı (*Venturia pirina*, *Pleosporales*, *Venturiaceae*)
- 8.3. Elma Karalekesi Hastalığı (*Venturia inaequalis*, *Pleosporales*, *Venturiaceae*)
- 8.4. Armutlarda Memeli Pas (*Gymnosporangium fuscum*, *Uredinales*, *Pucciniaceae*)
- 8.5. Ayvada Kahverengi Leke Hastalığı (*Entomosporium maculatum*)
- 8.6. Ayvada Mumya (Monilya) (*Sclerotinia linhartiana*, *Helotiales*, *Sclerotiniaceae*)
- 8.7. Badem Dal Kanseri (*Pseudomonas amygdali*, *Pseudomonadales*, *Pseudomonadaceae*)
- 8.8. Ceviz Antraknozu Hastalığı (*Gnomonia leptostyla*, *Diaporthales*, *Valsaceae*)
- 8.9. Elma Küllemesi (*Podosphaera leucotricha*, *Valvatida*, *Sphaerasteridae*)
- 8.10. Elmalarda Memeli Pas (*Gymnosporangium confusum*., *Uredinales*, *Pucciniaceae*)
- 8.11. Kiraz ve Vişnede Yaprak Delen (*Stigmia carpophila*)
- 8.12. Sert Çekirdekli Meyve Ağaçlarında Bakteriyel Kanser ve Zamklanma (*Pseudomonas syringae* pv. *syringae*)
- 8.13. Sert Çekirdekli Meyve Ağaçlarında Monilya (Mumya) (*Sclerotinia laxa*, *Helotiales*,

Sclerotiniaceae)

- 8.14. Şeftali Küllemesi (*Sphaerotheca pannosa*)
- 8.15. Şeftali Karalekesi (*Cladosporium carpophilum* Thüm.)
- 8.16. Şeftalide Yaprak Delen (*Stigminta carpophila*)
- 8.17. Şeftalide Yaprak Kıvrıcıklığı (*Taphrina deformans*, *Taphrinales*, *Taphrinaceae*)
- 8.18. Vişnede Yaprak Leke Hastalığı (*Blumeriella jaapii*)
- 8.19. Yenidünya Karalekesi (*Venturia inaequalis*var. *Eribotryae* Scal.)
- 8.20. Yumuşak Çekirdekli Meyve Ağaçlarında Ateş Yanıklığı (*Erwinia amylovora*, *Scrophulariales*, *Scrophulariaceae*)
- 8.21. Elma Ağaçlarında Çinko Noksanlığı
- 8.22. Meyve Ağaçlarında Demir Noksanlığı
- 8.23. Eriklerde Cep Hastalığı (*Taphrina pruni*)
- 8.24. Kayısılarda Yaprak Delen Çil (*Stigminta carpophila*)
- 8.25. İncirde Çelik Marazı (*Phomopsis cinarascens*)
- 8.26. İncirde Kanlı Balsıra (*Ceroplastes rusci*)
- 8.27. Muzlarda Spiral Nematodu (*Helicotylenchus multicinctus*, *Tylenchida*, *Hoplolaimidae*)
- 8.28. Amerikan Beyaz Kelebeği (*Hyphantria cunea*, *Lepidoptera*, *Arctiidae*)
- 8.29. Armut Kaplanı (*Stephanitis pyri*, *Heteroptera*, *Tingidae*)
- 8.30. Armut Psillidi (*Cacopsylla pyri*, *Homoptera*, *Psyllidae*)
- 8.31. Ayva İç Kurdu (*Cydia pomonella*, *C.Molesta*, *Lepidoptera*, *Tortricidae*)
- 8.32. Badem İç Kurdu (*Eurytoma amygdali*, *Hymenoptera*, *Eurytomidae*)
- 8.33. Bakla Zınnı (*Epicometis hirta*, *Hymenoptera* , *Scarabaeidae*)
- 8.34. Beyaz Ağaç Kelebeği (*Aporia crataegi*, *Lepidoptera*, *Pieridae*)
- 8.35. Cevizde Elma İç Kurdu (*Cydia pomonella*, *Lepidoptera*, *Tortricidae*)
- 8.36. Doğu Meyve Güvesi (*Cydia molesta*, *Lepidoptera*, *Tortricidae*)
- 8.37. Dut Kabuklu Biti (Kış) (*Pseudaulacaspis pentagona*, *Homoptera*, *Diaspididae*)
- 8.38. Dut Kabuklu Biti (Yaz) (*Pseudaulacaspis pentagona*, *Homoptera*, *Diaspididae*)
- 8.39. Elma Ağ Kurdu (*Yponomeuta malinellus*, *Lepidoptera*, *Yponomeutidae*)
- 8.40. Elma Gövde Kurdu (*Synanihedon myopaeformis*, *Lepidoptera*, *Sesiidae*)
- 8.41. Elma İç Kurdu (*Cydia pomonella*, *Lepidoptera* , *Tortricidae*)
- 8.42. Elma Pamuklu Biti (*Eriosoma lanigerum*, *Homoptera*, *Pemphigidae*)
- 8.43. Erik İç Kurdu (*Cydia funebrana*, *Lepidoptera*, *Tortricidae*)
- 8.44. Erik Koşnili (*Sphaerolecanium prunastri*, *Homoptera*, *Coccidae*)
- 8.45. Narda Harnup Güvesi (*Ectomyelois ceratonia*, *Lepidoptera*, *Pyrallidae*)
- 8.46. İki Kabarcıklı Koşnil (*Palaeolecanium bituberculatum*, *Homoptera*, *Coccidae*)
- 8.47. Kahverengi Koşnil(*Parthenolecanium corni*, *Homoptera* ,*Coccidae*)
- 8.48. Kayısıda Hortumlu Böcek (*Rynchites* sp.)
- 8.49. Kayısı-Şeftali ve Elmada Akdeniz Meyve Sineği (*Ceratitis capitata*, *Diptera*, *Tephritidae*)
- 8.50. Kestane İç Kurtları (*Cydia splendana*, *Lepidoptera*, *Tortricidae*)
- 8.51. Kiraz Sineği (*Rhagoletis cerasi*, *Diptera*, *Tephritidae*)
- 8.52. Kiraz Sülüğü (*Caliroa limacina*, *Hymenoptera* , *Tenthredinidae*)

- 8.53. Meyve Ağacı Akarları (Kırmızı Örümcek) (*Tetranychus urticae*, *Panonychus ulmi* T. viennensis, Acarina, Tetranychidae)
- 8.54. Meyve Ağacı Dip Kurtları (*Capnodis* spp., Coleoptera, Buprestidae)
- 8.55. Meyve Ağacı Yaprak Bitleri (*Aphis pomi*, *Myzus persica*, Homoptera, Aphididae)
- 8.56. Meyvelerde Haziran Böceği (*Polyphylla fullo*, Coleoptera, Scarabaeidae)
- 8.57. Meyve Ağaçlarında Zeytin Kabuklu Biti (*Parlatoria oleae*, Homoptera, Diaspididae)
- 8.58. Meyve Göz Kurtları (*Anthonomus amygdali*, *A. pomorum*, Coleoptera, Curculionidae)
- 8.59. Meyve Testereli Arıları (*Hoplocampa brevis*, *H. flava*, Hymenoptera, Tenthredinidae)
- 8.60. Meyvede Ağaç Sarı Kurdu (*Zeuzera pyrina*, Lepidoptera, Cossidae)
- 8.61. Meyvede Altın Kelebek (*Euproctis chrysorrhoea*, Lepidoptera, Lymantriidae)
- 8.62. San Jose Kabuklu Biti (Yaz) (*Quadraspidiotus perniciosus*, Homoptera, Diaspididae)
- 8.63. San-Jose Kabuklu Biti(Kış) (*Quadraspidiotus perniciosus*, Homoptera, Diaspididae)
- 8.64. Şeftali Güvesi (*Anarsia lineatella*, Lepidoptera, Gelechiidae)
- 8.65. Trabzon Hurmasında Akdeniz Meyve Sineği (*Ceratitis capitata*, Diptera, Tephritidae)
- 8.66. Tomurcuk Tırtılları (*Hedyanubiferana*, *Spilonota ocellana*, *Recurvariananella*, Lepidoptera, Tortricidae)
- 8.67. Virgül Kabuklu Biti (Yaz) (*Lepidosaphes ulmi*, Homoptera, Diaspididae)
- 8.68. Virgül Kabuklu Biti (Kış) (*Lepidosaphes ulmi*, Homoptera, Diaspididae)
- 8.69. Yaprak Bükenler (*Archips* spp., Lepidoptera , Tortricidae)
- 8.70. Yaprak Galerî Güveleri (*Phyllonorycter gerasimowi*, *Stigmellamaella*, Lepidoptera, Gracillariidae)
- 8.71. Yazıcı Böcekler (*Scolytus rugulosus*, Coleoptera , Scolytidae)
- 8.72. Incirde Kırmızı Örümcek (*Tetranychus urticae*, Acarina, Tetranychidae)
- 8.73. Yüzükkelebeği (*Malacosoma neustria*, Lepidoptera: Lasiocampidae)
- 8.74. Narda Akdeniz Meyve Sineği (*Ceratitis capitata*, Diptera, Tephritidae)
- 8.75. Narda Alternaria (Kahverengi Leke) (*Alternaria* sp.)
- 8.76. Narda Coniella Meyve Çürüklüğü
- 8.77. Nar Beyazsineği *Siphoninus phillyreae* (Haliday) (Hemiptera: Aleyrodidae)
- 8.78. Narda Turuncgil Unlu biti (*Planococcus citri* Risso (Hemiptera: Pseudococcide)
- 8.79. Nar Yaprakbiti (*Aphis punicae* Passerini (Hemiptera: Aphididae))
- 8.80. Kiraz-Şeftali-Kayısı-Elma-Armutta Kanadı Noktalı Sirke Sineği (*D. suzukii*)
- 8.81. Badem kaplanı (*Monosteira unicostata*)

9. SANAYİ BİTKİLERİ HASTALIK VE ZARARLILARI

- 9.1. Pamukta Köşeli Yaprak Leke Hastalığı (*Xanthomonas campestris* pv. *malvacearum* E.F. Smith. 'Dowson')
- 9.2. Pamukta Fide Kök Çürüklüğü (*Rhizoctonia solani* Kühn.) *Fusarium* spp., *Alternaria* spp., *Macrophomina* spp., *Verticillium* spp., *Aspergillus niger* Van Tieghem)
- 9.3. Pamukta Toprak Altı Zararlıları (*Agrotis ipsilon* Hufn., *A. segetum* Schiff. ve *Agriotes* spp.)
- 9.4. Pamukta Pembe Kurt (*Pectinophora gossypiella* Saund)
- 9.5. Pamukta Çizgili Yaprak Kurdu (*Spodoptera exiqua* Hübn)

- 9.6. Pamukta Yeşil Kurt (*Heliothis armigera* Hübn.)
- 9.7. Pamukta Pamuk Yaprak Kurdu (*Spodoptera littoralis* Boisd.)
- 9.8. Pamukta Tütün Thrips (Thrips tabaci Lind.)
- 9.9. Pamukta Çiçek Thrips (Frankliniella intonsa Tryb.)
- 9.10. Pamukta Pamuk Yaprak Biti (*Aphis gossypii* Glov.)
- 9.11. Pamukta Tütün Beyaz Sineği (*Bemisia tabaci* Genn.)
- 9.12. Pamukta Yaprak Pireleri (*Empoasca decipiens* Paoli ve *Asymmetrasca decedens* Paoli)
- 9.13. Pamukta Bitki Tahta Kuruları (*Creontiades pallidus* Rumb ve *Exolygus gemellatus* H.S.)
- 9.14. Pamukta Kırmızı Örümcek (*Tetranychus cinnabarinus* Boisd. *Tetranychus urticae* Koch.)
- 9.15. Pamukta Dikenli Kurt (*Earias insulana* Boisd.)
- 9.16. Tütün Mildiyösü (Mavi Küf) Hastalığı (*Peronospora tabacina* Adam.)
- 9.17. Tütün Fidelerinde Çökerten Hastalığı (*Rhizoctonia solani* Kühn., *Fusarium* spp., *Phythium* Spp., *Alternaria* Spp., *Sclerotinia sclerotiorum* Lib.'De By)
- 9.18. Tütün Küllemesi Hastalığı (*Erysiphe cichoracearum* Dc.)
- 9.19. Tütünde Vahşi Ateş Hastalığı (*Pseudomonas syringae* pv. *abaci* (Wolf And Foster) Young, Dye And Wilkie)
- 9.20. Tütünde Bozkurt (*Agrotis ipsilon* Hufn. ve *A. segetum* Schiff)
- 9.21. Tütünde Şeftali Yaprak Biti (*Myzus persicae* (Sulz)
- 9.22. Tütün Piresi (*Epitrix* spp.)
- 9.23. Tütünde Danaburnu (*Gryllotalpa gryllotalpa* L.)
- 9.24. Tütün Fideliklerinde Toprak Solucanı (*Lumbricus terrestris*L.)
- 9.25. Soyada Pis Kokulu Yeşil Böcek (*Nezara viridula* L.)
- 9.26. Soyada Pamuk Çizgili Yaprak Kurdu (*Spodoptera exiqua* Hübn.)
- 9.27. Soyada Yeşilkurt (*Heliothis armigera* Hübn.)
- 9.28. Soyada Pamuk Yaprak Kurdu (*Spodoptera littoralis* Boisd.)
- 9.29. Soyada Beyaz Sinek (*Bemisia tabaci* Genn.)
- 9.30. Soyada Pamuk Kırmızı Örümceği (*Tetranychus cinnabarinus* Boisd.)
- 9.31. Yerfıstığında Kök Boğazı Çürüklüğü (*Aspergillus niger* Van Tieghem)
- 9.32. Yerfıstığında Pamuk Yaprak Kurdu (*Spodoptera littoralis* Boisd)
- 9.33. Yerfıstığında Kırmızı Örümcekler (*Tetranychus urticae* Koch. ve *T. cinnabarinus* Boisd.)
- 9.34. Yerfıstığında Yeşil Kurt (*Heliothis armigera* Hübn.)
- 9.35. Şerbetçiotu Mildiyösü Hastalığı (*Pseudoperonospora humuli* Miy. And Tak. Wils.)
- 9.36. Şerbetçiotunda Yaprak Biti (*Phorodon humuli* Schrk.)
- 9.37. Anason Yaprak Lekesi (*Cercospora* spp.)
- 9.38. Anason Güvesi (*Depressaria daucivorella* Rag.)
- 9.39. Anasonda Yaprak Bitleri (*Hyadaphis foeniculi*Pass. ve *Aphis fabae* Scop.)
- 9.40. Susam Güvesi (*Antigastra catalaunalis* Dup.)
- 9.41. Susamda Bozkurt (*Agrotis segetum* Schiff)

- 9.42. Susamda Yaprak Biti (*Aphis gossypii* Glov.)
- 9.43. Ayçiçeği Mildiyösü Hastalığı (*Plasmopara helianthi* Novot)
- 9.44. Ayçiçeğinde Bozkurt (*Agrotis ipsilon* Hufn. ve *A.segetum* Schiff.)
- 9.45. *Omophylus caucasicus* Kirsch. (Coleoptera: Alleculidae)
- 9.46. Ayçiçeğinde Çayır Tırtılı (*Loxostege sticticalis* L.)
- 9.47. Güllerde Pas Hastalığı (*Phragmidium* spp.)
- 9.48. Gül Küllemesi Hastalığı (*Sphaerotheca pannosa* var. *rosae* (Walt), Lev.)
- 9.49. Gül Güvesi (*Platyttilia raododactyla*)
- 9.50. Yağ Gülünde Filiz Burgusu (*Ardis brunniventris* Hart.)
- 9.51. Yağ Gülünde Hortumlu Böceği (*Rynchites hungaricus* Hbst.)
- 9.52. Yağ Gülünde Koşnil (*Partheno lecanium* spp.)
- 9.53. Yağ Gülünde Yaprak Biti (*Macrosiphum rosae* L.)
- 9.54. Yağ Güllerinde Makas Böceği (*Auringena chlorana* Cas. El., Gory)
- 9.55. Pamuk Unlu Biti (*Phenacoccus solenopsis*)
- 9.56. Şeker pancarı hastalık ve zararlıları

10. SEBZE HASTALIK VE ZARARLILARI

- 10.1. Biber Kökboğazı Yanıklığı (*Phytophthora capsici*)
- 10.2. Domates Mildiyösü (*Phytophthora infestans*)
- 10.3. Domatesde Yaprak Küfü Hastalığı (*Cladosporium fulvum*)
- 10.4. Domateste Bakteriyel Benek Hastalığı (*Pseudomonas syringae* pv. *tomato*)
- 10.5. Domateste Bakteriyel Leke Hastalığı (*Xanthomonas compestris* pv. *vesicatoria*)
- 10.6. Hıyar Köşeli Yaprak Lekesi Hastalığı (*Pseudomonas syringae* pv. *lachrymans*)
- 10.7. Ispanakta Yaprak Lekesi (*Cladosporium variable*)
- 10.8. Kabakgillerde Külleme (*Erysiphe cichoracearum*)
- 10.9. Kabakgillerde Mildiyö (*Pseudoperonospora cubensis*)
- 10.10. Kavun ve Karpuzda Antraknoz (*Colletotrichum lagenarium*)
- 10.11. Lahana Kök Ur Hastalığı (*Plasmodiophora brassicae*)
- 10.12. Lahana Mildiyösü (*Peronospora brassicae*)
- 10.13. Marul Mildiyösü (*Bremia lactucae*)
- 10.14. Patates Mildiyösü (*Phytophthora infestans*)
- 10.15. Patlıcangillerde Külleme (*Leveillula taurica*)
- 10.16. Sebze Fidelerinde Çökerten (*Pythium* spp. *Rhizoctonia* spp. *Fusarium* spp. *Alternaria sclerotinia* spp.)
- 10.17. Sebze ve Bostanlarda Kurşuni Küf (*Botrytis cinerea*)
- 10.18. Sebzelerde Beyaz Çürüklük (*Sclerotinia sclerotiorum*)
- 10.19. Sebzelerde Erken Yaprak Yanıklığı (*Alternaria solani*)
- 10.20. Sebzelerde Antraknoz Hastalığı (*Colletotrichum lindemuthianum*, Ascomycota)
- 10.21. Soğan Mildiyösü (*Peronospora destructor*)
- 10.22. Havuçta Külleme (*Erysiphe cichoracearum*)
- 10.23. Patates Uyuzu (*Streptomyces scabies*)
- 10.24. Sebzelerde Septoria Yaprak Leke Hastalığı (*Septoria apiicola*, *Septoria lycopersici*)

- 10.25. Karpuz Bakteriyel Meyve Leke Hastalığı (*Acidovorax avenae* subsp. *citrulli*)
- 10.26. Biber Gal Sineği (*Asphondylia capsici*, Diptera, Cecidomyiidae)
- 10.27. Danaburnu (*Gryllotalpa gryllotalpa*, Orthoptera, Gryllotalpidae)
- 10.28. Enginarıda (*Sphaeroderma rubidum*, Coleoptera, Chrysomelidae)
- 10.29. Kavun Kızıl Böceği (*Rhaphidopalpa foveicollis* Luc. Coleoptera, Chrysomelidae)
- 10.30. Kavun Sineği (*Myiopardalis pardalina*, Diptera, Trypetidae)
- 10.31. Lahana Güvesi (*Mamestra brassicae*, Lepidoptera)
- 10.32. Lahana Kelebeği (*Pieris brassicae*, Lepidoptera, Pieridae)
- 10.33. Lahana Sineği (*Delia radicum*, Diptera, Anthomyiidae)
- 10.34. Lahana Yaprak Güvesi (*Plutella xylostella*, Lepidoptera, Pulitellidae)
- 10.35. Sebzelerde Çizgili Yaprak Kurdu (*Spodoptera exiqua*, Lepidoptera, Noctuidae)
- 10.36. Patates Böceği (*Leptinotarsa decemlineata*, Coleoptera, Chrysomelidae)
- 10.37. Salyangoz (*Helix*, *Helicella*, *Eobania*, *Pulmanata* , Limacidae)
- 10.38. Sebze Tohum Sineği (*Delia platura*, Diptera , Anthomyiidae)
- 10.39. Sebzelerde Karpuz Telli Böceği (*Henosephilachna elaterii*, Coleoptera, Coccinellidae)
- 10.40. Sebzelerde Kırmızı Örümcek (*Tetranychus urticae*, Acarina, Tetranychidae)
- 10.41. Sebzelerde Lahana Kokulu Böceği (*Eurydema ornatum*, Heteroptera, Pentatomidae)
- 10.42. Sebzelerde Pamuk Yaprak Kurdu (*Spodoptera littoralis*, Lepidoptera, Noctuidae)
- 10.43. Sebzelerde Pis Kokulu Yeşil Böcek(*Nezara viridula*, Heteroptera, Pentatomidae)
- 10.44. Sebzelerde Tel Kurdu (*Agriotes* spp , Coleoptera , Elateridae)
- 10.45. Sebzelerde ve Bostanda Beyaz Sinek (*Trialeurodes vaporariorum*, Homoptera, Aleyrodidae)
- 10.46. Sebzelerde ve Bostanda Yaprak Bitleri (*Aphis* spp., Homoptera, Aphididae)
- 10.47. Sebzelerde ve Bostanlarda Bozkurt (*Agrotis* spp., Lepidoptera, Noctuidae)
- 10.48. Sebzelerde ve Bostanlarda Thripsler (*Thrips tabaci*, *Heliothrips haemorrhoidalis*, *Frankliniella occidentalis*, Thysanoptera, Thripidae)
- 10.49. Sebzelerde Yeşilkurt (*Heliothis armigera*, *H. virescens*, Lepidoptera, Noctuidae)
- 10.50. Soğan Pisillidi (*Bactericera tremblayi*, Homoptera , Psyllidae)
- 10.51. Soğan Sineği (*Delia antiqua*, Diptera , Anthomyiidae)
- 10.52. Sümüklü Böcekler (*Agriolimax agrestis*, *Arion* spp., *Limax* spp.)
- 10.53. Yaprak Galeri Sineği (*Liriomyza trifolii*, Diptera , Agromyzidae)
- 10.54. Patates Güvesi (*Phthorimaea operculella*, Lepidoptera, Gelechiidae)
- 10.55. Domates Pas Akarı (*Aculops lycopersici* Acarina, Eriophyidae)
- 10.56. Domates Güvesi (*Tuta absoluta* Lepidoptera: Gelechiidae)
- 10.57. Kök-Ur Nematodu (*Meloidogyne* spp., Tylenchida, Meloidogynidae)
- 10.58. Yalancı Kelebek (*Ricania* spp.)

11. SÜS BİTKİLERİ HASTALIK VE ZARARLILARI

- 11.1. Süs Bitkilerinde Külleme (*Sphaerotheca pannosa* var. *rosa* (Walt.), Lev.)
- 11.2. Karanfil Pası (*Uromyces caryophyllinus* (Schr.) Wint.)

- 11.3. Süs Bitkilerinde Yaprak Bitleri (*Aphis* spp.)
- 11.4. Süs Bitkilerinde Kırmızı Örümcek
- 11.5. Süs Bitkilerinde Koşnil ve Kabuklu Bit
- 11.6. Örtüaltı Süs Bitkilerinde Kök Çürüklüğü
- 11.7. Örtüaltında Krizantemde Beyaz Pas
- 11.8. Örtüaltı Süs Bitkilerinde Yaprak Galeri Sineği (*Liriomyza trifolii* Bunge L. *Bryoniae* Kaltenbach L. *Huidolorensis* Blanchard)
- 11.9. Örtüaltı Süs Bitkilerinde Thrips spp.
- 11.10. Süs Bitkilerinde Beyaz Sinek
- 11.11. Nergis Soğan Sinekleri
- 11.12. Pamuk Yaprakkurdu
- 11.13. Palmiye Kırmızıböceği (*Rhynchophorus ferrugineus*)
- 11.14. Örtüaltı Süs Bitkilerinde Toprak İlaçlaması
- 11.15. Pamuk Unlu Biti (*Phenacoccus solenopsis*)

12. TURUNÇGİL HASTALIK VE ZARARLILARI

- 12.1. Turunçgillerde Uç Kurutan (*Phoma tracheiphila* Petri Kane Et Chik.)
- 12.2. Turunçgil Meyvelerinde Kahverengi Çürüklük ve Gövde Zamklanma (*Phytophthora citrophthora* Sm. And Sm. Leo)
- 12.3. Turunçgil Dal Yanıklığı (*Pseudomonas syringae* pv. *syringae* Van Hall.)
- 12.4. Turunçgillerde *Alternaria* Yanıklığı (*Alternaria citri*)
- 12.5. Turunçgillerde Demir Noksanlığı
- 12.6. Turunçgillerde Çinko Noksanlığı
- 12.7. Turunçgillerde Mangan Noksanlığı
- 12.8. Turunçgillerde Magnezyum Noksanlığı
- 12.9. Turunçgillerde Yumuşak Koşniller (*Coccus pseudomagnoliarum* Kuw., *Saissetia olea*, *Coccus hesperidum*)
- 12.10. Turunçgillerde Sarı ve Kırmızı Kabuklu Bit (*Aonidiellacitrina* Coq., *A-aurantii* Mask.)
- 12.11. Yıldız Koşnili (*Ceroplastes floridensis* Comst.)
- 12.12. Limon Çiçek Güvesi (*Prays citri* Mill.)
- 12.13. Harnup Güvesi (*Ectomyelois ceratoniae* Zell.)
- 12.14. Akdeniz Meyvesineği (*Ceratitis capitata* Wied.)
- 12.15. Turunçgil Beyaz Sineği (*Dialeurodes citri* Ashm.)
- 12.16. Turunçgillerde Yaprak Bitleri (*Toxoptera aurantii* B. D.F., *Myzus persicae* Sultz., *Aphis gossypii* Glov., *Aphis scraccivora* Koch., *Aphis citricola* Van Der Goot.)
- 12.17. Turunçgillerde Emici Böcekler (*Empoasca* spp.)
- 12.18. Turunçgil Unlu Biti (*Planococcus citri* Risso)
- 12.19. Pas Böcüsü (*Phyllocoptruta oleivora* Ashmead)
- 12.20. Turunçgil Tomurcuk Akarı (*Aceria sheldoni* Ashmead)
- 12.21. Turunçgil Kırmızı Örümceği (*Panonychus citri* Mc.Greg.)
- 12.22. Turunçgil Nematodu (*Tylenchulus semipenetrans*)
- 12.23. Turunçgillerde Yaprak Galeri Güveleri (*Phyllocnistis citrella* Stainton)

- 12.24. Turunçgillerde Pamuklu Beyaz Sinek (*Alurothrixus foliococcus*)
12.25. Limonda Hawaii Çiçek Thrips (*Thrips hawaiiensis*)

13. YABANCI OT VE PARAZİT BİTKİLER

- 13.1. Buğday ve Arpa Tarlalarında Geniş Yapraklı Y. Ot
13.2. Buğday ve Arpa Tarlalarında Dar Yapraklı Y. Ot
13.3. Mısır (*Zea mays* L.) Tarlalarında Yabancı Ot
13.4. Çeltik (*Oryza sativa* L.)Tarlalarında Yabancı Ot
13.5. Yoncada Küsküt (*Cuscuta campestris* Yumck., *C. approximata* Isab.)
13.6. Mercimekte (*Lens culunaris*) Yabancı Otlar
13.7. Canavar Otu (*Orobanch* spp.)
13.8. Domates, Patlıcan, Biber, Fasulye, Pırasada Y.Ot
13.9. Havuç (*Daucus carota* L.) Tarlalarında Yabancı Ot
13.10. Soğan (*Allium cepa* L.) Tarlalarında Yabancı Ot
13.11. Patates (*Solanum tuberosum* L.) Tarlalarında Y. Ot
13.12. Nohut (*Cicer arietinum* L.) Tarlalarında Yabancı Ot
13.13. Ayçiçeği (*Helianthus annus* L.) Tarlalarında Yabancı Ot
13.14. Pamuk (*Gossypium* spp.) Tarlalarında Yabancı Ot
13.15. Kimyon (*Cuminum cyminum* L.) Tarlalarında Yabancı Ot
13.16. Anason Tarlalarında (*Pimpinella anisum*) Y. Ot
13.17. Soya Fasulyesi (*Glycine max* L.) Tarlalarında Y. Ot
13.18. Fındık (*Corillus avellana* L.) Bahçelerinde Yabancı Ot
13.19. Turunçgil (*Citrus* spp.) Bahçelerinde Yabancı Ot
13.20. Tütün (*Nicotiana tabacum* L.) Fide Yastıklarında Y. Ot
13.21. Meyve Bahçelerinde Yabancı Ot
13.22. Kolza Tarlalarında (*Brassica napus* oliefera) Yabancı Ot
13.23. Yerfıstığı Tarlalarında (*Arackis hypogaea* L.) Y. Ot
13.24. Şeker Pancarı Tarlalarında Yabancı Ot
13.25. Ispanak Tarlalarında Yabancı Ot
13.26. Kekik (*Thymus vulgaris*) Alanlarındaki Yabancı Ot

14. YEM BİTKİLERİ HASTALIK VE ZARARLILARI

- 14.1. Yonca Hortumlu Böceği (*Hyperavariabilis* Herbs. Syn: *Hyperapostica* Gyll., *Phytonomusvariabilis* Herbst.)
14.2. Yem Bitkilerinde Çadır Tırtılı (*Cymbalophora rivularis* Esp.)

15. YEMEKLİK BAKLAGİL HASTALIK VE ZARARLILARI

- 15.1. Nohut Antraknozu (*Ascochyta rabiei* (Pass) Labr.)
15.2. Fasulye Antraknozu (*Colletotrichum lindemuthionum*) (Saccardo An Magnus Scribner)
15.3. Fasulyede Kök Çürüklüğü Hastalığı (*Fusarium* spp., *Rhizoctonia* spp., *Macrophomina phaseoli* (Maub) Ashby., *Colletotrichum lindemuthianum* (Sacc. Magn.) Briosi Et Cav.,)
15.4. Mercimekte Kök Boğazı Çürüklüğü Hastalığı (*Phoma medicaginis* var. *pinodella* =

Ascochyta pinodella)

15.5. Fasulye Pası Hastalığı (*Uromyces appendiculatus* (Pers.C.K.)

15.6. Fasulye Hale Yanıklığı Hastalığı (*Pseudomonas syringae* pv. *Phaseolicola* (Burkholder) Young, Dye And Wilkie)

15.7. Nohut ve Mercimekte Yeşilkurt (*Heliothis virescens* Hüfn. = *H. Dipsasi* L.)

15.8. Nohutta Bozkurt (*Agrotis* (*Scotia*) spp.)

15.9. Nohut Yaprak Sineği (*Liriomyza cicerina* Rond)

15.10. Mercimekte Apion (*Apion arrogans* Wenek.)

15.11. Baklagil Tohum Böcekleri (*Bruchus* spp.)

15.12. Fasulye Tohum Böceği (*Acanthoscellides* spp.)

15.13. Fasulyede Tohum Sineği (*Hyliacinicrura* Rond (= *Delia platura* Mg.)

15.14. Fasulye Kapsül Kurtları (*Etiella zinckenella* Tr = *Lampides boeticus* L.)

15.15. Fasulyede Kırmızı Örümcek (*Tetranychus urticae* Koch.)

15.16. Mercimek hortumlu böceği (*Sitona* spp.)

16. ZEYTİN HASTALIK VE ZARARLILARI

16.1. Zeytin Halkalı Leke Hastalığı (*Spilocaea oleaginea* (Cast.) Hughes = *Cycloconium oleaginum* Cast.)

16.2. Zeytin Dal Kanseri (*Pseudomonas syringae* pv. *savastanoi* Smith.. Stevens)

16.3. Zeytinde Bor Noksanlığı

16.4. Zeytinde Verticillium Solgunluğu (*Verticillium dahliae*)

16.5. Zeytin Sineği (*Bactrocera oleae* Gmel.)

16.6. A.) Zeytin Güvesi (*Prays oleae* Bern.) (Yaprak)

B.) Zeytin Güvesi (*Prays oleae* Bern.) (Meyve)

C.) Zeytin Güvesi (*Prays oleae* Bern.) (Çiçek)

16.7. Zeytin Kızıl Kurdu (*Lasioptera berlesiana*)

16.8. Ağaç Sarı Kurdu (*Zeuzera pyrina* L.)

16.9. Zeytin Kara Koşnili (*Saissetia oleae* Olivier)

16.10. Zeytin Kabuklu Bitki (*Parlatoria oleae* Colv.)

16.11. Zeytin Virgül Kabuklu Biti (*Leucaspis riccae* Torg.)

16.12. Zeytinde Pamuklubit (*Euphyllura olivina* Costa.)

16.13. Dal Kurutan (*Hylesinus oleiporda fabricius*)

16.14. Filiz Kıran (*Phloeotribus scarabaeoides* Bern.)

16.15. Zeytin Kırılancık Böceği (Çamur Atan) (*Agalmatium flavescens* Oliv.)

16.16. Zeytin Kurdu *Coenorrhinus cribripennis* (Desb.) (= *Rhynchites ruber* Schilsky) (*Coleoptera: Attelabidae*)

16.17. Zeytin Fidan Tırtılı [*Palpita unionalis* (Hübner)] (*Lepidoptera: Pyralidae*)

VIII. İLETİŞİM BİLGİLERİ

GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	
GENEL MÜDÜR	
Dr. Ersin DİLBER Genel Müdür	Telefon : 0 (312) 258 76 10 - 0 (312) 258 76 07 Faks : 0 (312) 258 76 93
GENEL MÜDÜR YARDIMCISI	
Doç. Dr. Yunus BAYRAM Genel Müdür Yardımcısı	Telefon : 0 (312) 258 76 11 Faks : 0 (312) 258 76 82
BİTKİ SAĞLIĞI VE KARANTİNA DAİRE BAŞKANLIĞI	
Yalçın OCAK Daire Başkanı	Telefon : 0 (312) 258 77 11 Faks : 0 (312) 258 77 89 E-posta : bitkisagligi@tarimorman.gov.tr
BİTKİ VE BİTKİSEL ÜRÜNLER SINIR KONTROL DAİRE BAŞKANLIĞI	
Erhan DEMİR Daire Başkanı	Telefon : 0 (312) 258 74 13 Faks : 0 (312) 258 74 72 E-posta : bitkikarantina@tarimorman.gov.tr
BİTKİ KORUMA ÜRÜNLERİ DAİRE BAŞKANLIĞI	
Dr. Nesrin ÇAKIR ARICAN Daire Başkanı	Telefon : 0 (312) 258 75 06 Faks : 0 (312) 258 75 79 E-posta : bku@tarimorman.gov.tr

İL TARIM VE ORMAN MÜDÜRLÜKLERİ BİTKİSEL ÜRETİM VE BİTKİ SAĞLIĞI ŞUBE MÜDÜRLÜKLERİ							
S.N.	İLLER	KOD	İL MÜDÜRLÜĞÜ		BİTKİSEL ÜRETİM VE BİTKİ SAĞLIĞI ŞB.MD.		
			Santral	Faks	Adı Soyadı	Direkt.Tel.No	E-Posta
1	ADANA	322	344 17 17	344 15 15	Osman Nuri CERİT	344 19 59	01.bus@tarimorman.gov.tr
2	ADIYAMAN	416	216 17 44	216 17 40	Erdal YILMAZ	114	02.bus@tarimorman.gov.tr
3	AFYON	272	213 71 00	212 04 49	Özgür BAYRAK	213 71 00	03.bus@tarimorman.gov.tr
4	AĞRI	472	215 10 51	215 16 48	Baykan ASLAN	215 16 48	04.bus@tarimorman.gov.tr
5	AMASYA	358	218 29 90	218 18 51	Sefa KILIÇ		05.bus@tarimorman.gov.tr
6	ANKARA	312	344 59 50	344 52 58	Ömer ARSLAN		06.bus@tarimorman.gov.tr
7	ANTALYA	242	345 28 20	346 67 80	Dr. Safinaz ARSLAN	345 28 83	07.bus@tarimorman.gov.tr
8	ARTVİN	466	212 14 05	212 27 05	Fatih DUZCAN	107	08.bus@tarimorman.gov.tr
9	AYDIN	256	211 30 00	211 30 10	Armağan TANRIKULU	608	09.bus@tarimorman.gov.tr
10	BALIKESİR	266	246 26 70	246 26 74	Kaan ERÖZMEN	1200	10.bus@tarimorman.gov.tr
11	BİLECİK	228	212 10 11	212 12 33	Buğra ERDEM	162	11.bus@tarimorman.gov.tr
12	BİNGÖL	426	213 10 25	213 45 00	Veysel KİTAY	213 25 86	12.bus@tarimorman.gov.tr
13	BİTLİS	434	228 70 80	228 70 91	Alaittin GELİŞKEN	228 70 89	13.bus@tarimorman.gov.tr
14	BOLU	374	215 11 35	217 69 04	Çağrı CİVAN	1060	14.bus@tarimorman.gov.tr
15	BURDUR	248	233 10 45	233 10 35	Fikret ERGİN	360	15.bus@tarimorman.gov.tr

İL TARIM VE ORMAN MÜDÜRLÜKLERİ BİTKİSEL ÜRETİM VE BİTKİ SAĞLIĞI ŞUBE MÜDÜRLÜKLERİ							
S.N.	İLLER	KOD	İLMÜDÜRLÜĞÜ		BİTKİSEL ÜRETİM VE BİTKİ SAĞLIĞI ŞB.MD.		
			Santral	Faks	Adı Soyadı	Direkt.Tel.No	E-Posta
16	BURSA	224	246 42 30	246 43 24	Ömer DOĞAN	1175	16.bus@tarimorman.gov.tr
17	ÇANAKKALE	286	217 30 19	217 15 53	Ramazan EREN	3119	17.bus@tarimorman.gov.tr
18	ÇANKIRI	376	213 76 17	213 15 09	Adem KAYA	1020	18.bus@tarimorman.gov.tr
19	ÇORUM	364	213 83 25	213 27 40	Ömer BAYSAL	214 31 21	19.bus@tarimorman.gov.tr
20	DENİZLİ	258	212 54 80	212 54 87	Resül ÇOBAN	212 54 98	20.bus@tarimorman.gov.tr
21	DİYARBAKIR	412	223 60 55	228 65 97	Sedat BAYAR	220	21.bus@tarimorman.gov.tr
22	EDİRNE	284	235 26 89	235 26 97	Nadi AYGEN		22.bus@tarimorman.gov.tr
23	ELAZIĞ	424	241 16 16	241 10 72	Yılmaz ATAŞ	1330	23.bus@tarimorman.gov.tr
24	ERZİNCAN	446	214 11 27	214 31 20	Özcan TEKİN		24.bus@tarimorman.gov.tr
25	ERZURUM	442	235 22 71	235 22 77	A.Miraç DURLU		25.bus@tarimorman.gov.tr
26	ESKİŞEHİR	222	310 17 17	310 04 76	Nizamettin ÇETİNER	310 17 17	26.bus@tarimorman.gov.tr
27	GAZİANTEP	342	321 10 66	321 10 58	Sedat GÖKOĞLU	321 10 67-1101	27.bus@tarimorman.gov.tr
28	GİRESUN	454	215 16 72	215 73 95	Arif KAHYA	168	28.bus@tarimorman.gov.tr
29	GÜMÜŞHANE	456	213 10 22	213 30 56	Gonca SOYDAŞ	1177	29.bus@tarimorman.gov.tr
30	HAKKARİ	438	211 20 28	211 60 16	Seyvan YAKAR	211 20 28	30.bus@tarimorman.gov.tr
31	HATAY	326	221 34 57	221 34 78	Galip AKTİ	221 34 80	31.bus@tarimorman.gov.tr
32	ISPARTA	246	228 53 80	228 53 88	Mustafa AKKULAK	228 53 94	32.bus@tarimorman.gov.tr
33	MERSİN	324	326 40 06	326 40 12	Azmi Murat ERDEM	325 43 14	33.bus@tarimorman.gov.tr
34	İSTANBUL	216	468 21 00	355 37 15	Ahmet ÜLKER	468 11 71-1166	34.bus@tarimorman.gov.tr
35	İZMİR	232	435 10 02	462 24 93	Engin ALTUNOĞLU	435 03 74	35.bus@tarimorman.gov.tr
36	KARS	474	212 70 93	212 70 95	Fatma Yavuz ÇİTGEZ	1019	36.bus@tarimorman.gov.tr
37	KASTAMONU	366	212 86 89	212 84 00	Ümit UÇAR	214 31 44	37.bus@tarimorman.gov.tr
38	KAYSERİ	352	338 21 44	338 07 71	Ertan KARAKAYA	344 19 59	38.bus@tarimorman.gov.tr
39	KIRKLARELİ	288	214 35 47	214 10 71	Gökalp MUZİKACI	167	39.bus@tarimorman.gov.tr
40	KİRŞEHİR	386	262 25 25	213 65 74	Abbas ÇELEBİ	142	40.bus@tarimorman.gov.tr
41	KOCAELİ	262	312 13 00	312 13 10	Okan FİDANOĞLU	312 13 21	41.bus@tarimorman.gov.tr
42	KONYA	322	322 34 60	322 43 15	İsmail ÇİFTÇİ		42.bus@tarimorman.gov.tr
43	KÜTAHYA	274	231 16 81	231 16 90	Güray ÇELİK		43.bus@tarimorman.gov.tr

İL TARIM VE ORMAN MÜDÜRLÜKLERİ BİTKİSEL ÜRETİM VE BİTKİ SAĞLIĞI ŞUBE MÜDÜRLÜKLERİ							
S.N.	İLLER	KOD	İL MÜDÜRLÜĞÜ		BİTKİSEL ÜRETİM VE BİTKİ SAĞLIĞI ŞB.MD.		
			Santral	Faks	Adı Soyadı	Direkt.Tel.No	E-Posta
44	MALATYA	422	2380148	2381435	Demet KÖKSAL	310	44.bus@tarimorman.gov.tr
45	MANİSA	236	2314605	2314642	Gökmen KAYA	230	45.bus@tarimorman.gov.tr
46	KAHRAMAN-MARAŞ	344	2313213	2313219	Ali KARAKOÇ	1230	46.bus@tarimorman.gov.tr
47	MARDİN	482	2123781	2126434	İbrahim Halil DİK	2121170	47.bus@tarimorman.gov.tr
48	MUĞLA	252	2141250	2141254	Süreyya CAN	1007	48.bus@tarimorman.gov.tr
49	MUŞ	436	2123790	2122055	Samet AŞKIN	191	49.bus@tarimorman.gov.tr
50	NEVŞEHİR	384	2152050	2152055	Hüsnü BAŞ	226	50.bus@tarimorman.gov.tr
51	NİĞDE	388	2113160	3113160	Suat ELLİ	2113160	51.bus@tarimorman.gov.tr
52	ORDU	452	2339530	2339539	Ahmet ULTAV	2334315	52.bus@tarimorman.gov.tr
53	RİZE	464	2130458	2130457	Demirhan HUT	2130462	53.bus@tarimorman.gov.tr
54	SAKARYA	264	2412013	2412016	Mehmet Ali ALTUN	131	54.bus@tarimorman.gov.tr
55	SAMSUN	362	2313700	2339115	Lale BAYKAL	300	55.bus@tarimorman.gov.tr
56	SİİRT	488	2235862	2234260	Ercan KAPLAN	116	56.bus@tarimorman.gov.tr
57	SİNOP	368	2614490	2611508	Yakup YÜZBAŞI	228	57.bus@tarimorman.gov.tr
58	SİVAS	346	2151723	2151720	Sinan BERK	3008-3009	58.bus@tarimorman.gov.tr
59	TEKİRDAĞ	282	2583200	2583214	Abdurrahman ERDOĞAN	2583202	59.bus@tarimorman.gov.tr
60	TOKAT	356	2280700	2280707	Ahmet ÖZTEK	190	60.bus@tarimorman.gov.tr
61	TRABZON	462	2302145	2302154	Gürsel ÇAKIROĞLU	6173	61.bus@tarimorman.gov.tr
62	TUNCELİ	428	2131780	2131779	Mithat BÜYÜK	2131852	62.bus@tarimorman.gov.tr
63	ŞANLIURFA	414	3132711	3131015	Mehmet KIZILDEMİR	306	63.bus@tarimorman.gov.tr
64	UŞAK	376	2311504	2311500	Assiye AK		64.bus@tarimorman.gov.tr
65	VAN	432	2220237	2220067	Ercan ÜNSAL	2220238	65.bus@tarimorman.gov.tr
66	YOZGAT	354	2122741	2121164	Selman YILDIRIM	2122741	66.bus@tarimorman.gov.tr
67	ZONGULDAK	372	2539020	2532090	Serkan BULUT	1311	67.bus@tarimorman.gov.tr
68	AKSARAY	382	2139748	2139748	Mustafa KAYA	2139748	68.bus@tarimorman.gov.tr
69	BAYBURT	458	2117485	2117584	Muammer ARAZ	2117485 /1200	69.bus@tarimorman.gov.tr
70	KARAMAN	338	2131653	2134980	Ömer KOKA		70.bus@tarimorman.gov.tr
71	KIRIKKALE	318	2242938	2242557	Ali DEMİR	3441959	71.bus@tarimorman.gov.tr

İL TARIM VE ORMAN MÜDÜRLÜKLERİ BİTKİSEL ÜRETİM VE BİTKİ SAĞLIĞI ŞUBE MÜDÜRLÜKLERİ							
S.N.	İLLER	KOD	İLMÜDÜRLÜĞÜ		BİTKİSEL ÜRETİM VE BİTKİ SAĞLIĞI ŞB.MD.		
			Santral	Faks	Adı Soyadı	DirektTel.No	E-Posta
72	BATMAN	488	221 13 13	221 22 41	Kudbeddin TEKİN	135	72.bus@tarimorman.gov.tr
73	ŞIRNAK	486	216 20 85	216 20 84	Volkan BOZBAYIR	1216	73.bus@tarimorman.gov.tr
74	BARTIN	378	227 02 23	227 12 52	Kemal AYKUT	188	74.bus@tarimorman.gov.tr
75	ARDAHAN	478	211 31 42	211 46 37	Ali ERTÜRK	176	75.bus@tarimorman.gov.tr
76	IĞDIR	476	227 63 44	227 67 25	Fidan GONCA	1148	76.bus@tarimorman.gov.tr
77	YALOVA	226	814 10 58	814 11 58	Necdet TUNCER	1126	77.bus@tarimorman.gov.tr
78	KARABÜK	370	424 35 28	424 46 43	İsmail ÖZARSLAN	400	78.bus@tarimorman.gov.tr
79	KİLİS	348	813 61 42	813 10 45	Alaattin APALAK	130	79.bus@tarimorman.gov.tr
80	OSMANİYE	328	814 11 75- 76	814 11 57	Mehmet POYRAZOĞLU	4265	80.bus@tarimorman.gov.tr
81	DÜZCE	380	524 13 96	524 13 97	Cem ÖZMEN	1100	81.bus@tarimorman.gov.tr

ZİRAİ MÜCADELE ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜKLERİ							
S.N.	KURUM	KOD	SANTRAL	FAKS	DİREKT TEL.	KURUM MÜDÜRÜ	KURUMSAL E-POSTA
1	ADANA	322	344 17 84	344 17 02	344 16 83	Dr. Miraç YAYLA	bmae@tarimorman.gov.tr
2	ANKARA	312	344 59 93	315 15 31	344 74 30	Doç. Dr. Ayşe ÖZDEM	zmaem@tarimorman.gov.tr
3	BORNOVA	232	388 00 30	374 16 53	388 10 14-101	Dr. Tevfik TURANLI	bzmae@tarimorman.gov.tr
4	DIYARBAKIR	412	326 11 43	326 12 03	326 12 17	Mehdi SÜMERLİ	dzmae@tarimorman.gov.tr

TARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜKLERİ							
S.N.	KURUM	KOD	SANTRAL	FAKS	DİREKT TEL.	KURUM MÜDÜRÜ	KURUMSAL E-POSTA
1	ANTALYA	242	321 67 97	321 15 12	321 67 96	Dr. Abdullah ÜNLÜ	batem@tarimorman.gov.tr
2	EDİRNE	284	235 81 82	235 82 10	235 81 82	Doç. Dr. Adnan TÜLEK	ttae@tarimorman.gov.tr
3	ADIYAMAN	416	216 25 67	216 17 40		Mehmet ASLAN	sertkabukluaem@tarimorman.gov.tr
4	ERZİNCAN	446	225 19 03	225 20 52	1016	Samet KARATAŞ	erzincanbk@tarimorman.gov.tr

5	SAMSUN	362	256 05 14	256 05 16	1040	Doç.Dr. Betül BAYRAKLI	ktae@tarimorman.gov.tr
6	GAZİANTEP	342	338 08 00	338 14 64	110	Mehmet Fatih BATMAZ	antepfistigi@tarimorman.gov.tr
7	GİRESUN	454	215 15 51	215 18 83	101	Dr.Yusuf BİLGİN	findikarastirma@tarimorman.gov.tr
8	YALOVA	226	814 25 20	814 11 46	814 10 05	Dr. Yılmaz BOZ	yalova.arastirma@tarimorman.gov.tr
9	AYDIN	256	581 11 23	581 11 24		Mehmet ÖZKUL	incir@tarimorman.gov.tr
10	NİĞDE	388	232 33 54	232 33 56	232 33 55	Uğur PIRLAK	patates.arastirma@tarimorman.gov.tr

ZİRAİ KARANTİNA MÜDÜRLÜKLERİ							
S.N.	KURUM	KOD	SANTRAL	FAKS	DİREKT TEL.	KURUM MÜDÜRÜ	KURUMSAL E-POSTA
1	AĞRI-Doğubeyazıt	472	312 71 03	321 21 31	312 71 04	Halit ANAK	agri.zkm@tarim.gov.tr
2	ANKARA	312	316 00 34	316 00 82	316 00 87	Sevdiye BÜYÜK-KIRAZ	ankara.zkm@tarimorman.gov.tr
3	ANTALYA	242	335 01 43	346 66 58	346 66 57	Ekrem ÇETİN	antalya.zkm@tarimorman.gov.tr
4	ARTVİN-Hopa	466	351 67 23	351 67 23	351 29 98-100	Selim IŞIK	artvin.zkm@tarimorman.gov.tr
5	BURSA	224	249 59 24	247 65 56	249 59 30	Harun ÖZTÜRK	bursa.zkm@tarimorman.gov.tr
6	HATAY-İskenderun	326	615 22 41	615 39 34	615 39 32	Burcu DANACI	hatay.zkm@tarimorman.gov.tr
7	MERSİN	324	328 03 73	326 45 49	327 46 30	Dr.Şeref KABAOĞLU	mersin.zkm@tarimorman.gov.tr
8	İSTANBUL	212	470 02 34	472 94 94	470 02 33	Önder ÖZDEM	istanbul.zkm@tarimorman.gov.tr
9	İZMİR	232	463 49 11	463 09 94	464 98 99	Ömer YAŞA	izmir.zkm@tarimorman.gov.tr
10	SAMSUN	362	445 30 31	230 30 86	230 30 85	Özcan KESEN	samsun.zkm@tarimorman.gov.tr
11	ŞIRNAK-Silopi	486	518 66 42	518 66 43	2323	Akan DURUCAN	sirnak.zkm@tarimorman.gov.tr
12	TRABZON	462	229 04 61	229 06 14	230 21 45-8110	Servet USLU	trabzon.zkm@tarimorman.gov.tr
13	EDİRNE	284	235 86 55		235 26 89-122	Mehmet Fatih ÖZDEMİR	edirne.zkm@tarimorman.gov.tr
14	ARDAHAN	478	211 18 81			Selma CİNEVİZ	ardahan.zkm@tarimorman.gov.tr

#teksağlık

#ÜretiminÜreticininYüzyılı

#bitkisağlığı

#PlantHealth4Life

www.tarimorman.gov.tr